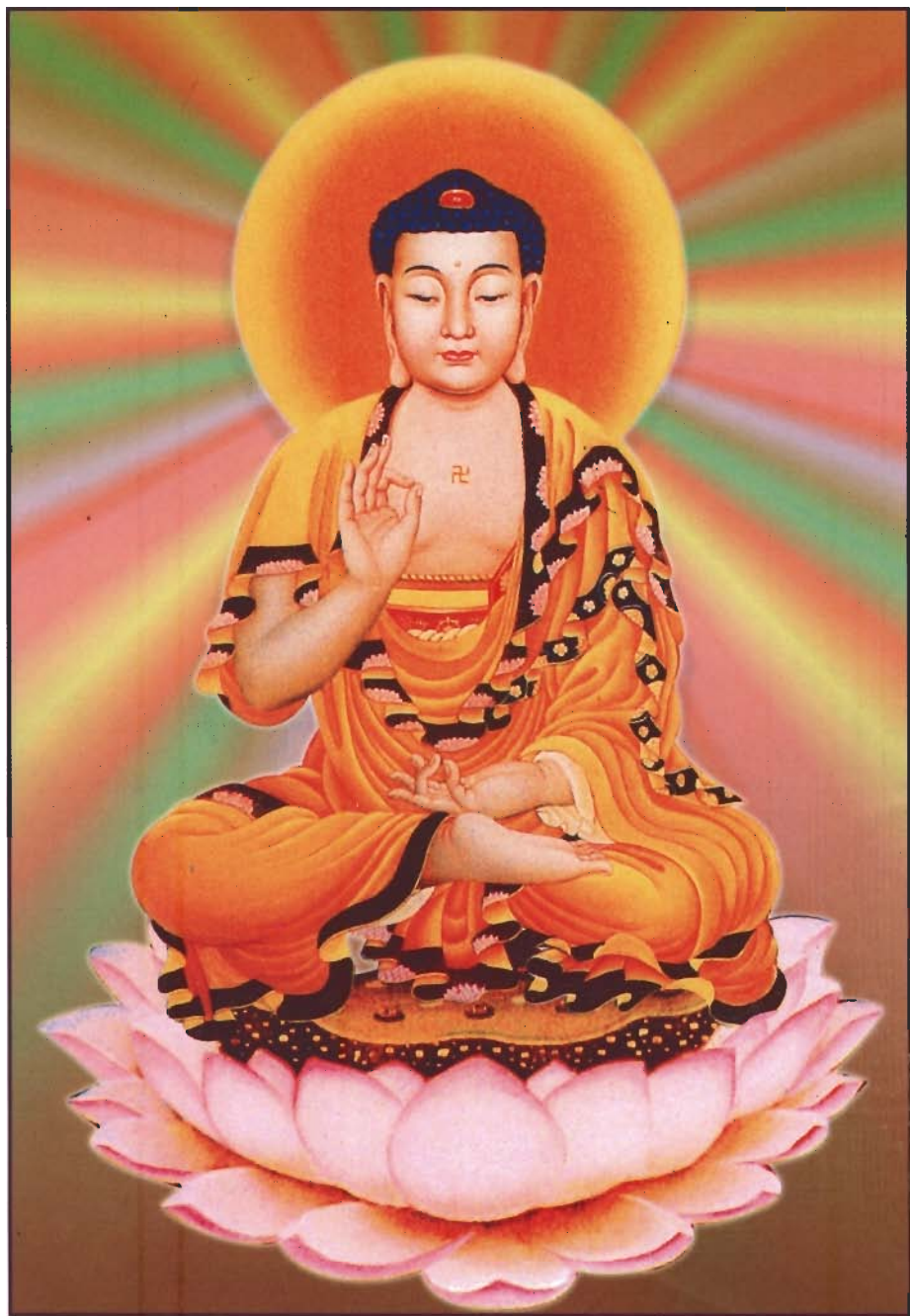

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
DỊCH GIẢ: THÍCH TRÍ TỊNH

KINH
MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT
TẬP I
(Trọn bộ 3 tập)

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO
2006

NAM MÔ BỔN SƯ THÍCH CA MÂU NI PHẬT

GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM

Dịch giả : HT. THÍCH TRÍ TỊNH

KINH
MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT
TẬP I

TÁI BẢN LẦN THỨ HAI
(Trọn bộ 3 tập)

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO

HÀ NỘI - PL.2550 - DL.2006

**THÀNH HỘI PHẬT GIÁO THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH
TỔ IN ẤN VÀ PHÁT HÀNH KINH SÁCH**

Thực hiện

Địa chỉ : 294 Nam Kỳ Khởi Nghĩa, phường 8, quận 3

Điện thoại : (08). 8 469721

NGHI THỨC SÁM HỐI

TRƯỚC KHI TỤNG KINH

(Dùng ba nghiệp thân, khẩu, ý thanh tịnh mà tụng kinh, thời phước đức vô lượng, nên trước khi tụng kinh cần phải sám hối. Sám hối, tức là làm cho ba nghiệp thanh tịnh).

**Nam mô thập phương tận hư không giới
nhứt thiết Chư Phật. (1 lạy)**

**Nam mô thập phương tận hư không giới
nhứt thiết Tôn Pháp. (1 lạy)**

**Nam mô thập phương tận hư không giới
nhứt thiết Hiền Thánh Tăng. (1 lạy)**

(Quỳ, tay cầm hương cúng dường phát nguyện)

Nguyện mây hương mầu này

Khắp cùng mười phương cõi

Cúng dường tất cả Phật

Tôn Pháp, các Bồ Tát,

Vô biên chúng Thanh Văn

Và cả thấy Thánh Hiền
Duyên khởi dài sáng chói
Trùm đến vô biên cõi,
Khắp xông các chúng sanh
Đều phát lòng bồ đề,
Xa lìa những nghiệp vọng
Trọn nên đạo vô thượng.

(Cắm hương, lạy 1 lạy)

(Đứng chấp tay xướng) :

Sắc thân Như Lai đẹp
Trong đời không ai bằng
Không sánh, chẳng nghĩ bàn
Nên nay con đánh lễ.
Sắc thân Phật vô tận
Trí huệ Phật cũng thế,
Tất cả pháp thường trú
Cho nên con về nương.
Sức trí lớn nguyện lớn
Khắp độ chúng quần sanh,
Khiến bỏ thân nóng khổ

Sanh kia nước mát vui.
Con nay sạch ba nghiệp
Quy y và lễ tán
Nguyên cùng các chúng sanh
Đồng sanh nước An Lạc.
Án phạt nhứt ra vật.

(7 lần)

1.- CHỈ TÂM ĐÁNH LỄ

Thường Tịch Quang Tịnh độ
A Di Đà Như Lai
Pháp thân mẫu thanh tịnh
Khắp pháp giới chư Phật.

(1 lạy)

2.- CHỈ TÂM ĐÁNH LỄ

Thật báo trang nghiêm độ
A Di Đà Như Lai
Thân tướng hải vi trần
Khắp pháp giới chư Phật.

(1 lạy)

3.- CHỈ TÂM ĐÁNH LỄ

Phương tiện thánh cư độ
A Di Đà Như Lai

Thân trang nghiêm giải thoát
Khắp pháp giới chư Phật.

(1 lạy)

4.- CHÍ TÂM ĐÁNH LỄ

Cõi An Lạc phương Tây
A Di Đà Như Lai
Thân căn giới Đại thừa
Khắp pháp giới chư Phật.

(1 lạy)

5.- CHÍ TÂM ĐÁNH LỄ

Cõi An Lạc phương Tây
A Di Đà Như Lai
Thân hóa đến mười phương
Khắp pháp giới chư Phật.

(1 lạy)

6.- CHÍ TÂM ĐÁNH LỄ

Cõi An Lạc phương Tây
Giáo hạnh lý ba kinh
Tột nói bày y chánh
Khắp pháp giới Tôn Pháp.

(1 lạy)

7.- CHÍ TÂM ĐÁNH LỄ

Cõi An Lạc phương Tây
Quán Thế Âm Bồ Tát

Thân tử kim muôn ức

Khắp pháp giới Bồ Tát

(1 lạy)

8.- CHÍ TÂM ĐÁNH LỄ

Côi An Lạc phương Tây

Đại Thế Chí Bồ Tát

Thân trí sáng vô biên

Khắp pháp giới Bồ Tát.

(1 lạy)

9.- CHÍ TÂM ĐÁNH LỄ

Côi An Lạc phương Tây

Thanh Tịnh Đại Hải Chúng

Thân hai nghiêm : Phước, Trí

Khắp pháp giới Thánh chúng.

(1 lạy)

(Đứng chấp tay nguyện) :

**Con nay khắp vì bốn ơn ba cõi cùng
chúng sanh trong pháp giới, đều nguyện
dứt trừ ba chương ⁽¹⁾ nên qui mạng ⁽²⁾ sám
hối ⁽³⁾.**

(1 lạy, quỳ, chấp tay sám hối) :

Chí tâm sám hối :

Đệ tử và chúng sanh trong pháp giới, từ đời vô thủy nhân đến ngày nay, bị vô minh che đậy nên diên đảo mê lầm, lại do sáu căn ba nghiệp ⁽⁴⁾ quen theo pháp chẳng lành, rộng phạm mười điều dữ cùng năm tội vô gián ⁽⁵⁾ và tất cả các tội khác, nhiều vô lượng vô biên, nói không thể hết. Mười phương các đức Phật thường ở trong đời, tiếng pháp không dứt, hương mầu đầy lấp, pháp vị ngập tràn, phóng ánh sáng sạch trong chiếu soi tất cả. Lý mầu thường trụ đầy đầy hư không.

Con từ vô thủy đến nay, sáu căn che mù, ba nghiệp tối tăm, chẳng thấy chẳng nghe, chẳng hay chẳng biết, vì nhơn duyên đó trôi mãi trong vòng sanh tử, trải qua các đường dữ ⁽⁶⁾, trăm nghìn muôn kiếp trọn không lúc nào ra khỏi.

- Kinh rằng : "Đức Tỳ Lô Giá Na thân khắp cả chỗ, chỗ của Phật ở gọi là Thường Tịch Quang, cho nên phải biết

cả thấy các pháp đều là Phật pháp, mà con không rõ lại theo giòng vô minh, vì thế, trong trí bồ đề mà thấy không thanh tịnh, trong cảnh giải thoát mà sanh ràng buộc. Nay mới tỏ ngộ, nay mới chữa bỏ, ăn năn, phụng đối trước các đức Phật và A Di Đà Thế Tôn mà phát lồ ⁽⁷⁾ sám hối, làm cho đệ tử cùng pháp giới chúng sanh, tất cả tội nặng do ba nghiệp sáu căn, gây tạo từ vô thủy, hoặc hiện tại cùng vị lai, chính mình tự gây tạo hoặc biểu người, hay là thấy nghe người gây tạo mà vui theo, hoặc nhớ hoặc chẳng nhớ, hoặc biết hoặc chẳng biết, hoặc nghi hoặc chẳng nghi, hoặc che giấu hoặc chẳng che giấu, thấy đều được rốt ráo thanh tịnh.

Đệ tử sám hối rồi, sáu căn cùng ba nghiệp trong sạch, không lỗi lầm, căn lành tu tập cũng trọn thanh tịnh, thấy đều hồi hướng dùng trang nghiêm Tịnh độ, khắp với chúng sanh, đồng sanh về nước An Dưỡng.

Nguyện đức A Di Đà Phật thường đến hộ trì, làm cho căn lành của đệ tử hiện tiền tăng tấn, chẳng mất như duyên Tịnh độ, đến giờ lâm chung, thân an lành niệm chánh vững vàng, xem nghe đều rõ ràng, tận mắt thấy đức A Di Đà cùng các Thánh chúng, tay cầm đài hoa tiếp dẫn đệ tử, trong khoảng sát na sanh ra trước Phật, đủ đạo hạnh Bồ Tát, rộng độ khắp chúng sanh đồng thành Phật đạo.

Đệ tử sám hối phát nguyện rồi quy mạng danh lễ : Nam mô Tây phương Cực Lạc thế giới, đại từ đại bi, A Di Đà Như Lai, biến pháp giới Tam Bảo. (1 lạy)

(Lạy xong tiếp nghi thức tụng kinh...)

NGHI THỨC TRÌ TỤNG

BÀI TÁN LƯ HƯƠNG :

Lư hương vừa ngún chiêm đàn
Khói thơm ngào ngạt muôn ngàn cỗi xa
Lòng con kính ngưỡng thiết tha
Ngửa mong chư Phật thương mà chứng
minh.

Nam mô Hương Vân Cái Bồ Tát Ma

Ha Tát. (3 lần)

CHON NGÔN TỊNH PHÁP GIỚI :

Án lam (7 lần)

CHON NGÔN TỊNH KHẨU NGHIỆP :

Tu rị tu rị ma ha tu rị tu tu rị ta bà
ha. (3 lần)

CHON NGÔN TỊNH BA NGHIỆP :

Án ta phạ bà phạ thuật đà ta phạ, đạt
mạ ta phạ, bà phạ thuật độ hám. (3 lần)

CHON NGÔN PHỔ CÚNG DƯỜNG :

Án nga nga năng tam bà phạ phiệt
nhựt ra hồng. (3 lần)

BÀI VĂN PHÁT NGUYỆN :

Nam mô thập phương thường trụ Tam
Bảo. (3 lần)

Lạy đấng tam giới Tôn
Quy mạng mười phương Phật
Nay con phát nguyện lớn
Trì tụng kinh Bát Nhã
Trên đền bốn ơn nặng
Dưới cứu khổ tam đồ
Nếu có ai thấy nghe
Đều phát bồ đề tâm
Khi mãn báo thân này
Sanh qua cõi Cực Lạc.

Nam mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật.
(3 lần)

BÀI KỆ KHAI KINH :

Phật pháp rộng sâu rất nhiệm mầu
Trăm nghìn muôn kiếp khó tìm cầu
Nay con nghe thấy chuyên trì tụng
Nguyện tỏ Như Lai nghĩa nhiệm mầu.
Nam mô Bát Nhã Hội Thượng Phật Bồ
Tát Ma Ha Tát. (3 lần)

THÍCH NGHĨA SÁM PHÁP

- 1.- Phiền não, nghiệp nhơn, quả báo, ba món đều hay làm chướng ngại đường giải thoát nên gọi : "Ba món chướng".
- 2.- Đem thân mạng về nường, giao phó cho Phật, Pháp, Tăng, chính là nghĩa của hai chữ "Nam mô".
- 3.- Nói đủ là Sám ma hối quá. "Sám ma" là tiếng Phạn, nghĩa là "hối quá" tức là ăn năn tội trước, ngừa giữ lỗi sau.
- 4.- Nhãn, nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý, sáu căn và ba nghiệp : thân, khẩu, ý.
- 5.- Giết cha, giết mẹ, giết Thánh nhơn, ác tâm làm thân Phật ra máu, phá hòa hiệp Tăng, gọi là năm tội nghịch, nếu phạm sẽ bị đọa vào ngục Vô gián nên gọi là tội Vô gián. Ngục Vô gián là chỗ thọ khổ không có lúc nào ngừng ngớt.
- 6.- A tu la, Súc sanh, Ngạ quỷ, Địa ngục, các đường đó vui ít khổ nhiều, do nghiệp dữ cảm ra.
- 7.- Bày lộ tội lỗi ra trước Chúng Nhơn, không chút giấu che thời gọi là phát lồ, trái với phủ tàng (che giấu). Có phát lồ thời tội mới tiêu, như bệnh cảm mà đăng phát hạn (ra mồ hôi).

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

QUYỂN THỨ NHẤT

Hán dịch : Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch : Tỳ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM TỰ

THỨ NHỨT

Tôi nghe như vậy : Một thuở nọ đức Phật ở trong núi Kỳ Xà Quật tại thành Vương Xá cùng với đại Tỳ Kheo Tăng trên năm ngàn người, đều là những bậc A La Hán đã hết hữu lậu dứt phiền não, tâm được giải thoát, huệ được giải thoát, tâm ý điều nhu, là bậc đại long tượng, chỗ làm đã xong, lợi mình đã được, sạch hết kiết sử, bỏ gánh hoặc nghiệp, kham gánh chánh pháp, do chánh trí mà được

giải thoát. Riêng Ngài A Nan là còn ở bậc hữu học, chứng quả Tu Đà Hoàn.

Lại có năm trăm Tỳ Kheo Ni, Ưu Bà Tắc, Ưu Bà Di thấy được thánh đế.

Lại có hàng đại Bồ Tát đều được những môn đà la ni và những môn tam muội, thật hành không, vô tướng, vô tác, đã được đẳng nhãn và vô ngại tổng trì. Đây đều là bậc ngũ thần thông không còn giải đãi, đã rời bỏ danh lợi, thuyết pháp không cầu báo, lời nói ra tất được mọi người kính tin, chứng thâm pháp nhãn được sức vô úy, giải thoát tất cả ma hạnh nghiệp chướng, khéo tuyên nói pháp nhưn duyên. Từ vô số kiếp đến nay, các Ngài phát thệ nguyện lớn, nhan sắc hòa vui thường thưa hỏi trước, lời nói dịu dàng, ở giữa đại chúng tự tại không sợ, từng khéo thuyết pháp từ vô số ức kiếp, biết rõ các pháp như ảo, như diệm, như bóng trăng trong nước, như hư không, như vang, như bóng, như mộng, như thành càn thất bà, như tượng

trong gương, như biến hóa, đã được vô ngại vô úy biết rõ tâm hành của chúng sanh dùng trí huệ vi diệu mà cứu độ chúng. Các Ngài đã thành tựu đại nhẫn vô ngại như thật, nguyện lãnh thọ vô lượng thế giới của chư Phật, tướng niệm đến vô lượng thế giới, chư Phật chánh định thường hiện tiền, có thể thỉnh vô lượng chư Phật, có thể dứt những kiến chấp và các phiền não, xuất sanh và du hí trăm ngàn muôn tam muội. Hàng đại Bồ Tát đây thành tựu vô lượng công đức như vậy. Danh hiệu của các Ngài là : Bát Đà Bà La Bồ Tát, Kế Na Na Đà La Bồ Tát, Đạo Sư Bồ Tát, Na La Đạt Bồ Tát, Tinh Đắc Bồ Tát, Thủy Thiên Bồ Tát, Chủ Thiên Bồ Tát, Đại Ý Bồ Tát, Ých Ý Bồ Tát, Tăng Ý Bồ Tát, Bất Hư Kiến Bồ Tát, Thiện Tấn Bồ Tát, Thế Thắng Bồ Tát, Thường Cần Bồ Tát, Bất Xả Tinh Tấn Bồ Tát, Nhứt Tạng Bồ Tát, Bất Khuyết Ý Bồ Tát, Quán Thế Âm Bồ Tát, Văn Thù Sư Lợi Bồ Tát, Cháp Bửu Ấn Bồ Tát, Thường Cử Thủ Bồ Tát, Từ

Thị Bồ Tát, có trăm ngàn muôn ức na do tha đại Bồ Tát như vậy. Hàng đại Bồ Tát này đều là bậc nhứt sanh bổ xứ nối ngôi Phật.

Lúc bấy giờ đức Thế Tôn tự trải tòa sư tử rồi ngồi kiết già ngay thẳng nhiếp niệm nhập tất cả môn vương tam muội. Sau đó đức Phật an tường xuất định dùng thiên nhãn nhìn xem thế giới trọn thân mỉm cười, từ tướng thiên bức luân dưới lòng bàn chân phóng ra sáu trăm muôn ức quang minh. Từ mười ngón chân, hai mắt cá, hai bắp chân, hai gối, hai vế, eo, lưng, rún, bụng, hông, ngực, chữ vạn, vai, cánh tay, mười ngón tay, cổ, miệng, bốn mươi răng, mũi, mắt, tai, bạch hào, nhục kế, mỗi chỗ trên thân Phật phóng ra sáu trăm muôn ức quang minh. Từ những quang minh này phát ra quang minh lớn chiếu khắp Đại Thiên thế giới, rồi chiếu đến hằng sa thế giới của chư Phật ở mười phương, từ đây quang minh lại chiếu vượt qua hằng sa thế giới khắp mười phương. Nếu chúng sanh nào gặp

được quang minh này thời quyết định được vô thượng chánh đẳng chánh giác.

Tất cả lỗ lông khắp thân của Phật cũng đều mỉm cười phóng quang minh chiếu khắp cõi Đại Thiên suốt đến hàng sa thế giới ở mười phương. Nếu chúng sanh nào gặp được quang minh này thời quyết định được vô thượng chánh đẳng chánh giác.

Đức Thế Tôn lại phóng quang minh thường chiếu khắp cõi Đại Thiên suốt đến hàng sa thế giới ở mười phương. Nếu chúng sanh nào gặp được quang minh này thời quyết định được vô thượng chánh đẳng chánh giác.

Đức Thế Tôn mỉm cười vui vẻ hiện tướng lưỡi rộng dài trùm khắp Đại Thiên thế giới, phóng ra vô lượng ngàn muôn ức quang minh. Mỗi quang minh này hóa thành hoa báu ngàn cánh màu hoàng kim. Trên hoa báu đều có Hóa Phật ngồi kiết già tuyên nói sáu phép ba la mật. Chúng sanh nào nghe được thời quyết định được

vô thượng chánh đẳng chánh giác. Quang minh này cũng chiếu đến hằng sa thế giới ở mười phương và cũng hiện hoa báu Hóa Phật thuyết pháp như vậy.

Bấy giờ đức Phật vẫn ngồi trên tòa sư tử mà nhập sư tử du hí tam muội. Do thần lực của Phật, cả Đại Thiên thế giới đều chấn động sáu cách, làm cho mọi loài đều hòa vui.

Trong cõi Đại Thiên này, hàng địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh và bát nạn liền được sanh lên cõi trời Tứ Vương đến trời Tha Hóa Tự Tại. Các vị Thiên Tử này tự biết túc mạng đều rất vui mừng đồng đến chỗ đức Phật ngự, đánh lễ chân Phật rồi ngồi qua một phía. Hằng sa thế giới ở mười phương cũng chấn động sáu cách, các loài địa ngục, ngạ quỷ, súc sanh và bát nạn đều được sanh lên sáu cõi trời Đục giới.

Bấy giờ chúng sanh ở trong cõi Đại Thiên này, kẻ mù được thấy, kẻ điếc được nghe, kẻ câm nói được, kẻ điên

được tỉnh, kẻ loạn được định, kẻ bệnh được lành, kẻ tàn tật được hết tật nguyên, kẻ rách được mặc, kẻ đói khát được ăn uống.

Tất cả mọi loài đều phát thiện tâm xem nhau như cha mẹ, anh em, chị em ruột thịt, đồng thật hành mười nghiệp đạo lành, tịnh tu phạm hạnh không phạm lỗi lầm, lòng họ điềm nhiên khoái lạc như Tỷ Kheo nhập đệ tam thiên. Họ đều được trí huệ tốt giữ mình theo giới luật không làm tổn não kẻ khác.

Đức Thế Tôn ngự trên tòa sư tử, quang minh sắc tướng oai đức nguy nguy tôn nghiêm bức nhứt, hơn cả Đại Thiên cùng hàng sa thế giới ở mười phương, như núi Tu Di cao sáng hơn tất cả núi non.

Lúc đức Thế Tôn đem thân thường hiển thị cho chúng sanh trong cõi Đại Thiên, hơn chúng cùng hàng phi nhơn và chư Thiên ở Dục giới, Sắc giới đem những thiên hoa, thiên hương, thiên anh lạc đến rải trên đức Phật. Những hoa

hương báu này dùng ở hư không hóa thành đài báu lớn thông những chuỗi ngọc cùng lọng báu nhiều màu giăng trùm Đại Thiên thế giới, do đây nên toàn cõi Đại Thiên thành màu hoàng kim, đến hằng sa thế giới ở mười phương cũng như vậy.

Chúng sanh ở cõi này và chúng sanh ở thế giới mười phương đều tự cho là đức Phật chỉ riêng thuyết pháp cho mình.

Đức Thế Tôn vui vẻ mỉm cười, miệng Phật phóng quang minh chiếu khắp Đại Thiên thế giới. Do quang minh này mà chúng sanh đồng thấy chư Phật và Tăng chúng trong hằng sa thế giới ở mười phương. Chúng sanh ở hằng sa thế giới ở mười phương kia cũng thấy Phật Thích Ca Mâu Ni và đại chúng ở cõi Đại Thiên này.

Phương Đông qua khỏi hằng sa thế giới có cõi Đa Bửu của Phật Bửu Tích. Đức Phật đây hiện dương giảng Bát nhã ba la mật cho chư Đại Bồ Tát. Nơi đó

có Bồ Tát hiệu Phổ Minh thấy quang minh thấy chấn động lại thấy thân Phật Thích Ca Mâu Ni, Ngài liền đến bạch hỏi duyên do với Phật Bửu Tích. Đức Phật Bửu Tích bảo đó là thần lực của Phật Thích Ca Mâu Ni ở cõi Ta Bà cách đây hằng sa thế giới về phương Tây. Đức Phật Thích Ca Mâu Ni sắp vì chúng đại Bồ Tát mà tuyên nói Bát nhã ba la mật. Phổ Minh Bồ Tát bạch đức Phật Bửu Tích rằng nay tôi muốn đến lễ bái cúng dường Phật Thích Ca Mâu Ni và gặp gỡ các vị đại Bồ Tát. Phật Bửu Tích thuận cho và trao hoa sen ngàn cánh màu hoàng kim cho Phổ Minh Bồ Tát mà dặn rằng ông đem hoa này cúng dường Phật Thích Ca Mâu Ni. Ông nên nhứt tâm trân trọng đến cõi Ta Bà. Các vị Bồ Tát sanh vào cõi đó thật là khó bằng khó hơn.

Phổ Minh Bồ Tát lãnh hoa sen ngàn cánh màu hoàng kim từ tạ Phật Bửu Tích rồi cùng vô số đại chúng đem những hoa hương phan lọng đến chỗ Phật Thích

Ca Mâu Ni đánh lễ bạch rằng, đức **Phật Bửu Tích** gửi lời thăm và dâng hoa sen cúng dường.

Phật Thích Ca Mâu Ni nhận hoa sen ngàn cánh màu hoàng kim rồi rải vạt qua phương Đông cúng dường hằng sa chư Phật. Hoa sen ấy hóa thành hằng sa đóa hoa khắp cả hằng sa thế giới ở phương Đông. Trên mỗi đóa hoa sen đều có **Hóa Bồ Tát** ngồi kiết già nói sáu pháp ba la mật, ai nghe được tiếng pháp này thời quyết định đến vô thượng chánh đẳng chánh giác.

Đại chúng theo **Phổ Minh Bồ Tát** cũng đem hoa hương phan lọng của mình dâng cúng **Phật Thích Ca Mâu Ni**.

Phương Nam qua khỏi hằng sa thế giới có cõi **Ly Nhứt Thiết Ưu** của **Phật Vô Ưu Đức**. Nơi đó có **Bồ Tát** hiệu **Ly Ưu**.

Phương Tây qua khỏi hằng sa thế giới có cõi **Diệt Ác** của **Phật Bửu Sơn**. Nơi đó có **Bồ Tát** hiệu **Nghĩa Ý**.

Phương Bắc qua khỏi hằng sa thế giới có cõi Thắng Quốc của đức Phật Thắng Vương. Nơi đó có Bồ Tát hiệu Đức Thắng.

Hạ phương qua khỏi hằng sa thế giới có cõi Thiện Quốc của đức Phật Thiện Đức. Nơi đó có Bồ Tát hiệu Hoa Thượng.

Thượng phương qua khỏi hằng sa thế giới có cõi Hỉ Quốc của đức Phật Hỉ Đức. Nơi đó có Bồ Tát hiệu Đức Hỉ.

Chư Bồ Tát trên đây ở cõi mình thấy quang minh thấy chân động v.v... liền cùng đại chúng cầm hoa hương phan lọng đến Ta Bà thế giới kính lễ cúng dường Phật Thích Ca Mâu Ni đồng như Phổ Minh Bồ Tát ở phương Đông.

Lúc bấy giờ Đại Thiên thế giới thành trang nghiêm vi diệu như Hoa Tích thế giới cùng Phổ Hoa thế giới.

Đức Như Lai biết hàng đại Bồ Tát cùng chư Nhơn Thiên Bát bộ ở hằng sa thế giới đều đã vân tập bèn gọi Ngài Xá Lợi Phất mà dạy rằng : "Đại Bồ Tát muốn dùng nhứt thiết chủng trí để biết

tất cả pháp, thời phải tu tập Bát nhã ba la mật".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát muốn dùng nhưt thiết chủng trí để biết tất cả pháp, thời phải tu tập Bát nhã ba la mật như thế nào ?".

Phật dạy : "Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát dùng phương pháp chẳng an trụ mà an trụ trong Bát nhã ba la mật.

Bởi không có pháp để xả bỏ nên được đầy đủ Đàn na ba la mật, vì người cho, kẻ nhận và tài vật đều bất khả đắc.

Vì tội và không tội đều bất khả đắc nên đầy đủ Thi la ba la mật.

Vì tâm chẳng động nên đầy đủ Sằn đề ba la mật.

Vì thân tâm tinh tấn chẳng giải đãi nên đầy đủ Tỳ lê gia ba la mật.

Vì chẳng tán loạn, chẳng say mê nên đầy đủ Thiên na ba la mật.

Vì chẳng chấp trước tất cả pháp nên đầy đủ Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát dùng phương pháp chẳng an trụ mà an trụ trong Bát nhã ba la mật. Vì bất sanh nên đầy đủ bốn niệm xứ, bốn chánh cần, bốn như ý túc, năm căn, năm lực, bảy giác phần, tám thánh đạo phần, không tam muội, vô tướng tam muội, vô tác tam muội, bốn thiền, bốn tâm vô lượng, bốn định vô sắc, tám bội xả, tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười nhứt thiết xứ.

Cũng đầy đủ chín pháp tướng thâm chết : Tướng sinh, tướng nứt, tướng máu chảy, tướng thúi rã, tướng bầm xanh, tướng dòi trùng ăn, tướng nát, tướng xương trắng, tướng cháy tan.

Cũng đầy đủ tám chánh niệm : Niệm Phật, niệm Pháp, niệm Tăng, niệm giới, niệm thí xả, niệm thiên, niệm xuất tức, nhập tức, niệm chết.

Cũng đầy đủ mười pháp quán : Quán vô thường, quán khổ, quán vô ngã, quán món ăn như nhóp, quán thế gian tất cả đều không đáng vui ưa, quán chết, quán

bất tịnh, quán đoạn trừ, quán ly dục, quán diệt tận.

Cũng đầy đủ mười một trí : Pháp trí, tỷ trí, tha tâm trí, thế trí, khổ trí, tập trí, diệt trí, đạo trí, tận trí, vô sanh trí, như thiết trí.

Cũng đầy đủ ba môn tam muội : Tam muội có giác có quán, tam muội không giác có quán, tam muội không giác không quán.

Cũng đầy đủ ba căn : Căn chưa biết sắp biết, căn biết, căn đã biết.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn biết khắp cả công đức của Phật như mười trí lực, bốn vô sở úy, bốn trí vô ngại, mười tám pháp bất cộng , đại từ, đại bi, thời phải tu tập Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn đầy đủ đạo huệ, muốn dùng đạo huệ để đầy đủ đạo chủng huệ, muốn dùng đạo chủng huệ để đầy đủ như thiết trí, muốn dùng như thiết trí để đầy đủ như thiết chủng trí, muốn dùng như thiết chủng trí để dứt tập khí

phiền não, đều phải tu tập Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát phải học tập Bát nhã ba la mật như vậy.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn lên địa vị Bồ Tát, muốn hơn bậc Thanh Văn, Duyên Giác, muốn trụ bậc bất thối chuyển, muốn có lực thần thông, muốn biết chí hướng của tất cả chúng sanh, muốn có trí huệ hơn trí huệ của tất cả Thanh Văn, Bích Chi Phật, muốn được những môn đà la ni, những môn tam muội, đều phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn dùng tâm tùy hỷ để hơn trên những sự bố thí, trì giới, tam muội thiên định, trí huệ, giải thoát, giải thoát tri kiến, giải thoát tam muội của tất cả những người cầu Thanh Văn, Bích Chi Phật, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát thật hành phần ít bố thí, trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn, thiên định, trí huệ, mà muốn do sức phương tiện hồi

hướng để được vô lượng vô biên công đức, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn thật hành Đàn na ba la mật, Thi la ba la mật, Sằn đề ba la mật, Tỳ lê gia ba la mật, Thiền na ba la mật, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn đời đời thân thể giống như thân Phật đủ ba mươi hai tướng đại nhơn, tám mươi tùy hình hảo, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn sanh nhà Bồ Tát, muốn được bọc đồng chơn, muốn chẳng rời Phật, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn đem những thiện căn cúng dường chư Phật và cung kính tôn trọng tán thán tùy ý thành tựu, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn làm cho chúng sanh thỏa nguyện về những thứ uống, ăn, y phục, giường nệm, đèn đuốc, phòng nhà, xe cộ, thuốc men, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn làm cho chúng sanh ở hằng sa thế giới

đứng vững nơi sáu môn ba la mật, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn gieo một thiện căn ở trong phước điền của Phật còn mãi đến khi được vô thượng chánh đẳng chánh giác vẫn không hết, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn chư Phật ở mười phương ca ngợi danh hiệu của mình, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn vừa phát ý thời thân liền đến hằng sa thế giới ở mười phương, muốn vừa phát âm thời tiếng vang đến hằng sa thế giới ở mười phương, đều phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn thế giới của chư Phật chẳng dứt diệt, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn an trụ nơi nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không đại không, đệ nhất nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô thủ không, tán không, tánh không, tự tướng không, chư pháp không, vô sở đắc không, vô pháp không, hữu

pháp không, vô pháp hữu pháp không, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn biết nhơn duyên, thứ đệ duyên, duyên duyên và tăng thượng duyên của các pháp, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn biết pháp như, pháp tánh và thiết tế của các pháp, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát phải như vậy mà an trụ trong Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn đếm biết số vi trần của những hòn núi, của những quả đất trong Đại Thiên thế giới, muốn phân tích một sợi lông làm trăm phần rồi lấy một phần lông chấm hết nước của những suối ao, sông ngòi, biển cả trong Đại Thiên thế giới mà không kinh động đến loài thủy tộc, muốn thổi một cái liên tắt ngọn lửa cháy khắp Đại Thiên thế giới như hỏa tai lúc kiếp tận, muốn lấy một ngón tay ngăn dừng những cơn gió lớn có

thể làm tan nát Đại Thiên thế giới đến tất cả những núi Tu Di như thổi tan đồng cỏ mục, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn một lần ngồi kiết già có thể làm cho thân thể khắp tất cả không gian trong Đại Thiên thế giới, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn lấy một sợi lông vít những núi Tu Di trong Đại Thiên thế giới ném qua khỏi vô số thế giới phương khác mà không kinh động đến chúng sanh trong đó, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn đem một suất ăn, một bộ y phục, một nén hương, một cành hoa, một cây đèn, một tràng phan, một bảo cái mà có thể cúng dường đầy đủ khắp chư Phật cùng chư Tăng trong hằng sa thế giới ở mười phương, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn làm cho chúng sanh trong hằng sa thế giới ở mười phương đều đủ giới hạnh,

tam muội, trí huệ, giải thoát, giải thoát tri kiến, cùng làm cho được quả Tu Đà Hoàn, quả Tư Đà Hàm, quả A Na Hàm, quả A La Hán, nhẫn đến được vô dư Niết Bàn, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật lúc bố thí nên biết rõ rằng : Bố thí như vậy được quả báo rất lớn, bố thí như vậy được sanh vào giòng quý hiền, bố thí như vậy được sanh lên trời Tứ Vương, trời Đao Lợi, trời Dạ Ma, trời Đâu Suất, trời Hóa Lạc, trời Tha Hóa, bố thí như vậy được nhập sơ thiên, nhị thiên, tam thiên, tứ thiên, không vô biên xứ, thức vô biên xứ, vô sở hữu xứ, phi hữu tướng, phi vô tướng xứ, hơn bố thí này được bát thánh đạo phần, hơn bố thí này được quả Tu Đà Hoàn nhẫn đến quả Phật, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, lúc bố thí, do nơi sức

huệ phương tiện nên có thể đầy đủ Đàn na ba la mật, Thi la ba la mật, Sằn đề ba la mật, Tỳ lê gia ba la mật, Thiên na ba la mật và Bát nhã ba la mật".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch Đức Thế Tôn ! Thế nào là đại Bồ Tát lúc bố thí, do nơi sức huệ phương tiện nên đầy đủ sáu ba la mật ?".

Đức Phật nói : "Này Xá Lợi Phất ! Do vì người bố thí, kẻ thọ và tài vật đều bất khả đắc nên có thể đầy đủ Đàn na ba la mật. Vì có tội cùng chẳng tội đều chẳng dính mắc nên đầy đủ Thi la ba la mật. Vì tâm bất động nên đầy đủ Sằn đề ba la mật. Vì thân tâm tinh tấn nên đầy đủ Tỳ lê gia ba la mật. Vì chẳng tán loạn chẳng say đắm nên đầy đủ Thiên na ba la mật. Vì biết tất cả pháp đều bất khả đắc nên đầy đủ Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn được công đức của chư Phật quá khứ, hiện tại, vị lai, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn đến bờ kia của pháp hữu vi và pháp vô vi, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn biết pháp như, pháp tướng và biên tế vô sanh của các pháp quá khứ, hiện tại, vị lai, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn đứng trước tất cả hàng Thanh Văn, Duyên Giác, muốn hầu hạ chư Phật, muốn làm nội quyến của chư Phật, muốn được quyền thuộc lớn, muốn được quyền thuộc Bồ Tát, muốn thanh tịnh báo đại thí, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn những tâm xan lẫn, phá giới, sân khuể, giải đãi, tán loạn, ngu si đều chẳng phát khởi, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn làm cho tất cả chúng sanh đứng vững nơi phước bố thí, nơi phước trì giới, nơi phước tu tập thiền định, nơi phước khuyến đạo, nơi tài phước và pháp phước, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn được ngũ nhãn thời phải học Bát nhã ba la mật. Đây là ngũ nhãn : nhục nhãn, thiên nhãn, huệ nhãn, pháp nhãn và Phật nhãn.

Đại Bồ Tát muốn dùng thiên nhãn thấy chư Phật trong hằng sa thế giới, muốn dùng thiên nhãn nghe pháp của chư Phật ở mười phương tuyên nói, muốn hiểu biết tâm của Phật, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn nghe được pháp của chư Phật ở mười phương tuyên nói, nghe xong nhớ mãi đến khi thành Vô thượng Bồ đề vẫn không quên, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn thấy thế giới của chư Phật quá khứ, thấy thế giới của chư Phật vị lai và thế giới ở mười phương của chư Phật hiện tại, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn nghe mười hai bộ kinh, từ khế kinh trường hàng đến luận nghị kinh mà hàng Thanh Văn nghe cùng chẳng

nghe, nghe xong đều muốn đọc tụng, thọ trì trọn vẹn, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Chánh pháp của chư Phật quá khứ, hiện tại, vị lai trong hằng sa thế giới đã tuyên nói, hiện nay nói và sẽ nói, được nghe xong đều muốn tin lãnh thọ trì, thật hành và giảng nói lại cho người khác, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn đem quang minh chiếu khắp những chỗ mà mặt nhật mặt nguyệt chẳng chiếu đến trong hằng sa thế giới ở mười phương, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn làm cho tất cả chúng sanh trong hằng sa thế giới ở mười phương, những nơi không có danh hiệu Phật, Pháp, Tăng, đều được chánh kiến nghe danh hiệu Tam Bảo, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn làm cho chúng sanh trong hằng sa thế giới ở mười phương, do năng lực của ta mà kẻ mù được thấy, kẻ điếc được nghe, kẻ cuồng được tỉnh, kẻ rách được

lành, kẻ đói khát được no đủ, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn làm cho chúng sanh trong hằng sa thế giới ở mười phương, do năng lực của ta mà những loài trong ba ác đạo đều được thân người, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn làm cho chúng sanh trong hằng sa thế giới ở mười phương, do năng lực của ta mà được đứng vững nơi giới, định, huệ, giải thoát, giải thoát tri kiến, được quả Tu Đà Hoàn nhẫn đến quả Vô thượng Bồ đề, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn học oai nghi của chư Phật, muốn nhìn ngó như tượng vương, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát nguyện rằng khiến cho tôi lúc đi, chân tôi cách đất bốn ngón tay không đập trên đất, tôi sẽ được vô lượng chư Thiên cõi Dục, cõi Sắc, từ Tứ Thiên Vương đến Sắc Cứu Cánh Thiên cung kính vây quanh cùng đi đến dưới cội bồ đề. Tôi sẽ ngồi dưới cội

bồ đề và chư Thiên sẽ trải tòa cho tôi. Muốn được như vậy, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Lại nguyện lúc tôi thành Phật, chỗ tôi đi đứng ngồi nằm đều sẽ là Kim cang. Muốn được vậy, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát nếu muốn ngày xuất gia liền thành đạo Vô thượng Bồ đề, liền chuyển pháp luân, lúc chuyển pháp luân có vô lượng vô số chúng sanh xa lìa trần cấu ở trong các pháp được pháp nhãn thanh tịnh, có vô lượng vô số chúng sanh vì chẳng thọ tất cả pháp nên được vô lậu giải thoát, có vô lượng vô số chúng sanh được bất thối chuyển Vô thượng Bồ đề, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn lúc thành Phật sẽ dùng vô lượng vô số Thanh Văn làm Tăng, lúc nói một thời pháp, tất cả chư Tăng này liền được quả A La Hán, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn lúc thành Phật, sẽ dùng vô lượng vô số Bồ Tát làm Tăng, lúc nói một thời pháp, tất cả chư Tăng này đều được bất thối chuyển, được vô lượng thọ mạng đầy đủ quang minh, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn lúc thành Phật, trong thế giới không có danh từ tam độc, dâm dục, sân khuể, ngu si, tất cả chúng sanh đều thành tựu chánh trí huệ, thiện thí, thiện giới, thiện định, thiện phạm hạnh, thiện từ bi, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn lúc thành Phật, sau khi nhập Niết Bàn, chánh pháp không diệt tận, cũng không có danh từ diệt tận, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn lúc thành Phật, chúng sanh trong hằng sa thế giới ở mười phương nghe danh hiệu của ta quyết định sẽ được Vô thượng Bồ đề, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn được những công đức như vậy, thời phải học Bát nhã ba la mật".

PHẨM PHỤNG BÁT

THỨ HAI

Đức Phật bảo Ngài Xá Lợi Phất : "Nếu đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật có thể làm những công đức ấy thời bốn vị Thiên Vương đều rất vui mừng mà nghĩ rằng chúng ta phải đem bốn cái bát dâng lên Bồ Tát như những bát mà chư Thiên Vương thuở trước đã dâng cho Phật thuở trước.

Lúc đó trời Đao Lợi nhả đến trời Tha Hóa Tự Tại cũng rất hoan hỷ mà nghĩ rằng chúng ta phải hầu hạ cúng dường Bồ Tát để hàng Thiên chúng được thêm đông và giảm bớt hàng A tu la.

Chư Thiên trong cõi Đại Thiên, từ cõi Tứ Vương đến cõi Sắc Cứu Cánh đều rất vui mừng mà nghĩ rằng chúng ta phải cẩn thận Bồ Tát chuyển pháp luân.

Nầy Xá Lợi Phất ! Lúc vị đại Bồ Tát này thật hành Bát nhã ba la mật Tăng ích sáu ba la mật, các thiện nam tử và thiện nữ nhơn đều vui mừng mà tự nghĩ rằng chúng ta phải làm cha mẹ, vợ con, thân tộc, họ hàng cho người này.

Lúc đó trời Tứ Vương nhần đến trời Sắc Cứu Cánh đều rất vui mừng mà tự nghĩ rằng chúng ta phải tìm cách làm cho Bồ Tát này xa lìa dâm dục, từ sơ phát tâm luôn là đồng chơn, chớ để vị này hội hiệp với sắc dục, nếu hưởng thọ ngũ dục thời sẽ chương ngại sanh về Phạm Thiên hưởng là quả Vô thượng Bồ đề.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát cần phải là người đoạn dục xuất gia mới đáng được Vô thượng Bồ đề, chẳng phải là người không đoạn dục mà được".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát cần phải có cha mẹ, vợ con, thân tộc, họ hàng chẳng ?".

Đức Phật nói : "Nầy Xá Lợi Phất ! Hoặc có Bồ Tát có cha mẹ, vợ con, thân

tộc. Hoặc có Bồ Tát từ khi sơ phát tâm đoạn dục tu hạnh đồng chơn mãi đến thành Vô thượng Bồ đề chẳng phạm sắc dục. Hoặc có Bồ Tát dùng phương tiện lực hưởng thọ ngũ dục xong mới xuất gia thành Vô thượng Bồ đề.

Ví như nhà ảo thuật giỏi khéo dùng phương ảo thuật hóa ra cảnh ngũ dục rồi vui đùa trong đó. Ý ông nghĩ thế nào, nhà ảo thuật có thiệt hưởng thọ cảnh ngũ dục ấy chăng ?".

- Bạch đức Thế Tôn ! Không ạ.

- Nay Xá Lợi Phất ! Cũng vậy, đại Bồ Tát dùng phương tiện lực hóa ra cảnh ngũ dục rồi ở trong đó hưởng thọ để độ chúng sanh.

Đại Bồ Tát này chẳng nhiễm ngũ dục, lại dùng nhiều cách quở trách ngũ dục : Ngũ dục là lửa cháy, ngũ dục là nhơ nhớp xấu xa, ngũ dục là thứ phá hoại, ngũ dục như oán thù.

Do đây nên biết rằng vì độ chúng sanh mà Bồ Tát hưởng thọ ngũ dục.

- Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát phải thật hành Bát nhã ba la mật thế nào ?

- Nay Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng thấy Bồ Tát, chẳng thấy danh tự Bồ Tát, chẳng thấy Bát nhã ba la mật, cũng chẳng thấy là mình có thật hành Bát nhã ba la mật cùng không thật hành Bát nhã ba la mật.

Tại sao vậy ? Vì Bồ Tát và danh tự Bồ Tát, tánh vốn rỗng không. Trong tánh không chẳng có sắc, thọ, tưởng, hành, thức, rời lìa sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng chẳng có tánh không. Sắc, thọ, tưởng, hành, thức tức là tánh không, tánh không tức là sắc, thọ, tưởng, hành, thức.

Tại sao vậy ? Vì chỉ có danh tự gọi là bồ đề, chỉ có danh tự gọi là Bồ Tát, chỉ có danh tự gọi là tánh không.

Tại sao vậy ? Vì thật tánh của các pháp vốn là không sanh, không diệt, không cấu, không tịnh.

Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật như vậy cũng chẳng thấy sanh, chẳng

thấy diệt, cũng chẳng thấy cấu, chẳng thấy tịnh.

Tại sao vậy ? Vì danh tự là những pháp do nhơn duyên hòa hiệp làm thành, chỉ do nhớ tưởng phân biệt giả danh mà nói thôi.

Vì thế nên đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật chẳng thấy tất cả danh tự. Vì chẳng thấy nên chẳng chấp trước.

PHẨM TU TẬP ĐÚNG

THỨ BA

Đức Phật bảo Ngài Xá Lợi Phất : "Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát phải suy nghĩ như thế này :

Bồ Tát chỉ có danh tự, Phật cũng chỉ có danh tự, Bát nhã ba la mật cũng chỉ có danh tự, sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng chỉ có danh tự.

Này Xá Lợi Phất ! Như ngã chúng sanh thọ giả, mạng giả, sanh giả, dưỡng dục giả, tác giả, sử tác giả, khởi giả, sử khởi giả, thọ giả, sử thọ giả, tri giả, kiến giả đều là bất khả đắc tất cả. Vì là bất khả đắc nên rỗng không. Vì rỗng không nên chỉ dùng danh tự để tuyên nói.

Đại Bồ Tát cũng thật hành Bát nhã ba la mật như vậy : Chẳng thấy ngã, chẳng thấy chúng sanh, nhấn đến chẳng

thấy tri giả, kiến giả. Những danh tự tuyên nói đó cũng chẳng thấy.

Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật như vậy hơn trên tất cả hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật, trừ trí huệ của Phật, do vì tánh không, tác dụng bất khả đắc.

Tại sao vậy ? Vì đại Bồ Tát này đôi với những pháp danh tự cùng chỗ mà danh tự dính đến, tất cả đều bất khả đắc.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát có thể thật hành như vậy đó là thật hành Bát nhã ba la mật.

Ví như số Tỷ Kheo nhiều bằng số tre, lau, mía, mè, lúa, đậu, lùm rừng đầy cả cõi Diêm Phù Đề, tất cả đều có trí huệ như Xá Lợi Phất, Đại Mục Kiền Liên, đem tất cả trí huệ ấy muốn so sánh với trí huệ của Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, thời không bằng một phần trăm, không bằng một phần ngàn, không bằng một phần trăm ngàn ức, nhứt đến không bằng một phần ví dụ.

Tại sao vậy ? Vì dùng trí huệ này mà Bồ Tát độ thoát tất cả chúng sanh.

Này Xá Lợi Phất ! Không nói đến như Xá Lợi Phất và Đại Mục Kiền Liên đầy cõi Diêm Phù Đề, mà ví như đầy cả cõi Đại Thiên, hoặc nhần đến đầy cả hằng sa thế giới ở mười phương, đem tất cả trí huệ ấy muốn so sánh với trí huệ của Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật cũng không bằng một phần trăm, nhần đến không bằng một phần ví dụ.

Này Xá Lợi Phất ! 'Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, một ngày tu tập trí huệ hơn trên tất cả hàng Thanh Văn Bích Chi Phật'.

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Trí huệ của hàng Thanh Văn, Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, trí huệ của hàng Bích Chi Phật, trí huệ của Phật, những trí huệ này không sai biệt, không chống trái nhau, đều là vô sanh tánh không. Nếu đã là pháp vô sanh tánh không, chẳng trái nhau thời

là không sai khác nhau. Có sao đức Thế Tôn lại dạy rằng Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật một ngày tu tập trí huệ hơn trên tất cả hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật ?".

Phật nói : "Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật một ngày tu tập trí huệ, tâm niệm rằng : Ta hành đạo trí huệ lợi ích tất cả chúng sanh, ta sẽ dùng nhứt thiết chủng trí biết rõ tất cả pháp, độ thoát tất cả chúng sanh.

Nầy Xá Lợi Phất ! Ý của ông nghĩ thế nào, trí huệ của hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật có những sự như vậy không ?".

- Bạch đức Thế Tôn ! Không ạ.

- Nầy Xá Lợi Phất ! Hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật có quan niệm nầy Tá sẽ thành Vô thượng Bồ đề độ thoát tất cả chúng sanh, làm cho họ đều được vô dư y Niết Bàn, như chư đại Bồ Tát không ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không ạ.

- Nầy Xá Lợi Phất ! Do những có trên đây nên biết rằng trí huệ của hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật sánh với trí huệ của đại Bồ Tát không bằng một phần trăm, nhần đến không bằng một phần thí dụ.

Nầy Xá Lợi Phất ! Hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật có quan niệm nầy : Ta thật hành sáu ba la mật, thành tựu chúng sanh, trang nghiêm Phật độ, đầy đủ mười trí lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại trí, mười tám pháp bất cộng, độ thoát vô lượng vô số chúng sanh đến quả Niết Bàn như chư đại Bồ Tát không ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không ạ.

- Nầy Xá Lợi Phất ! Ví như loài đom đóm kia chẳng bao giờ nghĩ rằng mình như mặt nhật mọc lên phóng ánh sáng chiếu khắp Diêm Phù Đề.

Cũng vậy, hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật chẳng có quan niệm như đại Bồ Tát : Ta thật hành sáu ba la mật nhần đến mười tám pháp bất cộng được Vô

thượng Bồ đề, độ vô lượng vô số chúng sanh đến quả Niết Bàn".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là đại Bồ Tát hơn bậc Thanh Văn, Bích Chi Phật mà đến bậc bất thoái chuyển thanh tịnh Phật đạo ?".

Đức Phật nói : "Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát từ lúc sơ phát tâm thật hành sáu ba la mật, an trụ nơi pháp không, vô tướng, vô tác, có thể vượt hơn bậc Thanh Văn, Bích Chi Phật mà đến bậc bất thoái chuyển thanh tịnh Phật đạo".

- Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát an trụ bậc nào mà có thể làm phước điền cho hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật ?

- Này Xá Lợi Phất ! Từ lúc sơ phát tâm thật hành sáu ba la mật nhẫn đến lúc ngồi đạo tràng thành Vô thượng Bồ đề, trong khoảng thời gian ấy, luôn thường làm phước điền cho hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật.

Tại sao vậy ? Vì do có nhơn duyên của đại Bồ Tát nên những thiện pháp

của thế gian phát sanh. Như những pháp thập thiện, ngũ giới, bát quan trai, tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, tứ niệm xứ, tứ chánh cần, tứ như ý túc, ngũ căn, ngũ lực, thất giác phần, bát thánh đạo phần, lục ba la mật, thập bát không, thập lực, tứ vô úy, tứ vô ngại trí, thập bát bất cộng, đại từ, đại bi, nhứt thiết chủng trí, do nhơn duyên của Bồ Tát mà những pháp này hiện ra trên thế gian. Cũng do nhơn duyên của Bồ Tát mà những đại tộc Sát Đế Lợi, Bà La Môn, Cư Sĩ, Tứ Thiên Vương nhần đến Phi Phi Tướng Thiên, Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật và Phật Đà đều xuất hiện trên thế gian.

- Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát có thanh tịnh xong phước bố thí chăng ?

- Này Xá Lợi Phất ! Không có. Vì bốn lai đã thanh tịnh xong.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát là vị đại thí chủ bố thí những thiện pháp như thập thiện, ngũ giới nhần đến nhứt thiết chủng trí".

Ngài Xá lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào đại Bồ Tát tu tập đúng Bát nhã ba la mật tương ứng với Bát nhã ba la mật ?".

Đức Phật nói : "Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát tu tập đúng sắc không, tu tập đúng thọ, tưởng, hành, thức không, đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Lại nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát tu tập đúng nhãn không, tu tập đúng nhĩ, tĩ, thiệt, thân, tâm không, đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát tu tập đúng sắc không, tu tập đúng thính, hương, vị, xúc, pháp không, đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát tu tập đúng nhãn giới không, đúng sắc giới không, nhãn thức giới không, nhần đến tu tập đúng ý thức

giới không, đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát tu tập đúng khổ không, tu tập đúng tập, diệt, đạo không, đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát tu tập đúng vô minh không, tu tập đúng hành, thức, danh sắc, lục nhập, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão, tử không, đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát tu tập đúng tất cả pháp không, hoặc hữu vi hoặc vô vi, đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Lại này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát tu tập đúng tánh không, tự tướng không, chung pháp không, vô sở đắc không, vô pháp không, hữu pháp không, vô pháp hữu pháp không bầy môn không, đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Lúc tu tập bầy môn không, đại Bồ Tát chẳng thấy sắc hoặc tương ứng hay không tương ứng, chẳng thấy thọ, tưởng, hành, thức hoặc tương

ứng hay không tương ứng, chẳng thấy sắc hoặc sanh tướng hay diệt tướng, chẳng thấy thọ, tướng, hành, thức hoặc sanh tướng hay diệt tướng, chẳng thấy sắc hoặc cấu tướng hay tịnh tướng, chẳng thấy thọ, tướng, hành, thức hoặc cấu tướng hay tịnh tướng, chẳng thấy sắc hiệp với thọ, chẳng thấy thọ hiệp với tướng, chẳng thấy tướng hiệp với hành, chẳng thấy hành hiệp với thức. Tại sao vậy ? Vì tánh của các pháp vốn rỗng không nên không có pháp nào hiệp với pháp nào.

Nầy Xá Lợi Phất ! Trong sắc không chẳng có sắc, trong thọ không, tướng không, hành không, thức không chẳng có thọ, tướng, hành, thức.

Nầy Xá Lợi Phất ! Vì sắc rỗng không nên không có tướng nào hoại, vì thọ rỗng không nên không có tướng thọ, vì tướng rỗng không nên không có tướng biết, vì hành rỗng không nên không có tướng tác giả, vì thức rỗng không nên không có

tướng tri giác. Tại sao vậy ? Vì chẳng phải sắc khác với không, cũng chẳng phải không khác với sắc, mà sắc chính là không và không chính là sắc; thọ, tưởng, hành, thức chính là không và không chính là thọ tưởng, hành, thức.

Nầy Xá Lợi Phất ! Tướng rỗng không của các pháp vốn chẳng sanh, chẳng diệt, chẳng cấu, chẳng tịnh, chẳng tăng, chẳng giảm, chẳng phải quá khứ, vị lai, hiện tại, vì thế nên trong không pháp ấy không có sắc, thọ, tưởng, hành, thức, không có nhãn, nhĩ, tỉ, thiệt, thân, ý, không có sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, không có nhãn giới, nhĩ giới, thiệt giới, thân giới, ý giới, không có nhãn đến không có ý thức giới, không có vô minh cũng không có vô minh tận, nhãn đến không có lão tử, cũng không có lão tử tận, không có khổ, tập, diệt, đạo, không có trí cũng không có đắc, không có Tu Đà Hoàn và quả Tu Đà Hoàn, không có Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật và Phật, cũng không có quả Tư Đà Hàm, quả A Na Hàm, quả A La Hán, quả Bích Chi Phật và quả Phật.

Đại Bồ Tát tu tập đúng như vậy gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng thấy Bát nhã ba la mật hoặc tương ứng hay chẳng tương ứng, cũng chẳng thấy Đàn na ba la mật, Thi la ba la mật, Sằn đề ba la mật, Tỳ lê gia ba la mật và Thiên na ba la mật hoặc tương ứng hay chẳng tương ứng. Đại Bồ Tát cũng chẳng thấy sắc, thọ, tưởng, hành, thức, chẳng thấy nhãn, nhĩ, tĩ, thiệt, thân, ý, chẳng thấy sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, chẳng thấy nhãn giới đến ý thức giới hoặc tương ứng hay chẳng tương ứng. Đại Bồ Tát cũng chẳng thấy tứ niệm xứ đến bát thánh đạo phần, nhãn đến nhứt thiết chủng trí hoặc tương ứng hay chẳng tương ứng.

Như trên đây, nầy Xá Lợi Phất ! Phải biết đó là đại Bồ Tát tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Lại nầy Xá Lợi Phất ! Lúc đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, không chẳng

hiệp với không, vô tướng chẳng hiệp với vô tướng, vô tác chẳng hiệp với vô tác. Tại sao vậy ? Vì không, vô tướng và vô tác chẳng có hiệp với chẳng hiệp.

Đại Bồ Tát tu tập đúng như vậy gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Lại này Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát nhập vào tự tướng không của các pháp, nhập xong nơi sắc, thọ, tưởng, hành, thức, Bồ Tát chẳng cho là hiệp chẳng cho là chẳng hiệp, sắc, thọ, tưởng, hành, thức chẳng hiệp với tiền tế cũng chẳng hiệp với hậu tế, chẳng hiệp với hiện tại. Tại sao vậy ? Vì Bồ Tát chẳng thấy tiền tế, chẳng thấy hậu tế cũng chẳng thấy hiện tại.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, vì tam tế là danh từ rỗng không, nên tiền tế chẳng hiệp với hậu tế, hậu tế chẳng hiệp với tiền tế, hiện tại chẳng hiệp với tiền tế, hậu tế, tiền tế với hậu tế cũng chẳng hiệp với hiện tại. Như đây gọi là tương

ứng với Bát nhã ba la mật. Nay Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, nhứt thiết trí chẳng hiệp với đời quá khứ, đời vị lai, đời hiện tại. Tại sao vậy ? Vì đời quá khứ, đời vị lai, đời hiện tại đều còn chẳng thể thấy huống là có hiệp. Như đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Nay Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, vì sắc, thọ, tưởng, hành, thức chẳng thể thấy, vì nhãn đến ý chẳng thể thấy, vì sắc nhãn đến pháp chẳng thể thấy, vì nhãn thức đến ý thức chẳng thể thấy nên sắc, thọ đến ý thức đều chẳng hiệp với nhứt thiết trí. Như đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Nay Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, vì Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật đều chẳng thể thấy nên Đàn na đến Bát nhã ba la mật chẳng hiệp với nhứt thiết trí. Vì tứ niệm xứ đến bát thánh đạo phần nhãn

đến thập lực, thập bát bất cộng pháp đều chẳng thể thấy nên tất cả đều chẳng hiệp với nhưt thiết trí. Như đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, Phật và bồ đề chẳng hiệp với nhưt thiết trí. Tại sao vậy ? Vì Phật chính là nhưt thiết trí, bồ đề cũng chính là nhưt thiết trí, nhưt thiết trí chính là Phật cũng chính là bồ đề. Như đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng tu tập sắc là hữu hay là vô, chẳng tu tập sắc là hữu thường hay là vô thường, chẳng tu tập sắc là khổ hay là lạc, chẳng tu tập sắc là ngã hay là phi ngã, chẳng tu tập sắc là tịch diệt hay là chẳng phải tịch diệt, chẳng tu tập sắc là rỗng không hay là chẳng phải rỗng không, chẳng tu tập sắc là hữu tướng hay là vô tướng, chẳng tu tập sắc là hữu tác hay vô tác;

thọ, tưởng, hành, thức cũng như vậy. Như đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng có quan niệm là ta thật hành hay chẳng thật hành Bát nhã ba la mật, cũng chẳng có quan niệm chẳng phải thật hành cũng chẳng phải chẳng thật hành. Như đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Lại này Xá Lợi Phất ! Chẳng vì Bát nhã ba la mật mà đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật. Cũng chẳng vì Đàn na, Thi la, Sằn đề, Tỳ lê gia, Thiền na ba la mật, cũng chẳng vì bậc bất thối chuyển thành tựu chúng sanh thanh tịnh Phật độ, cũng chẳng vì thập lực, tứ vô úy, tứ vô ngại trí, thập bát bất cộng pháp mà đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật. Cũng chẳng vì nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, đệ nhất nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô

thủ không, tán không, tánh không, chư pháp không, tự tướng không, bất khả đắc không, vô pháp không, hữu pháp không, vô pháp hữu pháp không, cũng chẳng vì như pháp tánh, thiết tế mà đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật. Tại sao vậy ? Vì lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng phá hoại tướng của các pháp. Tu tập đúng như đây thời gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Lại này Xá Lợi Phất ! Chẳng vì thiên nhãn, thiên nhĩ, tha tâm, túc mạng, thần túc, lậu tận sáu môn thần thông mà đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật. Tại sao vậy ? Vì lúc thật hành, đại Bồ Tát còn chẳng thấy Bát nhã ba la mật huống là thấy Bồ Tát thần thông. Như đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng quan niệm rằng ta dùng như ý thần thông bay đến phương Đông cùng bay đến khắp mười phương để cúng dường hằng sa chư

Phật, cũng chẳng quan niệm rằng ta dùng thiên nhĩ nghe hằng sa chư Phật mười phương thuyết pháp, dùng tha tâm trí biết tâm niệm của hằng sa chúng sanh mười phương, dùng túc mạng trí biết việc làm của vô lượng đời của hằng sa chúng sanh ở mười phương, cũng chẳng nghĩ rằng ta dùng thiên nhãn thấy hằng sa chúng sanh chết đây sanh về nơi kia. Như đây gọi là đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật tương ứng với Bát nhã ba la mật và cũng có thể độ thoát vô lượng vô số chúng sanh.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát có thể thật hành Bát nhã ba la mật như vậy thời ác ma không hại được, tất cả sự việc thế gian đều tùy ý muốn, hằng sa chư Phật mười phương đều ủng hộ cho Bồ Tát này chẳng sa vào hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật. Chư Thiên từ Tứ Vương đến Sắc Cứu Cánh Thiên cũng đều ủng hộ Bồ Tát giúp thêm tự tại. Nếu Bồ Tát này đã có trọng tội thời hiện đời bị báo nhẹ. Tại sao vậy ? Vì Bồ Tát này

dùng lòng từ bình đẳng lợi ích chúng sanh. Như đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát mau được các môn đà la ni và các môn tam muội, sanh về đâu cũng thường gặp chư Phật mãi đến khi chúng quả Vô thượng Bồ đề không bao giờ rời chư Phật. Đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nghĩ rằng có pháp này với pháp này hoặc hiệp hay chẳng hiệp nhau, hoặc bằng hay chẳng bằng nhau. Tại sao vậy ? Vì đại Bồ Tát chẳng thấy có pháp này cùng những pháp khác hoặc hiệp hoặc bằng hay chẳng hiệp chẳng bằng. Đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nghĩ rằng ta sẽ chóng được pháp tánh hoặc chẳng được. Tại sao vậy ? Vì pháp tánh

chẳng phải là tướng được. Đây gọi là tu tập tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Lại này Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng thấy có pháp nào ra ngoài pháp tánh, cũng chẳng nghĩ rằng pháp tánh khác với các pháp, cũng chẳng nghĩ rằng pháp này có thể được pháp tánh hay chẳng được. Tại sao vậy ? Vì đại Bồ Tát chẳng thấy dùng pháp này có thể được pháp tánh hay chẳng được pháp tánh. Đại Bồ Tát tu tập đúng như đây thời gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Lúc đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, pháp tánh chẳng hiệp với không, không cũng chẳng hiệp với pháp tánh. Đây gọi là tương ứng với Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Lúc đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, nhãn giới chẳng hiệp với không, không cũng chẳng hiệp với nhãn giới, sắc giới chẳng hiệp với không, không cũng chẳng hiệp với sắc

giới, nhân thức giới chẳng hiệp với không, không cũng chẳng hiệp với nhân thức giới, nhân đến ý giới, pháp giới và ý thức giới chẳng hiệp với không, không cũng chẳng hiệp với ý giới, pháp giới và ý thức giới. Tương ứng không như vậy gọi là tương ứng đệ nhứt.

Nầy Xá Lợi Phất ! Bồ Tát thật hành pháp không chẳng sa vào hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật, có thể thanh tịnh Phật độ, thành tựu chúng sanh, chóng được Vô thượng Bồ đề.

Nầy Xá Lợi Phất ! Trong các môn tương ứng, thời tương ứng với Bát nhã ba la mật là tối đệ nhứt, là tối tôn, tối thắng, tối diệu không có gì trên. Tại sao vậy ? Vì đại Bồ Tát nầy thật hành tương ứng với Bát nhã ba la mật, chính đó là không, vô tướng, vô tác. Phải biết rằng Bồ Tát này như đã được thọ ký hoặc đã gần được thọ ký.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát tương ứng như vậy có thể làm lợi ích cho vô

lượng vô số chúng sanh. Đại Bồ Tát này cũng chẳng nghĩ rằng ta tương ứng với Bát nhã ba la mật, chư Phật sẽ thọ ký cho ta, ta sẽ gần được thọ ký, ta sẽ thanh tịnh Phật độ, sẽ thành Phật chuyển pháp luân. Tại sao vậy ? Vì đại Bồ Tát này chẳng thấy có pháp nào ra ngoài pháp tánh, cũng chẳng thấy có pháp nào thật hành Bát nhã ba la mật, chẳng thấy có pháp nào được Phật thọ ký, chẳng thấy có pháp nào thành Phật chuyển pháp luân. Tại sao vậy ? Vì lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng sanh tướng ngã, tướng chúng sanh nhãn đến chẳng sanh tướng tri giả, tướng kiến giả. Tại sao vậy ? Vì chúng sanh rốt ráo bất sanh bất diệt, chúng sanh không có sanh, không có diệt. Nếu các pháp đã không có tướng sanh diệt thì làm sao lại có pháp thật hành Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Thế nên vì đại Bồ Tát chẳng thấy chúng sanh đó chính là thật hành Bát nhã ba la mật. Tại sao vậy ? Vì chúng sanh là bất thọ, là không,

là bất khả đắc, là ly, chính đây là thật hành Bát nhã ba la mật.

Này Xá Lợi Phất ! Trong các môn tương ứng của đại Bồ Tát, tương ứng với không là tối đệ nhất. Tương ứng với không đây hơn tất cả các môn tương ứng.

Đại Bồ Tát tu tập pháp không như vậy có thể phát sanh đại từ, đại bi, chẳng sanh những tâm xan lẫn, phạm giới, sân hận, giải đãi, tán loạn, vô trí".

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

QUYỂN THỨ HAI

Hán dịch : Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch : Tỷ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM VÃNG SANH

THỨ TƯ

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật có thể tu tập tương ứng như vậy, những vị ấy từ cõi nào chết rồi sanh đến cõi này, từ cõi này chết rồi sẽ sanh về đâu ?".

Đức Phật nói : "Này Xá Lợi Phất ! Những đại Bồ Tát ấy hoặc từ cõi khác sanh đến cõi này, hoặc từ cung trời Đâu Suất sanh xuống đây, hoặc có vị vẫn từ nhơn gian sanh trở lại nhơn gian đây.

Nầy Xá Lợi Phất ! Những Bồ Tát từ cõi khác sanh đến đây mau tương ứng với Bát nhã ba la mật. Vì tương ứng với Bát nhã ba la mật nên khi sanh đến cõi này, những pháp thâm diệu đều hiện ra lại tương ứng với Bát nhã ba la mật. Bồ Tát này sanh đến đâu cũng thường gặp chư Phật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có bậc Bồ Tát nhứt sanh bổ xứ từ cung trời Đâu Suất sanh đến đây. Bồ Tát này chẳng mất sáu môn ba la mật, tùy sanh đến chỗ nào, tất cả môn đà la ni, tất cả môn tam muội mau hiện ra.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có bậc Bồ Tát từ nhơn gian sanh trở lại nhơn gian, Bồ Tát này căn tánh chậm lụt, trừ bậc bất thối chuyển, chẳng thể mau chóng tương ứng với Bát nhã ba la mật, các môn đà la ni, các môn tam muội chẳng thể mau hiện ra.

Nầy Xá Lợi Phất ! Như lời ông hỏi, đại Bồ Tát tương ứng với Bát nhã ba la mật, từ cõi này chết sẽ sanh về đâu ?

Ông nên biết rằng những đại Bồ Tát này từ một Phật độ chết sẽ sanh đến một Phật độ khác, luôn luôn chẳng xa rời chư Phật.

Này Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát chẳng dùng phương tiện mà nhập sơ thiên, nhị thiên, tam thiên, tứ thiên và cũng thật hành sáu ba la mật. Vì đắc thiên nên đại Bồ Tát này sanh lên Trường Thọ Thiên. Rồi từ cung trời ấy sanh xuống nhơn gian gặp chư Phật. Hàng Bồ Tát này căn tánh không được lanh lẹ.

Này Xá Lợi Phất ! Có bậc đại Bồ tát nhập sơ thiên đến tứ thiên và cũng thật hành Bát nhã ba la mật, vì chẳng dùng phương tiện nên xả thiên sanh xuống Dục giới. Hàng Bồ Tát này căn tánh cũng chậm lụt.

Này Xá Lợi Phất ! Có bậc đại Bồ Tát nhập sơ thiên đến tứ thiên, nhập từ tâm đến xả tâm, nhập hư không xứ định đến phi phi tướng xứ định, tu tập tứ niệm xứ đến bát thánh đạo, thật hành thập

lực, đại từ, đại bi. Hàng đại Bồ Tát này dùng sức phương tiện chẳng sanh theo sắc thiên, chẳng sanh theo vô lượng tâm, chẳng sanh theo vô sắc định, mà sanh nơi nào có Phật xuất thế, thường chẳng rời hạnh Bát nhã ba la mật. Bồ Tát này sẽ thành Phật trong Hiền kiếp.

Này Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát nhập sơ thiên đến tứ thiên, nhập từ tâm đến xả tâm, nhập hư không xứ định đến phi phi tướng xứ định. Vì dùng sức phương tiện nên chẳng sanh theo thiên mà sanh trở lại Dục giới để thành tựu chúng sanh.

Này Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát nhập sơ thiên đến tứ thiên, nhập từ tâm đến xả tâm, nhập hư không xứ định đến phi phi tướng xứ định. Vì dùng sức phương tiện nên chẳng sanh theo thiên mà sanh vào các cõi trời Dục giới, như cõi Tứ Vương hoặc cõi Đao Lợi, Dạ Ma, Đâu Suất, Hóa Lạc, Tha Hóa để thành tựu chúng sanh trong các cõi này và cũng để thanh tịnh Phật độ, gần gũi chư Phật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, dùng sức phương tiện nhập sơ thiên, ở cõi này mạng chung sanh trời Phạm Thiên làm Đại Phạm Vương, rồi đến các Phật độ, nơi nào có Phật mới thành Vô thượng Chánh giác mà chưa chuyển pháp luân thời khuyến thỉnh chuyển pháp luân.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát bực nhứt sanh bổ xứ thật hành Bát nhã ba la mật, dùng sức phương tiện nhập sơ thiên đến tứ thiên, nhập từ tâm đến xả tâm, nhập hư không xứ định đến phi phi tưởng xứ định, tu tứ niệm xứ đến bát thánh đạo, nhập không tam muội, vô tướng tam muội, vô tác tam muội, chẳng sanh theo thiên mà sanh nơi có Phật xuất thế, tu phạm hạnh, hoặc sanh cung trời Đâu Suất, lúc mạng chung chẳng mất chánh niệm, đủ thiện căn, cùng vô số trăm ngàn ức vạn chư Thiên cung kính vây quanh đến sanh nơi đây mà được thành Vô thượng Bồ đề.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát được lục thần thông chẳng sanh Dục giới, Sắc giới và Vô sắc giới, mà từ một Phật độ đến một Phật độ, cung kính cúng dường tôn trọng tán thán chư Phật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát du hí thần thông từ một Phật độ đến một Phật độ. Nơi nào mà Bồ Tát nầy đến thời không có Thanh Văn và Bích Chi Phật thừa, cũng không có danh từ Nhị thừa.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát du hí thần thông từ một Phật độ đến một Phật độ, chỗ nào mà Bồ Tát nầy đến thời cõi đó thọ mạng vô lượng.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát du hí thần thông từ một Phật độ đến một Phật độ, nơi không có Tam Bảo Phật, Pháp và Tăng thời tán thán công đức của Phật, Pháp và Tăng. Chúng sanh nơi đó vì được nghe danh của Phật, của Pháp và của Tăng, nên sau khi mạng chung sanh trước chỗ chư Phật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc sơ phát tâm được sơ thiên đến tứ thiên, được tứ vô lượng tâm, được tứ vô sắc định, tu tứ niệm xứ đến bát thánh đạo nhần đến mười tám pháp bất cộng. Bồ Tát nầy không sanh trong tam giới mà thường sanh nơi chúng sanh có lợi ích.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc sơ phát tâm thật hành sáu ba la mật lên ngôi Bồ Tát được bậc bất thối chuyển.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc sơ phát tâm bèn được Vô thượng Bồ đề chuyển pháp luân, sau khi đem sự lợi ích cho chúng sanh xong liền nhập Niết Bàn, chánh pháp trụ thế hoặc một kiếp hoặc dưới một kiếp.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc sơ phát tâm liền tương ứng với Bát nhã ba la mật, cùng vô số trăm ngàn ức Bồ Tát từ một Phật độ đến một Phật độ để thanh tịnh Phật độ.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật được tứ

thiền, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, rồi du hí trong đó : nhập sơ thiền, xuất sơ thiền, nhập diệt tận định, xuất diệt tận định, nhập nhị thiền nhẫn đến tứ thiền, xuất tứ thiền, nhập diệt tận định, xuất diệt tận định, nhập hư không xứ định nhẫn đến phi phi tướng xứ định, xuất phi phi tướng xứ định, nhập diệt tận định. Đó là đại Bồ Tát dùng sức phương tiện, lúc thật hành Bát nhã ba la mật, nhập siêu việt định.

Này Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, tu tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng mà chẳng trụ lấy những quả Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật. Bồ Tát này dùng sức phương tiện để độ chúng sanh nên phát khởi bát thánh đạo phần, đem bát thánh đạo phần này làm cho chúng sanh được quả Tu Đà Hoàn đến quả Bích Chi Phật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Tất cả những quả A La Hán, Bích Chi Phật và trí của các bậc này đều là vô sanh pháp nhẫn của đại Bồ Tát đây.

Nầy Xá Lợi Phất ! Phải biết rằng đại Bồ Tát như đây thật hành Bát nhã ba la mật như vậy, an trụ trong bậc bất thối chuyển như vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát an trụ sáu ba la mật mà trang nghiêm cung trời Đâu Suất. Nên biết đây là Bồ Tát trong Hiền kiếp.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát tu tứ thiên đến mười tám pháp bất cộng mà chưa chứng tứ đế. Nên biết đây là bậc Bồ Tát nhứt sanh bồ xứ.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát tu hành đạo Vô thượng Bồ đề trong vô lượng a tăng kỳ kiếp.

Có đại Bồ Tát an trụ sáu ba la mật thường siêng tinh tấn lợi ích chúng sanh, chẳng nói bàn đến sự vô ích.

Có đại Bồ Tát an trụ sáu ba la mật thường siêng tinh tấn lợi ích chúng sanh, từ một Phật độ đến một Phật độ để dứt diệt ba ác đạo của chúng sanh.

Có đại Bồ Tát an trụ sáu ba la mật lấy Đàn na làm đầu để đem sự an lạc cho tất cả chúng sanh, ban cho họ những thứ ăn uống, y phục, giường phòng, hương hoa, đèn đuốc, châu ngọc, tùy theo chỗ đáng cần dùng mà cung cấp cho chúng sanh.

Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật biến thân hình như Phật để vì chúng sanh trong địa ngục, trong súc sanh, trong ngạ quỷ mà thuyết pháp.

Có đại Bồ Tát lúc thật hành sáu ba la mật biến thân hình như Phật đến khắp mười phương hằng sa thế giới để thuyết pháp cho chúng sanh, cũng để cúng dường chư Phật và nghe Phật pháp, cũng để xem xét lựa lấy những tướng dạng thanh tịnh tốt đẹp của các cõi nước hầu phát khởi quốc độ của mình cho được

siêu thắng, hàng đại Bồ Tát trong đây đều là bậc nhứt sanh bổ xứ.

Có đại Bồ Tát lúc thật hành sáu ba la mật thành tựu ba mươi hai tướng tốt, sáu căn tịnh lợi. Vì sáu căn của Bồ Tát đây tịnh lợi nên được chúng sanh mến kính. Do chúng sanh đã mến kính, Bồ Tát này bèn lần lần đem pháp Tam thừa cứu độ họ.

Này Xá Lợi Phất ! Vì có trên đây, lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát phải học thân thanh tịnh và khẩu thanh tịnh.

Có đại Bồ Tát lúc thật hành sáu ba la mật được các căn thanh tịnh vẫn không tự cao, cũng chẳng khinh người.

Có đại Bồ Tát từ lúc sơ phát tâm an trụ Đàn na ba la mật nhẫn đến bậc bất thối chuyển trọn chẳng sa vào ba ác đạo.

Có đại Bồ Tát từ lúc sơ phát tâm nhẫn đến bậc bất thối chuyển thường chẳng bỏ rời hạnh thập thiện.

Có đại Bồ Tát an trụ trong Đàn na và Thi la ba la mật mà làm Chuyển Luân Thánh Vương, đặt chúng sanh nơi thập thiện đạo và cũng đem tài vật bố thí cho chúng sanh.

Có đại Bồ Tát an trụ trong Đàn na và Thi la ba la mật, trong vô lượng ngàn muôn đời làm Chuyển Luân Thánh Vương, gặp vô lượng trăm ngàn đức Phật và đều cung kính cúng dường tôn trọng tán thán tất cả.

Có đại Bồ Tát thường đem chánh pháp để soi sáng cho chúng sanh cũng được lợi ích tự soi sáng, nhẫn đến lúc thành Vô thượng Bồ đề trọn chẳng rời sự soi sáng đó.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát như vậy đã được tôn trọng ở trong Phật pháp. Thế nên đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, thân, khẩu và ý đều thanh tịnh chẳng để vọng khởi".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là Bồ Tát thân nghiệp

bất tịnh, khẩu nghiệp bất tịnh, ý nghiệp bất tịnh ?".

Đức Phật nói : "Này Xá Lợi Phất ! Nếu đại Bồ Tát nghĩ rằng đây là thân, là khẩu, là ý. Thấy có tướng dạng tác dụng như vậy thời gọi là thân, khẩu, ý bất tịnh.

Này Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng thấy có thân, chẳng thấy có khẩu, chẳng thấy có ý.

Nếu thấy có thân, khẩu, ý, thời do vì thấy có, nên thân, khẩu, ý có thể sanh những tâm niệm xan tham, phạm giới, sân khuê, giải đãi, tán loạn, ngu si. Phải biết Bồ Tát như đây, lúc thật hành Bát nhã ba la mật, chẳng có thể trừ được thô nghiệp của thân, khẩu và ý".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là đại Bồ Tát dứt trừ thô nghiệp của thân, khẩu và ý ?".

Đức Phật nói : "Nếu chẳng thấy có thân, khẩu và ý, đại Bồ Tát này có thể dứt trừ thô nghiệp của thân, khẩu và ý.

Nầy Xá Lợi Phất ! Nếu đại Bồ Tát từ lúc sơ phát tâm thật hành thập thiện đạo, chẳng móng tâm Thanh Văn, chẳng móng tâm Bích Chi Phật, thời có thể dứt trừ thô nghiệp của thân, khẩu và ý.

Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật thanh tịnh Phật đạo, mà thật hành Đàn na, Thi la, Sằn đề, Tỳ lê gia và Thiên na ba la mật, Bồ Tát nầy trừ được thô nghiệp của thân, khẩu và ý".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là Phật đạo của đại Bồ Tát?".

Đức Phật nói : "Nầy Xá Lợi Phất ! Nếu chẳng thấy có thân, khẩu và ý, chẳng thấy có Đàn na, Thi la, Sằn đề, Tỳ lê gia, Thiên na và Bát nhã ba la mật, chẳng thấy có Thanh Văn, Bích Chi Phật, Bồ Tát và Phật, đây gọi là Phật đạo của đại Bồ Tát. Chính đó có nghĩa là vì tất cả pháp đều bất khả đắc.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành sáu ba la mật không ai có thể phá hoại được.

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là đại Bồ Tát lúc thật hành sáu ba la mật không ai phá hoại được ?".

Đức Phật nói : "Này Xá Lợi Phất ! Nếu lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nghĩ rằng có sắc, thọ, tưởng, hành và thức, chẳng nghĩ rằng có nhãn, nhĩ, tĩ, thiệt, thân và ý, chẳng nghĩ rằng có sắc, thanh, hương, vị, xúc và pháp, chẳng nghĩ rằng có nhãn giới, nhĩ giới, tĩ giới, thiệt giới, thân giới, ý giới, sắc giới, thanh giới, hương giới, vị giới, xúc giới, pháp giới, nhãn thức giới, nhĩ thức giới, tĩ thức giới, thiệt thức giới, thân thức giới và ý thức giới, chẳng nghĩ rằng có tứ niệm xứ, tứ chánh cần, tứ như ý túc, ngũ căn, ngũ lực, thất bồ đề phần, bát thánh đạo phần, chẳng nghĩ rằng có Đàn na ba la mật, Thi la ba la mật, Sằn đề ba la mật, Tỳ lê gia ba la mật, Thiền na ba la mật, Bát nhã ba la mật, chẳng nghĩ rằng có thập lực, tứ vô úy, tứ vô ngại trí, thập bát bất cộng pháp, chẳng

nghĩ rằng có những quả Tu Đà Hoàn nhả đến quả Vô thượng Bồ đề, thật hành tăng ích sáu ba la mật như vậy thời không ai phá hoại được.

Này Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát an trụ trong Bát nhã ba la mật đầy đủ trí huệ, nhờ trí huệ này mà không sa vào ác đạo, cũng chẳng sanh vào trong loài người tệ ác, nghèo cùng. Thân thể của Bồ Tát này cảm thọ chẳng bị hàng Thiên, Nhơn và A tu la chê ghét".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Những gì là trí huệ của đại Bồ Tát ?".

Đức Phật nói : "Nhờ trí huệ ấy mà đại Bồ Tát thấy hằng sa chư Phật ở mười phương và cũng nghe Phật thuyết pháp cùng thấy Tăng chúng và thấy Phật độ nghiêm tịnh.

Do trí huệ ấy mà đại Bồ Tát chẳng có cảm tưởng Phật, Bồ Tát, Bích Chi Phật, Thanh Văn, cũng chẳng có cảm tưởng ngã và quốc độ.

Nhờ trí huệ ấy mà đại Bồ Tát thật hành Đàn na đến Bát nhã ba la mật mà chẳng thấy có Đàn na đến Bát nhã ba la mật, thật hành tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng mà chẳng thấy có tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng.

Trên đây gọi là trí huệ của đại Bồ Tát. Nhờ trí huệ ấy mà đại Bồ Tát có thể đầy đủ tất cả pháp mà vẫn không thấy có tất cả pháp.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật thanh tịnh được nhục nhãn, thiên nhãn, huệ nhãn, pháp nhãn và Phật nhãn. Đây cũng gọi là ngũ nhãn thanh tịnh".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là nhục nhãn thanh tịnh của đại Bồ Tát ?".

Đức Phật nói : "Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát nhục nhãn thấy xa trăm do tuần, có vị thấy hai trăm do tuần, có vị thấy toàn cõi Diêm Phù Đề, có vị thấy hai thiên hạ hoặc ba bốn thiên hạ, có vị

thấy khắp Tiểu Thiên thế giới hoặc thấy Trung Thiên thế giới, có Bồ Tát nhục nhãn thấy suốt Đại Thiên thế giới. Đây là nhục nhãn thanh tịnh của đại Bồ Tát".

- Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là thiên nhãn thanh tịnh của đại Bồ Tát ?

- Này Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát thiên nhãn thấy như Tứ Thiên Vương đã thấy, hoặc như Đao Lợi Thiên, như Dạ Ma Thiên, như Đâu Suất Thiên, như Hóa Lạc Thiên, như Tha Hóa Thiên, như Phạm Thiên Vương nhãn đến như Sắc Cứu Cánh Thiên đã thấy.

Thiên nhãn của đại Bồ Tát lại thấy chúng sanh trong hằng sa thế giới chết nơi đây sanh nơi kia. Chỗ thấy này chư Thiên từ Tứ Vương đến Sắc Cứu Cánh Thiên chẳng biết, chẳng thấy được và cũng chính là thiên nhãn thanh tịnh của đại Bồ Tát.

- Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là huệ nhãn thanh tịnh của đại Bồ Tát ?

- Nầy Xá Lợi Phất ! Huệ nhãn của Bồ Tát chẳng nghĩ rằng có những pháp là hữu vi, là vô vi, là thế gian, là xuất thế gian, là hữu lậu, là vô lậu, mà không pháp nào chẳng thấy, không pháp nào chẳng nghe, không pháp nào chẳng hay, không pháp nào chẳng biết. Đây là huệ nhãn thanh tịnh của đại Bồ Tát.

- Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là pháp nhãn thanh tịnh của đại Bồ Tát ?

- Nầy Xá Lợi Phất ! Do nơi pháp nhãn, đại Bồ Tát biết người này là tùy tín hành, người này là tùy pháp hành, người này là vô tướng hành, cũng biết người này tu môn không giải thoát, người này tu môn vô tướng giải thoát, người này tu môn vô tác giải thoát, người này được ngũ căn, do được ngũ căn mà được vô gián tam muội, do được vô gián tam muội mà được trí giải thoát, do được trí giải thoát mà dứt trừ tam kiết, là thấy có ngã, nghi ngờ và giới thủ, người này gọi là được quả Tu Đà Hoàn. Bồ Tát cũng biết

người này được tư duy đạo làm mỏng
bớt tham sân si, được quả Tư Đà Hàm,
người này tăng tấn tư duy đạo dứt tham
sân si Dục giới, được quả A Na Hàm,
người này tăng tấn tư duy đạo dứt tham
si mạn Sắc giới và Vô sắc giới, được quả
A La Hán. Bồ Tát cũng biết người này
tu môn giải thoát không vô tướng, vô tác
được ngũ căn, được vô gián tam muội,
do vô gián tam muội mà được trí giải
thoát, do trí giải thoát rõ biết bao nhiêu
phiền não nghiệp nhơn tích tập đều là
pháp tịch diệt, được quả Bích Chi Phật.
Pháp nhãn thanh tịnh của Bồ Tát thấy
biết như vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Do nơi pháp nhãn,
đại Bồ Tát biết người này sơ phát tâm
bồ đề thật hành sáu ba la mật thành tựu
tín căn và tinh tấn căn, người này thiện
căn thuần hậu, vì dùng sức phương tiện
mà thọ thân để lợi ích chúng sanh : hoặc
sanh dòng Sát Đế Lợi, hoặc sanh dòng
Bà La Môn, hoặc sanh dòng Cư Sĩ, hoặc
sanh cõi trời Tứ Vương, trời Đao Lợi,

trời Dạ Ma, trời Đâu Suất, trời Hóa Lạc, trời Tha Hóa, luôn giáo hóa thành tựu chúng sanh và cấp thí cho họ đủ mọi thứ cần dùng, đồng thời thanh tịnh Phật độ, cung kính cúng dường chư Phật mãi đến đạo Vô thượng Bồ đề chẳng sa vào bụi Thanh Văn, Bích Chi Phật. Pháp nhãn thanh tịnh của Bồ Tát thấy biết như vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Do nơi pháp nhãn, đại Bồ Tát biết vị Bồ Tát nầy thôi chuyển nơi đạo Vô thượng Bồ đề, vị Bồ Tát nầy không thôi chuyển, vị Bồ Tát nầy đã được thọ ký làm Phật, vị Bồ Tát nầy chưa được thọ ký, vị Bồ Tát nầy đã đến bậc bất thôi chuyển, vị Bồ Tát nầy chưa đến bậc bất thôi chuyển, cũng biết vị Bồ Tát nầy đã đầy đủ thần thông, vị nầy chưa đầy đủ thần thông, cũng biết vị nầy đầy đủ thần thông bay đến mười phương hằng sa thế giới, cung kính cúng dường chư Phật, cũng biết vị nầy chưa được thần thông rồi sẽ được thần thông, cũng biết vị nầy thanh tịnh Phật độ, vị nầy chưa thanh tịnh Phật độ, vị nầy thành tựu

chúng sanh, vị này chưa thành tựu chúng sanh, vị này được chư Phật khen ngợi, vị này chưa được chư Phật khen ngợi, vị này hầu gần chư Phật, vị này không hầu gần chư Phật, vị này thọ mạng vô lượng, vị này thọ mạng hữu lượng, vị Bồ Tát này lúc thành Phật chúng Tỷ Kheo hữu lượng, vị này chúng Tỷ Kheo vô lượng, vị này lúc thành Phật dùng Bồ Tát làm Tăng, vị này không dùng Bồ Tát làm Tăng, vị này tu khổ hạnh khó làm, vị này không tu khổ hạnh khó làm, vị này là nhứt sanh bổ xứ, vị này chưa nhứt sanh bổ xứ, vị này thọ thân tối hậu, vị này chưa thọ thân tối hậu, vị này có thể ngồi đạo tràng, vị này không thể ngồi đạo tràng, vị này có phá ma, vị này không có ma. Những sự thấy biết này là pháp nhãn thanh tịnh của đại Bồ Tát.

- Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là Phật nhãn thanh tịnh của đại Bồ Tát ?

- Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát từ nơi tâm cầu Phật đạo tuần tự nhập Kim cang tam muội được nhứt thiết chủng trí, bẩy giờ thành tựu thập lực, tứ vô sở úy, tứ vô ngại trí, thập bát bất cộng pháp, đại từ, đại bi. Dùng nhứt thiết chủng trí, trong tất cả pháp, không pháp nào chẳng thấy, chẳng nghe, chẳng hay, chẳng biết. Nên biết đây là Phật nhân thanh tịnh lúc đại Bồ Tát được Vô thượng Bồ đề.

Nầy Xá Lợi Phất ! Muốn được ngũ nhãn thời phải học sáu ba la mật.

Tại sao vậy ? Vì trong sáu ba la mật nhiếp tất cả thiện pháp, những là Thanh Văn pháp, Bích Chi Phật pháp, Bồ Tát pháp và Phật pháp.

Nầy Xá Lợi Phất ! Nếu có thiết ngữ có thể nhiếp tất cả thiện pháp, thời chính đó là Bát nhã ba la mật.

Nầy Xá Lợi Phất ! Bát nhã ba la mật hay phát sanh ngũ nhãn. Bồ Tát học ngũ nhãn thời được Vô thượng Bồ đề.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật tu thần thông ba la mật, do đây được những sự như ý. Như là chấn động đại địa, biến một thân làm vô số thân, vô số thân hoàn lại một thân, hoặc ẩn hoặc hiện đều tự tại, đi qua núi vách cây đá không chướng ngại như đi trong hư không, đi trên mặt nước như đi trên đất bằng, đi trong không gian như chim bay, vào ra trong đất đá như trời hụp trong nước, trong thân tuôn lửa, tuôn nước như đồng lửa to, như nguồn suối trên núi Tuyết, có thể lấy tay sờ mặt nhật, mặt nguyệt, có thể sờ đến Phạm Thiên, thân thể luôn được tự tại. Dầu hiện những thần thông như ý mà đại Bồ Tát nầy chẳng thấy có thần thông, chẳng thấy có sự thần thông cũng chẳng thấy có thân, tất cả đều bất khả đắc, vì là tự tánh không, tự tánh ly, tự tánh vô sanh. Thế nên đại Bồ Tát nầy chẳng nghĩ rằng ta được như ý thần thông, trừ khi vì tâm nhứt thiết trí.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát được như ý thần thông trí chứng như vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Vì thiên nhĩ thanh tịnh hơn nhơn nhĩ, Bồ Tát nầy nghe hai thứ tiếng : tiếng của cõi trời và tiếng của loài người. Dầu như vậy nhưng Bồ Tát nầy cũng chẳng thấy có thiên nhĩ thần thông. Thiên nhĩ cùng âm thanh và thân mình đều bất khả đắc. Vì là tự tánh không, tự tánh ly, tự tánh vô sanh nên Bồ Tát nầy chẳng nghĩ rằng ta có thiên nhĩ, trừ khi vì tâm nhứt thiết trí.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát nầy được thiên nhĩ thần thông trí chứng như vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát nầy biết đúng như thiệt tâm của những chúng sanh khác. Nếu là dục tâm, sân tâm, si tâm, khát ái tâm, thọ tâm, tán tâm, loạn tâm, tiểu tâm, bất giải thoát tâm, hữu thượng tâm, thời Bồ Tát nầy biết đúng là dục tâm nhần đến biết đúng là hữu

thượng tâm. Nếu là ly dục tâm, ly sân tâm, ly si tâm, vô khát ái tâm, vô thọ tâm, nhiếp tâm, định tâm, đại tâm, giải thoát tâm, vô thượng tâm, thời Bồ Tát này biết đúng là tâm ly dục nhĩ đến biết đúng là tâm vô thượng. Dầu biết đúng như thiệt nhưng Bồ Tát này chẳng thấy có những tâm ấy. Tại sao vậy ? Vì tâm ấy chẳng phải có thiệt tâm tướng, vốn là chẳng thể nghĩ bàn. Vì là tự tánh không, tự tánh ly, tự tánh vô sanh nên Bồ Tát này chẳng nghĩ rằng ta được tha tâm trí chúng, trừ khi vì tâm nhứt thiết trí.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát này được tha tâm thần thông trí chúng như vậy.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát dùng túc mạng trí chúng thần thông nhớ một ngày, một tháng, một năm, một kiếp nhĩ đến nhớ vô số trăm ngàn muôn ức kiếp ta ở chỗ đó, tên họ đó, sanh hoạt ăn uống như vậy, sống bao lâu, bị khổ hưởng

vui như vậy, từ chỗ đó chết sanh đến chỗ kia, từ chỗ kia chết sanh đến chỗ đó, có tướng dạng, có nhơn duyên như vậy. Dầu nhớ rõ như vậy nhưng Bồ Tát này chẳng thấy có túc mạng thần thông, chẳng thấy có sự túc mạng thần thông và thân mình. Tất cả đều bất khả đắc. Vì là tự tánh không, tự tánh ly, tự tánh vô sanh nên Bồ Tát này chẳng nghĩ rằng ta có túc mạng thần thông, trừ lúc vì tâm nhứt thiết trí.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát này được túc mạng thần thông trí chứng như vậy.

Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát này dùng thiên nhãn thấy những chúng sanh lúc sanh, lúc tử thân đẹp hay xấu, chỗ ở tốt hay xấu, hoặc thân lớn hoặc thân nhỏ, cũng thấy chúng sanh theo nhơn duyên của nghiệp, có những chúng sanh vì thân, khẩu, ý ác nghiệp thành tựu nên hủy báng hiền thánh, do nhơn duyên tà kiến mà khi chết phải đọa ác đạo sanh

trong địa ngục, có những chúng sanh thân, khẩu, ý thiện nghiệp thành tựu mà kính tin hiền thánh, do nhơn duyên chánh kiến mà khi chết được vào thiện đạo sanh lên các cõi trời. Dầu thấy biết như vậy mà Bồ Tát này chẳng thấy có thiên nhân thần thông cùng sự thiên nhân thần thông và thân mình. Tất cả đều bất khả đắc. Vì là tự tánh không, tự tánh ly, tự tánh vô sanh nên Bồ Tát này chẳng nghĩ rằng ta có thiên nhân thần thông, trừ lúc vì tâm nhứt thiết trí.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát này được thiên nhân thần thông trí chứng như vậy.

Bồ Tát này cũng thấy rõ chúng sanh trong hằng sa thế giới ở mười phương chết đây sanh kia nhĩn đến sanh lên các cõi trời, tất cả bốn thần thông đều có công năng thấu suốt như vậy. Đây là lậu tận thần thông của Bồ Tát. Dầu được lậu tận thần thông mà Bồ Tát này chẳng sa vào hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật, mãi

đến quả Vô thượng Bồ đề vẫn chẳng y cứ pháp nào khác ngoài Bát nhã ba la mật. Bồ Tát này cũng chẳng thấy có lậu tận thần thông cùng sự lậu tận thần thông và thân mình. Tất cả đều bất khả đắc. Vì là tự tánh không, tự tánh ly, tự tánh vô sanh nên Bồ Tát này chẳng nghĩ rằng ta được lậu tận thần thông, trừ lúc vì nhứt thiết trí.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát được lậu tận thần thông trí chứng như vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát đầy đủ thần thông ba la mật, do đây mà quả Vô thượng Bồ đề được tăng ích.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật an trụ trong Đàn na ba la mật để thanh tịnh nhứt thiết chủng trí, vì rốt ráo rỗng không, chẳng sanh tâm xan lẫn vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật an trụ trong

Thi la ba la mật để thanh tịnh nhưt thiết chủng trí, vì rốt ráo rỗng không, chẳng dính mắc nơi có tội cùng chẳng tội vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật an trụ trong Sằn đề ba la mật để thanh tịnh nhưt thiết chủng trí, vì rốt ráo rỗng không, chẳng sân hận vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật an trụ trong Tỳ lê gia ba la mật để thanh tịnh nhưt thiết chủng trí, vì rốt ráo rỗng không, thân tâm luôn tinh tấn, chẳng trễ lười thôi nghỉ vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật an trụ trong Thiên na ba la mật để thanh tịnh nhưt thiết chủng trí, vì rốt ráo rỗng không, chẳng loạn động, chẳng say sưa thiên vị vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Có đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật an trụ trong Bát nhã ba la mật để thanh tịnh nhưt

thiết chủng trí, vì rốt ráo rỗng không, chẳng sanh tâm ngu si vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật an trụ trong sáu ba la mật như vậy để thanh tịnh nhứt thiết chủng trí, vì rốt ráo rỗng không, vì chẳng đến chẳng đi, vì chẳng thí chẳng thọ, vì chẳng phải giới cấm chẳng phải phạm tội, vì chẳng phải nhãn chẳng phải thân, vì chẳng phải siêng chẳng phải lười, vì chẳng định chẳng loạn, vì chẳng trí chẳng ngu vậy. Bấy giờ đại Bồ Tát chẳng phân biệt bố thí cùng chẳng bố thí, chẳng phân biệt trì giới cùng phạm giới, chẳng phân biệt nhẫn nhục cùng sân khuyển, chẳng phân biệt tinh tấn cùng giải đãi, chẳng phân biệt định tâm cùng loạn tâm, chẳng phân biệt trí huệ cùng ngu si, chẳng phân biệt hủy hại khinh mạn cùng cung kính tôn trọng.

Tại sao vậy ? Vì trong pháp vô sanh chẳng có ai lãnh thọ sự hủy hại, không có ai lãnh thọ sự khinh mạn hay cung kính.

Nầy Xá Lợi Phất ! Thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát được những công đức như vậy. Hàng Thanh Văn và Bích Chi Phật không có được những công đức này. Do đây đại Bồ Tát đầy đủ thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, được nhưt thiết chủng trí.

Nầy Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, ở trong tất cả chúng sanh đại Bồ Tát sanh tâm bình đẳng. Đã sanh tâm bình đẳng đối với tất cả chúng sanh, Bồ Tát được tất cả pháp bình đẳng. Đã được tất cả pháp bình đẳng, Bồ Tát đặt để tất cả chúng sanh trong pháp bình đẳng đó.

Đại Bồ Tát này hiện đời được chư Phật mười phương yêu mến, cũng được tất cả Bồ Tát, Bích Chi Phật, Thanh Văn kính mến.

Bát luận thọ sanh ở chỗ nào, đại Bồ Tát này, trong nhãn căn thẳng thấy có sắc cũng chẳng ái sắc, nhãn đến trong ý căn chẳng biết có pháp cũng chẳng ái pháp.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật như vậy chẳng tổn giảm Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác".

Lúc đức Phật giảng thuyết phẩm Bát nhã ba la mật, trong pháp hội có ba trăm Tỷ Kheo đứng dậy dâng y cúng dường đức Phật và phát tâm Vô thượng Bồ đề.

Đức Phật mỉm cười, từ miệng Phật chiếu ra những ánh sáng nhiều màu.

Ngài A Nan liền đứng dậy sửa y phục, quỳ gối chấp tay bạch đức Phật hỏi duyên cớ mà đức Phật mỉm cười.

Đức Phật nói : "Nầy A Nan ! Sáu mươi một kiếp sau, ba trăm Tỷ Kheo nầy sẽ thành Phật hiệu là Đại Tướng. Sau khi bỏ thân nầy, ba trăm Tỷ Kheo đây sẽ sanh về cõi nước của đức Phật A Súc, cùng với sáu vạn Thiên tử Dục giới đồng phát tâm Vô thượng Bồ đề, sẽ xuất gia tu hành Phật đạo trong chánh pháp của đức Phật Di Lặc.

Bấy giờ do oai thần của Phật mà hàng tứ chúng trong pháp hội thấy ngàn đức Phật ở mỗi phương trong mười phương, quốc độ trong mười phương ấy đều nghiêm tịnh hơn cõi Ta Bà này. Có mười ngàn người phát nguyện tu tịnh hạnh để sanh về thế giới của chư Phật đó.

Đức Phật biết tâm nguyện của chúng thiện nam tử này nên lại mỉm cười, từ miệng Phật phóng ra những ánh sáng.

Ngài A Nan bạch đức Phật hỏi duyên có. Đức Phật nói mười ngàn người ấy sẽ sanh về các thế giới mười phương, mãi không rời chư Phật. Sau đây sẽ đều thành Phật, đồng hiệu là Trang Nghiêm Vương Như Lai.

PHẨM TÁN THẦN BA LA MẬT

THỨ NĂM

Bấy giờ các Ngài Xá Lợi Phất, Đại Mục Kiền Liên, Tu Bồ Đề, Ma Ha Ca Diếp cùng chúng đại Tỳ Kheo, chúng đại Bồ Tát, chúng Ưu Bà Tắc, chúng Ưu Bà Di đứng dậy quỳ gối chấp tay thưa rằng: "Bạch đức Thế Tôn ! Ma ha ba la mật là Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát. Tôn ba la mật, đệ nhứt ba la mật, thắng ba la mật, diệu ba la mật, vô thượng ba la mật, vô đẳng ba la mật, vô đẳng đẳng ba la mật, như hư không ba la mật đều là Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát.

Bạch đức Thế Tôn ! Tự tướng không ba la mật, tự tánh không ba la mật, chư pháp không ba la mật, vô pháp hữu pháp không ba la mật, khai nhứt thiết công đức ba la mật, thành tựu nhứt

thiết công đức ba la mật, bất khả hoại ba la mật đều là Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát.

Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật này làm vô đẳng đẳng bố thí, đầy đủ vô đẳng đẳng Đàn na ba la mật, được vô đẳng đẳng thân và vô đẳng đẳng pháp, đây chính là Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác. Như Đàn na ba la mật, năm ba la mật kia cũng vậy.

Đức Thế Tôn cũng vốn đã thật hành Bát nhã ba la mật này mà đầy đủ sáu ba la mật, được vô đẳng đẳng pháp, được vô đẳng đẳng sắc, thọ, tưởng, hành, thức, thành Phật chuyển vô đẳng đẳng pháp luân.

Quá khứ chư Phật cũng thật hành Bát nhã ba la mật này mà đầy đủ vô đẳng đẳng bố thí nhần đến chuyển vô đẳng đẳng pháp luân.

Vị lai chư Phật cũng thật hành Bát nhã ba la mật này sẽ đầy đủ vô đẳng

đẳng bố thí nhân đến sẽ chuyển vô đẳng đẳng pháp luân.

Vì thế nên chư đại Bồ Tát muốn vượt đến tất cả pháp bỉ ngạn phải thật hành Bát nhã ba la mật.

Bạch đức Thế Tôn ! Tất cả thế gian, hàng Trời, Người và A tu la đều phải lễ kính cúng dường đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy ! Đúng như vậy ! Này các thiện nam tử ! Tất cả thế gian, hàng Trời, Người và A tu la đều phải lễ kính cúng dường người thật hành Bát nhã ba la mật. Tại sao vậy ? Vì nhơn nơi Bồ Tát nầy qua lại mà thế gian xuất sanh các thiện đạo như loài Người, loài Trời từ Tứ Thiên Vương đến Sắc Cứu Cánh Thiên, cũng xuất sanh Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật và chư Phật. Nhơn nơi Bồ Tát nầy qua lại mà thế gian xuất sanh những thứ cần dùng như đồ uống ăn, y phục, đèn đuốc, phòng nhà, châu báu.

Nầy Xá Lợi Phất ! Tất cả những thứ vui thích của thế gian, hoặc là dục lạc hay ly dục lạc trong nhơn gian hay trên các cõi Trời đều là do Bồ Tát nầy mà có.

Tại sao vậy ? Vì lúc thật hành Bồ Tát đạo, đại Bồ Tát nầy an trụ nơi sáu ba la mật, tự làm bố thí cũng đem sự bố thí để thành tựu chúng sanh, nhẫn đến tự làm Bát nhã ba la mật và cũng đem Bát nhã ba la mật để thành tựu chúng sanh.

Nầy Xá Lợi Phất ! Thế nên vì an lạc tất cả chúng sanh mà đại Bồ Tát xuất hiện thế gian vậy".

PHẨM TƯỚNG LƯỠI

THỨ SÁU

Bấy giờ đức Thế Tôn hiện tướng lưỡi rộng dài trùm khắp Đại Thiên thế giới. Từ nơi tướng lưỡi phóng ra vô số ánh sáng, vô lượng màu chiếu suốt hằng sa thế giới ở mười phương.

Đông phương, trong hằng sa thế giới có vô lượng vô số Bồ Tát thấy ánh sáng này đều bạch hỏi đức Phật của mình về ánh sáng ấy. Chư Phật bảo đó là từ tướng lưỡi của đức Thích Ca Mâu Ni Như Lai ở Ta Bà thế giới phương Tây phóng ra ánh sáng ấy để vì chư đại Bồ Tát mà thuyết Bát nhã ba la mật.

Như phương Đông, chín phương kia chư Bồ Tát bạch hỏi và chư Phật giải đáp cũng vậy.

Chư Bồ Tát ở mười phương đều bạch cùng đức Phật của mình cầu được đến Ta Bà để kính lễ Thích Ca Mâu Ni Phật cùng gặp gỡ chư đại Bồ Tát và nghe Bát nhã ba la mật. Chư Phật đều bằng lòng.

Chư Bồ Tát ở mười phương đem theo những hoa báu, hương báu, tràng phan báu cái, vàng bạc, châu ngọc đến Ta Bà thế giới. Chư Thiên ở cõi Tứ Vương đến Sắc Cứu Cánh Thiên cũng đem những hoa trời, hương trời, cây trời, lá trời cùng nhiều loại hoa sen cõi trời, đồng đến chỗ Thích Ca Mâu Ni Phật.

Những hoa của chư đại Bồ Tát và của chư Thiên rải cúng dường đều dừng ở không gian hóa thành đài báu có bốn trụ nhiều màu sắc rất trang nghiêm.

Trong chúng hội của Thích Ca Mâu Ni Phật có mười vạn ức người đều đứng dậy chấp tay thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đòi vị lai, chúng tôi cũng sẽ được những pháp như Thích Ca Mâu Ni Phật, chúng hội đệ tử và thuyết pháp cũng vậy".

Vì biết đại chúng này chí tâm nơi pháp bất sanh, bất diệt, bất xuất, bất tác đã được pháp nhẫn nên đức Phật mỉm cười, từ miệng đức Phật phóng ra những ánh sáng nhiều màu.

Ngài A Nan bạch Phật hỏi duyên có.

Đức Phật nói : "Này A Nan ! Mười vạn ức người này đã được vô sanh nhẫn, sáu mươi tám ức kiếp sau sẽ được thành Phật nơi kiếp Hoa Tích, đồng hiệu là Giác Hoa Như Lai".

PHẨM TAM GIẢ

THỨ BẢY

Đức Phật bảo Ngài Tu Bồ Đề : "Ông nên dạy chư đại Bồ Tát về Bát nhã ba la mật đúng như chư đại Bồ Tát đáng phải thành tựu".

Liên đó toàn thể chúng hội Bồ Tát, Thanh Văn, chư Nhơn, Thiên đều nghĩ rằng Ngài Tu Bồ Đề sẽ tự dùng trí huệ của Ngài hay là nương thần lực của đức Phật mà giảng thuyết Bát nhã ba la mật cho chư đại Bồ Tát ?

Biết quan niệm của chúng hội, Ngài Tu Bồ Đề nói với Ngài Xá Lợi Phất :

"Phàm hàng Thanh Văn đệ tử có thuyết pháp, có giáo thọ đều là nương thần lực của đức Phật cả.

Lời của Phật giảng dạy chẳng trái với pháp tướng, như ngọn đèn sáng. Các thiện

nam tử tu học theo pháp ấy được chứng pháp ấy.

Hàng Thanh Văn và Bích Chi Phật thiết không có khả năng giảng thuyết Bát nhã ba la mật cho chư đại Bồ Tát".

Ngài Tu Bồ Đề bạch Phật : "Bạch đức Thế Tôn ! Chư Bồ Tát đã nói đó, pháp gì gọi là Bồ Tát ?

Chúng con chẳng thấy pháp chính xác nào gọi là Bồ Tát, thời thế nào dạy Bồ Tát về Bát nhã ba la mật ?".

Đức Phật nói : "Này Tu Bồ Đề ! Thật ra cũng chỉ có danh tự gọi là Bát nhã ba la mật. Bồ Tát cùng tên Bồ Tát cũng chỉ có danh tự mà thôi. Danh tự này chẳng ở trong, chẳng ở ngoài, chẳng ở trung gian.

Này Tu Bồ Đề ! Ví như nói ngã, chúng sanh, thọ giả, mạng giả, sanh giả, tri giả, kiến giả, tác giả, khởi giả, đều là những pháp do hòa hiệp mà có. Những tên gọi đây vốn là bất sanh, bất diệt, chỉ dùng danh tự thế gian để nói.

Cũng vậy, Bát nhã ba la mật cùng Bồ Tát và tên Bồ Tát đều do hòa hiệp mà có, cũng vốn là bất sanh, bất diệt, chỉ dùng danh tự thế gian để nói.

Ví như thân thể do hòa hiệp mà có, sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng do hòa hiệp mà có, đều là bất sanh, bất diệt, chỉ dùng danh tự thế gian để nói. Bát nhã ba la mật cùng Bồ Tát và tên Bồ Tát cũng như vậy.

Này Tu Bồ Đề ! Ví như nhãn, nhĩ, tĩ, thiệt, thân, ý, sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, nhãn giới, nhĩ giới nhãn đến ý thức giới, tất cả thập nhị xứ cùng thập bát giới ấy, đều do hòa hiệp mà có, vốn là bất sanh, bất diệt, chỉ dùng danh tự thế gian để nói. Những thứ ấy chẳng ở trong, chẳng ở ngoài, chẳng ở trung gian.

Cũng vậy, Bát nhã ba la mật cùng Bồ Tát và tên Bồ Tát đều do hòa hiệp mà có, vốn là bất sanh, bất diệt, chỉ dùng danh tự thế gian để nói, chẳng ở trong, chẳng ở ngoài, chẳng ở trung gian.

Nầy Tu Bồ Đề ! Ví như nội thân gọi là đầu, cổ, vai, cánh, lưng, hông, vế, chân, ngoại vật gọi là cỏ, cây, nhánh, lá, cọng, mắt, đều do hòa hiệp mà có, vốn là bất sanh, bất diệt, chỉ dùng danh tự thế gian để nói, cũng chẳng ở trong, chẳng ở ngoài, chẳng ở trung gian.

Bát nhã ba la mật cùng Bồ Tát và tên Bồ Tát cũng như vậy, đều do hòa hiệp mà có, vốn là bất sanh, bất diệt, chỉ dùng danh tự thế gian để nói, chẳng ở trong, chẳng ở ngoài, chẳng ở trung gian.

Nầy Tu Bồ Đề ! Ví như danh hiệu của chư Phật quá khứ do hòa hiệp mà có, cũng là bất sanh, bất diệt, chỉ dùng danh tự để nói, chẳng ở trong, chẳng ở ngoài, chẳng ở trung gian. Bát nhã ba la mật cùng Bồ Tát và tên Bồ Tát cũng như vậy.

Ví như bóng vang, mộng ảo, diệm hóa đều do hòa hiệp mà có, chỉ dùng danh tự để nói, những thứ ấy cùng danh tự vốn là bất sanh, bất diệt, chẳng phải trong, chẳng phải ngoài, chẳng phải trung

gian. Bát nhã ba la mật cùng Bồ Tát và tên Bồ Tát cũng như vậy, đều do hòa hiệp mà có, là bất sanh, bất diệt, chẳng ở trong, chẳng ở ngoài, chẳng ở trung gian.

Nầy Tu Bồ Đề ! Phải học tập như vậy: Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, danh tự của Bát nhã ba la mật cùng sự nhận thọ Bát nhã ba la mật và chính pháp Bát nhã ba la mật đều là giả thi thiết cả.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng thấy sắc danh tự cùng thọ, tướng, hành, thức danh tự là thường, là vô thường, là khổ, là lạc, là ngã, là vô ngã, là cấu, là tịnh, cũng chẳng thấy danh tự năm uẩn nầy là không, là vô tướng, là vô tác, là tịch diệt, là sanh, là diệt, là ở trong, ở ngoài, ở trung gian.

Như năm uẩn, nhãn căn, sắc trần, nhãn thức, nhãn xúc cùng nhơn duyên của nhãn xúc sanh ra những cảm thọ, nhận đến ý căn, pháp trần, ý thức, ý xúc cùng

nhơn duyên của ý xúc sanh ra những cảm thọ cũng vậy. Đại Bồ Tát đều chẳng thấy là thường, là vô thường nhần đến chẳng thấy ở trung gian.

Tại sao vậy ? Vì lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát ở trong tánh hữu vi, trong tánh vô vi đều không thấy Bát nhã ba la mật cùng Bồ Tát và tên Bồ Tát. Đối với những pháp này, đại Bồ Tát chẳng móng niệm phân biệt.

Thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát này an trụ trong bất hoại pháp, lúc tu tứ niệm xứ cho đến lúc tu mười tám pháp bất cộng, chẳng thấy Bát nhã ba la mật cùng danh tự của Bát nhã ba la mật, chẳng thấy Bồ Tát cùng danh tự của Bồ Tát.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chỉ biết thiết tướng của các pháp. Thiết tướng này là chẳng cấu, chẳng tịnh.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát phải biết danh tự là giả thi thiết. Đã biết danh tự là giả thi thiết rồi thời

chẳng chấp trước nơi sắc, thọ, tưởng, hành, thức, chẳng chấp trước nơi nhãn, nhĩ, tĩ, thiệt, thân, ý, sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, chẳng chấp trước nơi nhãn giới đến ý thức giới, chẳng chấp trước nơi nhãn xúc cùng nhơn duyên của nhãn xúc đến ý xúc cùng nhơn duyên của ý xúc sanh ra sự cảm thọ hoặc khổ, hoặc lạc, hoặc bất khổ, bất lạc, chẳng chấp trước tánh hữu vi, tánh vô vi, chẳng chấp trước Đàn na, Thi la, Sằn đề, Tỳ lê gia, Thiền na và Bát nhã ba la mật, chẳng chấp trước ba mươi hai tướng, chẳng chấp trước thân Bồ Tát, chẳng chấp trước nhục nhãn, thiên nhãn, huệ nhãn, pháp nhãn, Phật nhãn, chẳng chấp trước trí ba la mật, thần thông ba la mật, chẳng chấp trước nội không nhãn đến vô pháp hữu pháp không, chẳng chấp trước thành tựu chúng sanh, chẳng chấp trước thanh tịnh Phật độ, chẳng chấp trước pháp phương tiện.

Tại sao vậy ? Vì những pháp này đều là rỗng không nên chẳng có người chấp

trước, chẳng có pháp bị chấp trước, chẳng có chỗ chấp trước.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng chấp trước tất cả pháp bèn tăng ích sáu ba la mật lên bậc Bồ Tát bất thối chuyển, đủ đại thần thông đến Phật độ này đến Phật độ kia để cúng dường chư Phật, độ thoát chúng sanh, thanh tịnh Phật quốc, cũng để nghe chư Phật thuyết pháp. Nghe xong nhớ mãi đến lúc thành Vô thượng Bồ đề vẫn chẳng quên, được những môn đà la ni cùng những môn tam muội.

Thế nên đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật phải biết rõ các pháp danh tự là giả thi thiết.

Này Tu Bồ Đề ! Sắc, thọ, tưởng, hành, thức có phải là Bồ Tát chẳng ?".

- Không phải. Bạch đức Thế Tôn !

- Này Tu Bồ Đề ! Nhân, nhĩ, tĩ, thiệt, thân, ý, sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, nhãn thức, nhĩ thức, tĩ thức, thiệt thức,

thân thức, ý thức có phải là Bồ Tát chẳng ?

- Không phải. Bạch đức Thế Tôn !

- Nầy Tu Bồ Đề ! Địa chủng, thủy chủng, hỏa chủng, phong chủng, không chủng, thức chủng có phải là Bồ Tát chẳng ?

- Không phải. Bạch đức Thế Tôn !

- Nầy Tu Bồ Đề ! Vô minh, hành thức, danh sắc, lục nhập, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão, tử có phải là Bồ Tát chẳng ?

- Không phải. Bạch đức Thế Tôn !

- Nầy Tu Bồ Đề ! Rời ngoài ngũ uẩn, thập nhị xứ, thập bát giới, rời ngoài lục đại chủng, thập nhị nhơn duyên có phải là Bồ Tát chẳng ?

- Không phải. Bạch đức Thế Tôn !

- Nầy Tu Bồ Đề ! Như như tướng của ngũ uẩn nhân đến như như tướng của thập nhị nhơn duyên có phải là Bồ Tát chẳng ?

- Không phải. Bạch đức Thế Tôn !

- Này Tu Bồ Đề ! Rời ngoài như như tướng ấy có phải là Bồ Tát chăng ?

- Không phải. Bạch đức Thế Tôn !

- Này Tu Bồ Đề ! Ông thấy nghĩa gì mà cho rằng tất cả những pháp kể trên và ly những pháp ấy không phải là Bồ Tát như vậy ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Chúng sanh còn rốt ráo bất khả đắc huống lại là Bồ Tát. Sắc còn bất khả đắc huống là sắc hay rời sắc là Bồ Tát, huống là như như tướng của sắc hay rời như như tướng của sắc là Bồ Tát. Nhẫn đến thập nhị nhơn duyên còn bất khả đắc, huống là thập nhị nhơn duyên hay rời thập nhị nhơn duyên là Bồ Tát, huống là như như tướng hay rời như như tướng của thập nhị nhơn duyên là Bồ Tát.

- Lành thay, lành thay ! Đúng như vậy. Này Tu Bồ Đề ! Vì đại Bồ Tát và chúng sanh bất khả đắc nên Bát nhã ba la mật cũng bất khả đắc. Cần phải học như vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Sắc, thọ, tưởng, hành, thức có phải là nghĩa của Bồ Tát chăng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không phải.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Sắc, thọ, tưởng, hành, thức, thường vô thường, lạc, khổ, ngã vô ngã có phải là nghĩa của Bồ Tát chăng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không phải.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Sắc, thọ, tưởng, hành, thức, không phi không, tướng vô tướng, tác vô tác có phải là nghĩa của Bồ Tát chăng ? Nhẫn đến lão, tử cũng như vậy.

- Bạch đức Thế Tôn ! Không phải.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Ông thấy những nghĩa gì mà cho rằng ngũ uẩn đến thập nhị nhơn duyên không phải nghĩa của Bồ Tát, ngũ uẩn đến thập nhị nhơn duyên, thường vô thường nhẫn đến tác vô tác đều không phải nghĩa của Bồ Tát ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Ngũ uẩn đến thập nhị nhơn duyên còn rốt ráo bất khả đắc huống lại là nghĩa của Bồ Tát. Ngũ uẩn đến thập nhị nhơn duyên, thường đến vô tác còn rốt ráo bất khả đắc huống lại là nghĩa của Bồ Tát.

- Lành thay, lành thay ! Đúng như vậy. Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, nghĩa của sắc, thọ, tưởng, hành, thức nhần đến nghĩa vô tác đều bất khả đắc. Phải học Bát nhã ba la mật như vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Ông nói rằng ông không thấy có pháp chính xác nào gọi là Bồ Tát.

Phải biết rằng các pháp chẳng thấy các pháp. Các pháp chẳng thấy pháp tánh. Pháp tánh cũng chẳng thấy các pháp. Pháp tánh chẳng thấy địa chủng, địa chủng chẳng thấy pháp tánh, nhần đến thức chủng cũng như vậy. Pháp tánh chẳng thấy nhĩ và sắc cùng nhĩ thức tánh nhần đến ý thức tánh, nhĩ

sắc, nhãn thức tánh nhãn đến ý thức tánh cũng chẳng thấy pháp tánh.

Nầy Tu Bồ Đề ! Hữu vi tánh chẳng thấy vô vi tánh, vô vi tánh cũng chẳng thấy hữu vi tánh. Tại sao vậy ? Vì rời hữu vi chẳng thể nói vô vi, rời vô vi chẳng thể nói hữu vi.

Đúng như vậy. Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật đối với các pháp đều không chỗ thấy. Bấy giờ Bồ Tát không kinh sợ, chẳng hối tiếc, tâm cũng chẳng trầm một.

Tại sao vậy ? Vì đại Bồ Tát nầy chẳng thấy ngũ uẩn, thập nhị xứ, thập bát giới nhãn đến chẳng thấy thập nhị nhơn duyên, chẳng thấy ngã chúng sanh nhãn đến tri giả, kiến giả, chẳng thấy Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới, chẳng thấy Thanh Văn, Bích Chi Phật, chẳng thấy Bồ Tát và pháp của Bồ Tát, chẳng thấy Phật, Phật pháp và Phật đạo.

Vì tất cả pháp đều chẳng thấy nên Bồ Tát chẳng kinh sợ, chẳng hối tiếc, chẳng trầm một.

- Bạch đức Thế Tôn ! Do có gì mà tâm của Bồ Tát này chẳng hồi tiếc, chẳng trầm một ?

- Này Tu Bồ Đề ! Tất cả tâm và tâm sở của đại Bồ Tát đều bất khả đắc và chẳng thể thấy. Vì thế nên tâm của Bồ Tát chẳng trầm một, chẳng hồi tiếc.

- Bạch đức Thế Tôn ! Do có gì mà tâm của Bồ Tát chẳng kinh sợ ?

- Này Tu Bồ Đề ! Ý và ý thức của Bồ Tát này đều bất khả đắc và chẳng thể thấy. Vì thế nên Bồ Tát chẳng kinh chẳng sợ.

Đúng như vậy. Này Tu Bồ Đề ! Vì tất cả pháp bất khả đắc nên đại Bồ Tát phải thật hành Bát nhã ba la mật.

Này Tu Bồ Đề ! Tất cả nơi chỗ, đại Bồ Tát chẳng thấy Bát nhã ba la mật, chẳng thấy Bồ Tát, chẳng thấy danh tự Bồ Tát, cũng chẳng thấy tâm Bồ Tát. Đây chính là dạy hàng đại Bồ Tát".

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

QUYỂN THỨ BA

Hán dịch : Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch : Tỳ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM KHUYẾN HỌC

THỨ TÁM

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát muốn đầy đủ Đàn na ba la mật thời phải học Bát nhã ba la mật, muốn đầy đủ Thi la ba la mật, Sằn đề ba la mật, Tỳ lê gia ba la mật, Thiên na ba la mật và Bát nhã ba la mật, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn biết ngũ uẩn, thập nhị xứ, thập bát giới, muốn biết nhãn xúc cùng nhãn xúc làm nhơn duyên sanh ra thọ, nhãn đến ý xúc làm nhơn duyên sanh ra thọ, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn dứt tham, sân, si, mạn, nghi, thân kiến, giới thủ, các thứ tâm sở phiền não, thời phải học Bát nhã ba la mật. Muốn dứt tứ phược, tứ kiết, tứ diên đảo, thời phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn biết thập thiện, tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, tứ niệm xứ nhẫn đến mười tám pháp bất cộng, đều phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn nhập giác ý tam muội, muốn nhập lục thần thông, muốn nhập cửu thứ đệ định, muốn nhập siêu việt tam muội, đều phải học Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát muốn được sư tử du hí tam muội, sư tử phấn tấn tam muội, muốn được tất cả môn đà la ni, muốn được thủ lăng nghiêm tam muội, bửu ấn tam muội, diệu nguyệt tam muội, nguyệt tràng tướng tam muội, nhứt thiết pháp ấn tam muội, quán ấn tam muội, tất pháp tánh tam muội, tất trụ tướng tam muội, như kim cang tam

muội, nhập nhứt thiết pháp môn tam muội, tam muội vương tam muội, vương ấn tam muội, tịnh lực tam muội, cao xuất tam muội, tất nhập nhứt thiết biện tài tam muội, nhập chư pháp danh tam muội, quán thập phương tam muội, chư đà la ni môn ấn tam muội, nhứt thiết pháp bất vong tam muội, nhiếp nhứt thiết pháp tụ ấn tam muội, hư không trụ tam muội, tam phần thanh tịnh tam muội, bất thời thần thông tam muội, xuất bát tam muội, chư tam muội tràng tướng tam muội, đều phải học Bát nhã ba la mật.

Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát muốn thỏa mãn nguyện vọng của tất cả chúng sanh thời phải học Bát nhã ba la mật.

Muốn được đầy đủ những thiện căn sau đây : thường chẳng đọa vào ác đạo, chẳng sanh nhà ti tiện, chẳng ở trong hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật, chẳng sa vào Bồ tát danh, thời phải học Bát nhã ba la mật".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào là sa vào Bồ tát đánh ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nếu đại Bồ Tát chẳng dùng pháp phương tiện mà thật hành sáu ba la mật nhập không, vô tướng, vô tác tam muội, chẳng sa vào hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật, cũng chẳng nhập Bồ Tát vị, đây gọi là đại Bồ Tát pháp ái sanh, vì thế nên sa vào Bồ Tát đánh".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào gọi là Bồ tát sanh ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sanh gọi là pháp ái".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Những gì là pháp ái ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, sắc, thọ, tưởng, hành, thức là không, là vô tướng, là vô tác, là tịch diệt, là vô thường, là khổ, là vô ngã, Bồ Tát nhẫn thọ ghi nhớ nắm giữ nơi đây, thời gọi là thuận đạo pháp ái sanh.

Đây là khổ phải biết, đây là tập phải dứt, đây là diệt phải chứng, đây là đạo phải tu, pháp này cấu, pháp này tịnh, nên gần pháp này, chẳng nên gần pháp này, chỗ này nên làm, chỗ này chẳng nên làm, đây là Bồ Tát đạo, đây chẳng phải Bồ Tát đạo, đây là chỗ học của Bồ Tát, đây chẳng phải chỗ học của Bồ Tát, đây là Đàn na ba la mật nhẫn đến Bát nhã ba la mật của Bồ Tát, đây chẳng phải sáu ba la mật của Bồ Tát, đây là phương tiện của Bồ Tát, đây chẳng phải phương tiện của Bồ Tát, đây là chỗ thành thực của Bồ Tát, đây chẳng phải của Bồ Tát thành thực. Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, nếu đại Bồ Tát nhẫn thọ ghi nhớ nắm giữ những pháp trên đây thời gọi là thuận đạo pháp ái sanh".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào là Bồ Tát bất sanh ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, trong nội không chẳng thấy ngoại không, trong

ngoại không chẳng thấy nội không, trong ngoại không chẳng thấy nội ngoại không, trong nội ngoại không chẳng thấy ngoại không, trong nội ngoại không chẳng thấy không không, trong không không chẳng thấy nội ngoại không, trong đại không chẳng thấy không không, trong đại không chẳng thấy đệ nhút nghĩa không, trong đệ nhút nghĩa không chẳng thấy đại không, trong đệ nhút nghĩa không chẳng thấy hữu vi không, trong hữu vi không chẳng thấy đệ nhút nghĩa không, trong hữu vi không chẳng thấy vô vi không, trong vô vi không chẳng thấy hữu vi không, trong vô vi không chẳng thấy tất cánh không, trong tất cánh không chẳng thấy vô vi không, trong tất cánh không chẳng thấy vô thủ không, trong vô thủ không chẳng thấy tất cánh không, trong vô thủ không chẳng thấy tán không, trong tán không chẳng thấy vô thủ không, trong tán không chẳng thấy tánh không, trong tánh không chẳng thấy tán không, trong tánh không chẳng thấy chư pháp không,

trong chư pháp không chẳng thấy tánh không, trong chư pháp không chẳng thấy tự tướng không, trong tự tướng không chẳng thấy chư pháp không, trong tự tướng không chẳng thấy vô sở đắc không, trong vô sở đắc không chẳng thấy tự tướng không, trong vô sở đắc không chẳng thấy vô pháp không, trong vô pháp không chẳng thấy vô sở đắc không, trong vô pháp không chẳng thấy hữu pháp không, trong hữu pháp không chẳng thấy vô pháp không, trong hữu pháp không chẳng thấy vô pháp hữu pháp không, trong vô pháp hữu pháp không chẳng thấy hữu pháp không.

Như trên đây là Bồ Tát bất sanh, là được nhập Bồ Tát vị.

Này Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát muốn học Bát nhã ba la mật phải học thế này : Chẳng nghĩ nhớ ngũ uẩn, thập nhị xứ, thập bát giới, chẳng nghĩ nhớ sáu ba la mật nhân đến mười tám pháp bất cộng.

Lúc được những tâm này, tâm vô đẳng đẳng, đại tâm, đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật chẳng nên nghĩ nhớ, chẳng nên tự đắc.

Tại sao vậy ? Vì tâm này chẳng phải tâm, vì tâm tướng vốn là thường tịnh vậy".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào là tâm tướng thường thanh tịnh ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : Bồ Tát biết rõ tâm tướng cùng với tham, sân, si, tất cả kiết sử, phiền não vốn chẳng hiệp, chẳng ly nhau, với tâm Thanh Văn, tâm Bích Chi Phật vốn chẳng hiệp, chẳng ly nhau. Đây gọi là Bồ Tát tâm tướng thường thanh tịnh".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Có cái tâm không tâm tướng này chẳng ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Trong tâm không tướng này có thể được những tướng hữu tâm cùng tướng vô tâm chẳng ?".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Chẳng thể được".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nếu là chẳng thể được thì chẳng nên hỏi có cái tâm không tâm tướng chẳng".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Những gì là không tâm tướng?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Với các pháp, chẳng hư hoại, chẳng phân biệt, đây gọi là không tâm tướng".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Chỉ có tâm này chẳng hư hoại, chẳng phân biệt, còn sắc nhãn đến Phật đạo có là cũng chẳng hư hoại, chẳng phân biệt chẳng?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nếu có thể biết tâm tướng chẳng hư hoại, chẳng phân biệt, thì cũng có thể biết sắc nhãn đến Phật đạo cũng chẳng hư hoại, chẳng phân biệt".

Ngài Xá Lợi Phất tán thán : "Lành thay, lành thay ! Tu Bồ Đề là chơn Phật tử từ miệng Phật mà sanh, từ thấy pháp mà sanh, từ pháp hóa sanh, lấy được pháp phần, chẳng lấy tài phần. Trong chánh pháp tự tin thân được chứng.

Đúng như lời đức Phật từng khen ông là bậc nhứt trong những người được vô tránh tam muội.

Đại Bồ Tát phải học Bát nhã ba la mật như vậy. Trong đây cũng phải biết rõ Bồ Tát đúng như lời ông đã nói mà thật hành, thời chẳng rời Bát nhã ba la mật.

Những thiện nam tử, thiện nữ nhơn muốn học bậc Thanh Văn cũng phải nghe Bát nhã ba la mật để thọ trì, đọc tụng, ghi nhớ, thật hành. Người muốn học bậc Bích Chi Phật cũng phải nghe Bát nhã ba la mật để thọ trì, đọc tụng, ghi nhớ, thật hành. Người muốn học bậc Bồ Tát cũng phải nghe Bát nhã ba la mật để thọ trì, đọc tụng, ghi nhớ, thật hành.

Tại sao vậy ? Vì trong Bát nhã ba la mật nói rộng về Tam thừa, nên Bồ Tát, Thanh Văn, Bích Chi Phật đều phải học".

PHẨM TẬP TÁN

THỨ CHÍN

Ngài Tu Bồ Đề bạch đức Phật : "Bạch đức Thế Tôn ! Con chẳng cảm thấy cũng chẳng được gì là Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật thời sẽ vì ai mà giảng thuyết Bát nhã ba la mật ?

Bạch đức Thế Tôn ! Con chẳng thấy được tất cả các pháp tập hợp rời tan, nếu con vì Bồ Tát mà gọi tên là Bồ Tát có thể con sẽ phải hồi hận.

Bạch đức Thế Tôn ! Tên gọi ấy chẳng an trụ, cũng chẳng phải chẳng an trụ. Tại sao vậy ? Vì tên gọi vốn vô sở hữu. Vì thế nên tên gọi ấy chẳng trụ, cũng chẳng phải chẳng trụ.

Bạch đức Thế Tôn ! Con chẳng thấy được sắc nhãn đến thức, nhãn nhãn đến ý, sắc nhãn đến pháp, nhãn thức nhãn

đến ý thức, nhân xúc nhân đến ý xúc, nhân xúc, nhơn duyên, sanh thọ nhân đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ, con cũng chẳng thấy được vô minh nhân đến lão tử hợp tan, vô minh diệt nhân đến lão tử diệt hợp tan. Nếu đã là chẳng thấy được thời thế nào lại đặt tên. Thế nên tên gọi chẳng trụ, cũng chẳng phải chẳng trụ. Tại sao vậy ? Vì tên gọi vô sở hữu vậy.

Bạch đức Thế Tôn ! Con chẳng thấy được tham, sân, si, các phiền não, kiết sử hợp tan, chẳng thấy được sáu ba la mật đến mười tám pháp bất cộng tập hợp rời tan, thời thế nào sẽ đặt tên gọi là Bồ Tát. Tên gọi này chẳng an trụ, chẳng phải chẳng an trụ. Tại sao vậy ? Vì tên gọi vô sở hữu vậy.

Bạch đức Thế Tôn ! Con chẳng thấy được ngũ ấm hợp tan như mộng, như bóng, như vang, như dương diệm, như biến hóa.

Con chẳng được rời hợp tan, cùng tịch diệt, bất sanh, bất diệt, bất cấu, bất tịnh hợp tan.

Con chẳng được pháp tánh, thiết tể, pháp tướng, pháp vị hợp tan.

Con chẳng được những pháp thiện, pháp bất thiện hợp tan.

Con chẳng được những pháp hữu vi, vô vi, hữu lậu, vô lậu hợp tan.

Con chẳng được những pháp quá khứ, vị lai, hiện tại hợp tan.

Con chẳng được những pháp chẳng quá khứ, chẳng vị lai, chẳng hiện tại hợp tan.

Những gì là pháp chẳng quá khứ, chẳng vị lai, chẳng hiện tại ? Chính là pháp vô vi vậy.

Bạch đức Thế Tôn ! Con chẳng thấy được pháp vô vi hợp tan. Chẳng thấy được Phật hợp tan, cũng chẳng thấy được hăng sa Phật quốc, chư Phật và Bồ Tát cùng Thanh Văn, Bích Chi Phật hợp tan. Vì đều vô sở hữu nên chẳng trụ, chẳng phải chẳng trụ.

Như thế thời thế nào sẽ có thể giáo Bồ Tát về Bát nhã ba la mật.

Bạch đức Thế Tôn ! Danh tự Bồ Tát đây chẳng an trụ, cũng chẳng phải chẳng an trụ. Tại sao vậy ? Vì danh tự này vô sở hữu vậy, thế nên chẳng trụ, cũng chẳng phải chẳng an trụ.

Bạch đức Thế Tôn ! Con chẳng thấy được chư pháp thiết tướng hợp tan thời thế nào đặt tên cho Bồ Tát mà gọi là Bồ Tát. Danh tự thiết tướng của các pháp chẳng trụ, cũng chẳng phải chẳng trụ. Vì danh tự này vô sở hữu. Thế nên danh tự chẳng trụ, cũng chẳng phải chẳng an trụ.

Bạch đức Thế Tôn ! Các pháp do nhơn duyên hòa hiệp mà có giả danh thi thiết. Danh tự Bồ Tát trong ngũ ấm, thập nhị xứ, thập bát giới nhần đến trong mười tám pháp bất cộng đều bất khả thuyết, ở trong pháp hòa hiệp cũng là bất khả thuyết.

Ví như mộng, ảnh, hưởng, diệm, hóa, trong các pháp, đều bất khả thuyết.

Ví như danh tự, hư không, địa, thủy, hỏa, phong cũng chỉ có thể nói trong không có pháp.

Danh tự của giới, tam muội, trí huệ, giải thoát, giải thoát tri kiến, danh tự của Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật cũng chỉ có thể nói trong không có pháp.

Danh tự của Phật, của Pháp cũng chỉ có thể nói trong không có pháp. Những pháp là thiện, bất thiện, thường vô thường, khổ, lạc, ngã vô ngã, tịch diệt, ly, hữu, vô.

Bạch đức Thế Tôn ! Vì thế nên lòng con sẽ hối hận nếu con đặt danh tự Bồ Tát mà gọi là Bồ Tát, vì tướng hợp tan của tất cả pháp đều bất khả đắc. Danh tự ấy chẳng trụ, cũng chẳng phải chẳng trụ, vì là vô sở hữu vậy.

Bạch đức Thế Tôn ! Nếu đại Bồ Tát nghe nói tướng và nghĩa của Bát nhã ba la mật như vậy mà tâm chẳng trầm một, chẳng hối tiếc, chẳng kinh, chẳng sợ, thời

phải biết Bồ Tát này quyết định an trụ trong tánh bất thối chuyển, vì chẳng an trụ nơi các pháp vậy.

Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát muốn thật hành Bát nhã ba la mật, chẳng nên an trụ trong ngũ uẩn, thập nhị xứ, thập bát giới, chẳng nên an trụ trong sáu đại chủng, thập nhị nhơn duyên.

Tại sao vậy ? Vì sắc và sắc tướng là không nhẫn đến lão tử và tướng lão tử là không.

Sắc không nhẫn đến lão tử không chẳng gọi là sắc nhẫn đến chẳng gọi là lão tử. Rời ngoài không cũng không có sắc, nhẫn đến rời ngoài không cũng không có lão tử. Sắc tức là không, không tức là sắc. Nhẫn đến lão tử tức là không, không tức là lão tử.

Vì lẽ trên đây nên lúc muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nên an trụ trong sắc, nhẫn đến chẳng nên an trụ trong lão tử. Chẳng nên an trụ trong tứ niệm xứ nhẫn đến chẳng nên an trụ

trong mười tám pháp bất cộng. Tại sao vậy ? Vì tứ niệm xứ và tướng của tứ niệm xứ là không. Tứ niệm xứ không chẳng gọi là tứ niệm xứ, rời ngoài không cũng không có tứ niệm xứ. Tứ niệm xứ tức là không, không tức là tứ niệm xứ. Nhấn đến mười tám pháp bất cộng cũng như vậy.

Bạch đức Thế Tôn ! Lúc muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nên an trụ trong sáu ba la mật. Tại sao vậy ? Vì sáu ba la mật và tướng của sáu ba la mật là không. Sáu ba la mật không chẳng gọi là sáu ba la mật. Rời ngoài không cũng chẳng có sáu ba la mật. Sáu ba la mật tức là không, không tức là sáu ba la mật.

Bạch đức Thế Tôn ! Lúc muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nên an trụ trong nhứt tự môn, nhị tự môn, nhấn đến vô lượng tự môn. Vì ý nghĩa cũng như trên đã nói.

Bạch đức Thế Tôn ! Lúc muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nên an trụ trong các môn thần thông. Vì ý nghĩa cũng như trên đã nói.

Bạch đức Thế Tôn ! Lúc muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nên an trụ trong sắc là vô thường, sắc là khổ, sắc là vô ngã, sắc là không, sắc là tịch diệt, là ly. Tại sao vậy ? Vì vô thường và tướng vô thường là không. Vô thường không chẳng gọi là vô thường, rời ngoài không cũng chẳng có vô thường. Vô thường tức là không, không tức là vô thường. Khổ, vô ngã không tịch diệt và ly cũng như vậy. Nhấn đến thọ, tưởng, hành, thức là ly, đại Bồ Tát chẳng nên an trụ cũng như vậy.

Bạch đức Thế Tôn ! Lúc muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nên an trụ trong như như. Tại sao vậy ? Vì như tướng là không nên chẳng gọi như như, rời ngoài không cũng chẳng có

như như. Như tức là không, không tức là như.

Bạch đức Thế Tôn ! Muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nên an trụ trong pháp tánh, pháp tướng, pháp vị, thiết tế. Tại sao vậy ? Vì thiết tế và thiết tế tướng là không. Thiết tế không chẳng gọi là thiết tế, rồi ngoài không cũng chẳng có thiết tế. Thiết tế tức là không, không tức là thiết tế.

Bạch đức Thế Tôn ! Muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nên an trụ trong tất cả môn đà la ni, môn tam muội. Tại sao vậy ? Vì tướng của đà la ni và tam muội là không. Đã là không thời chẳng gọi là môn đà la ni môn tam muội. Rồi ngoài không cũng chẳng có môn đà la ni, môn tam muội. Môn đà la ni và môn tam muội tức là không, không tức là môn đà la ni và môn tam muội.

Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát muốn thật hành Bát nhã ba la mật, vì không phương tiện nên an trụ trong sắc, thọ,

tuồng, hành, thức, vì có tâm chấp ngã nên Bồ Tát này sanh khởi sắc hành đến thức hành. Nếu đã sanh khởi hành thời chẳng nhận thọ Bát nhã ba la mật và cũng chẳng đầy đủ Bát nhã ba la mật. Vì chẳng đầy đủ Bát nhã ba la mật nên chẳng thành tựu được nhưt thiết chủng trí.

Như ngũ uẩn, thập nhị xứ đến tam muội môn cũng như vậy. Do tâm ngô ngã mà Bồ Tát sanh khởi tam muội môn hành. Vì có hành nên chẳng nhận thọ và chẳng đầy đủ Bát nhã ba la mật, do đây nên chẳng thành tựu được nhưt thiết chủng trí.

Tại sao vậy ? Vì sắc đến tam muội môn vốn chẳng thọ nhận. Vì chẳng thọ nhận nên sắc chẳng phải sắc, đến tam muội môn, chẳng phải tam muội môn, vì là tánh không. Bát nhã ba la mật cũng chẳng thọ nhận, thế nên chẳng phải Bát nhã ba la mật, vì là tánh không.

Vì thế nên muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát phải quán các pháp

tánh không, quán tâm không hành xứ. Đây gọi là đại Bồ Tát chẳng thọ nhận, công dụng tam muội quảng đại nầy chẳng cùng chung với hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật.

Nhứt thiết chủng trí đây cũng chẳng thọ nhận, vì là nội không, vì là ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, đệ nhứt nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô thủ không, tán không, tánh không, tự tướng không, chư pháp không, bất khả đắc không, vô pháp không, hữu pháp không, vô pháp hữu pháp không.

Tại sao vậy ? Vì nhứt thiết chủng trí chẳng thể dùng tướng và hành mà có thể được tướng hành. Vì tướng hành là cấu tướng.

Những gì là cấu tướng ? Sắc tướng đến tam muội môn tướng gọi là tướng cấu uế.

Nếu nhẫn thọ, nếu tu tập cấu tướng nầy mà có thể được nhứt thiết chủng

trí thời phạm chí Tiên Ni tất chẳng phát tín tâm.

Tin thế nào ? Tin Bát nhã ba la mật. Suy gẫm phân biệt rõ biết chẳng do pháp hữu tướng, chẳng do pháp vô tướng. Như thế, phạm chí Tiên Ni chẳng chấp lấy tướng mà an trụ. Trong tín hành, phạm chí Tiên Ni dùng tín không trí nhập trong pháp tướng, chẳng nhận thọ sắc, thọ, tưởng, hành, thức, vì các pháp vốn tự tướng không nên chẳng thể nhận thọ.

Phạm chí Tiên Ni này do chẳng phải nội quán, ngoại quán và nội ngoại quán mà được trí huệ này. Cũng do chẳng phải là không trí huệ quán nên được trí huệ này.

Tại sao vậy ? Phạm chí này chẳng thấy có pháp, vì người trí biết pháp, biết xứ vậy.

Chẳng phải ở trong sắc, thọ, tưởng, hành, thức, cũng chẳng phải ở ngoài sắc, thọ, tưởng, hành, thức mà phạm chí này

được trí huệ, cũng chẳng phải ở trong nội ngoại sắc, thọ, tưởng, hành, thức mà được trí huệ này, cũng chẳng phải rời ngoài sắc, thọ, tưởng, hành, thức mà được trí huệ này, vì nội ngoại không vậy.

Ở trong đây phạm chí Tiên Ni tâm được tín giải nơi nhứt thiết trí. Thế nên phạm chí tin thiết tướng của các pháp, vì tất cả pháp bất khả đắc. Tín giải như vậy rồi thời không có pháp để có thể nhận thọ, vì các pháp không tướng, không ức niệm.

Nơi các pháp, phạm chí Tiên Ni cũng vô sở đắc, không thủ, không xả, vì thủ xả đều bất khả đắc vậy.

Phạm chí Tiên Ni cũng chẳng niệm trí huệ, vì các pháp tướng vốn vô niệm vậy.

Đây gọi là Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát vì Bát nhã ba la mật chẳng phải Bát nhã ba la mật vậy.

Đại Bồ Tát chẳng nhận thọ sắc, thọ, tưởng, hành, thức, vì tất cả pháp chẳng

nhẫn thọ vậy. Nhẫn đến chẳng thọ tam muội môn, vì tất cả pháp chẳng thọ vậy.

Ở trong đây, Bồ Tát này cũng chẳng lấy Niết Bàn, vì chưa đầy đủ tứ niệm xứ nhẫn đến chưa đầy đủ mười tám pháp bất cộng. Tứ niệm xứ này chẳng phải tứ niệm xứ, nhẫn đến mười tám pháp bất cộng chẳng phải pháp bất cộng. Những pháp này chẳng phải pháp, cũng không chẳng phải pháp.

Đây gọi là Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát chẳng thọ sắc, nhẫn đến chẳng thọ pháp bất cộng.

Bạch đức Thế Tôn ! Muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát phải tư duy như vậy : Gì là Bát nhã ba la mật ? Tại sao gọi là Bát nhã ba la mật ? Bát nhã ba la mật của ai ?

Nếu thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát nên nghĩ nhớ rằng nếu các pháp vô sở hữu bất khả đắc thời là Bát nhã ba la mật".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Những pháp gì vô sở hữu bất khả đắc ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Bát nhã ba la mật là pháp vô sở hữu bất khả đắc, Thiên na, Tỳ lê gia, Sằn đề, Thi la, Đàn na ba la mật là pháp vô sở hữu bất khả đắc. Tại sao vậy ? Vì là nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, đệ nhút nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô thủ không, tán không, tánh không, tự tướng không, chư pháp không, bất khả đắc không, vô pháp không, hữu pháp không, vô pháp hữu pháp không vậy.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Sắc, thọ, tưởng, hành, thức là pháp vô sở hữu bất khả đắc, nhãn đến vô pháp hữu pháp không là pháp vô sở hữu bất khả đắc. Tứ niệm xứ đến bát cộng pháp là pháp vô sở hữu bất khả đắc. Các môn thần thông cùng như như pháp tánh, pháp tướng, pháp vị, pháp trụ và thiết tế đều là pháp vô sở hữu bất khả đắc.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Phậ cùng nhứt thiết trí, nhứt thiết chủng trí là pháp vô sở hữu bất khả đắc. Vì là nội không nhần đến vô pháp hữu pháp không vậy.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Nếu lúc tư duy như vậy, quán sát như vậy, đại Bồ Tát tâm chẳng trầm một, chẳng hồi tiếc, chẳng kinh, chẳng sợ, phải biết đại Bồ Tát nầy chẳng rời hạnh Bát nhã ba la mật".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Do nhơn duyên gì mà biết Bồ Tát chẳng rời hạnh Bát nhã ba la mật ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc rời sắc tánh, nhần đến thức rời thức tánh. Sáu ba la mật rời sáu ba la mật tánh, nhần đến thiệt tế rời thiệt tế tánh".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào là sắc tánh đến thiệt tế tánh ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vô sở hữu là sắc tánh, nhần đến vô sở hữu là thiệt tế tánh. Vì duyên có nầy nên biết rằng sắc rời sắc tánh, nhần đến thiệt tế rời thiệt tế tánh.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Sắc cũng rời sắc tướng, nhãn đến thiết tế cũng rời thiết tế tướng. Tướng cũng rời tướng, tánh cũng rời tánh".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Nếu học như vậy, đại Bồ Tát được thành tựu nhưt thiết chủng trí chăng ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đúng như vậy. Nếu đại Bồ Tát học như vậy thời thành tựu nhưt thiết chủng trí. Tại sao vậy ? Vì các pháp chẳng sanh khởi, chẳng thành tựu vậy".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Duyên có gì các pháp chẳng sanh, chẳng thành ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vì sắc tức là sắc không, nhãn đến vì thiết tế là thiết tế không nên sắc sanh thành bất khả đắc, nhãn đến thiết tế sanh thành bất khả đắc .

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Học như vậy, đại Bồ Tát lần lần gần nhưt thiết chủng trí, lần lần được thân thanh tịnh, tâm thanh tịnh và tướng thanh tịnh. Vì được

thân và tâm cùng tướng thanh tịnh nên đại Bồ Tát này chẳng phát sanh những tâm phiền não, tham, sân, si, mạn, xan, tà kiến. Vì chẳng phát sanh tâm phiền não nên Bồ Tát này chẳng sanh từ bụng người mẹ mà thường hóa sanh từ một Phật quốc đến một Phật quốc để thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, mãi đến khi thành Vô thượng Bồ đề trọn chẳng lúc nào rời chư Phật.

Đại Bồ Tát phải học và hành Bát nhã ba la mật như vậy".

PHẨM HÀNH TƯỚNG

THỨ MƯỜI

Ngài Tu Bồ Đề bạch đức Phật : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát nếu không phương tiện mà muốn thật hành Bát nhã ba la mật, nếu duyên nơi sắc, nếu duyên nơi thọ, tưởng, hành, thức, thời là hành tướng, nếu duyên nơi sắc, thọ, tưởng, hành, thức, hoặc thường hay vô thường, hoặc lạc hay khổ, hoặc hữu hay không, hoặc ngã hay vô ngã, hoặc ly, hoặc tịch diệt, đây đều là hành tướng cả.

Nếu đại Bồ Tát không phương tiện mà duyên nơi tứ niệm xứ, nhẫn đến duyên nơi mười tám pháp bất cộng, đây là hành tướng.

Nếu lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát nghĩ rằng : Tôi có thật hành Bát nhã ba la mật, đây là hành tướng. Hoặc lại nghĩ rằng có thể thật hành như

vậy thời là tu hành Bát nhã ba la mật, đây cũng là hành tướng. Nên biết đại Bồ Tát này không có phương tiện mà thật hành Bát nhã ba la mật".

Ngài Tu Bồ đề lại nói với Ngài Xá Lợi Phất : "Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, nếu đại Bồ Tát phân biệt duyên nơi sắc, vì vấn đề sắc mà khởi hạnh. Nếu vì vấn đề sắc mà khởi hạnh, thời chẳng thể thoát ly sanh, lão, bệnh, tử, ưu bi, khổ não và khổ quả đời sau. Như sắc với thọ, tưởng, hành, thức cũng vậy.

Như ngũ ấm với lục căn, lục trần, thập bát giới với tứ niệm xứ, nhẫn đến mười tám pháp bất cộng cũng vậy. Nếu đại Bồ Tát phân biệt duyên nơi pháp bất cộng, vì vấn đề pháp bất cộng mà khởi hạnh. Nếu vì vấn đề pháp bất cộng mà khởi hạnh thời chẳng thể thoát ly sanh, lão, bệnh, tử, ưu bi, khổ não và quả khổ đời sau.

Bồ Tát như đây còn chẳng thể chứng bực Thanh Văn, Bích Chi Phật huống là có thể được Vô thượng Bồ đề.

Nên biết Bồ Tát như vậy là không phương tiện mà thật hành Bát nhã ba la mật".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào biết rằng đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật mà có phương tiện ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Lúc muốn thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng duyên nơi sắc, chẳng duyên nơi thọ, tưởng, hành, thức, chẳng duyên nơi tướng của sắc, chẳng duyên nơi tướng của thọ, tưởng, hành, thức, cũng chẳng duyên nơi sắc, thọ, tưởng, hành, thức là thường, là vô thường, là lạc, là khổ, là ngã, là vô ngã, là không, là vô tướng, là vô tác, là ly, là tịch diệt. Với tất cả, đại Bồ Tát đều chẳng duyên.

Tại sao vậy ?

Này Ngài Xá Lợi Phất ! Sắc không đây thì là chẳng phải sắc, rồi ngoài không cũng chẳng có sắc, rồi ngoài sắc cũng chẳng có không, sắc tức là không, không tức là sắc. Thọ, tưởng, hành, thức cũng như vậy.

Nhẫn đến mười tám pháp bất cộng, pháp bất cộng không thời là chẳng phải pháp bất cộng, rồi không chẳng có pháp bất cộng, rồi pháp bất cộng cũng chẳng có không, pháp bất cộng tức là không, không tức là pháp bất cộng.

Nên biết đây là đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật có phương tiện vậy.

Thật hành Bát nhã ba la mật mà có phương tiện như vậy, đại Bồ Tát này có thể được Vô thượng Bồ đề.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát này chẳng nhận lấy thật hành, chẳng nhận lấy chẳng thật hành, chẳng nhận lấy thật hành chẳng thật hành, cũng chẳng nhận lấy chẳng phải thật hành chẳng phải chẳng thật hành. Chẳng nhận lấy, cũng chẳng nhận lấy".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Duyên có gì mà đại Bồ Tát chẳng nhận lấy ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vì tự tánh bất khả đắc nên chẳng nhận lấy.

Tại sao vậy ? Vì không có tánh, chính đó là Bát nhã ba la mật. Thế nên đại Bồ Tát với tất cả đều chẳng nhận lấy. Với chẳng nhận lấy, cũng chẳng nhận lấy.

Tại sao vậy ? Vì pháp tánh là vô sở hữu nên chẳng duyên nơi pháp, cũng chẳng nhận lấy các pháp tướng.

Đây gọi là tác dụng quảng đại của chư pháp vô sở thọ tam muội của đại Bồ Tát. Tam muội này chẳng cùng chung với hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật.

Đại Bồ Tát thường thật hành tam muội này mà chẳng rời thời mau được Vô thượng Bồ đề".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Chỉ chẳng rời tam muội này mà đại Bồ Tát mau được Vô thượng Bồ đề, hay là còn những tam muội khác ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Những tam muội sau đây cũng làm cho đại Bồ Tát mau được Vô thượng Bồ đề. Như là thủ lăng nghiêm tam muội, bửu ấn tam muội, sư tử du hí tam muội, diệu nguyệt tam muội,

nguyệt tràng tướng tam muội, xuất chư pháp ấn tam muội, quán danh tam muội, tất pháp tánh tam muội, tất tràng tướng tam muội, kim cang tam muội, nhập pháp ấn tam muội, tam muội vương an lập tam muội, vương ấn tam muội, phóng quang tam muội, lực tấn tam muội, xuất sanh tam muội, tất nhập biện tài tam muội, nhập danh tự tam muội, quán phương tam muội, đà la ni ấn tam muội, bất vong tam muội, nhiếp chư pháp hải ấn tam muội, biến phú hư không tam muội, kim cang luân tam muội, bửu đoạn tam muội, năng chiếu diệu tam muội, bất cầu tam muội, tam muội vô xứ trụ tam muội, vô tâm tam muội, tịnh đẳng tam muội, vô biên minh tam muội, năng tác minh tam muội, phổ chiếu minh tam muội, kiên tịnh chư tam muội tam muội, vô cấu minh tam muội, tác nhạc tam muội, diễn quang tam muội, vô tịnh tam muội, oai đức tam muội, ly tận tam muội, bất động tam muội, trang nghiêm tam muội, nhứt quang tam muội, nguyệt tịnh tam muội, tịnh

minh tam muội, tác hành tam muội, tri
tướng tam muội, như kim cang tam muội,
tâm trụ tam muội, biến chiếu tam muội,
an lập tam muội, bửu danh tam muội,
diệu pháp ấn tam muội, pháp đẳng tam
muội, lập sanh hỷ tam muội, đáo pháp
danh tam muội, năng tán tam muội, hoại
chư pháp xứ tam muội, tự đẳng tướng
tam muội, ly tự tam muội, đoạn duyên
tam muội, bất hoại tam muội, vô chủng
tướng tam muội, vô xứ hành tam muội,
ly ám tam muội, vô khứ tam muội, độ
duyên tam muội, tập chư đức tam muội,
trụ vô tâm tam muội, tịnh diệu hoa tam
muội, giác ý tam muội, vô lượng biện
tam muội, vô đẳng đẳng tam muội, độ
chư pháp tam muội, phân biệt chư pháp
tam muội, tán nghi tam muội, vô trụ xứ
tam muội, nhứt tướng tam muội, sanh
hạnh tam muội, nhứt hạnh tam muội, bất
nhứt hạnh tam muội, diệu hạnh tam muội,
đạt nhứt thiết hữu để tán tam muội, nhập
ngôn ngữ tam muội, ly âm thanh tự ngữ
tam muội, nhiên cự tam muội, tịnh tướng

tam muội, phá tướng tam muội, nhứt thiết chủng như túc tam muội, bất hỷ khổ lạc tam muội, bất tận hành tam muội, đa đà la ni tam muội, thủ chư tà chánh tướng tam muội, diệt tạng ái tam muội, nghịch thuận tam muội, tịnh quang tam muội, kiên cố tam muội, mãn nguyệt tịnh quang tam muội, đại trang nghiêm tam muội, năng chiếu nhứt thiết thế tam muội, đẳng tam muội, vô tránh hạnh tam muội, vô trụ xứ lạc tam muội, như trụ định tam muội, hoại thân tam muội, hoại ngữ như hư không tam muội, ly trước như hư không bất nhiễm tam muội.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát thật hành các môn tam muội trên đây cùng vô lượng vô số môn tam muội môn đa la ni đều có thể mau được Vô thượng Bồ đề ".

Thuận theo ý của đức Phật, Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nên biết rằng chư đại Bồ Tát thật hành các tam muội nầy, thời đã được chư Phật quá khứ thọ ký. Chư Phật

hiện tại ở mười phương cũng thọ ký cho đại Bồ Tát này.

Chư đại Bồ Tát này chẳng thấy, chẳng nhớ những tam muội ấy, cũng chẳng nghĩ rằng tôi sẽ nhập, đương nhập hay đã nhập những tam muội ấy. Chư đại Bồ Tát này hoàn toàn không có quan niệm phân biệt".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Đại Bồ Tát an trụ nơi những tam muội này, có phải đã được thọ ký từ chư Phật quá khứ chăng?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Không phải. Tại sao vậy ? Này Ngài Xá Lợi Phất ! Bát nhã ba la mật chẳng khác những tam muội. Những tam muội chẳng khác Bát nhã ba la mật. Bồ Tát chẳng khác Bát nhã ba la mật và tam muội. Bát nhã ba la mật và tam muội chẳng khác Bồ Tát. Bát nhã ba la mật tức là tam muội. Tam muội tức là Bát nhã ba la mật. Bồ Tát tức là Bát nhã ba la mật và tam muội. Bát nhã ba la mật và tam muội tức là Bồ Tát".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Nếu tam muội chẳng khác Bồ Tát, Bồ Tát chẳng khác tam muội, tam muội tức là Bồ Tát, Bồ Tát tức là tam muội, thì Bồ Tát thế nào biết tất cả pháp là tam muội ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Lúc Bồ Tát nhập tam muội này chẳng nghĩ rằng tôi dùng pháp này để nhập tam muội này. Do duyên có đây nên đối với các tam muội, Bồ Tát chẳng biết, chẳng nhớ".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Tại sao chẳng biết, chẳng nhớ ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vì các tam muội vô sở hữu nên Bồ Tát chẳng biết, chẳng nhớ".

Đức Phật khen : "Lành thay, lành thay ! Này Tu Bồ Đề ! Đúng như lời của Phật từng nói, ông là người thật hành vô tránh tam muội đệ nhất được tương ứng với nghĩa này.

Đại Bồ Tát phải y theo nghĩa này mà học sáu ba la mật, tứ niệm xứ nhẫn đến mười tám pháp bất cộng".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát học như vậy có phải là học Bát nhã ba la mật chăng ?".

Đức Phật nói : "Đại Bồ Tát học như vậy chính là học Bát nhã ba la mật vì pháp ấy là bất khả đắc. Cũng chính là học năm ba la mật kia cùng tứ niệm xứ nhẫn đến mười tám pháp bất cộng, vì pháp ấy là bất khả đắc vậy".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát học Bát nhã ba la mật như vậy, có phải pháp ấy là bất khả đắc chăng ?".

Đức Phật nói : "Đại Bồ Tát học Bát nhã ba la mật như vậy, pháp ấy là bất khả đắc".

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Những pháp gì là bất khả đắc ?".

Đức Phật nói : "Ngã là bất khả đắc, nhẫn đến tri giả, kiến giả là bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy. Ngũ ấm, thập nhị xứ, thập bát giới là bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy. Tứ đế, thập nhị

nhơn duyên là bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy. Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới là bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy. Tứ niệm xứ nhĩn đến mười tám pháp bất cộng là vô sở đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy. Sáu ba la mật là vô sở đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy. Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật, Bồ Tát, Phật là vô sở đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Bạch đức Thế Tôn ! Những gì là rốt ráo thanh tịnh ?".

Đức Phật nói : "Chẳng xuất, chẳng sanh, không được, không làm, đây gọi là rốt ráo thanh tịnh".

- Bạch đức Thế Tôn ! Nếu đại Bồ Tát học như vậy, đó là học những pháp gì ?

- Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát học như vậy, với các pháp là vô sở học. Tại sao vậy ? Nầy Xá Lợi Phất ! Các pháp tướng chẳng phải như chỗ chấp trước của kẻ phàm phu.

- Bạch đức Thế Tôn ! Các pháp thiết tướng thế nào có ?

- Nầy Xá Lợi Phất ! Các pháp vô sở hữu. Hữu như vậy, vô sở hữu như vậy, nơi sự này mà chẳng biết thời gọi là vô minh.

- Bạch đức Thế Tôn ! Những gì là vô sở hữu, nơi sự này chẳng biết nên gọi là vô minh ?

- Nầy Xá Lợi Phất ! Ngũ ấm đến thập bát giới là vô sở hữu, tứ niệm xứ đến pháp bất cộng là vô sở hữu. Tại sao vậy ? Vì là nội không, nhãn đến vô pháp hữu pháp không vậy.

Ở trong đây, vì sức vô minh làm cho khát ái nên kẻ phàm phu vọng thấy phân biệt. Đây gọi là vô minh. Kẻ phàm phu này bị nhị biên trói buộc nên chẳng biết, chẳng thấy các pháp vô sở hữu. Do đây mà nhớ tưởng phân biệt chấp trước nơi sắc, nhãn đến pháp bất cộng.

Nơi pháp vô sở hữu, vì chấp trước nên người này sanh ra sự phân biệt biết và

thấy. Đây là kẻ phàm phu chẳng biết, chẳng thấy. Chẳng thấy, chẳng biết những gì ? Chẳng thấy, chẳng biết sắc, nhãn đến chẳng thấy, chẳng biết pháp bất cộng. Do có này mà sa vào hàng phàm phu như trẻ nít.

Người này chẳng ra khỏi. Chẳng ra khỏi chỗ nào ? Chẳng ra khỏi Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới, chẳng ra khỏi trong pháp của Thanh Văn, Bích Chi Phật.

Người này cũng chẳng tin. Chẳng tin những gì ? Chẳng tin sắc không, nhãn đến chẳng tin pháp bất cộng không.

Người này cũng chẳng an trụ. Chẳng an trụ nơi đâu ? Chẳng an trụ nơi lục ba la mật, chẳng an trụ bậc bất thối chuyển, nhãn đến chẳng an trụ pháp bất cộng.

Do duyên có này mà gọi là phàm phu như trẻ nít. Cũng gọi là kẻ chấp trước. Chấp trước những gì ? Chấp trước sắc, nhãn đến ý thức giới, chấp trước tham, nhãn đến tà kiến, chấp trước tứ niệm xứ, nhãn đến Phật đạo.

- Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát học như vậy, có phải cũng là chẳng học Bát nhã ba la mật, chẳng được nhứt thiết chủng trí chăng ?

- Này Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát học như vậy cũng là chẳng học Bát nhã ba la mật, chẳng được nhứt thiết chủng trí.

Tại sao vậy ? Vì đại Bồ Tát này không phương tiện nên nghĩ tưởng phân biệt chấp trước Bát nhã, Thiên na, Tỳ lê gia, Sằn đề, Thi la và Đàn na ba la mật, nhẩn đến nghĩ tưởng, phân biệt, chấp trước pháp bất cộng và nhứt thiết chủng trí. Vì duyên có này nên đại Bồ Tát học như vậy cũng là chẳng học Bát nhã ba la mật, chẳng được nhứt thiết chủng trí.

- Bạch đức Thế Tôn ! Nếu như vậy thời đại Bồ Tát phải học Bát nhã ba la mật như thế nào mới là học Bát nhã ba la mật được nhứt thiết chủng trí ?

- Này Xá Lợi Phất ! Lúc học Bát nhã ba la mật, nếu đại Bồ Tát chẳng thấy Bát nhã ba la mật thời là học Bát nhã

ba la mật được nhứt thiết chủng trí, vì bất khả đắc vậy.

- Bạch đức Thế Tôn ! Tại sao gọi là bất khả đắc ?

- Nầy Xá Lợi Phất ! Vì tất cả pháp nội không nhẫn đến vô pháp hữu pháp không vậy".

KINH
MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT
QUYỂN THỨ TƯ

Hán dịch : Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch : Tỳ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM ẢO HỌC
THỨ MƯỜI MỘT

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Nếu sẽ có người hỏi rằng : Ảo nhơn học Bát nhã ba la mật nhẫn đến Đàn na ba la mật, ảo nhơn học tứ niệm xứ nhẫn đến mười tám pháp bất cộng có được nhưt thiết chủng trí chăng ? Thời con sẽ phải giải đáp thế nào ?".

Đức Phật nói : "Nầy Tu Bồ Đề ! Phật hỏi lại ông, tùy ý ông đáp lời Phật.

Nầy Tu Bồ Đề ! Sắc với ảo có khác nhau chăng ? Thọ, tưởng, hành, thức với ảo có khác nhau chăng ?".

- Bạch đức Thế Tôn ! Không khác.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Nhãn đến ý, sắc đến pháp, nhãn giới đến ý thức giới cùng với ảo có khác nhau chăng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không khác.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Sáu ba la mật, tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng với ảo có khác nhau chăng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không khác nhau.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác với ảo có khác nhau chăng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không khác. Tại sao vậy ? Vì sắc chẳng khác ảo, ảo chẳng khác sắc, sắc tức là ảo, ảo tức là sắc. Nhãn đến vì Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác chẳng khác ảo, ảo chẳng khác Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, Vô thượng Chánh đẳng Chánh

giác tức là ảo, ảo tức là Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Ảo có cấu, có tịnh chẳng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không vậy.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Ảo có sanh, có diệt chẳng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không vậy.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu ảo chẳng sanh, chẳng diệt, ảo nầy có thể học Bát nhã ba la mật sẽ được nhứt thiết chủng trí chẳng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không vậy.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Ngũ ấm giả danh có phải là Bồ Tát chẳng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Phải.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Ngũ ấm giả danh có sanh, diệt, cấu, tịnh chẳng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không vậy.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu những pháp chỉ có danh tự, chẳng phải thân, ngữ,

ý, chẳng phải thân nghiệp, ngũ nghiệp ý nghiệp, chẳng sanh, chẳng diệt, chẳng cấu, chẳng tịnh, thời có thể học Bát nhã ba la mật được nhưt thiết chủng trí chẳng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không vậy.

- Này Tu Bồ Đề ! Nếu đại Bồ Tát có thể học Bát nhã ba la mật như vậy thời sẽ được nhưt thiết chủng trí. Tại sao vậy ? Vì vô sở đắc vậy.

- Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát phải như vậy mà học Bát nhã ba la mật được Vô thượng Bồ đề như ảo nhơn học. Tại sao vậy ? Nên biết rằng ngũ ấm tức là ảo nhơn, ảo nhơn tức là ngũ ấm.

- Này Tu Bồ Đề ! Ngũ ấm ấy học Bát nhã ba la mật được nhưt thiết chủng trí chẳng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không vậy. Vì ngũ ấm này tánh vô sở hữu. Tánh vô sở hữu cũng là bất khả đắc.

- Nầy Tu Bồ Đề ! Ngũ ấm như mộng, như ảnh, như hưởng, như dương diệm, như biến hóa, học Bát nhã ba la mật sẽ được nhứt thiết chủng trí chẳng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không vậy. Vì mộng tánh nhãn đến biến hóa tánh vô sở hữu. Tánh vô sở hữu cũng là bất khả đắc.

Lục tình cũng như vậy. Ngũ ấm tức là lục tình, lục tình tức là ngũ ấm.

Vì những pháp ấy đều là nội không, nhãn đến vô pháp hữu pháp không nên bất khả đắc.

Bạch đức Thế Tôn ! Bồ Tát mới phát tâm nghe nói Bát nhã ba la mật có kinh sợ rụt rè chẳng ?

- Nầy Tu Bồ Đề ! Bồ Tát mới phát tâm đối với Bát nhã ba la mật, nếu không phương tiện cũng chẳng gặp được bậc thiện tri thức, hoặc có kinh sợ, hoặc rụt rè.

- Bạch đức Thế Tôn ! Gì là phương tiện mà Bồ Tát thật hành theo đó được

chẳng kinh sợ, rứt rề đôi với Bát nhã ba la mật ?

- Này Tu Bồ Đề ! Có Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật đúng với tâm nhứt thiết chủng trí, quán tướng vô thường của ngũ uẩn cũng bất khả đắc. Đây gọi là có phương tiện.

Quán tướng khổ, tướng vô ngã của ngũ uẩn cũng bất khả đắc. Đây gọi là có phương tiện.

Quán tướng không, tướng vô tướng, tướng vô tác của ngũ uẩn cũng bất khả đắc. Đây gọi là có phương tiện.

Quán tướng ly, tướng tịch diệt của ngũ uẩn cũng bất khả đắc. Đây gọi là đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật có phương tiện.

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật quán tướng vô thường của ngũ uẩn cũng là bất khả đắc, quán tướng khổ, tướng vô ngã, tướng vô tướng, tướng vô tác, tướng ly, tướng tịch diệt của ngũ uẩn cũng là bất khả đắc. Bấy

giờ đại Bồ Tát nghĩ rằng tôi nên vì tất cả chúng sanh mà giảng thuyết tướng vô thường cũng là bất khả đắc, tướng vô ngã nhãn đến tướng tịch diệt cũng là bất khả đắc. Đây gọi là đại Bồ Tát Đàn na ba la mật.

Lại nữa, nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát chẳng dùng tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật để quán ngũ uẩn, vô thường cũng bất khả đắc, nhãn đến chẳng dùng tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật để quán ngũ uẩn, tịch diệt cũng bất khả đắc. Đây gọi là đại Bồ Tát Thi la ba la mật.

Lại nữa, nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật nhãn thọ ưa thích nơi tướng vô thường, nhãn đến tướng tịch diệt của các pháp cũng là bất khả đắc. Đây gọi là đại Bồ Tát Sằn đề ba la mật.

Lại nữa, nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật đúng với tâm nhứt thiết chủng trí, quán tướng vô thường nhãn đến tướng tịch diệt của ngũ uẩn cũng bất khả đắc, chẳng rời bỏ,

chẳng thôi nghỉ. Đây gọi là đại Bồ Tát Tỳ lê gia ba la mật.

Lại nữa, nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật chẳng móng khởi tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật cùng những tâm bất thiện khác. Đây gọi là đại Bồ Tát Thiên na ba la mật.

Lại nữa, nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật suy nghĩ như vậy : Chẳng do không sắc nên sắc là không, mà sắc tức là không, không tức là sắc. Thọ, tưởng, hành, thức hẳn đến ý thức giới cũng như vậy, chẳng phải do không ý thức giới nên ý thức giới là không, mà ý thức giới tức là không, không tức là ý thức giới. Tứ niệm xứ hẳn đến mười tám pháp bất cộng cũng như vậy, chẳng phải do không pháp bất cộng nên pháp bất cộng là không, mà pháp bất cộng tức là không, không tức là pháp bất cộng. Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật như vậy không có kinh sợ, rụt rè".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là đại Bồ Tát được bọc thiện tri thức hộ trì nên chẳng kinh sợ rụt rè ?".

Đức Phật nói : "Nầy Tu Bồ Đề ! Có thiện tri thức giảng thuyết sắc nhãn đến ý thức giới, vô thường, khổ, vô ngã nhãn đến tịch diệt cũng đều bất khả đắc, gìn giữ thiện căn này chẳng hướng về Thanh Văn, Bích Chi Phật đạo mà chỉ hướng về nhứt thiết chủng trí, đây gọi là bọc thiện tri thức của đại Bồ Tát.

Nầy Tu Bồ Đề ! Có thiện tri thức giảng thuyết tu tứ niệm xứ nhãn đến tu mười tám pháp bất cộng cũng là bất khả đắc, gìn giữ thiện căn này chẳng hướng về Thanh Văn, Bích Chi Phật đạo, chỉ hướng về nhứt thiết chủng trí, đây gọi là bọc thiện tri thức của đại Bồ Tát".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là Bồ Tát vì không phương tiện và theo ác tri thức nên kinh sợ, rụt rè khi nghe nói Bát nhã ba la mật này ?".

Đức Phật nói : "Nầy Tu Bồ Đề ! Bồ Tát rời tâm nhứt thiết trí mà tu Bát nhã ba la mật nên được và nhớ Bát nhã ba la mật này, cũng được và nhớ Thiền na ba la mật, Tỳ lê gia ba la mật, Sằn đề ba la mật, Thi la ba la mật, Đàn na ba la mật.

Bồ Tát rời tâm nhứt thiết trí mà quán các pháp ngũ uẩn, thập nhị xứ, thập bát giới, nội không nhẫn đến vô pháp hữu pháp không, nơi pháp không đây có nhớ, có được.

Bồ Tát rời tâm nhứt thiết trí mà tu tứ niệm xứ nhẫn đến tu mười tám pháp bất cộng cũng nhớ, cũng được.

Như trên đây là vì không phương tiện nên có kinh sợ, rụt rè khi nghe Bát nhã ba la mật này.

Nầy Tu Bồ Đề ! Có ác tri thức bảo Bồ Tát xa rời sáu ba la mật, hoặc chẳng giảng nói ma sự, chẳng giảng nói ma tội, chẳng nói rằng ác ma hiện hình Phật đến bảo Bồ Tát xa rời sáu ba la

mật mà nói rằng : Nầy thiện nam tử, cần gì tu sáu ba la mật làm chi ! Nầy Tu Bồ Đề ! Phải biết đây là ác tri thức của Bồ Tát.

Lại có ác ma hiện hình Phật đến chỗ Bồ Tát mà giảng thuyết kinh pháp Thanh Văn, hoặc trường hàng nhẫn đến luận nghị. Chẳng vì Bồ Tát mà nói ma sự ma tội nầy, phải biết đây là ác tri thức của Bồ Tát.

Cũng chẳng vì Bồ Tát mà nói ma sự ma tội nầy : Ác ma hiện hình Phật đến bảo Bồ Tát : Nầy thiện nam tử ! Người không có tâm thiệt Bồ Tát, người chẳng phải bậc bất thối chuyển, người cũng chẳng thể được Vô thượng Bồ đề. Nầy Tu Bồ Đề ! Phải biết đây là ác tri thức của Bồ Tát.

Cũng chẳng giảng, chẳng dạy ma sự, ma tội như vậy : Ác ma hiện hình Phật đến bảo Bồ Tát rằng sắc không nhẫn đến pháp bất cộng không, Bát nhã ba la mật không nhẫn đến Đàn na ba la mật không, vậy người cầu Vô thượng Bồ đề làm gì !

Nầy Tu Bồ Đề ! Phải biết đây là ác tri thức của Bồ Tát.

Cũng chẳng giảng, chẳng dạy ma sự ma tội như vậy : Ác ma hiện hình Bích Chi Phật đến bảo Bồ Tát rằng mười phương đều rỗng không, trong đó chẳng có Phật, Bồ Tát và Thanh Văn. Nầy Tu Bồ Đề ! Phải biết đây là ác tri thức của Bồ Tát.

Cũng chẳng giảng dạy ma sự, ma tội như vậy : Ác ma hiện hình Hòa Thượng A Xà Lê đến bảo Bồ Tát bỏ nhứt thiết chủng trí, bỏ Bồ Tát đạo, bảo Bồ Tát bỏ tứ niệm xứ nhĩ đến mười tám pháp bất cộng, bảo Bồ Tát nhập không, vô tướng, vô tác để chứng quả Thanh Văn, cần gì Vô thượng Bồ đề. Nầy Xá Lợi Phất ! Phải biết đây là ác tri thức của Bồ Tát.

Cũng chẳng giảng dạy ma sự, ma tội như vậy : Ác ma hiện hình cha mẹ đến bảo Bồ Tát tinh tấn cầu chứng quả Tu Đà Hoàn nhĩ đến quả A La Hán, cần gì phải cầu Vô thượng Bồ đề. Nếu cầu

Vô thượng Bồ đề sẽ phải thọ sanh tử trong vô lượng vô số kiếp, phải bị chặt tay, chặt chân đau khổ. Nay Xá Lợi Phất ! Phải biết đây là ác tri thức của Bồ Tát.

Có tri thức chẳng giảng chẳng dạy ma sự ma tội như vậy : Ác ma hiện hình Tỳ Kheo đến bảo Bồ Tát các pháp nhãn sắc nhãn đến ý vô thường, khổ, vô ngã, không, vô tướng, vô tác, ly, tịch diệt đều là pháp khả đắc. Cũng dùng pháp khả đắc để nói tứ niệm xứ nhãn đến pháp bất cộng. Nay Tu Bồ Đề ! Phải biết đây là ác tri thức của Bồ Tát. Đã biết rồi thời phải lánh xa hạng ác tri thức này".

PHẨM CÚ NGHĨA

THỨ MƯỜI HAI

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là Bồ Tát cú nghĩa ?".

Đức Phật nói : "Này Tu Bồ Đề ! Không cú nghĩa là Bồ Tát cú nghĩa.

Tại sao vậy ? Vì Vô thượng Bồ đề không có nghĩa xứ cũng không có ngã, thế nên không cú nghĩa là Bồ Tát cú nghĩa.

Ví như chim bay trong hư không chẳng có dấu tích, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Ví như những sự thấy trong giấc mộng không chỗ có, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Ví như ảo thuật, dương diệm, ảnh hưởng, biến hóa đều không có thiệt nghĩa, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Ví như pháp như, pháp tánh, pháp tướng, pháp vị và thiết tế không có nghĩa, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Ví như sắc, thọ, tưởng, hành, thức của ảo nhơn không có nghĩa, đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Ví như lục căn, lục trần, lục thức của ảo nhơn không có nghĩa, ví như nhãn xúc, nhơn duyên, sanh thọ nhãn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ của ảo nhơn không có nghĩa, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như lúc ảo nhơn thật hành nội không nhãn đến vô pháp hữu pháp không chẳng có nghĩa, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như lúc ảo nhơn thật hành tứ niệm xứ nhãn đến pháp bất cộng không có nghĩa, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Đẳng Chánh Giác, sắc, thọ, tưởng, hành, thức

không có nghĩa vì ngũ uẩn đây không có vậy, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như đức Phật, nhãn đến ý, sắc đến pháp, nhãn xúc đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ đều không xứ sở, đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như đức Phật, nội không đến vô pháp hữu pháp không, tứ niệm xứ đến pháp bất cộng đều không xứ sở, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như trong tánh hữu vi không, tánh nghĩa vô vi, trong tánh vô vi không, tánh nghĩa hữu vi, đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như bất sanh, bất diệt không xứ sở, như bất tác, bất xuất, bất đắc, bất cấu, bất tịnh đều không xứ sở, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Vì pháp gì bất sanh, bất diệt nên

không xứ sở ? Vì pháp gì bất tác, bất xuất, bất đắc, bất cấu, bất tịnh nên không xứ sở ?".

Đức Phật nói : "Nầy Tu Bồ Đề ! Vì ngũ uẩn, thập nhị xứ, thập bát giới đều bất sanh, bất diệt nhân đến bất cấu, bất tịnh nên không xứ sở. Vì tứ niệm xứ đến pháp bất cộng đều bất sanh, bất diệt nhân đến bất cấu, bất tịnh nên không xứ sở.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Như nơi tứ niệm xứ đến pháp bất cộng, tịnh nghĩa rốt ráo bất khả đắc, đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như trong tịnh, ngã nhân đến tri giả, kiến giả đều bất khả đắc, vì ngã đến kiến giả đều không chỗ có vậy, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Ví như lúc mặt nhật mọc lên thời không có tối tăm. Đại Bồ

Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như thời kỳ kiếp thiêu không có tất cả vật. Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như trong Phật giới không có phá giới. Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như trong Phật định không có loạn tâm, trong Phật huệ không có ngu si, trong Phật giải thoát không có chẳng giải thoát, trong Phật giải thoát tri kiến không có chẳng giải thoát tri kiến. Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Như trong Phật quang thời nguyệt quang, nhựt quang không hiện, như trong Phật quang thời quang minh của chư Thiên cõi Dục, cõi Sắc đều không hiện. Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, Bồ Tát cú nghĩa không chỗ có cũng vậy.

Tại sao vậy ? Vì Vô thượng Bồ đề cùng Bồ Tát và Bồ Tát cú nghĩa, tất cả pháp đây đều chẳng hiệp, chẳng tan, không sắc, không hình, không đối là nhứt tướng, chính là vô tướng.

Nầy Tu Bồ Đề ! Vô ngại tướng trong tất cả pháp đây, đại Bồ Tát phải nên học, cũng phải nên biết".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Những gì là tất cả pháp ? Thế nào là vô ngại tướng trong tất cả pháp mà phải học, phải biết ?".

Đức Phật nói : "Nầy Tu Bồ Đề ! Tất cả pháp là pháp thiện, pháp bất thiện, pháp hữu ký, pháp vô ký, pháp thế gian, pháp xuất thế gian, pháp hữu lậu, pháp vô lậu, pháp hữu vi, pháp vô vi, pháp cộng, pháp bất cộng. Đây gọi là tất cả pháp, trong tất cả pháp vô ngại tướng đây, đại Bồ Tát phải học, phải biết".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Những gì là pháp thiện thế gian nhần đến những gì là pháp bất cộng ?".

Đức Phật nói : "Nầy Tu Bồ Đề ! Pháp thiện thế gian là hiếu thuận với cha mẹ, cúng dường Sa Môn, Bà La Môn, kính thờ bậc tôn trưởng, chỗ phước bố thí, chỗ phước trì giới, chỗ phước tu thiền định, chỗ phước khuyến đạo, phương tiện sanh phước đức, thập thiện đạo thế gian, quán tưởng chín tướng bất tịnh : tướng xanh, tướng sinh, tướng máu, tướng nứt, tướng nhũn bầy, tướng bị ăn, tướng tan rã, tướng xương, tướng thiu, tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, niệm Phật, niệm Pháp, niệm Tăng, niệm giới, niệm xả, niệm Thiên, niệm thiện, niệm hơi thở, niệm thân thể, niệm chết. Đây gọi là pháp thiện thế gian.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là pháp bất thiện ? Sát sanh, trộm cướp, tà dâm, vọng ngữ, lường thiệt, ác khẩu, ỷ ngữ, tham lã, não hại, tà kiến, thập bất thiện đạo này gọi là pháp bất thiện.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là pháp hữu ký ? Pháp thiện hoặc pháp bất thiện gọi là pháp hữu ký.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là pháp vô ký ? Vô ký thân nghiệp, khẩu nghiệp, ý nghiệp, vô ký tứ đại, vô ký ngũ ấm, thập nhị nhập, thập bát giới, vô ký báo, đây gọi là pháp vô ký.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là pháp thế gian ? Ngũ ấm, thập nhị nhập, thập bát giới, thập thiện đạo, tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, đây gọi là pháp thế gian.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là pháp xuất thế gian ? Tứ niệm xứ, tứ chánh cần, tứ như ý túc, ngũ căn, ngũ lực, thất giác phần, bát thánh đạo phần, không giải thoát môn, vô tướng giải thoát môn, vô tác giải thoát môn, vị tri dục tri căn, tri căn dĩ tri căn, hữu giác hữu quán tam muội, vô giác hữu quán tam muội, vô giác vô quán tam muội, bát bội xả, nội không đến vô pháp hữu pháp không, thập lực, tứ vô sở úy, tứ vô ngại trí, mười tám pháp bất cộng, nhứt thiết trí, đây gọi là pháp xuất thế gian.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là pháp hữu lậu ? Ngũ ấm, thập nhị nhập, thập bát giới, lục chủng, lục xúc, lục thọ, tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, đây gọi là pháp hữu lậu.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là pháp vô lậu ? Tứ niệm xứ nhĩ đến bát cộng pháp và nhứt thiết trí, đây gọi là pháp vô lậu.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là pháp hữu vi ? Nếu là pháp có sanh, có trụ, có diệt, Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới, ngũ ấm nhĩ đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ, tứ niệm xứ nhĩ đến pháp bát cộng và nhứt thiết trí, đây gọi là pháp hữu vi.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là pháp vô vi ? Nếu là pháp bất sanh, bất trụ, bất diệt, sạch tham, sân, si, pháp như, pháp tánh, pháp tướng, pháp vị, thiết tế, đây gọi là pháp vô vi.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là cộng pháp ? Tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, đây gọi là cộng pháp.

Nầy Tu Bồ Đề ! Những gì là bất cộng pháp ? Tứ niệm xứ nhẫn đến mười tám pháp bất cộng, đây gọi là bất cộng pháp.

Nầy Tu Bồ Đề ! Ở trong những pháp tứ tướng không đây, đại Bồ Tát chẳng nên chấp trước, vì bất động vậy. Đại Bồ Tát cũng phải biết tất cả pháp chẳng có hai tướng, vì bất động vậy.

Đây gọi là Bồ Tát nghĩa".

PHẨM KIM CANG

THỨ MƯỜI BA

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Do có gì mà Bồ Tát được gọi là đại Bồ Tát ?".

Đức Phật nói : "Nầy Tu Bồ Đề ! Ở trong quyết định chúng, Bồ Tát nầy là bậc thượng thủ nên gọi là đại Bồ Tát.

Đây là quyết định chúng: tánh địa nhơn, bát nhơn, Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật, sơ phát tâm Bồ Tát nhần đến bất thối chuyển địa Bồ Tát.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát phát đại tâm chẳng hư hoại như kim cang, thời sẽ là bậc thượng thủ trong quyết định chúng".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát phát tâm thế nào mà

gọi là phát đại tâm như kim cang chẳng hư hoại ?".

Đức Phật nói : "Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát phát sanh tâm như vậy :

Ở trong vô lượng đời sanh tử, tôi sẽ đại thệ trang nghiêm, tôi sẽ bỏ tất cả sở hữu, tôi sẽ đối với tất cả chúng sanh bằng tâm bình đẳng, tôi sẽ phải đem Tam thừa độ thoát tất cả chúng sanh, làm cho họ nhập vô dư Niết Bàn, tôi độ tất cả chúng sanh xong rồi nhần đến không có một người nhập Niết Bàn, tôi sẽ phải hiểu rõ tướng bất sanh của tất cả pháp, tôi sẽ thuần dùng tâm nhưt thiết chủng trí để thật hành sáu ba la mật, tôi sẽ phải học trí huệ tỏ thấu tất cả pháp, tôi sẽ phải tỏ thấu chư pháp nhưt tướng trí môn, tôi sẽ phải tỏ thấu nhần đến chư pháp vô lượng tướng trí môn.

Đây gọi là đại Bồ Tát phát sanh đại tâm chẳng hư hoại như kim cang. An trụ trong đại tâm này, đại Bồ Tát là bậc

thượng thủ trong quyết định chúng. Vì pháp dụng đây vô sở đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát phát tâm như vậy :

Tôi sẽ thay thế cho tất cả chúng sanh trong mười phương mà chịu những sự đau khổ, hoặc chúng sanh Địa ngục, hoặc chúng sanh các loài Súc sanh, hoặc chúng sanh Ngạ quỷ, nhân đến thay thế chịu khổ nhọc cho mỗi một chúng sanh trong vô lượng trăm ngàn ức kiếp đến khi nào chúng sanh ấy đã được nhập vô dư Niết Bàn, sau đó tôi tự vun trồng thiện căn trong vô lượng trăm ngàn ức vô số kiếp sẽ được Vô thượng Bồ đề.

Đây là đại tâm như kim cang chẳng hư hoại. An trụ trong đại tâm này, đại Bồ Tát là bậc thượng thủ trong quyết định chúng.

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát lại phát sanh đại khoái tâm. Từ lúc sơ phát tâm nhân đến khi thành Vô thượng Bồ đề, đại Bồ Tát chẳng sanh tâm tham nhiễm, sân

khuể, ngu si, kiêu mạn, cũng chẳng sanh tâm Thanh Văn, tâm Bích Chi Phật.

Đây là đại khoái tâm. An trụ trong đại khoái tâm này, đại Bồ Tát là bậc thượng thủ trong quyết định chúng. Đại Bồ Tát cũng chẳng nghĩ nhớ có đại khoái tâm này.

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát lại phải phát sanh bất động tâm, chính là tâm thường nghĩ nhớ nhứt thiết chủng trí, cũng chẳng nghĩ nhớ là mình có tâm bất động này.

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát lại phải phát sanh tâm lợi ích an lạc cho tất cả chúng sanh, chính là cứu tế tất cả chúng sanh và chẳng rời bỏ tất cả chúng sanh, cũng chẳng nghĩ nhớ có tâm lợi ích an lạc này.

Do đây nên đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật là bậc thượng thủ trong quyết định chúng.

Lại này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát phải phát sanh tâm dục pháp, hỉ pháp, lạc pháp.

Gì là pháp ? Chính là thiết tướng của các pháp. Nơi pháp này mà tin chịu và lãnh thọ thời gọi là dụng pháp và hỷ pháp. Còn thường tu hành pháp này thời gọi là lạc pháp.

Do đây nên đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật có thể làm bậc thượng thủ trong quyết định chúng. Vì pháp dụng đây vô sở đắc vậy.

Này Tu Bồ Đề ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát an trụ nội không nhẫn đến vô pháp hữu pháp không, thời có thể làm bậc thượng thủ trong quyết định chúng. Vì pháp dụng đây vô sở đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát an trụ trong tứ niệm xứ nhẫn đến trong mười tám pháp bất cộng, thời có thể làm bậc thượng thủ trong quyết định chúng. Vì pháp dụng đây vô sở đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát an trụ trong

như kim cang tam muội nhẫn đến an trụ trong ly chấp trước như hư không bất nhiễm tam muội, thời là bậc thượng thủ trong quyết định chúng. Vì pháp dụng đây vô sở đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong các pháp như vậy thời có thể làm thượng thủ trong quyết định chúng. Do duyên có nầy mà Bồ Tát được gọi là đại Bồ Tát".

PHẨM ĐOẠN CHƯ KIẾN

THỨ MƯỜI BỐN

Ngài Xá Lợi Phất thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Con cũng muốn nói sở dĩ Bồ Tát được gọi là đại Bồ Tát".

Đức Phật bảo Ngài Xá Lợi Phất : "Ông cứ nói".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Ngã kiến, thọ kiến, mạng kiến, chúng sanh kiến, sanh kiến, dưỡng dục kiến, chúng số kiến, nhơn kiến, tác kiến, sử tác kiến, khởi kiến, sử khởi kiến, thọ kiến, sử thọ kiến, tri giả kiến, kiến giả kiến, đoạn kiến, thường kiến, hữu kiến, vô kiến, ám kiến, nhập kiến, giới kiến, đế kiến, nhơn duyên kiến, niệm xứ kiến, nhãn đến bất cộng pháp kiến, Phật đạo kiến, thành tựu chúng sanh kiến, tịnh Phật quốc độ kiến, Phật kiến, chuyển pháp luân kiến.

Vì dứt trừ những kiến chấp trên đây mà vì người thuyết pháp nên Bồ Tát được gọi là đại Bồ Tát".

Ngài Tu Bồ Đề hỏi : "Duyên có gì sắc kiến là vọng kiến ? Duyên có gì thọ, tướng, hành, thức kiến dẫn đến chuyển pháp luân kiến là vọng kiến ?".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, vì không phương tiện nên Bồ Tát ở nơi sắc sanh kiến chấp, ở nơi thọ, tướng, hành, thức dẫn đến chuyển pháp luân sanh kiến chấp, vì pháp dụng hữu sở đắc vậy.

Nơi đây đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật dùng sức phương tiện mà vì họ thuyết pháp để dứt trừ những vọng kiến, vì pháp dụng vô sở đắc vậy".

Ngài Tu Bồ Đề bạch đức Phật : "Bạch đức Thế Tôn ! Con cũng muốn nói sở dĩ mà Bồ Tát được gọi là đại Bồ Tát."

Đức Phật bảo Ngài Tu Bồ Đề : "Ông cứ nói".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Tâm Vô thượng Bồ đề, tâm vô đẳng đẳng đây chẳng cùng chung với tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật. Tại sao vậy ? Vì đây là tâm nhứt thiết trí vô lậu chẳng hệ phược. Cũng chẳng chấp trước trong tâm nhứt thiết trí vô lậu chẳng hệ phược đây. Do duyên có này mà Bồ Tát được gọi là đại Bồ Tát".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Những gì là tâm vô đẳng đẳng của đại Bồ Tát chẳng cùng chung với tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đại Bồ Tát từ lúc sơ phát tâm trở đi trọn không thấy một pháp nào có sanh, có diệt, có cấu, có tịnh, có tăng, có giảm. Nếu đã là pháp chẳng sanh, chẳng diệt, chẳng cấu, chẳng tịnh, chẳng tăng, chẳng giảm, thời trong đó không tâm Thanh Văn, không tâm Bích Chi Phật, không tâm Vô thượng Bồ đề không Phật tâm. Đây gọi là tâm vô đẳng đẳng của đại Bồ Tát chẳng cùng chung với tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Nhuê lời Ngài Tu Bồ Đề nói, trong tâm nhứt thiết trí vô lậu chẳng hệ phược dây cũng chẳng chấp trước.

Nầy Ngài Tu Bồ Đề ! Sắc cũng chẳng chấp trước, thọ, tưởng, hành, thức cũng chẳng chấp trước, tứ niệm xứ nhĩn đến bất cộng pháp cũng chẳng chấp trước. Sao Ngài chỉ nói tâm đây chẳng chấp trước ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Phải lắm ! Sắc nhĩn đến pháp bất cộng cũng chẳng chấp trước".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Tâm phạm phu cũng là vô lậu chẳng hệ phược, vì tánh rỗng không vậy. Tâm Thanh Văn, tâm Bích Chi Phật, tâm chư Phật cũng là vô lậu chẳng hệ phược, vì tánh rỗng không vậy".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Phải lắm !".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Sắc cũng là vô lậu chẳng hệ phược, vì tánh không vậy. Thọ, tưởng, hành, thức nhĩn đến ý

xúc, như duyên, sanh thọ cũng là vô lậu chẳng hệ phược, vì tánh không vậy. Tứ niệm xứ nhẫn đến mười tám pháp bất cộng cũng là vô lậu chẳng hệ phược, vì tánh không vậy".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vâng ! Như lời Ngài Xá Lợi Phất đã nói, tâm phàm phu nhẫn đến pháp bất cộng cũng là vô lậu chẳng hệ phược, vì tánh không vậy".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Như lời Ngài Tu Bồ Đề đã nói, vì tâm là không nên chẳng chấp trước tâm.

Này Ngài Tu Bồ Đề ! Vì sắc là không nên chẳng chấp trước sắc. Vì thọ, tưởng, hành, thức nhẫn đến ý xúc, sanh thọ là không nên chẳng chấp trước, thọ, tưởng, hành, thức nhẫn đến chẳng chấp trước ý xúc, sanh thọ. Vì tứ niệm xứ là không nhẫn đến bất cộng pháp là không nên chẳng chấp trước tứ niệm xứ, nhẫn đến chẳng chấp trước bất cộng pháp".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vâng, vì sắc là không nên trong sắc chẳng chấp trước.

Nhẫn đến vì bất cộng pháp là không nên trong bất cộng pháp chẳng chấp trước.

Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật dùng tâm Vô thượng Bồ đề, tâm vô đẳng đẳng chẳng cùng chung với tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật, cũng chẳng nghĩ nhớ có tâm vô đẳng đẳng này, cũng chẳng chấp trước tâm vô đẳng đẳng này, vì pháp dụng vô hữu vậy. Do duyên có này mà Bồ Tát được gọi là đại Bồ Tát".

PHẨM PHÚ LÂU NA

THỨ MƯỜI LĂM

Ngài Phú Lâu Na Di Đa La Ni Tử bạch đức Phật : "Bạch đức Thế Tôn ! Con cũng thích nói sở dĩ mà Bồ Tát được gọi là đại Bồ Tát".

Đức Phật bảo Ngài Phú Lâu Na : "Ông cứ nói".

Ngài Phú Lâu Na nói : "Bồ Tát này đại thế trang nghiêm, Bồ Tát này phát xu Đại thừa, Bồ Tát này ngồi nơi Đại thừa, nên Bồ Tát này được gọi là đại Bồ Tát".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào gọi là đại thế trang nghiêm ?".

Ngài Phú Lâu Na nói : "Đại Bồ Tát chẳng phân biệt là vì bao nhiêu người mà an trụ Đàn na ba la mật và thật hành Đàn na ba la mật. Mà chính là vì tất cả

chúng sanh mà đại Bồ Tát an trụ Đàn na ba la mật và thật hành Đàn na ba la mật.

Như Đàn na ba la mật, về Thi la, Sằn đề, Tỳ lê gia, Thiền na và Bát nhã ba la mật cũng vậy. Chẳng phải vì bao nhiêu người, mà chính là vì tất cả chúng sanh mà đại Bồ Tát an trụ Bát nhã ba la mật và thật hành Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát đại thệ trang nghiêm, chẳng hạn cuộc trong một số chúng sanh. Chẳng nghĩ rằng tôi sẽ cứu độ những người này mà chẳng độ các người kia. Cũng chẳng nói rằng tôi sẽ làm cho những người này đến Vô thượng Bồ đề còn những người kia thời không. Đại Bồ Tát vì tất cả chúng sanh mà đại thệ trang nghiêm.

Đại Bồ Tát lại nghĩ rằng tôi sẽ tự đầy đủ Đàn na ba la mật nhẫn đến tự đầy đủ Bát nhã ba la mật, cũng làm cho tất cả chúng sanh thật hành sáu ba la mật.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Đàn na ba la mật, đại Bồ Tát có bố

thí bao nhiêu đều đúng với tâm nhưt thiết trí, cùng chung với tất cả chúng sanh hướng về Vô thượng Bồ đề. Đây là Đàn na ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc đại Bồ Tát thật hành Đàn na ba la mật.

Lúc thật hành Đàn na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí mà bố thí, chẳng hướng đến quả Thanh Văn, Bích Chi Phật. Đây gọi là Thi la ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc thật hành Đàn na ba la mật.

Lúc thật hành Đàn na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí mà bố thí. Tin chịu ưa thích nơi pháp bố thí này. Đây gọi là Sằn đề ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc thật hành Đàn na ba la mật.

Lúc thật hành Đàn na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí mà bố thí, Luôn siêng năng bố thí như vậy không thôi nghỉ. Đây gọi là Tỳ lê gia ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc thật hành Đàn na ba la mật.

Lúc thật hành Đàn na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí mà bố thí. Thường nhiếp tâm chẳng để móng tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật. Đây gọi là Thiên na ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc thật hành Đàn na ba la mật.

Lúc thật hành Đàn na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí mà bố thí. Quán các pháp như ảo. Chẳng thấy có người thí, chẳng thấy có vật cho, chẳng thấy có người thọ. Đây gọi là Bát nhã ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc đại Bồ Tát thật hành Đàn na ba la mật.

Đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí, chẳng lấy, chẳng được những tướng của các ba la mật, phải biết đó là đại Bồ Tát đại thệ trang nghiêm.

Lại nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Thi la ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí mà bố thí, cùng chung với tất cả chúng sanh hướng về Vô thượng Bồ đề. Đây gọi là đại Bồ Tát

Đàn na ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc thật hành Thi la ba la mật.

Lúc thật hành Thi la ba la mật, đối với các pháp này, đại Bồ Tát tin chịu ưa thích. Đây gọi là Sằn đề ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc thật hành Thi la ba la mật.

Lúc thật hành Thi la ba la mật, đại Bồ Tát siêng tu chẳng nghỉ. Đây gọi là Tỳ lê gia ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc thật hành Thi la ba la mật.

Lúc thật hành Thi la ba la mật, đại Bồ Tát chẳng tiếp thọ tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật. Đây gọi là Thiên na ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc thật hành Thi la ba la mật.

Lúc thật hành Thi la ba la mật, đại Bồ Tát quán tất cả pháp như ảo, cũng chẳng nghĩ nhớ có giới luật này, vì pháp dụng vô sở đắc vậy. Đây gọi là Bát nhã ba la mật đại thệ trang nghiêm lúc thật hành Thi la ba la mật.

Đại Bồ Tát lúc thật hành Thi la ba la la mật, nhiếp cả năm ba la mật kia nên gọi là đại thệ trang nghiêm.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Sằn đề ba la mật, đại Bồ Tát cùng chung với tất cả chúng sanh hướng về vô thượng bồ đề. Đây gọi là Đàn na ba la mật lúc thật hành Sằn đề ba la mật.

Lúc thật hành Sằn đề ba la mật, đại Bồ Tát chỉ thọ tâm nhứt thiết trí mà chẳng thọ tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật. Đây gọi là Thi la ba la mật lúc thật hành Sằn đề ba la mật.

Lúc thật hành Sằn đề ba la mật, đại Bồ Tát thân tâm tinh tấn chẳng thôi nghỉ đúng với tâm nhứt thiết trí. Đây gọi là Tỳ lê gia ba la mật lúc thật hành Sằn đề ba la mật.

Lúc thật hành Sằn đề ba la mật, đại Bồ Tát nhiếp tâm một chỗ, dầu có bị đau khổ cũng chẳng tán loạn. Đây gọi là Thiên na ba la mật lúc thật hành Sằn đề ba la mật.

Lúc thật hành Sằn đề ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí, quán các pháp rỗng không, chẳng có tác giả, chẳng có thọ giả, dầu bị người mắng nhiếc, chém đâm, tâm Bồ Tát như ảo, như mộng. Đây gọi là Bát nhã ba la mật lúc thật hành Sằn đề ba la mật.

Đại Bồ Tát lúc thật hành Sằn đề ba la mật nhiếp cả các môn ba la mật kia nên gọi là đại thệ trang nghiêm.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí mà bố thí, chẳng để thân tâm giải đãi. Đây gọi là Đàn na ba la mật lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật.

Lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật, đại Bồ Tát thi chung vẫn trì giới thanh tịnh đầy đủ. Đây gọi là Thi la ba la mật lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật.

Lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí mà tu hành nhẫn nhục. Đây gọi là Sằn

đề ba la mật lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật.

Lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí mà nhiếp tâm ly dục nhập các môn thiền định. Đây gọi là Thiền na ba la mật lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật.

Lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí, chẳng chấp lấy tướng của các pháp, nơi tướng chẳng chấp lấy này cũng chẳng chấp trước. Đây gọi là Bát nhã ba la mật lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật.

Đại Bồ Tát lúc thật hành Tỳ lê gia ba la mật nhiếp cả các môn ba la mật kia nên gọi là đại thệ trang nghiêm.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Thiền na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí mà bố thí, tâm vẫn ở trong định không xao động. Đây gọi là Đàn na ba la mật lúc thật hành Thiền na ba la mật.

Lúc thật hành Thiền na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí mà trì giới, do sức thiền định nên các pháp phá giới không xen vào được. Đây gọi là Thi la ba la mật lúc thật hành Thiền na ba la mật.

Lúc thật hành Thiền na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí, vì sức từ bi tam muội nên nhẫn chịu tất cả khổ hại. Đây gọi là Sằn đề ba la mật lúc thật hành Thiền na ba la mật.

Lúc thật hành Thiền na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí, nơi thiền định chẳng ham, chẳng chấp, thường cầu tăng tiến từ một thiền đến một thiền. Đây gọi là Tỳ lê gia ba la mật lúc thật hành Thiền na ba la mật.

Lúc thật hành Thiền na ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí, không y chỉ nơi tất cả pháp, cũng chẳng thọ sanh theo thiền. Đây gọi là Bát nhã ba la mật lúc thật hành Thiền na ba la mật.

Đại Bồ Tát lúc thật hành Thiền na ba la mật, nhiếp cả các môn ba la mật kia nên gọi là đại thệ trang nghiêm.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí mà bố thí, không lẫn tiếc những sở hữu trong thân, ngoài thân, chẳng thấy người cho, kẻ thọ và tài vật. Đây gọi là Đàn na ba la mật lúc thật hành Bát nhã ba la mật.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí nên không thấy có hai sự trì giới và phá giới. Đây gọi là Thi la ba la mật lúc thật hành Bát nhã ba la mật.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí, chẳng thấy kẻ mắng nhiếc, kẻ đánh đập, kẻ giết hại, cũng chẳng thấy dùng pháp không này để nhẫn nhục. Đây gọi là Sằn đề ba la mật lúc thật hành Bát nhã ba la mật.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí, quán

các pháp rốt ráo không do tâm đại bi mà tinh cần thật hành các pháp lành. Đây gọi là Tỳ lê gia ba la mật lúc thật hành Bát nhã ba la mật.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí mà nhập thiền định, quán các thiền định ly tướng, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô tác. Đây gọi là Thiên na ba la mật lúc thật hành Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, nhiếp cả năm môn ba la mật kia nên gọi là đại thệ trang nghiêm.

Bồ Tát đại thệ trang nghiêm này được chư Phật mười phương hoan hỉ xưng danh giữa đại chúng để ca ngợi rằng cõi nước đó có đại Bồ Tát đó đại thệ trang nghiêm, thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật quốc".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa ?".

Ngài Phú Lâu Na Di Đa La Ni Tử nói : "Lúc thật hành sáu ba la mật, đại

Bồ Tát xa lìa ái dục cùng những pháp ác bất thiện, ly sanh hỉ lạc hữu giác hữu quán nhập sơ thiên, nhẫn đến xả niệm thanh tịnh nhập tứ thiên, dùng tâm từ bi hỉ xả quảng đại vô nhị vô lượng khắp cùng một phương nhẫn đến mười phương tất cả thế gian. Lúc nhập thiên, xuất thiên, Bồ Tát này đem các thiên, các vô lượng tâm cùng chung với tất cả chúng sanh hướng đến nhứt thiết trí. Đây gọi là đại Bồ Tát Thiên na ba la mật phát xu Đại thừa.

Bồ Tát này an trụ trong thiên vô lượng tâm nghĩ rằng tôi sẽ được nhứt thiết chủng trí vì dứt sạch phiền não cho tất cả chúng sanh nên sẽ vì họ mà thuyết pháp. Đây gọi là Đàn na ba la mật lúc đại Bồ Tát thật hành Thiên na ba la mật.

Nếu đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí mà tu tứ thiên và trụ trong tứ thiên chẳng nạp thọ tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật. Đây gọi là Thi la ba la mật lúc đại Bồ Tát thật hành Thiên na ba la mật.

Nếu đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí nhập các thiên mà nghĩ rằng tôi vì dứt trừ phiền não cho tất cả chúng sanh nên sẽ thuyết pháp, nơi đây hẳn thọ ưa thích. Đây gọi là Sằn đề ba la mật lúc đại Bồ Tát thật hành Thiên na ba la mật.

Nếu đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí nhập các thiên, bao nhiêu thiện căn đều hướng về nhưt thiết trí, siêng tu không thôi nghỉ. Đây gọi là Tỳ lê gia ba la mật lúc đại Bồ Tát thật hành Thiên na ba la mật.

Nếu đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí nhập tứ thiên, quán tướng vô thường, tướng khổ, tướng vô ngã, tướng không, tướng vô tướng, tướng vô tác, cùng chung với tất cả chúng sanh hướng về nhưt thiết trí. Đây gọi là Bát nhã ba la mật lúc đại Bồ tát thật hành Thiên na ba la mật.

Đây gọi là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa vậy.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát phát xu Đại thừa thật hành từ tâm nghĩ rằng tôi sẽ làm cho tất cả chúng sanh được an lạc. Nhập bi tâm nghĩ rằng tôi sẽ cứu tế tất cả chúng sanh. Nhập hỷ tâm nghĩ rằng tôi sẽ độ tất cả chúng sanh. Nhập xả tâm nghĩ rằng tôi sẽ làm cho tất cả chúng sanh được lậu tận. Đây gọi là Đàn na ba la mật lúc đại Bồ Tát thật hành tứ vô lượng tâm.

Đại Bồ Tát thật hành tứ vô lượng tâm tam muội này chỉ hướng về nhứt thiết trí mà chẳng hướng đến Thanh Văn, Bích Chi Phật. Đây gọi là Thi la ba la mật lúc đại Bồ Tát thật hành tứ vô lượng tâm.

Đại Bồ Tát thật hành tứ vô lượng tâm chẳng ham quả Thanh Văn, Bích Chi Phật, chỉ nhẫn thọ ưa thích nhứt thiết trí. Đây gọi là Sằn đề ba la mật lúc đại Bồ Tát thật hành tứ vô lượng tâm.

Đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí mà thật hành tứ vô lượng tâm chỉ

thật hiện hạnh thanh tịnh. Đây gọi là Tỳ lê gia ba la mật lúc đại Bồ Tát thật hành tứ vô lượng tâm.

Đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí nhập vô lượng tâm tam muội, cũng chẳng thọ sanh theo thiên vô lượng tâm. Đây gọi là phương tiện Bát nhã ba la mật lúc đại Bồ Tát thật hành tứ vô lượng tâm.

Đây gọi là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa vậy.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí mà tu tứ niệm xứ đến bát thánh đạo phần, đúng với tâm nhưt thiết trí mà tu ba môn giải thoát đến mười tám pháp bất cộng. Đây gọi là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát trí huệ trong nội không, vì pháp dụng vô sở đắc vậy. Nhẫn đến trí huệ trong vô pháp hữu pháp không, vì pháp dụng vô sở đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Trong tất cả pháp, đại Bồ Tát trí huệ chẳng loạn, chẳng định. Đây gọi là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát trí huệ chẳng phải thường, chẳng phải vô thường, trí huệ chẳng phải lạc, chẳng phải khổ, chẳng phải thiệt, chẳng phải không hư, chẳng phải ngã, chẳng phải vô ngã. Đây gọi là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa, vì pháp dụng vô sở đắc vậy.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát trí huệ chẳng đi trong ba thời gian quá khứ, hiện tại, vị lai, cũng chẳng phải là chẳng biết rõ ba thời gian. Đây gọi là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa, vì pháp dụng vô sở đắc vậy.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát trí huệ chẳng đi trong ba cõi Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới, cũng chẳng phải là chẳng biết rõ ba cõi, vì pháp dụng vô sở đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa.

Lại nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát trí huệ chẳng đi trong pháp thế gian, pháp xuất thế gian, pháp hữu vi, pháp vô vi, pháp hữu lậu, pháp vô lậu, cũng chẳng phải là chẳng biết rõ tất cả pháp, vì pháp dụng vô sở đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa".

PHẨM THỪA ĐẠI THỪA

THỨ MƯỜI SÁU

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào là đại Bồ Tát ngồi Đại thừa ?".

Ngài Phú Lô Na nói : "Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát ngồi Đàn na ba la mật nhìn đến ngồi Bát nhã ba la mật, cũng chẳng thấy có Đàn na nhìn đến chẳng thấy có Bát nhã, cũng chẳng thấy có Bồ Tát, vì pháp dụng vô sở đắc vậy. Đây là đại Bồ Tát ngồi sáu ba la mật, cũng gọi là ngồi Đại thừa.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát nhứt tâm đúng với nhứt thiết trí mà tu tứ niệm xứ nhìn đến tu mười tám pháp bất cộng, vì pháp không, nên cũng bất khả đắc. Đây gọi là đại Bồ Tát ngồi Đại thừa.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát nghĩ rằng Bồ Tát chỉ có danh tự vì chúng

sanh bất khả đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát ngồi Đại thừa.

Đại Bồ Tát lại nghĩ rằng sắc đến thức, nhãn đến ý, sắc đến pháp, nhãn giới đến ý thức giới đều chỉ có danh tự, vì đều bất khả đắc vậy. Lại nghĩ rằng tứ niệm xứ đến bát thánh đạo phần, nội không đến vô pháp hữu pháp không đến mười tám pháp bất cộng đều chỉ có danh tự vì đều bất khả đắc vậy. Lại nghĩ rằng pháp như, pháp tướng, pháp tánh, pháp vị, thiết tế đều chỉ có danh tự vì đều bất khả đắc vậy. Lại nghĩ rằng Vô thượng Bồ đề và Phật chỉ có danh tự vì bất khả đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát ngồi Đại thừa.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Từ khi sơ phát tâm, đại Bồ Tát đầy đủ thân thông thành tựu chúng sanh, từ một quốc độ đến một quốc độ, đại Bồ Tát cúng dường kính trọng tán thán chư Phật, nghe chư Phật dạy pháp Đại thừa. Đây gọi là đại Bồ Tát ngồi Đại thừa.

Đại Bồ Tát từ một Phật quốc đến một Phật quốc để thanh tịnh quốc độ, thành tựu chúng sanh, trọn không có cảm tưởng Phật quốc, cũng không có cảm tưởng chúng sanh. Bồ Tát này an trụ trong pháp bất nhị, vì chúng sanh mà thọ thân, tùy chỗ đáng được độ mà tự hiện thân hình để thuyết pháp giáo hóa chúng sanh. Như vậy mãi đến nhứt thiết chủng trí vẫn không rời Đại thừa. Đây gọi là đại Bồ Tát ngôi Đại thừa.

Ngôi đại thừa này, đại Bồ Tát được nhứt thiết chủng trí chuyển pháp luân mà Thanh Văn, Bích Chi Phật và Thiên Long bát bộ đến tất cả người thế gian không thể chuyển được. Bấy giờ chư Phật mười phương đều hoan hỉ xưng danh hiệu để ca ngợi rằng phương đó, quốc độ đó có đại Bồ Tát ngôi Đại thừa được nhứt thiết chủng trí chuyển pháp luân.

Đây gọi là đại Bồ Tát ngôi Đại thừa".

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

QUYỂN THỨ NĂM

Hán dịch : Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch : Tỳ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM TRANG NGHIÊM

THỨ MƯỜI BẢY

Bấy giờ Ngài Tu Bồ Đề bạch đức Phật :
"Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát đại trang nghiêm.

Những gì là đại trang nghiêm ?

Bực Bồ Tát nào có thể đại trang nghiêm ?".

Đức Phật nói : "Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát Đại thừa đại trang nghiêm. Chính là Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật trang nghiêm. Tứ niệm xứ đến bát thánh đạo phần trang nghiêm. Nội không đến vô pháp hữu pháp không trang

nghiêm. Thập lực đến pháp bất cộng và nhứt thiết chủng trí trang nghiêm.

Biến thân như Phật trang nghiêm, quang minh chiếu khắp tam thiên Đại Thiên quốc độ, cũng chiếu khắp mười phương, mỗi phương đều hằng sa quốc độ. Làm chấn động Đại Thiên quốc độ, cũng chấn động hằng sa quốc độ trong mười phương.

Bồ Tát này an trụ trong Đàn na ba la mật Đại thừa đại trang nghiêm. Đại Thiên quốc độ này biến thành cõi lưu ly. Bồ Tát này hóa làm Chuyển Luân Thánh Vương, chúng sanh cần dùng thứ gì thời đều cung cấp đầy đủ thứ ấy, cần ăn cho ăn, cần uống cho uống, cần mặc cho y phục, cần chỗ ở cho nhà phòng giường nệm, cần ánh sáng cho đèn đuốc, cần lành bệnh cho thuốc men, cần trang điểm cho chuỗi ngọc châu báu cùng các loại hoa hương. Cấp cho xong rồi lại thuyết pháp cho họ tu hành pháp Đại thừa. Chúng sanh nghe xong, trọn

chẳng rời sáu ba la mật nhẫn đến Vô thượng Bồ đề.

Đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa đại trang nghiêm.

Này Tu Bồ Đề ! Ví như nhà ảo thuật giỏi, ở giữa ngã tư đường hóa làm đại chúng, rồi cung cấp đồ ăn uống, nhà phông, thuốc men, hoa hương cho đại chúng ấy. Tu Bồ Đề nghĩ thế nào ? Đối với nhà ảo thuật này thiết có đại chúng cung cấp cho chăng ?".

- Bạch đức Thế Tôn ! Không có thiết.

- Này Tu Bồ Đề ! Cũng vậy, đại Bồ Tát hóa làm Chuyển Luân Thánh Vương cung cấp nhu cầu đầy đủ cho tất cả chúng sanh, mặc dầu có làm mà thiết thời không chỗ cho. Tại sao vậy ? Vì pháp tướng như ảo vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ Thi la ba la mật hiện sanh vào nhà Chuyển Luân Thánh Vương, đem thập thiện đạo giáo hóa chúng sanh. Có vị đem tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc

định, tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng giáo hóa chúng sanh. Chúng sanh nghe pháp tin hiểu thọ trì mãi đến thành Vô thượng Bồ đề trọn không rời pháp ấy.

Ví như nhà ảo thuật giỏi, ở giữa ngã tư đường hóa làm đại chúng rồi đem pháp thập thiện đạo giáo hóa, cũng đem tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng để giáo hóa khiến thật hành. Tu Bồ Đề nghĩ thế nào ? Có chúng sanh thiệt được nhà ảo thuật giáo hóa chăng ?

- Bạch đức Thế Tôn ! Không có thiệt.

- Cũng vậy, nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát giáo hóa chúng sanh thật hành thập thiện đạo đến mười tám pháp bất cộng, nhưng thiệt không có chúng sanh thật hành thập thiện đạo đến pháp bất cộng. Tại sao vậy ? Vì pháp tướng như ảo vậy.

Đây gọi là đại Bồ Tát đại trang nghiêm.

Lại nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ Sằn đề ba la mật, giáo hóa chúng sanh làm cho họ thật hành Sằn đề ba la mật.

An trụ và giáo hóa thế nào ? Đại Bồ Tát từ lúc sơ phát tâm đến nay, dầu bị tất cả chúng sanh mắng nhiếc, đánh đập, chém giết vẫn không móng khởi một niệm động tâm và cũng dạy tất cả chúng sanh thật hành nhẫn nhục này, nhưng thiệt không có chúng sanh thọ giáo và thật hành nhẫn nhục. Tại sao vậy ? Vì pháp tướng như ảo vậy. Ví như nhà ảo thuật giỏi, hóa hiện đại chúng rồi dạy thật hành nhẫn nhục.

Đây gọi là đại Bồ Tát đại trang nghiêm.

Lại này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ Tỳ lê gia ba la mật, giáo hóa tất cả chúng sanh thật hành Tỳ lê gia ba la mật. An trụ và giáo hóa thế nào ? Đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí, thân tâm tinh tấn giáo hóa chúng sanh. Nhưng thật không có chúng sanh thọ giáo. Tại sao vậy ? Vì pháp tướng như ảo vậy. Ví như nhà ảo thuật giỏi.

Đây gọi là đại Bồ Tát đại trang nghiêm.

Lại này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ Thiền na ba la mật, giáo hóa tất cả chúng sanh thật hành Thiền na ba la mật. An trụ và giáo hóa thế nào ? Đại Bồ Tát an trụ trong pháp bất động, chẳng thấy có loạn, chẳng thấy có định, giáo hóa tất cả chúng sanh thật hành Thiền na ba la mật, nhần đến Vô thượng Bồ đề trọn chẳng rời Thiền na ba la mật. Nhưng thiệt không có chúng sanh thọ giáo thật hành Thiền na ba la mật. Tại sao vậy ? Vì pháp tướng như ảo vậy. Ví như nhà ảo thuật giỏi.

Đây gọi là đại Bồ Tát đại trang nghiêm.

Lại này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ Bát nhã ba la mật, giáo hóa tất cả chúng sanh thật hành Bát nhã ba la mật. An trụ và giáo hóa thế nào ? Đại Bồ Tát lúc an trụ trong Bát nhã ba la mật, không có pháp được thử ngạn bỉ ngạn, giáo hóa tất cả chúng sanh thật hành Bát nhã ba la mật, nhần đến Vô thượng Bồ đề trọn chẳng rời Bát nhã ba la mật. Nhưng thiệt

không có chúng sanh thật hành Bát nhã ba la mật. Tại sao vậy ? Vì pháp tướng như ảo vậy. Ví như nhà ảo thuật giỏi.

Đây gọi là đại Bồ Tát đại trang nghiêm.

Lại này Tu Bồ Đề ! Tùy theo chỗ đáng được độ của chúng sanh trong hằng sa quốc độ ở mười phương, đại Bồ Tát tự biến thân hình an trụ Đàn na ba la mật nhẫn đến Bát nhã ba la mật, cũng giáo hóa chúng sanh thật hành sáu ba la mật. Chúng sanh tuân hành pháp này đến Vô thượng Bồ đề trọn chẳng rời pháp này. Nhưng thiệt không có chúng sanh tuân hành. Tại sao vậy ? Vì pháp tướng như ảo vậy. Ví như nhà ảo thuật giỏi.

Đây gọi là đại Bồ Tát đại trang nghiêm.

Lại này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát đại trang nghiêm đúng với tâm nhưt thiết trí, chẳng nghĩ rằng tôi dạy bao nhiêu người này an trụ sáu ba la mật mà chẳng dạy những người kia.

Cũng chẳng nghĩ rằng tôi dạy bao nhiêu người này an trụ tứ niệm xứ đến

bất cộng pháp mà chẳng dạy bao nhiêu người kia.

Cũng chẳng nghĩ rằng tôi dạy bao nhiêu người này cho họ được quả Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật, nhứt thiết chủng trí mà chẳng dạy bao nhiêu người kia.

Đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí, nghĩ rằng tôi sẽ làm cho vô lượng vô biên vô số tất cả chúng sanh an trụ sáu ba la mật. Tôi sẽ đặt tất cả chúng sanh nơi tứ niệm xứ nhần đến mười tám pháp bất cộng. Tôi sẽ làm cho tất cả chúng sanh được quả Tu Đà Hoàn đến nhứt thiết chủng trí. Nhưng thiệt không có chúng sanh an trụ sáu ba la mật nhần đến được nhứt thiết chủng trí. Tại sao vậy ? Vì pháp tướng như ảo vậy. Ví như nhà ảo thuật giỏi.

Đây gọi là đại Bồ tát đại trang nghiêm".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Theo ý nghĩa mà con được nghe nơi đức Phật dạy, thời đại Bồ Tát không

dại trang nghiêm là đại trang nghiêm. Vì các pháp tự tướng rỗng không vậy.

Nghĩa là sắc tự tướng rỗng không
nhẫn đến thức tự tướng rỗng không,
nhẫn tự tướng rỗng không nhẫn đến ý
tự tướng rỗng không, sắc tự tướng rỗng
không nhẫn đến pháp tự tướng rỗng
không, nhẫn thức tự tướng rỗng không
nhẫn đến ý thức tự tướng rỗng không,
nhẫn xúc tự tướng rỗng không nhẫn đến
ý xúc tự tướng rỗng không, nhẫn xúc,
nhơn duyên, sanh thọ tự tướng rỗng
không nhẫn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh
thọ tự tướng rỗng không, Đàn na ba la
mật đến Bát nhã ba la mật tự tướng
rỗng không, nội không nhẫn đến vô pháp
hữu pháp không tự tướng rỗng không,
tứ niệm xứ nhẫn đến mười tám pháp
bất cộng tự tướng rỗng không, Bồ Tát
tự tướng rỗng không.

Do duyên có trên đây mà biết rằng
đại Bồ Tát không đại trang nghiêm là
đại trang nghiêm".

Đức Phật nói : "Phải lắm, đúng như lời ông nói. Nầy Tu Bồ Đề ! Nhứt thiết trí chẳng phải là tác pháp, chúng sanh cũng chẳng phải là tác pháp. Đại Bồ Tát vì chúng sanh nầy mà đại trang nghiêm.

Tại sao vậy ? Vì tác giả bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nhứt thiết trí chẳng phải là pháp làm ra, sanh ra, chúng sanh nầy cũng chẳng phải là pháp làm ra, sanh ra.

Tại sao vậy ? Vì sắc chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra, thọ, tưởng, hành, thức chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra, nhãn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra, ngã nhơn nhãn đến tri giả, kiến giả chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra.

Tại sao vậy ? Vì các pháp rốt ráo bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Mộng nhãn đến biến hóa chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra, vì rốt ráo bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nội không nhẫn đến vô pháp hữu pháp không chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra, vì rốt ráo bất khả đắc vậy. Tứ niệm xứ nhẫn đến mười tám pháp bất cộng chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra, vì rốt ráo bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Pháp như, pháp tướng pháp tánh, pháp trụ, pháp vị, thiết tế chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra, vì rốt ráo bất khả đắc vậy. Bồ Tát chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra, vì rốt ráo bất khả đắc vậy. Nhứt thiết trí và nhứt thiết chủng trí chẳng phải làm ra chẳng phải chẳng làm ra, vì rốt ráo bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Do duyên có nầy nên nhứt thiết trí chẳng phải pháp làm ra, sanh ra, chúng sanh nầy cũng chẳng phải, pháp làm ra sanh ra. Đại Bồ Tát vì chúng sanh nầy mà đại trang nghiêm."

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Như con quán sát nghĩa của đức

Phật nói thời sắc không phược, không thoát, thọ, tưởng, hành, thức không phược, không thoát".

Ngài Phú Lô Na hỏi Ngài Tu Bồ Đề :
"Những sắc gì không phược, không thoát, những thọ, tưởng, hành, thức gì không phược, không thoát ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc như mộng và thọ, tưởng, hành, thức như mộng không phược, không thoát. Sắc như ảnh, như hưởng, như ảo, như diệm, như hóa và thọ, tưởng, hành, thức như ảnh, như hưởng, như ảo, như diệm, như hóa không phược, không thoát.

Này Ngài Phú Lô Na ! Sắc, thọ, tưởng, hành, thức quá khứ không phược, không thoát. Sắc, thọ, tưởng, hành, thức vị lai không phược, không thoát. Sắc thọ, tưởng, hành, thức hiện tại không phược, không thoát.

Tại sao không phược, không thoát ?

Vì sắc, thọ, tưởng, hành, thức đây là vô sở hữu nên không phược, không thoát.

Vì sắc, thọ, tưởng, hành, thức đây là ly, là tịch diệt, là bất sanh nên không phược, không thoát.

Nầy Ngài Phú Lô Na ! Thiện và bất thiện cùng vô ký, sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng không phược, không thoát.

Thế gian, xuất thế gian và hữu lậu cùng vô lậu, sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng không phược, không thoát.

Tại sao vậy ? Vì là vô sở hữu, là ly, là tịch diệt, là bất sanh nên không phược, không thoát.

Tất cả pháp cũng không phược, không thoát. Tại sao vậy ? Vì là vô sở hữu, là ly, là tịch diệt, là bất sanh nên không phược, không thoát.

Nầy Ngài Phú Lô Na ! Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật không phược, không thoát. Vì là vô sở hữu, là ly, là tịch diệt, là bất sanh nên không phược, không thoát.

Nầy Ngài Phú Lô Na ! Nội không đến vô pháp hữu pháp không, tứ niệm

xứ đến mười tám pháp bất cộng, Vô thượng Bồ đề, nhưt thiết trí, nhưt thiết chủng trí, Bồ Tát và Phật cũng đều không phược, không thoát. Vì là vô sở hữu, là ly, là tịch diệt, là bất sanh nên không phược, không thoát.

Nầy Ngài Phú Lâu Na ! Pháp như, pháp tướng, pháp tánh, pháp trụ, pháp vị, thiết tế, vô vi pháp cũng đều không phược, không thoát. Vì là vô sở hữu, là ly, là tịch diệt, là vô sanh nên không phược, không thoát.

Nầy Ngài Phú Lâu Na ! Đây gọi là đại Bồ Tát Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật không phược, không thoát, tứ niệm xứ đến nhưt thiết chủng trí không phược, không thoát.

Đại Bồ Tát an trụ trong sáu ba la mật không phược, không thoát, nhẫn đến an trụ nhưt thiết chủng trí không phược, không thoát để thực hiện không phược, không thoát thành tựu chúng sanh, không phược, không thoát thanh tịnh Phật độ,

không phục, không thoát cúng dường chư Phật, không phục, không thoát nghe chánh pháp, không phục, không thoát trọn chẳng rời chư Phật, không phục, không thoát trọn chẳng rời các thần thông, không phục, không thoát trọn chẳng rời ngũ nhãn, không phục, không thoát trọn chẳng rời các môn đà la ni, không phục, không thoát trọn chẳng rời các môn tam muội, không phục, không thoát sẽ sanh đạo chủng trí, không phục, không thoát sẽ được nhứt thiết chủng trí, không phục, không thoát chuyển pháp luân, không phục, không thoát an lập chúng sanh nơi Tam thừa.

Nầy Ngài Phú Lâu Na ! Đại Bồ Tát thật hành không phục, không thoát sáu ba la mật, phải biết tất cả pháp đều không phục, không thoát, vì là vô sở hữu, là ly, là tịch diệt, là bất sanh nên không phục, không thoát.

Đây gọi là đại Bồ Tát không phục, không thoát đại trang nghiêm".

PHẨM VẤN THỪA

THỨ MƯỜI TÁM

Ngài Tu Bồ Đề bạch đức Phật : "Bạch đức Thế Tôn ! Những gì là đại Bồ Tát Đại thừa ? Thế nào sẽ biết là đại Bồ Tát phát xu Đại thừa ? Thừa ấy phát từ đâu ? Thừa ấy đến chỗ nào ? Sẽ an trụ chỗ nào ? Ai sẽ ngồi nơi thừa ấy để ra?"

Đức Phật nói : "Nầy Tu Bồ Đề ! Sáu ba la mật là đại Bồ Tát Đại thừa.

Đây là sáu ba la mật : Đàn na ba la mật, Thi la ba la mật, Sằn đề ba la mật, Tỳ lê gia ba la mật, Thiên na ba la mật và Bát nhã ba la mật.

Thế nào gọi là Đàn na ba la mật ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát dùng tâm đúng với nhưt thiết trí để bố thí những sở hữu trong thân ngoài thân, cùng chung tất cả chúng sanh hướng về Vô thượng

Bồ đề, vì pháp dụng vô sở đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát Đàn na ba la mật.

Thế nào gọi là Thi la ba la mật ?

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát dùng tâm đúng với nhứt thiết trí, để tự thật hành thập thiện đạo và cũng dạy người khác thật hành, vì vô sở đắc vậy. Đây gọi là Bồ Tát Thi la ba la mật.

Thế nào gọi là Sằn đề ba la mật ?

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát dùng tâm đúng với nhứt thiết trí, tự đầy đủ nhẫn nhục và cũng dạy người khác thật hành nhẫn nhục, vì vô sở đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát Sằn đề ba la mật.

Thế nào gọi là Tỳ lê gia ba la mật ?

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát dùng tâm đúng với nhứt thiết trí, thật hành năm ba la mật kia, siêng tu không thôi nghỉ, cũng an lập chúng sanh nơi năm ba la mật, vì vô sở đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát Tỳ lê gia ba la mật.

Thế nào gọi là Thiên na ba la mật ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát dùng tâm đúng với nhứt thiết trí, tự dùng phương tiện nhập các thiền, chẳng thọ sanh theo thiền và cũng dạy người khác nhập các thiền, vì vô sở đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát Thiền na ba la mật.

Thế nào gọi là Bát nhã ba la mật ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát dùng tâm đúng với nhứt thiết trí, chẳng chấp trước tất cả pháp và quán pháp tánh, vì vô sở đắc vậy. Cũng dạy người khác chẳng chấp trước tất cả pháp và quán pháp tánh, vì vô sở đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đây là đại Bồ Tát Đại thừa.

Đại Bồ Tát lại có Đại thừa. Những là nội không, ngoại không, nội ngoại không, không không, đại không, đệ nhứt nghĩa không, hữu vi không, vô vi không, tất cánh không, vô thủ không, tán không, tánh không, tự tướng không, chư pháp không, bất khả đắc không, vô pháp không,

hữu pháp không, vô pháp hữu pháp không.

Những gì là nội không ?

Nội pháp là nhãn, nhĩ, tĩ, thiệt, thân và ý. Xét về nhãn thời nhãn rỗng không, nhãn đến xét về ý thời ý rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là nội không.

Những gì là ngoại không ?

Ngoại pháp là sắc, thanh, hương, vị, xúc và pháp. Xét về sắc thời sắc rỗng không, nhãn đến xét về pháp thời pháp rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là ngoại không.

Những gì là nội ngoại không ?

Nội ngoại pháp là thập nhị nhập : nội lục nhập tức là sáu căn và ngoại lục nhập tức là sáu trần. Xét về nội pháp thời nội pháp rỗng không, xét về ngoại pháp thời ngoại pháp rỗng không, vì đều chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại

sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là nội ngoại không.

Những gì là không không ?

Không là tất cả pháp rỗng không. Không này cũng là rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là không không.

Những gì là đại không ?

Đại là nói mười phương. Xét về Đông phương thời Đông phương rỗng không, nhìn đến Hạ phương thời Hạ phương rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là đại không.

Những gì là đệ nhứt nghĩa không ?

Đệ nhứt nghĩa là nói Niết Bàn. Xét về Niết Bàn thời Niết Bàn rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây là đệ nhứt nghĩa không.

Những gì là hữu vi không ?

Hữu vi pháp là nói tam giới : Dục giới, Sắc giới và Vô sắc giới. Xét về Dục giới thời Dục giới rỗng không, Sắc giới thời Sắc giới rỗng không, Vô sắc giới thời Vô sắc giới rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là hữu vi không.

Những gì là vô vi không ?

Vô vi pháp là nói không tướng sanh, không tướng trụ, không tướng diệt. Xét về vô vi pháp thời vô vi pháp rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là vô vi không.

Những gì là tất cánh không ?

Tất cánh là nói các pháp rốt ráo bất khả đắc, tức là tất cánh rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là tất cánh không.

Những gì là vô thủ không ?

Xét về chỗ khởi đầu đến của các pháp thời bất khả đắc, vì chẳng phải thường,

chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là vô tử không.

Những gì là tán không ?

Tán là nói các pháp không diệt. Không diệt này cũng rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là tán không.

Những gì là tánh không ?

Hoặc hữu vi pháp tánh hoặc vô vi pháp tánh, tánh này chẳng phải Thanh Văn, Bích Chi Phật làm ra, chẳng phải Phật làm ra, cũng chẳng phải người khác làm ra. Xét về tánh này thời tánh này rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là tánh không.

Những gì là tự tướng không ?

Tự tướng là nói sắc thời tướng biến hoại, thọ thời tướng lãnh thọ, tưởng thời tướng lấy tướng dạng, hành thời tướng tạo tác, thức thời tướng rõ biết. Tự tướng của những pháp hữu vi, pháp vô vi đều rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng

phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là tự tướng không.

Những gì là chư pháp không ?

Chư pháp là nói ngũ ấm, thập nhị nhập, thập bát giới. Xét về chư pháp này thời chư pháp này rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt vậy. Tại sao vậy ? Vì tự tánh như vậy. Đây gọi là chư pháp không.

Những gì là bất khả đắc không ?

Tìm cầu các pháp bất khả đắc đây là bất khả đắc không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là bất khả đắc không.

Những gì là vô pháp không ?

Nếu pháp không có thời cũng rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là vô pháp không.

Những gì là hữu pháp không ?

Hữu pháp là nói trong các pháp hòa hiệp có tự tánh tướng. Hữu pháp này

rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là hữu pháp không.

Những gì là vô pháp hữu pháp không ?

Vô pháp trong các pháp và hữu pháp trong các pháp đều rỗng không, vì chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Đây gọi là vô pháp hữu pháp không.

Này Tu Bồ Đề ! Lại còn pháp pháp tướng không, vô pháp vô pháp tướng không, tự pháp tự pháp tướng không, tha pháp tha pháp tướng không.

Những gì gọi là pháp pháp tướng không ?

Pháp nơi đây là nói ngũ ấm. Ngũ ấm rỗng không. Đây gọi là pháp pháp tướng không.

Những gì gọi là vô pháp vô pháp tướng không ?

Vô pháp nơi đây là nói vô vi pháp. Đây gọi là vô pháp vô pháp tướng không.

Những gì gọi là tự pháp tự pháp tướng không ?

Xét về các pháp thời tự pháp rỗng không. Rỗng không này chẳng phải do biết cũng chẳng phải do thấy. Đây gọi là tự pháp tự pháp tướng không.

Những gì gọi là tha pháp tha pháp tướng không ?

Hoặc Phật xuất thế hoặc Phật chưa xuất thế, pháp trụ, pháp tướng, pháp vị, pháp tánh, như thiết tế vượt quá những pháp không này. Đây gọi là tha pháp tha pháp tướng không.

Đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa.

Này Tu Bồ Đề ! Lại có đại Bồ Tát Đại thừa. Chính là thủ lãng nghiêm tam muội, bửu ấn tam muội, sư tử du hí tam muội, diệu nguyệt tam muội, nguyệt tràng tướng tam muội, xuất chư pháp tam muội, quán danh tam muội, tất pháp tánh tam muội, tất tràng tướng tam muội, kim cang tam muội, nhập pháp ấn tam muội, tam muội vương an lập tam muội, phóng quang tam

muội, lực tấn tam muội, cao xuất tam
 muội, tất nhập biện tài tam muội, thích
 danh tự tam muội, quán phương tam
 muội, đà la ni ấn tam muội, vô cuống
 tam muội, nhiếp chư pháp hải tam muội,
 biến phú hư không tam muội, kim cang
 luân tam muội, bửu đoạn tam muội, năng
 chiếu tam muội, bất cầu tam muội, vô
 trụ tam muội, vô tâm tam muội, tịnh đẳng
 tam muội, vô biên minh tam muội, năng
 tác minh tam muội, phổ chiếu minh tam
 muội, kiên tịnh chư tam muội tam muội,
 vô cấu minh tam muội, hoan hỉ tam muội,
 diễn quang tam muội, vô tận tam muội,
 oai đức tam muội, ly tận tam muội, bất
 động tam muội, bất thôi tam muội, nhứt
 đẳng tam muội, nguyệt tịnh tam muội,
 tịnh minh tam muội, năng tác minh tam
 muội, tác hành tam muội, tri tướng tam
 muội, như kim cang tam muội, tâm trụ
 tam muội, phổ minh tam muội, an lập
 tam muội, bửu tự tam muội, diệu pháp
 ấn tam muội, pháp đẳng tam muội, đoạn
 hỉ tam muội, đáo pháp đánh tam muội,

năng tán tam muội, phân biệt chư pháp cú tam muội, tự đẳng tướng tam muội, ly tự tam muội, đoạn duyên tam muội, bất hoại tam muội, vô chủng tướng tam muội, vô xứ hành tam muội, ly mộng muội tam muội, vô khứ tam muội, bất biến dị tam muội, độ duyên tam muội, tập chư công đức tam muội, trụ vô tâm tam muội, tịnh diệu hoa tam muội, giác ý tam muội, vô lượng biện tam muội, vô đẳng đẳng tam muội, độ chư pháp tam muội, phân biệt chư pháp tam muội, tán nghi tam muội, vô xứ tam muội, nhứt trang nghiêm tam muội, sanh hành tam muội, nhứt hành tam muội, bất nhứt hành tam muội, diệu hành tam muội, đạt nhứt thiết hữu để tán tam muội, nhập danh ngữ tam muội, ly âm thanh tự ngữ tam muội, nhiên cự tam muội, tịnh tướng tam muội, phá tướng tam muội, nhứt thiết chủng diệu túc tam muội, bất hỉ khổ lạc tam muội, vô tận tướng tam muội, đà la ni tam muội, nhiếp chư tà chánh tướng tam muội, diệt tạng ái tam muội, nghịch

thuận tam muội, tịnh quang tam muội, kiên cố tam muội, mãn nguyệt tịnh quang tam muội, đại trang nghiêm tam muội, năng chiếu nhứt thiết thế tam muội, tam muội đẳng tam muội, nhiếp nhứt thiết hữu tránh vô tránh tam muội, bất lạc nhứt thiết trụ xứ tam muội, như trụ định tam muội, hoại thân suy tam muội, hoại ngữ như hư không tam muội, ly trước như hư không bất nhiễm tam muội.

Thế nào gọi là thủ lăng nghiêm tam muội ?

Biết chỗ hành xứ của các tam muội, đây gọi là thủ lăng nghiêm tam muội.

Thế nào gọi là bửu ấn tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể ấn các tam muội, đây gọi là bửu ấn tam muội.

Thế nào gọi là sư tử du hí tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể du hí trong các tam muội như sư tử, đây gọi là sư tử du hí tam muội.

Thế nào gọi là diệu nguyệt tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể soi sáng các tam muội như mặt nguyệt sáng, đây gọi là diệu nguyệt tam muội.

Thế nào gọi là nguyệt tràng tướng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể nắm giữ tướng của các tam muội, đây gọi là nguyệt tràng tướng tam muội.

Thế nào gọi là xuất chư pháp tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể xuất sanh các tam muội, đây gọi là xuất chư pháp tam muội.

Thế nào gọi là quán đánh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể xem thấy tốt đánh của các tam muội, đây gọi là quán đánh tam muội.

Thế nào gọi là tất pháp tánh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời quyết định biết pháp tánh, đây gọi là tất pháp tánh tam muội.

Thế nào gọi là tất tràng tướng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể nắm giữ bảo tràng của các tam muội.

Thế nào gọi là kim cang tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể phá các tam muội, đây gọi là kim cang tam muội.

Thế nào gọi là nhập pháp ấn tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời nhập vào các pháp ấn, đây gọi là nhập pháp ấn tam muội.

Thế nào gọi là tam muội vương an lập tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời an trụ vững vàng trong tất cả tam muội như đế vương, đây gọi là tam muội vương an lập tam muội.

Thế nào gọi là phóng quang tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể phóng quang chiếu các tam muội, đây gọi là phóng quang tam muội.

Thế nào gọi là lực tấn tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể làm thế lực đối với các tam muội, đây gọi là lực tấn tam muội.

Thế nào gọi là cao xuất tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể tăng trưởng các tam muội, đây gọi là cao xuất tam muội.

Thế nào gọi là tất nhập biện tài tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể biện thuyết các tam muội, đây gọi là tất nhập biện tài tam muội.

Thế nào gọi là thích danh tự tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể giải thích danh tự của các tam muội, đây gọi là thích danh tự tam muội.

Thế nào gọi là quán phương tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể quán sát phương hướng các tam muội, đây gọi là quán phương tam muội.

Thế nào gọi là đà la ni ấn tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể nắm giữ các tam muội ấn, đây gọi là đà la ni ấn tam muội.

Thế nào gọi là vô cuống tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời không khi dôi dối với các tam muội, đây gọi là vô cuống tam muội.

Thế nào gọi là nhiếp chư pháp hải tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể nhiếp lấy các tam muội như nước đại hải, đây gọi là nhiếp chư pháp hải tam muội.

Thế nào gọi là biến phú hư không tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời che trùm các tam muội như hư không, đây gọi là biến phú hư không tam muội.

Thế nào gọi là kim cang luân tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể nắm giữ các tam muội phần, đây gọi là kim cang luân tam muội.

Thế nào gọi là bửu đoạn tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể dứt trừ phiền não cấu của các tam muội, đây gọi là bửu đoạn tam muội.

Thế nào gọi là năng chiếu tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể dùng quang minh chiếu rõ các tam muội, đây gọi là năng chiếu tam muội.

Thế nào gọi là bất cầu tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời không có pháp để cầu, đây gọi là bất cầu tam muội.

Thế nào gọi là vô trụ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy tất cả pháp trụ, đây gọi là vô trụ tam muội.

Thế nào gọi là vô tâm tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời tâm và tâm sở chẳng hiện hành, đây gọi là vô tâm tam muội.

Thế nào gọi là tịnh đẳng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời đối với các tam muội chiếu sáng như đèn sáng, đây gọi là tịnh đẳng tam muội.

Thế nào gọi là vô biên minh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời làm ánh sáng vô biên cho các tam muội, đây gọi là vô biên minh tam muội.

Thế nào gọi là năng tác minh tam muội?

An trụ trong tam muội này thời liên có thể làm sáng cho các tam muội, đây gọi là năng tác minh tam muội.

Thế nào gọi là phổ chiếu minh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể chiếu các tam muội môn, đây gọi là phổ chiếu minh tam muội.

Thế nào gọi là kiên tịnh chư tam muội tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể làm cho tướng của các tam muội bền

chắc trong sạch, đây gọi là kiên tịnh chư tam muội tam muội.

Thế nào gọi là vô cấu minh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể trừ cấu nhơ của các tam muội, đây gọi là vô cấu minh tam muội.

Thế nào gọi là hoan hỷ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời lãnh thọ sự hoan hỷ của các tam muội, đây gọi là hoan hỷ tam muội.

Thế nào gọi là diễn quang tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chiếu suốt các tam muội như diễn quang, đây gọi là diễn quang tam muội.

Thế nào gọi là vô tận tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời đối với các tam muội chẳng thấy cùng tận, đây gọi là vô tận tam muội.

Thế nào gọi là oai đức tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có oai đức chiếu rõ đối với các tam muội, đây gọi là oai đức tam muội.

Thế nào gọi là ly tận tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy các tam muội cùng tận, đây gọi là ly tận tam muội.

Thế nào gọi là bất động tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời làm cho các tam muội chẳng động, chẳng lay, đây gọi là bất động tam muội.

Thế nào gọi là bất thối tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể chẳng thấy các tam muội thối thất, đây gọi là bất thối tam muội.

Thế nào gọi là nhựt đăng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời phóng quang chiếu các tam muội môn, đây gọi là nhựt đăng tam muội.

Thế nào gọi là nguyệt tịnh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể trừ sự tối tăm của các tam muội, đây gọi là nguyệt tịnh tam muội.

Thế nào gọi là tịnh minh tam muội ?

An trụ trong tam muội này nơi các tam muội được tứ vô ngại trí, đây gọi là tịnh minh tam muội.

Thế nào gọi là năng tác minh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời nơi các tam muội môn có thể làm sáng, đây gọi là năng tác minh tam muội.

Thế nào gọi là tác hành tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể làm cho các tam muội có chỗ tạo tác.

Thế nào gọi là tri tướng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời thấy các tam muội liên biết tướng của các tam muội, đây gọi là tri tướng tam muội.

Thế nào gọi là như kim cang tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể quán xuyên thấu suốt các pháp, nhưng cũng chẳng thấy có thấu suốt, đây gọi là như kim cang tam muội.

Thế nào gọi là tâm trụ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời tâm chẳng động, chẳng chuyển, chẳng nã, cũng chẳng nghĩ nhớ có tâm này, đây gọi là tam trụ tam muội.

Thế nào gọi là phổ minh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời thấy khắp quang minh của các tam muội, đây gọi là phổ minh tam muội.

Thế nào gọi là an lập tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời ở nơi các tam muội an lập chẳng động, đây gọi là an lập tam muội.

Thế nào gọi là bửu tụ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời thấy khắp các tam muội như thấy đồng châu báu, đây gọi là bửu tụ tam muội.

Thế nào gọi là diệu pháp ấn tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể ấn khả các tam muội, vì dùng vô ấn để ấn vậy, đây gọi là diệu pháp ấn tam muội.

Thế nào gọi là pháp đẳng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời quán sát các pháp bình đẳng, không pháp nào chẳng bình đẳng, đây gọi là pháp đẳng tam muội.

Thế nào gọi là đoạn hỉ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời dứt sự hỉ trong tất cả pháp, đây gọi là đoạn hỉ tam muội.

Thế nào gọi là đáo pháp đánh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời diệt các pháp ám, cũng là ở trên các tam muội, đây gọi là đáo pháp đánh tam muội.

Thế nào gọi là năng tán tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể phá tan các pháp, đây gọi là năng tán tam muội.

Thế nào gọi là phân biệt chư pháp cú tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời phân biệt các pháp cú của các tam muội, đây gọi là phân biệt chư pháp cú tam muội.

Thế nào gọi là tự đẳng tướng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời được tự đẳng của các tam muội, đây gọi là tự đẳng tướng tam muội.

Thế nào gọi là ly tự tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời nơi các tam muội nhần đến không thấy một chữ, đây gọi là ly tự tam muội.

Thế nào gọi là đoạn duyên tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời dứt duyên của các tam muội, đây gọi là đoạn duyên tam muội.

Thế nào gọi là bất hoại tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy các pháp biến dị, đây gọi là bất hoại tam muội.

Thế nào gọi là vô chủng tướng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy các pháp có nhiều thứ loại, đây gọi là vô chủng tướng tam muội.

Thế nào gọi là vô xứ hành tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy xứ hành của các tam muội, đây gọi là vô xứ hành tam muội.

Thế nào gọi là ly mộng muội tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời lìa rời sự tối tăm vi tế của các tam muội, đây gọi là ly mộng muội tam muội.

Thế nào gọi là vô khứ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy tướng đi của tất cả tam muội, đây gọi là vô khứ tam muội.

Thế nào gọi là bất biến dị tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy tướng biến dị của các tam muội, đây gọi là bất biến dị tam muội.

Thế nào gọi là độ duyên tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời vượt qua cảnh giới của các tam muội duyên, đây gọi là độ duyên tam muội.

Thế nào gọi là tập chư công đức tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chứa nhóm công đức của các tam muội, đây gọi là tập chư công đức tam muội.

Thế nào gọi là trụ vô tâm tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời đối với các tam muội tâm vô sở nhập, đây gọi là trụ vô tâm tam muội.

Thế nào gọi là tịnh diệu hoa tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời làm cho các tam muội tịnh diệu như hoa xinh đẹp sạch thơm, đây gọi là tịnh diệu hoa tam muội.

Thế nào gọi là giác ý tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời được thất giác phần ở trong các tam muội, đây gọi là giác ý tam muội.

Thế nào gọi là vô lượng biện tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời ở trong các pháp được vô lượng biện, đây gọi là vô lượng biện tam muội.

Thế nào gọi là vô đẳng đẳng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời được tướng vô đẳng đẳng nơi các tam muội, đây gọi là vô đẳng đẳng tam muội.

Thế nào gọi là độ chư pháp tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời vượt qua tất cả tam giới, đây gọi là độ chư pháp tam muội.

Thế nào gọi là phân biệt chư pháp tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời phân biệt thấy các tam muội và các pháp, đây gọi là phân biệt chư pháp tam muội.

Thế nào gọi là tán nghi tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời được tiêu tan sự nghi đối với các pháp, đây gọi là tán nghi tam muội.

Thế nào gọi là vô trụ xứ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy chỗ trụ xứ của các pháp, đây gọi là vô trụ xứ tam muội.

Thế nào gọi là nhứt trang nghiêm tam muội ?

An trụ trong tam muội nầy thời chẳng thấy các pháp có hai tướng, đây gọi là nhứt trang nghiêm tam muội.

Thế nào gọi là sanh hành tam muội ?

An trụ trong tam muội nầy thời chẳng thấy các hành sanh khởi, đây gọi là sanh hành tam muội.

Thế nào gọi là nhứt hành tam muội ?

An trụ trong tam muội nầy thời chẳng thấy các tam muội thủ ngạn, bỉ ngạn, đây gọi là nhứt hành tam muội.

Thế nào gọi là bất nhứt hành tam muội ?

An trụ trong tam muội nầy thời chẳng thấy các tam muội một tướng, đây gọi là bất nhứt hành tam muội.

Thế nào gọi là diệu hành tam muội ?

An trụ trong tam muội nầy thời chẳng thấy các tam muội hai tướng, đây gọi là diệu hành tam muội.

Thế nào gọi là đạt nhứt thiết hữu để tán tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời nhập vào tất cả cõi, tất cả tam muội, trí huệ thông đạt cũng không chỗ thông đạt, đây gọi là đạt nhứt thiết hữu để tán tam muội.

Thế nào gọi là nhập danh ngữ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời nhập vào danh ngữ của tất cả tam muội, đây gọi là nhập danh ngữ tam muội.

Thế nào gọi là ly âm thanh tự ngữ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy âm thanh tự ngữ của các tam muội, đây gọi là ly âm thanh tự ngữ tam muội.

Thế nào gọi là nhiên cự tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời oai đức chiếu sáng như ngọn đuốc, đây gọi là nhiên cự tam muội.

Thế nào gọi là tịnh tướng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời sạch tướng của các tam muội, đây gọi là tịnh tướng tam muội.

Thế nào gọi là phá tướng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy tướng của các tam muội, đây gọi là phá tướng tam muội.

Thế nào gọi là nhứt thiết chủng diệu túc tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời tất cả tam muội chủng đều đầy đủ, đây gọi là nhứt thiết chủng diệu túc tam muội.

Thế nào gọi là bất hỷ khổ lạc tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy các tam muội khổ lạc, đây gọi là bất hỷ khổ lạc tam muội.

Thế nào gọi là vô tận tướng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy các tam muội chung tận, đây gọi là vô tận tướng tam muội.

Thế nào gọi là đà la ni tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể chấp trì các tam muội, đây gọi là đà la ni tam muội.

Thế nào gọi là nhiếp chư tà chánh tướng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời nơi các tam muội chẳng thấy tướng tà chánh, đây gọi là nhiếp chư tà chánh tướng tam muội.

Thế nào gọi là diệt tạng ái tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời không thấy sự ưa ghét của các tam muội, đây gọi là diệt tạng ái tam muội.

Thế nào gọi là nghịch thuận tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy sự nghịch thuận của các pháp, của các tam muội, đây gọi là nghịch thuận tam muội.

Thế nào gọi là tịnh quang tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy sự cấu nhơ nơi quang minh của các

tam muội, đây gọi là tịnh quang tam muội.

Thế nào gọi là kiên cố tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy các tam muội chẳng kiên cố, đây gọi là kiên cố tam muội.

Thế nào gọi là mãn nguyệt tịnh quang tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời các tam muội đầy đủ như mặt nguyệt đêm rằm, đây gọi là mãn nguyệt tịnh quang tam muội.

Thế nào gọi là đại trang nghiêm tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời đại trang nghiêm thành tựu các tam muội, đây gọi là đại trang nghiêm tam muội.

Thế nào gọi là năng chiếu nhứt thiết thế tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể chiếu các tam muội và tất cả pháp, đây gọi là năng chiếu nhứt thiết thế tam muội.

Thế nào gọi là tam muội đẳng tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời nơi các tam muội chẳng thấy tướng định, tướng loạn, đây gọi là tam muội đẳng tam muội.

Thế nào gọi là nhiếp nhứt thiết hữu tránh vô tránh tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời có thể làm cho các tam muội chẳng phân biệt có kia đây, không kia đây, đây gọi là nhiếp nhứt thiết hữu tránh vô tránh tam muội.

Thế nào gọi là bất lạc nhứt thiết trụ xứ tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy chỗ y tựa của các tam muội, đây gọi là bất lạc nhứt thiết trụ xứ tam muội.

Thế nào gọi là như trụ định tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng vượt quá tướng như của các tam muội, đây gọi là như trụ định tam muội.

Thế nào gọi là hoại thân suy tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy thân tướng, đây gọi là hoại thân suy tam muội.

Thế nào gọi là hoại ngữ như hư không tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời chẳng thấy ngữ nghiệp của các tam muội như hư không, đây gọi là hoại ngữ như hư không tam muội.

Thế nào gọi là ly trước như hư không bất nhiễm tam muội ?

An trụ trong tam muội này thời thấy các tam muội như hư không vô ngại, cũng chẳng nhiễm tam muội này, đây gọi là ly trước như hư không bất nhiễm tam muội.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa".

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

QUYỂN THỨ SÁU

Hán dịch : Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch : Tỳ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM QUẢNG THỪA

THỨ MƯỜI CHÍN

Đức Phật bảo Ngài Tu Bồ Đề : "Có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là tứ niệm xứ.

Thế nào là bốn ?

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát, trong nội thân, theo thân quán sát, cũng không có thân giác, vì bất khả đắc vậy.

Trong ngoại thân, theo thân quán sát, cũng không có thân giác, vì bất khả đắc vậy.

Trong nội ngoại thân, theo thân quán sát, cũng không có thân giác, vì bất khả đắc vậy.

Đại Bồ Tát quán thân, siêng tinh tấn nhứt tâm trừ sự tham ưu của thế gian.

Nội thọ, nội tâm nội pháp, ngoại thọ, ngoại tâm, ngoại pháp, nội ngoại thọ, nội ngoại tâm, nội ngoại pháp, đại Bồ Tát theo thọ tâm pháp quán sát, cũng không có thọ giác, tâm giác, pháp giác, vì bất khả đắc vậy, siêng tinh tấn nhứt tâm trừ sự tham ưu của thế gian.

Nầy Tu Bồ Đề ! Thế nào là đại Bồ Tát trong nội thân theo thân quán sát ?

Lúc đại Bồ Tát đi thời biết là đi, lúc đứng thời biết là đứng, lúc ngồi thời biết là ngồi, lúc nằm thời biết là nằm. Thân hành động thế nào thời biết như vậy. Đây là trong nội thân, đại Bồ Tát theo thân quán sát, siêng tinh tấn nhứt tâm trừ sự tham ưu của thế gian, vì bất khả đắc vậy.

Đại Bồ Tát lúc đến, lúc đi, lúc nhìn ngó, co duỗi, cúi ngửa, lúc đắp y, cầm bát, lúc ăn uống, lúc nằm nghỉ, ngủ, thức, ngồi, đứng, nói, nín, lúc nhập thiền, xuất

thiền cũng thường nhứt tâm. Đây là trong nội thân, đại Bồ Tát theo thân quán sát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, vì bất khả đắc vậy.

Trong nội thân, lúc theo thân quán sát, đại Bồ Tát nhứt tâm niệm, lúc thở vào biết là thở vào, lúc thở ra biết là thở ra, lúc thở vào dài thời biết là thở vào dài, lúc thở ra dài thời biết là thở ra dài, lúc thở vào vắng thời biết là thở vào vắng, lúc thở ra vắng thời biết là thở ra vắng. Đây là trong nội thân, đại Bồ Tát theo thân quán sát, siêng tinh tấn nhứt tâm trừ sự tham ưu của thế gian, vì bất khả đắc vậy.

Đại Bồ Tát quán sát thân tứ đại nghĩ rằng trong thân thể có địa đại, thủy đại, hỏa đại, phong đại.

Ví như nhà hàng thịt dùng dao bén giết bò chia làm bốn phần rồi hoặc đứng hoặc ngồi quán sát bốn phần thịt bò này.

Cũng vậy, đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật quán sát thân thể bốn

dại : địa đại, thủy đại, hỏa đại, phong đại. Đây là trong nội thân, đại Bồ Tát theo thân quán sát, vì bất khả đắc vậy.

Đại Bồ Tát lại quán sát thân thể từ đánh đầu đến chân, da mỏng bao bọc, nhiều thứ bất tịnh đầy trong thân. Nghĩ rằng thân thể có tóc, lông, móng, răng, da mỏng, da dày, gân, thịt, xương, tủy, tim, gan, phổi, tỳ, cật, mật, tiểu trường, đại trường, bao tử, bàng quang, phần, dãi, mồ hôi, cáu ghét, nước mắt, nước mũi, nước miếng, máu, mủ, đàm, nhớt, não óc.

Ví như trong kho của nhà nông chứa lộn lạo đầy những lúa, nếp, mè, đậu, bắp. Người có đôi mắt sáng mở kho liền thấy rõ là lúa, là nếp, là mè, là đậu, là bắp.

Đại Bồ Tát quán sát trong thân từ đầu đến chân thấy rõ từng chi tiết bất tịnh, siêng tinh tấn nhứt tâm trừ sự tham ưu của thế gian, vì bất khả đắc vậy.

Đại Bồ Tát nếu thấy thân người chết đã trải qua một ngày, hai ngày đến năm

ngày, xanh ứ sinh trương mủ nước rỉ chảy, tự nghĩ rằng thân thể của ta đây rồi cũng sẽ như vậy, tất chẳng thoát khỏi thế ấy. Đây là đại Bồ Tát trong nội thân theo thân quán sát, siêng tinh tấn nhứt tâm trừ sự tham ưu của thế gian, vì bất khả đắc vậy.

Đại Bồ Tát nếu thấy thân người chết vất bỏ đã sáu ngày, bảy ngày, bị chôn, chó, sài lang, quạ, kên kên xé ăn, tự nghĩ rằng thân thể của ta đây rồi cũng sẽ như vậy, tất chẳng thoát khỏi thế ấy. Đây là đại Bồ Tát trong nội thân theo thân quán sát, siêng tinh tấn nhứt tâm trừ sự tham ưu của thế gian, vì bất khả đắc vậy.

Đại Bồ Tát nếu thấy thân người chết vất bỏ bị cầm thú xé ăn rã rời hôi thúi bất tịnh, tự nghĩ rằng thân thể của ta đây rồi cũng sẽ như vậy, tất chẳng thoát khỏi thế ấy. Nếu thấy thân người chết vất bỏ, da thịt đã tan lộ bày gân xương liên tủa, đại Bồ Tát tự nghĩ rằng thân thể của ta đây rồi cũng sẽ như vậy, tất chẳng thoát

khỏi thế ấy. Nếu thấy thân người chết vất bỏ, xương cốt đã rã rời trên đất, đại Bồ Tát tự nghĩ rằng thân thể của ta đây rồi cũng như vậy, tất chẳng thoát khỏi thế ấy. Nếu thấy thân người chết vất bỏ, xương cốt rã rời trên đất, xương chân chỗ này, xương đầu chỗ nọ, mỗi lông, mỗi đốt đều khác chỗ, đại Bồ Tát tự nghĩ rằng thân thể của ta rồi cũng như vậy, tất chẳng thoát khỏi thế ấy. Nếu thấy xương khô bỏ lâu ngày, gió thổi, nắng soi, màu trắng như vỏ ốc, đại Bồ Tát tự nghĩ rằng thân thể của ta rồi cũng như vậy, tất chẳng thoát khỏi thế ấy. Nếu thấy xương khô bỏ trên đất lâu ngày mục rã nát bấy lộn với đất, đại Bồ Tát tự nghĩ rằng thân thể của ta rồi cũng như vậy, tất chẳng thoát khỏi thế ấy. Trong nội thân, đại Bồ Tát theo thân quán sát, siêng tinh tấn nhứt tâm trừ sự tham ưu của thế gian, vì bất khả đắc vậy.

Như quán sát nội thân với ngoại thân cùng nội ngoại thân, cũng theo thân quán sát như vậy.

Cũng phải theo như trên đây mà giải thuyết rộng về thọ niệm xứ, tâm niệm xứ và pháp niệm xứ.

Đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là tứ chánh cần.

Những gì là bốn ?

Đại Bồ Tát đối với những pháp ác bất thiện chưa phát sanh, vì làm cho pháp ác chẳng sanh nên muốn có tâm siêng tinh tấn mà nhứt tâm hành đạo. Đối với pháp ác bất thiện đã phát sanh, vì dứt trừ nên muốn có tâm siêng tinh tấn mà nhứt tâm hành đạo. Đối với pháp thiện chưa phát sanh, vì phát sanh nên muốn có tâm siêng tinh tấn mà nhiếp tâm hành đạo. Đối với pháp thiện đã phát sanh, vì làm cho còn mãi để tu tập đến được đầy đủ rộng lớn nên muốn có tâm siêng tinh tấn mà nhiếp tâm hành đạo, vì bất khả đắc vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa.

Nầy Tu Bồ Đề ! Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là tứ như ý phần.

Những gì là bốn ?

Đại Bồ Tát dùng sự mong muốn định hạnh thành tựu mà tu như ý phần, dùng sự tinh tấn định hạnh thành tựu mà tu như ý phần, dùng sự tư duy định hạnh thành tựu mà tu như ý phần, dùng sự nhứt tâm định hạnh thành tựu mà tu như ý phần. Đây là Đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là ngũ căn.

Những gì là năm ? Tín căn, tinh tấn căn, niệm căn, định căn, huệ căn. Đây là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có đại Bồ tát Đại thừa, chính là ngũ lực.

Những gì là năm ? Tín lực, tinh tấn lực, niệm lực, định lực, huệ lực, đây là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là thất giác phần.

Những gì là bảy ? Đại Bồ Tát tu niệm giác phần, trạch pháp giác phần, tinh tấn giác phần, hỷ giác phần, trừ giác phần, định giác phần và xả giác phần, nương nơi ly, nơi vô nhiễm hướng đến Niết Bàn. Đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có bát thánh đạo phần là đại Bồ Tát Đại thừa.

Những gì là tám ? Chánh kiến, chánh tư duy, chánh ngữ, chánh nghiệp, chánh mạng, chánh tinh tấn, chánh niệm và chánh định. Đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có ba môn tam muội là đại Bồ Tát Đại thừa.

Những gì là ba ? Không tam muội, vô tướng tam muội và vô tác tam muội.

Không tam muội là nói các pháp tự tướng rỗng không. Đây gọi là không giải thoát môn.

Vô tướng tam muội là nói diệt hoại các pháp tướng, không nghĩ, không nhớ. Đây gọi là vô tướng giải thoát môn.

Vô tác tam muội là nói đối với các pháp không mong cầu tạo tác. Đây gọi là vô tác giải thoát môn.

Ba môn này là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là khổ trí, tập trí, diệt trí, đạo trí, tận trí, vô sanh trí, pháp trí, tử trí, thế trí, tha tâm trí và như thiết trí.

Thế nào gọi là khổ trí ? Biết khổ chẳng sanh, đây gọi là khổ trí.

Thế nào gọi là tập trí ? Biết tập phải dứt, đây gọi là tập trí.

Thế nào gọi là diệt trí ? Biết khổ dứt diệt, đây gọi là diệt trí.

Thế nào gọi là đạo trí ? Biết bát thánh đạo phần, đây gọi là đạo trí.

Thế nào gọi là tận trí ? Biết tham, sân, si diệt tận, đây gọi là tận trí.

Thế nào gọi là vô sanh trí ? Biết trong các cõi hữu lậu là vô sanh, đây gọi là vô sanh trí.

Thế nào gọi là pháp trí ? Biết bốn sự của ngũ ấm, đây gọi là pháp trí.

Thế nào gọi là tử trí ? Biết nhân vô thường nhân đến biết ý xúc nhọn duyên sanh thọ vô thường, đây gọi là tử trí.

Thế nào gọi là thế trí ? Biết nhọn duyên danh tự, đây gọi là thế trí.

Thế nào gọi là tha tâm trí ? Biết tâm niệm của những chúng sanh khác, đây gọi là tha tâm trí.

Thế nào gọi là như thiết trí ? Biết như thiết chủng trí của chư Phật, đây gọi là như thiết trí.

Mười một trí này là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có tam căn là đại Bồ Tát Đại thừa.

Những gì là ba ? Vị trí dục tri căn, tri căn và trí giả căn.

Tín căn, tinh tấn căn, niệm căn, định căn và huệ căn, ngũ căn của hàng hữu học chưa đắc quả, đây gọi là vị tri dục tri căn.

Ngũ căn của hàng hữu học đã đắc quả, đây gọi là tri căn.

Ngũ căn của bậc vô học, hoặc A La Hán, Bích Chi Phật, hoặc chư Phật, đây gọi là trí giả căn.

Tam căn này là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có tam tam muội là đại Bồ Tát Đại thừa. Những gì là ba ? Hữu giác hữu quán tam muội, vô giác hữu quán tam muội và vô giác vô quán tam muội.

Rời những dục nhiễm và rời những pháp ác bất thiện có giác, có quán, rời dục nhiễm phát sanh hỉ lạc nhập sơ thiền, đây gọi là hữu giác hữu quán tam muội.

Chặng giữa của sơ thiền và nhị thiền, đây gọi là vô giác hữu quán tam muội.

Từ nhị thiên đến phi hữu tướng phi vô tướng định, đây gọi là vô giác vô quán tam muội.

Tam tam muội này là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có thập niệm là đại Bồ Tát Đại thừa.

Những gì là mười ? Niệm Phật, niệm Pháp, niệm Tăng, niệm giới, niệm xả, niệm thiên, niệm thiện, niệm xuất nhập tức, niệm thân và niệm tử.

Mười chánh niệm này là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, bát bội xả và cửu thứ đệ định là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là thập lực.

Những gì là mười ? Một là Phật biết như thật những tướng thị xứ, bất thị xứ của tất cả pháp. Hai là Phật biết như

thiệt những nghiệp, những thọ pháp của chúng sanh khác, biết chỗ tạo nghiệp, biết nhơn duyên, biết báo của chúng sanh khác. Ba là Phật biết như thiệt những tướng cấu tịnh sai khác của các thiên giải thoát, các tam muội và các định. Bốn là Phật biết như thiệt những tướng căn tánh thượng hạ của chúng sanh khác. Năm là Phật như thiệt biết những loại dục giải của chúng sanh khác. Sáu là Phật như thiệt biết vô số tánh loại sai khác của thế gian. Bảy là Phật như thiệt biết chỗ đến của tất cả đạo hạnh. Tám là Phật như thiệt biết túc mạng của mình và của chúng sanh khác từ một đời đến vô lượng đời trong vô lượng kiếp có tướng như vậy, có nhơn duyên như vậy. Chín là Phật thiên nhãn thanh tịnh hơn chư Thiên, như thiệt thấy biết chúng sanh chết đây sanh kia, hoặc thiện đạo hoặc ác đạo. Mười là Phật biết như thiệt các lậu tận nên vô lậu tâm giải thoát, vô lậu huệ giải thoát, trong pháp hiện tại tự chứng biết nhập vào pháp ấy, nghĩa là

chúng biết như thiệt ta đã hết sanh tử, đã thành phạm hạnh, từ đời nay chẳng còn lại thấy có đời sau nữa.

Mười trí lực này là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là tứ vô sở úy.

Những gì là bốn ? Phật nói lời thành thiệt rằng ta là bậc nhứt thiết chánh trí. Đối với những điều như thiệt gạn hỏi về các pháp của tất cả đại chúng, Phật không tự thấy có mảy may e sợ. Vì thế nên Phật được rất an ổn, được vô sở úy, an trụ ngôi thánh chúa, ở giữa đại chúng như sư tử hồng chuyển pháp luân thanh tịnh mà tất cả hàng Sa Môn, Bà La Môn, chư Thiên Vương, Phạm Vương, Ma Vương, cùng chúng sanh khác đều không chuyển được. Đây là vô sở úy thứ nhứt.

Phật nói lời thành thiệt rằng ta là bậc tất cả lậu đã dứt diệt hết sạch. Đối với chỗ gạn hỏi như thiệt về lậu phiền não dứt diệt đây của tất cả đại chúng, Phật

không tự thấy có mảy may e sợ. Vì thế nên Phật được rất an ổn, được vô sở úy, an trụ ngôi thánh chúa, ở giữa đại chúng như sư tử hồng chuyển pháp luân thanh tịnh mà tất cả Trời, Người cùng chúng sanh khác không chuyển được. Đây là vô sở úy thứ hai.

Phật nói lời thành thiệt rằng đây là những pháp chương ngại chánh đạo giải thoát. Đối với những lời gạn hỏi như thiệt về pháp chương đạo đây của tất cả đại chúng, Phật không tự thấy có mảy may e sợ. Vì thế nên Phật được rất an ổn, được vô sở úy, an trụ bậc thánh chúa, ở giữa đại chúng như sư tử hồng chuyển pháp luân thanh tịnh mà tất cả Nhơn, Thiên cùng chúng sanh khác đều không chuyển được. Đây là vô sở úy thứ ba.

Phật nói lời thành thiệt rằng những thánh đạo mà ta đã dạy quyết định có thể ra khỏi thế gian, theo đây thật hành thời có thể hết khổ. Đối với những lời gạn hỏi như thiệt về thánh đạo đây của

tất cả đại chúng, Phật không tự thấy có
mảy may e sợ. Vì thế nên Phật được rất
an ổn, được vô sở úy, an trụ bậc thánh
chúa, ở giữa đại chúng như sư tử hống
chuyển pháp luân thanh tịnh mà tất cả
Nhơn, Thiên cùng chúng sanh khác đều
không chuyển được. Đây là vô sở úy thứ
tư.

Tứ vô sở úy này là đại Bồ Tát Đại
thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là
tứ vô ngại trí.

Những gì là bốn ? Pháp vô ngại trí,
nghĩa vô ngại trí, từ vô ngại trí và lạc
thuyết vô ngại trí. Đây là đại Bồ Tát Đại
thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là
thập bát bất cộng pháp.

Những gì là mười tám ? Một là thân
của chư Phật không lỗi, hai là khẩu của
chư Phật không lỗi, ba là ý niệm của
chư Phật không lỗi, bốn là chư Phật
không có dị tướng, năm là chư Phật

không có tâm bất định, sáu là chư Phật không có tâm chẳng biết rồi mà xả, bảy là nguyện dục không diệt, tám là tinh tấn không diệt, chín là chánh niệm không diệt, mười là huệ không diệt, mười một là giải thoát không diệt, mười hai là giải thoát tri kiến không diệt, mười ba là tất cả thân nghiệp của Phật đều theo trí huệ mà hiện hành, mười bốn là tất cả khẩu nghiệp đều theo trí huệ mà hiện hành, mười lăm là tất cả ý nghiệp đều theo trí huệ mà hiện hành, mười sáu là trí huệ của Phật thấy biết thưở quá khứ không ngại, không chướng, mười bảy là trí huệ thấy biết thưở vị lai không ngại, không chướng, mười tám là trí huệ thấy biết thưở hiện tại không ngại, không chướng. Đây là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa, chính là tự đẳng ngữ đẳng chư tự nhập môn.

Những gì là tự đẳng ngữ đẳng chư tự nhập môn ?

A tự môn, vì tất cả pháp từ đầu vốn là bất sanh vậy.

LA tự môn, vì tất cả pháp ly cấu vậy.

BA tự môn, vì tất cả pháp đệ nhút nghĩa vậy.

GIÁ tự môn, vì tất cả pháp trọn bất khả đắc vậy, vì tất cả pháp bất diệt, bất sanh vậy.

NA tự môn, vì tất cả pháp rời danh tánh tướng bất đắc, bất thất vậy.

LÃ tự môn, vì tất cả pháp thoát khỏi thế gian vậy, cũng là vì ái chi nhơn duyên dứt diệt vậy.

ĐÀ tự môn, vì tất cả pháp thiện tâm phát sanh, cũng là tướng xả thí vậy.

BÀ tự môn, vì các pháp bà tự rời là vậy.

ĐỒ tự môn, vì các pháp đồ tự thanh tịnh vậy.

SA tự môn, vì các pháp tự tại tánh thanh tịnh vậy.

HÒA tự môn, vì nhập vào các pháp, dứt bất ngữ ngôn vậy.

ĐA tự môn, vì nhập vào các pháp, như tướng bất động vậy.

DẠ tự môn, vì nhập vào các pháp, như thiệt bất sanh vậy.

TRA tự môn, vì nhập vào các pháp, chiết phục bất khả đắc vậy.

CA tự môn, vì nhập vào các pháp, tác giả bất khả đắc vậy.

TA tự môn, vì nhập vào các pháp, thời gian bất khả đắc vậy, vì các pháp thời gian lay chuyển vậy.

MA tự môn, vì nhập vào các pháp, ngã sở bất khả đắc vậy.

GIÀ tự môn, vì nhập vào các pháp, khứ giả bất khả đắc vậy.

THA tự môn, vì nhập vào các pháp, xứ sở bất khả đắc vậy.

XÀ tự môn, vì nhập vào các pháp, sanh bất khả đắc vậy.

BẢ tự môn, vì nhập vào các pháp, bả tự bất khả đắc vậy.

ĐÀ tự môn, vì nhập vào các pháp, tánh bất khả đắc vậy.

XA tự môn, vì nhập vào các pháp, định bất khả đắc vậy.

KHU tự môn, vì nhập vào các pháp, hư không bất khả đắc vậy.

XOA tự môn, vì nhập vào các pháp, diệt tận bất khả đắc vậy.

ĐÁ tự môn, vì nhập vào các pháp, hữu bất khả đắc vậy.

NHÃ tự môn, vì nhập vào các pháp, trí bất khả đắc vậy.

THA tự môn, vì nhập vào các pháp, tha tự bất khả đắc vậy.

BẢ tự môn, vì nhập vào các pháp, phá hoại bất khả đắc vậy.

XA tự môn, vì nhập vào các pháp, dục bất khả đắc vậy, ngũ ấm như ảnh cũng bất khả đắc vậy.

MA tự môn, vì nhập vào các pháp, ma tự bất khả đắc vậy.

HỎA tự môn, vì nhập vào các pháp, kêu gọi bất khả đắc vậy.

TA tự môn, vì nhập vào các pháp, ta tự bất khả đắc vậy.

NOA tự môn, vì nhập vào các pháp, chẳng đến, chẳng đi, chẳng đứng, chẳng ngồi, chẳng nằm vậy.

PHẢ tự môn, vì nhập vào các pháp, biên bờ bất khả đắc vậy.

CA tự môn, vì nhập vào các pháp, tụ hợp bất khả đắc vậy.

SAI tự môn, vì nhập vào các pháp, sai tự bất khả đắc vậy.

GIÀ tự môn, vì nhập vào các pháp, hiện hành bất khả đắc vậy.

TRA tự môn, vì nhập vào các pháp, cong vậy bất khả đắc vậy.

ĐỒ tự môn, vì nhập vào các pháp, chỗ tốt biên bờ nên chẳng diệt, chẳng sanh vậy.

Quá chữ Đồ thời không chữ có thể tuyên thuyết. Tại sao vậy ? Vì không còn có chữ vậy.

Những chữ vô ngại, vô danh, cũng diệt, chẳng nói được, chẳng chỉ được, chẳng thấy được, chẳng biên chép được.

Nầy Tu Bồ Đề ! Phải biết tất cả pháp như hư không. Đây gọi là đà la ni môn, chính là nghĩa của chữ A.

Nếu đại Bồ Tát, nơi những tự môn ấn, a tự ấn nầy, hoặc nghe, hoặc thọ, hoặc đọc, hoặc tụng, hoặc trì, hoặc giảng nói cho người khác, thời biết rằng sẽ được hai mươi công đức.

Những gì là hai mươi ? Được nhớ biết dai. Được tâm quý. Được tâm kiên cố. Được chỉ thú của kinh. Được trí huệ. Được lạc thuyết vô ngại. Dễ được những môn đà la ni khác. Được tâm không nghi hối. Được nghe lành chẳng mừng, nghe dữ chẳng giận. Được chẳng cao, chẳng hạ, an trụ tâm không tăng, không giảm. Được thiện xảo, biết lời nói của chúng

sanh. Được khéo phân biệt ngũ ấm, thập nhị nhập, thập bát giới, thập nhị nhơn duyên, tứ duyên và tứ đế. Được khéo phân biệt những căn tánh lợi độn của các chúng sanh. Được khéo biết tâm niệm của kẻ khác. Được khéo phân biệt ngày, tháng, năm, mùa. Được khéo phân biệt thiên nhĩ thông. Được khéo phân biệt túc mạng thông. Được khéo phân biệt sanh tử thông. Được có thể khéo tuyên thuyết thị xứ, phi xứ. Được khéo biết thân oai nghi qua, lại, ngồi, đứng.

Những đà la ni môn, tự môn, a tự môn này gọi là đại Bồ Tát Đại thừa, vì bất khả đắc vậy".

PHẨM PHÁT THỨ

THỨ HAI MƯƠI

Đức Phật bảo Ngài Tu Bồ Đề : "Ông hỏi thế nào là đại Bồ Tát Đại thừa phát thú ?

Này Tu Bồ Đề ! Nếu đại Bồ Tát lúc thật hành sáu ba la mật, từ một địa đến một địa, đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa phát thú".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là đại Bồ Tát từ một địa đến một địa ?".

Đức Phật nói : "Đại Bồ Tát biết tất cả pháp không có tướng lai khứ, cũng không có pháp hoặc lai khứ, hoặc đến, chẳng đến, vì các pháp tướng bất diệt vậy.

Đại Bồ Tát đối với các địa chẳng niệm, chẳng tư duy mà tu tập tri địa nghiệp, cũng chẳng thấy địa.

Những gì là tri địa nghiệp ?

Lúc an trụ bậc sơ địa, đại Bồ Tát thật hành mười việc.

Một là thâm tâm kiên cố, vì dụng vô sở đắc vậy.

Hai là đối với tất cả chúng sanh tâm bình đẳng, vì chúng sanh bất khả đắc vậy.

Ba là bố thí cho người, vì thọ giả bất khả đắc vậy.

Bốn là thân cận thiện tri thức, cũng chẳng tự cao vậy.

Năm là cầu pháp, vì tất cả pháp bất khả đắc vậy.

Sáu là thường xuất gia, vì gia bất khả đắc vậy.

Bảy là mến thích Phật thân, vì tướng hảo bất khả đắc vậy.

Tám là diễn nói giáo pháp xuất thế, vì các pháp phân biệt bất khả đắc vậy.

Chín là phá kiêu mạn, vì pháp sanh huệ bất khả đắc vậy.

Mười là thiệt ngữ, vì những ngữ ngôn bất khả đắc vậy.

Trên đây là mười sự trị địa nghiệp của đại Bồ Tát an trụ trong bậc sơ địa tu tập.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong bậc nhị địa thường niệm tám pháp.

Những gì là tám ?

Một là giới thanh tịnh. Hai là biết ơn và báo ơn. Ba là an trụ nhẫn nhục lực. Bốn là thọ hoan hỷ. Năm là chẳng rời bỏ tất cả chúng sanh. Sáu là nhập đại bi tâm. Bảy là tin kính và thưa hỏi nơi thầy. Tám là cần cầu các môn ba la mật.

Đây là đại Bồ Tát an trụ trong bậc nhị địa đầy đủ tám pháp.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong bậc tam địa thật hành năm pháp.

Những gì là năm ?

Một là học vấn nhiều không nhàm đủ. Hai là thanh tịnh pháp thí cũng chẳng tự cao. Ba là thanh tịnh Phật độ cũng

chẳng tự cao. Bốn là nhận chịu vô lượng sự cần khổ thế gian mà vẫn chẳng nhàm. Năm là an trụ nơi tâm quý.

Đây là năm pháp mà đại Bồ Tát an trụ trong bậc tam địa phải đầy đủ.

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong bậc tứ địa phải thọ hành chẳng bỏ mười pháp.

Những gì là mười ?

Một là chẳng bỏ chỗ ở A lan nhã. Hai là thiếu dục. Ba là tri túc. Bốn là chẳng bỏ công đức đầu đà. Năm là chẳng bỏ giới. Sáu là trách ghét các dục nhiễm. Bảy là nhàm tâm thế gian, thuận tâm Niết Bàn. Tám là xả bỏ tất cả sở hữu. Chín là tâm chẳng trầm một. Mười là chẳng tiếc tất cả vật.

Đây là mười pháp mà đại Bồ Tát an trụ trong bậc tứ địa chẳng bỏ.

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong bậc ngũ địa xa rời mười hai pháp.

Những gì là mười hai ?

Một là xa lìa sự thân cận hàng bạch y. Hai là lìa xa hàng Tỳ Kheo Ni. Ba là xa lìa sự tham tiếc nhà người khác. Bốn là xa lìa sự đàm thuyết vô ích. Năm là xa lìa sự giận hờn. Sáu là xa lìa sự tự tôn đại. Bảy là xa lìa sự khinh miệt người khác. Tám là xa lìa mười nghiệp đạo bất thiện. Chín là xa lìa đại mạn. Mười là xa lìa tự dụng. Mười một là xa lìa điên đảo. Mười hai là xa lìa tham sân si.

Đây là mười hai điều mà đại Bồ Tát an trụ trong bậc ngũ địa xa lìa.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong bậc lục địa nên đầy đủ sáu pháp, chính là sáu ba la mật.

Bực lục địa lại có sáu pháp chẳng nên làm. Những gì là sáu ? Một là chẳng móng tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật. Hai là chẳng có ý lo ngại khi bố thí. Ba là bị đòi hỏi cầu xin, không có lòng trốn tránh. Bốn là những vật sở hữu đều đem bố thí. Năm là sau khi bố thí

xong, không có lòng hối tiếc. Sáu là chẳng nghi ngờ pháp thâm diệu.

Đây là sáu pháp phải đầy đủ và sáu pháp phải xa lìa của đại Bồ Tát an trụ trong bậc lục địa.

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong bậc thất địa phải xa lìa hai mươi pháp chẳng nên chẳng phải.

Những gì là hai mươi ?

Một là chẳng chấp ngã. Hai là chẳng chấp chúng sanh. Ba là chẳng chấp thọ giả. Bốn là chẳng chấp chúng sanh số nhân đến tri giả, kiến giả. Năm là chẳng chấp đoạn kiến. Sáu là chẳng chấp thường kiến. Bảy là chẳng nên khởi tướng dạng. Tám là chẳng nên khởi nhơn duyên kiến. Chín là chẳng chấp danh sắc. Mười là chẳng chấp ngũ ấm. Mười một là chẳng chấp thập nhị nhập. Mười hai là chẳng chấp thập bát giới. Mười ba là chẳng chấp tam giới. Mười bốn là chẳng khởi tâm chấp trước. Mười lăm là chẳng khởi chỗ mong cầu. Mười sáu là chẳng khởi

chỗ y chỉ. Mười bảy là chẳng chấp trước nơi sự thấy là phải nương nơi Phật. Mười tám là chẳng chấp trước nơi sự thấy là phải nương nơi Pháp. Mười chín là chẳng chấp trước nơi sự thấy là phải nương nơi Tăng. Hai mươi là chẳng chấp trước nơi sự thấy là phải nương nơi giới. Đây là hai mươi điều chẳng nên chấp trước.

Lại có hai mươi pháp mà bực thất địa phải đầy đủ.

Những gì là hai mươi ?

Một là đầy đủ không. Hai là chứng vô tướng. Ba là biết vô tác. Bốn là ba phần thanh tịnh. Năm là ở trong chúng sanh đầy đủ trí từ bi. Sáu là chẳng niệm tướng tất cả chúng sanh. Bảy là bình đẳng xem tất cả pháp, nơi trong đây cũng chẳng chấp trước. Tám là biết thiệt tướng của các pháp, cũng chẳng niệm tướng sự này. Chín là vô sanh pháp nhẫn. Mười là vô sanh trí. Mười một là tuyên thuyết các pháp nhứt tướng. Mười hai là phá tướng phân biệt. Mười ba là chuyển ức tướng.

Mười bốn là chuyển kiến. Mười lăm là chuyển phiên não. Mười sáu là đồng huệ đồng đẳng. Mười bảy là điều ý. Mười tám là tâm tịch diệt. mười chín là vô ngại trí. Hai mươi là chẳng nhiễm ái.

Trên đây là hai mươi điều chẳng nên chấp trước và hai mươi điều phải đầy đủ của bậc thất địa đại Bồ Tát.

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong bát địa phải đầy đủ năm pháp.

Những gì là năm ?

Một là thuận nhập vào tâm chúng sanh. Hai là du hí các thần thông. Ba là thấy các Phật quốc. Bốn là tự trang nghiêm quốc độ mình như Phật quốc đã thấy. Năm là quán thân Phật như thiết, tự trang nghiêm Phật thân.

Lại phải đầy đủ năm điều. Một là biết các căn tánh thượng hạ. Hai là thanh tịnh Phật độ. Ba là nhập như huyễn tam muội. Bốn là thường nhập tam muội. Năm là tùy theo thiện căn mà chúng sanh đáng được để thọ thân.

Trên đây là năm pháp và năm điều mà đại Bồ Tát bát địa đầy đủ.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong cửu địa phải đầy đủ mười hai pháp. Một là nhiếp thọ vô biên thế giới mà phần mình hóa độ. Hai là Bồ Tát được như chỗ nguyện cầu. Ba là biết tiếng nói của các Thiên long, Càn thất bà để thuyết pháp cho họ. Bốn là thành tựu thai sanh. Năm là thành tựu nhà. Sáu là thành tựu chỗ sanh. Bảy là thành tựu họ. Tám là thành tựu quyến thuộc. Chín là thành tựu xuất sanh. Mười là thành tựu xuất gia. Mười một là thành tựu bồ đề thọ trang nghiêm. Mười hai là thành tựu đầy đủ tất cả những công đức lành.

Trên đây là mười hai pháp mà bậc cửu địa đại Bồ Tát phải đầy đủ.

Nầy Tu Bồ Đề ! Phải biết bậc thập địa đại Bồ Tát thời là như đức Phật".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là thâm tâm nhẫn đến thế nào là thiết ngữ ?".

Đức Phật nói : "Nếu đại Bồ Tát đúng với tâm nhưt thiết trí, tích tập tất cả thiện căn, đây gọi là thâm tâm tri địa nghiệp. Nếu sanh khởi tứ vô lượng tâm là từ, bi, hỉ và xả, đây gọi là tâm bình đẳng ở trong tất cả chúng sanh. Nếu bố thí cho tất cả chúng sanh mà không phân biệt, đây gọi là tu bố thí. Nếu thân cận học hỏi, cung kính cúng dường các bậc có thể giáo hóa người an trụ trong nhưt thiết trí, đây gọi là thân cận thiện tri thức. Nếu cầu pháp đúng với tâm nhưt thiết trí, không sa vào hàng Thanh Văn Bích Chi Phật, đây gọi là cầu pháp. Nếu dòi dòi chẳng rời tâm xuất gia, luôn xuất gia trong Phật pháp không ai ngăn trở được, đây gọi là thường xuất gia tri địa nghiệp. Nếu thấy thân tướng của Phật, nhẫn đến khi thành Vô thượng Bồ đề trọn chẳng rời niệm Phật, đây gọi là ái lạc Phật thân. Hoặc Phật hiện tại hoặc Phật đã nhập diệt, nếu vì chúng sanh mà thuyết pháp sơ trung hậu đều thiện, diệu nghĩa hảo ngữ trong sạch tinh thuần,

hoàn cụ cả mười hai bộ kinh từ tu đa la đến luận nghị, đây gọi là diễn nói giáo pháp xuất thế trị địa nghiệp. Vì phá kiêu mạn nên trọn chẳng thọ sanh nhà hạ tiện, đây gọi là phá kiêu mạn trị địa nghiệp. Đúng như lời mà thật hành, đây gọi là thiết ngữ trị địa nghiệp.

Trên đây là mười sự trị địa nghiệp của đại Bồ Tát an trụ trong bậc sơ địa tu hành.

Thế nào là giới thanh tịnh nhẫn đến cần cầu các ba la mật ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu đại Bồ Tát chẳng có tâm niệm xu hướng Thanh Văn, Bích Chi Phật và những sự phá giới chướng ngại Phật đạo, đây gọi là giới thanh tịnh. Nếu thật hành Bồ Tát hạnh, cho đến một chút ơn nhỏ còn chẳng quên huống là nhiều, đây gọi là biết ơn báo ơn. Nếu đối với tất cả chúng sanh không giận hờn, không làm náo hại, đây gọi là an trụ sức nhẫn nhục. Lấy sự thành tựu chúng sanh làm niềm vui, đây gọi là thọ

hoan hỷ. Nghĩ nhớ muốn cứu tất cả chúng sanh, đây gọi là chẳng bỏ tất cả chúng sanh. Nếu nghĩ như vậy : Tôi vì mỗi mỗi chúng sanh mà chịu cần khổ trong địa ngục đến hằng sa kiếp chùng nào chúng sanh ấy thành Phật nhập Niết Bàn, đây là vì tất cả chúng sanh mười phương mà nhẫn thọ sự khổ nhọc nên gọi là nhập đại bi tâm. Nếu đối với bậc sư trưởng xem như Phật, đây gọi là tin tưởng cung kính học hỏi nơi thầy. Nếu nhứt tâm siêng cầu các môn ba la mật mà không cầu sự khác, đây gọi là cần cầu các ba la mật.

Trên đây gọi là tám pháp đầy đủ của đại Bồ Tát an trụ trong bậc nhĩ địa.

Thế nào là học vấn nhiều không nhàm đủ nhẫn đến an trụ nơi tâm quý ?

Này Tu Bồ Đề ! Hoặc trong thế giới này hay ở thế giới mười phương có bao nhiêu chánh pháp của chư Phật tuyên thuyết thời đều muốn được nghe nhớ thọ trì cả, đây gọi là học vấn nhiều không

nhàm đủ. Có bao nhiêu pháp thí vẫn không mong cầu, cho đến còn chẳng cầu Vô thượng Bồ đề huống là những sự khác, đây gọi là pháp thí chẳng cầu danh lợi, cũng gọi là thanh tịnh pháp thí. Đem tất cả thiện căn hồi hướng thanh tịnh Phật độ, đây gọi là tịnh Phật quốc độ. Vì đầy đủ thiện căn nên có thể thành tựu chúng sanh, cũng trang nghiêm Phật độ cho đến đầy đủ nhứt thiết trí trọn không mỗi nhàm, đây gọi là chịu lấy vô lượng sự cần khổ mà chẳng nhàm. Hổ thẹn nơi tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật, đây gọi là an trụ nơi tâm quý.

Trên đây là đại Bồ Tát an trụ bậc tam địa đầy đủ năm pháp.

Thế nào là chẳng bỏ chỗ ở A lan nhã nhĩ đến chẳng tiếc tất cả vật ?

Này Tu Bồ Đề ! Bồ Tát có thể hơn bậc Thanh Văn, Bích Chi Phật, đây gọi là chẳng bỏ chỗ ở A lan nhã. Còn không có niệm mong muốn Vô thượng Bồ đề huống là những sự mong muốn khác, đây

gọi là thiếu dục, được nhất thiết chủng trí, đây gọi là tri túc. Quán sát các thâm pháp nhãn, đây gọi là chẳng bỏ đầu đà công đức. Chẳng chấp lấy giới tướng, đây gọi là chẳng bỏ giới. Vì dục tâm chẳng phát sanh, đây gọi là trách ghét các dục nhiễm. Vì biết tất cả pháp chẳng tạo tác, đây gọi là nhàm tâm thế gian mà thuận tâm Niết Bàn. Chẳng tiếc tất cả nội pháp, ngoại pháp, đây gọi là xả bỏ tất cả sở hữu. Tâm chẳng sanh khởi nơi hai thứ thức xứ, đây gọi là tâm chẳng trầm một. Đối với tất cả vật chẳng chấp trước, chẳng nghĩ nhớ, đây gọi là chẳng tiếc tất cả vật.

Trên đây là mười pháp chẳng bỏ của đại Bồ Tát an trụ trong bậc tứ địa.

Thế nào là xa lìa gần gũi hàng bạch y nhãn đến xa lìa tham, sân, si ?

Này Tu Bồ Đề ! Bồ Tát sanh nơi đâu cũng đều xuất gia, từ một Phật quốc đến một Phật quốc thường xuất gia cạo đầu mặc ca sa, đây gọi là xa lìa gần gũi bạch

y. Chẳng ở chung chỗ với Tỳ Kheo Ni, nhần đến chẳng nghĩ tưởng dầu là khoảng đàn chỉ, đây gọi là xa lìa Tỳ Kheo Ni. Bồ Tát suy nghĩ như vậy : Tôi phải an lạc chúng sanh, nay họ giúp tôi an lạc thời đâu nên sanh lòng lẩn tiếc, đây gọi là xa lìa sự lẩn tiếc nhà người khác. Nếu có chỗ nào luận đàm có thể phát sanh tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật, thời tôi phải xa lìa, đây gọi là xa lìa chỗ luận đàm vô ích. Chẳng để cho tâm giận hờn, tâm náo hại, tâm đấu tranh xen vào, đây gọi là xa lìa tâm sân. Chẳng thấy có nội pháp, đây gọi là xa lìa sự tự tôn đại. Chẳng thấy có ngoại pháp, đây gọi là xa lìa sự khi dễ người. Mười nghiệp đạo bất thiện còn là chướng ngại bất thánh đạo hướng là Vô thượng Bồ đề, đây gọi là xa lìa mười nghiệp đạo bất thiện. Chẳng thấy có pháp gì có thể làm đại mạn, đây gọi là xa lìa đại mạn. Chẳng thấy có pháp gì có thể tự dùng được, đây gọi là xa lìa tự dụng. Chỗ điên đảo bất khả đắc, đây gọi là xa lìa điên đảo. Chẳng

thấy được chỗ tham, sân, si, đây gọi là xa lìa tham, sân, si.

Trên đây là đại Bồ Tát an trụ trong bậc ngũ địa xa lìa mười hai pháp.

Thế nào là đầy đủ sáu pháp ? An trụ trong sáu ba la mật có thể vượt đến bờ kia, đây gọi là đầy đủ sáu pháp.

Thế nào là chẳng móng tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật nhĩ đến chẳng nghi ngờ pháp thâm diệu ?

Này Tu Bồ Đề ! Bồ Tát nghĩ rằng tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật chẳng phải đạo Vô thượng Bồ đề, đây gọi là chẳng móng tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật. Bồ Tát nghĩ rằng bố thí có lòng lo ngại thời là chẳng phải đạo Vô thượng Bồ đề, đây gọi là bố thí chẳng sanh lòng lo sợ. Bồ Tát nghĩ rằng thấy người cầu xin mà có tâm trốn tránh thời chẳng phải đạo Vô thượng Bồ đề, đây gọi là chẳng có lòng trốn tránh khi bị cầu xin. Lúc bố thí chẳng nói cái này cho được, cái này cho chẳng được, đây gọi là những vật sở hữu

đều đem bố thí. Vì sức từ bi nên sau khi bố thí chẳng ăn năn. Vì sức tín công đức nên chẳng nghi ngờ pháp thâm diệu.

Trên đây là sáu pháp phải đầy đủ và sáu pháp phải xa lìa của đại Bồ Tát an trụ bậc lục địa.

Thế nào là chẳng chấp ngã nhãn đến chẳng chấp nơi sự thấy là phải nương nơi giới ?

Này Tu Bồ Đề ! Vì rốt ráo vô ngã, vì chúng sanh đến tri giả, kiến giả đều rốt ráo bất khả đắc nên chẳng chấp trước những pháp ấy. Không có pháp đoạn diệt vì các pháp rốt ráo bất sanh nên chẳng chấp đoạn kiến. Nếu pháp đã chẳng sanh thời cũng chẳng thường nên chẳng chấp thường kiến. Vì không các phiền não nên chẳng chấp lấy tướng. Vì chư kiến đều chẳng thể thấy được nên chẳng khởi nhơn duyên kiến. Vì danh sắc, ngũ ấm, thập nhị nhập, thập bát giới, tam giới, tâm, nguyện và y chỉ đều là tánh không nên chẳng chấp trước. Vì khởi sự thấy là

phải nương nơi Phật thời chẳng thấy Phật nên chẳng khởi sự thấy y chỉ nơi Phật. Vì Pháp chẳng thể thấy nên chẳng khởi sự thấy y chỉ Pháp. Vì Tăng tướng vô vi chẳng thể nương nên chẳng khởi sự thấy y chỉ nơi Tăng. Vì nơi tội cùng vô tội đều không dính mắc nên chẳng khởi sự thấy y chỉ nơi giới.

Trên đây là hai mươi pháp chẳng nên chấp trước của đại Bồ Tát an trụ trong bực thất địa.

Thế nào là đầy đủ không nhần đến chẳng nhiễm ái ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Đầy đủ tự tướng không của các pháp, đây là đầy đủ không. Chẳng tướng nhớ các tướng, đây là chứng vô tướng. Chẳng tạo tác trong tam giới, đây là biết vô tác. Đầy đủ mười nghiệp đạo lành, đây là ba phần thanh tịnh. Vì được đại bi nên đầy đủ trí từ bi. Vì đầy đủ thanh tịnh Phật độ nên chẳng niệm tướng tất cả chúng sanh. Vì chẳng tổn ích đối với tất cả

pháp nên bình đẳng quán sát tất cả pháp. Vì các pháp thiết tướng là vô tri nên Bồ Tát biết thiết tướng của các pháp. Vì các pháp bất sanh, bất diệt, bất tác nên Bồ Tát được vô sanh pháp nhẫn. Vì biết danh sắc bất sanh nên được vô sanh trí. Vì tâm chẳng hiện hành hai tướng nên tuyên nói các pháp nhứt tướng. Vì tất cả pháp chẳng phân biệt nên phá tướng phân biệt. Vì vô lượng tướng niệm lớn nhỏ chuyển nên Bồ Tát chuyển nhớ tướng. Vì kiến chấp Thanh Văn, Bích Chi Phật chuyển nên chuyển kiến. Vì dứt trừ những phiền não nên chuyển phiền não. Vì được nhứt thiết chủng trí nên định huệ đồng đẳng. Vì bất động đối với tam giới nên ý được điều. Vì chế ngự sáu căn nên tâm tịch diệt. Vì được Phật nhãn nên trí vô ngại. Vì xả bỏ sáu trần nên chẳng nhiễm ái.

Trên đây là hai mươi pháp phải đầy đủ của đại Bồ Tát an trụ trong bậc thất địa.

Thế nào là đại Bồ Tát thuận nhập tâm chúng sanh nhẫn đến tự trang nghiêm Phật thân ?

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát dùng một tâm biết rõ tâm và tâm sở của tất cả chúng sanh, đây là thuận nhập tâm chúng sanh. Dùng thần thông từ một Phật quốc đến một Phật quốc, cũng không có tưởng niệm Phật quốc, đây là du hí các thần thông. Từ ở cõi mình mà thấy vô lượng Phật quốc, cũng không có tưởng Phật quốc, đây là xem thấy các Phật quốc. Trụ ngôi Chuyển Luân Thánh Vương đi khắp Đại Thiên thế giới để tự trang nghiêm nước của mình, đây là tự trang nghiêm nước mình như Phật quốc đã được thấy. Vì như thiết quán pháp thân nên là như thiết quán Phật thân.

Trên đây là đại Bồ Tát an trụ trong bực bát địa đầy đủ năm pháp.

Thế nào là biết các căn tánh thượng hạ nhẫn đến thế nào là tùy theo thiện căn để thọ thân ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong Phật thập lực biết những căn tánh thượng hạ của tất cả chúng sanh. Vì tính chúng sanh nên Phật độ tịnh. Trụ trong như huyền tam muội thời có thể thành tựu tất cả sự, cũng chẳng phát sanh tâm tướng. Vì được báo sanh tam muội nên thường nhập tam muội. Vì thành tựu chúng sanh nên tùy theo thiện căn mà chúng sanh đáng được để thọ thân hầu giáo hóa họ.

Trên đây là năm điều mà đại Bồ Tát trụ bực bát địa được đầy đủ.

Thế nào là đại Bồ Tát nhiếp thọ vô biên thế giới mà phần mình hóa độ nhằm đến công đức thành tựu đầy đủ ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát hóa độ chúng sanh trong vô biên thế giới đúng như chỗ đáng được độ của Phật pháp, đây là nhiếp thọ vô biên thế giới mà phần mình hóa độ. Được đầy đủ sáu ba la mật, đây là được như chỗ nguyện cầu. Do từ vô ngại biện lực nên biết tiếng

nói của chư Thiên Long, Càn thất bà. Vì đời đời thường hóa sanh nên thai sanh được thành tựu. Vì thường sanh trong nhà vọng tộc nên nhà được thành tựu. Vì sanh nơi dòng Sát Đế Lợi hoặc Bà La Môn nên chỗ sanh thành tựu. Như họ của Bồ Tát quá khứ sanh mà sanh trong đó nên họ được thành tựu. Vì thuần dùng hàng đại Bồ Tát làm quyến thuộc nên quyến thuộc được thành tựu. Vì lúc sanh ra quang minh của Bồ Tát chiếu khắp vô lượng vô biên thế giới cũng chẳng chấp lấy tướng quang minh nên xuất sanh được thành tựu. Vì khi xuất gia có vô lượng chư Thiên theo hầu hạ và quyết định đưa chúng sanh đến quả Tam thừa nên xuất gia thành tựu. Cây bồ đề dùng hoàng kim làm gốc, bảy báu làm thân, nhánh, lá chiếu sáng khắp vô lượng vô số thế giới mười phương, đây là trang nghiêm Phật thọ thành tựu. Chúng sanh được thanh tịnh, Phật độ cũng thanh tịnh, đây là tất cả công đức lành thành tựu đầy đủ.

Trên đây là mười hai pháp của bậc cửu địa đại Bồ Tát thành tựu đầy đủ.

Thế nào là đại Bồ Tát an trụ trong bậc thập địa phải biết như Phật ?

Này Tu Bồ Đề ! Nếu đại Bồ Tát đầy đủ sáu ba la mật, tứ niệm xứ nhẫn đến đầy đủ mười tám pháp bất cộng và nhứt thiết chủng trí dứt tất cả phiền não và tập khí, thời gọi là đại Bồ Tát an trụ trong bậc thập địa phải biết là chư Phật.

Này Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong bậc thập địa này dùng sức phương tiện để thật hành sáu ba la mật, tứ niệm xứ nhẫn đến thật hành mười tám pháp bất cộng, vượt qua bậc cần huệ địa, bậc tánh địa, bậc bát nhơn địa, bậc kiến địa, bậc bạc địa, bậc ly dục địa, bậc dĩ tác địa, bậc Bích Chi Phật địa, bậc Bồ Tát địa. Vượt qua chín bậc trên mà an trụ nơi Phật địa, đây là Bồ Tát thập địa.

Đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa phát thú".

PHẨM XUẤT ĐÁO

THỨ HAI MƯƠI MỐT

"Nầy Tu Bồ Đề ! Ông hỏi Đại thừa nầy từ chỗ nào phát xuất và đến an trụ chỗ nào ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại thừa nầy phát xuất từ trong tam giới đến an trụ trong nhứt thiết trí, vì là pháp bất nhị vậy.

Tại sao vậy ?

Đại thừa và nhứt thiết trí là hai pháp chẳng hiệp, chẳng tan, không sắc, không hình, không đối là nhứt tướng, chính là vô tướng.

Nếu có người muốn cho thiết tế phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Nếu có người muốn cho pháp như, pháp tánh, bất tư nghì tánh phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Nếu có người muốn cho sắc không, thọ, tưởng, hành, thức không phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Tại sao vậy ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Tướng không của sắc, thọ, tưởng, hành, thức chẳng ra từ tam giới cũng chẳng an trụ nhứt thiết trí, vì sắc sắc tướng rỗng không, thọ, tưởng, hành, thức thức tướng rỗng không vậy.

Nếu có người muốn cho nhãn không phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Nếu có người muốn cho nhĩ, tĩ, thiệt thân, ý không phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Nếu có người muốn cho sắc không, thanh không nhãn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ không phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Tại sao vậy ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Nhãn không nhãn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ không chẳng

ra từ tam giới cũng chẳng an trụ nhưt thiết trí, vì nhân nhân tướng rỗng không nhần đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ, ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ tướng rỗng không vậy.

Nếu có người muốn cho mộng, ảo, diệm, hưởng, ảnh và hóa phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Tại sao vậy ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Mộng tướng nhần đến hóa tướng chẳng ra từ tam giới cũng chẳng an trụ trong nhưt thiết trí, vì mộng mộng tướng rỗng không nhần đến hóa hóa tướng rỗng không vậy.

Nếu có người muốn cho Đàn na ba la mật phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Nếu có người muốn cho Thi la ba la mật, Sằn đề ba la mật, Tỳ lê gia ba la mật, Thiên na ba la mật, Bát nhã ba la mật phát xuất thời là muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Tại sao vậy ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật chẳng ra từ tam giới cũng chẳng an trụ trong nhứt thiết trí, vì Đàn na Đàn na tướng rỗng không nhần đến Bát nhã. Bát nhã tướng rỗng không vậy.

Nếu có người muốn nội không nhần đến vô pháp hữu pháp không phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Tại sao vậy ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Nội không tướng đến vô pháp hữu pháp không tướng chẳng ra từ tam giới cũng chẳng an trụ trong nhứt thiết trí, vì nội không nội không tánh rỗng không nhần đến vô pháp hữu pháp không vô pháp hữu pháp không tánh rỗng không vậy.

Nếu có người muốn cho tứ niệm xứ đến thập bát bất cộng pháp phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Tại sao vậy ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Tứ niệm xứ tánh đến thập bát bất cộng pháp tánh chẳng ra từ tam giới cũng chẳng an trụ trong nhứt thiết trí, vì tứ niệm xứ tứ niệm xứ tánh rỗng không nhấn đến bất cộng pháp bất cộng pháp tánh rỗng không vậy.

Nếu có người muốn cho A La Hán phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Nếu có người muốn cho Bích Chi Phật phát xuất thời là muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Nếu có người muốn cho Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Đẳng Giác phát xuất thời là người muốn cho pháp vô tướng phát xuất.

Tại sao vậy ?

Nầy Tu Bồ Đề ! A La Hán tánh, Bích Chi Phật tánh và Phật tánh chẳng ra từ tam giới cũng chẳng an trụ trong nhứt thiết trí, vì A La Hán A La Hán tánh rỗng không, Bích Chi Phật Bích Chi Phật tánh rỗng không, Phật Phật tánh rỗng không vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Do nhơn duyên trên đây nên Đại thừa nầy phát xuất từ trong tam giới đến an trụ trong nhứt thiết trí, vì bất động vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Ông hỏi Đại thừa nầy đến an trụ chỗ nào ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại thừa nầy không chỗ an trụ, vì tất cả pháp không có tướng an trụ vậy. Đại thừa nầy nếu có an trụ thời là chẳng phải an trụ.

Nầy Tu Bồ Đề ! Ví như pháp tánh bất sanh, bất diệt, bất cấu, bất tịnh, vô khởi, vô tác chẳng phải trụ, chẳng phải chẳng trụ, vì pháp tánh pháp tánh tướng rỗng không vậy, nhần đến vì vô tác vô tác tánh rỗng không vậy.

Như pháp tánh, các pháp khác cũng như vậy, chẳng phải trụ, chẳng phải chẳng trụ.

Đại thừa nầy cũng như vậy, chẳng phải trụ, chẳng phải chẳng trụ.

Nầy Tu Bồ Đề ! Do nhơn duyên như thế nên Đại thừa nầy không chỗ an trụ, vì là pháp bất trụ, là pháp bất động vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Ông hỏi ai ngồi Đại thừa này để phát xuất ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Không có ai ngồi Đại thừa này để phát xuất. Tại sao vậy ? Vì Đại thừa này cùng người phát xuất và pháp bị sử dụng cùng thời gian phát xuất đều vô sở hữu cả.

Nếu tất cả pháp là vô sở hữu thời dùng pháp gì để phát xuất ?

Tại sao vậy ?

Ngã bất khả đắc nhãn đến tri giả, kiến giả bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Bất khả tư nghì tánh bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Ngũ ấm, thập nhị nhập, thập bát giới bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Nội không đến vô pháp hữu pháp không bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Tu Đà Hoàn đến Bồ Tát, chư Phật bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Tu Đà Hoàn quả đến nhưt thiết chủng trí bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Bất sanh, bất diệt, bất cấu, bất tịnh, vô khởi, vô tác bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Quá khứ thế, vị lai thế, hiện tại thế, sanh, trụ, diệt bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Tăng, giảm bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Vì những pháp gì bất khả đắc nên là bất khả đắc ?

Nầy Tu Bồ Đề ! Vì pháp tánh bất khả đắc nên là bất khả đắc.

Vì như thiết tế, bất khả tư nghì tánh, pháp tướng, pháp vị bất khả đắc nên là bất khả đắc.

Vì Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật bất khả đắc nên là bất khả đắc.

Vì nội không đến vô pháp hữu pháp không bất khả đắc nên là bất khả đắc.

Vì tứ niệm xứ đến bất cộng pháp bất khả đắc nên là bất khả đắc.

Vì Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật, chư Phật bất khả đắc nên là bất khả đắc.

Vì Tu Đà Hoàn quả, Tư Đà Hàm quả, A Na Hàm quả, A La Hán quả, Bích Chi Phật đạo, Phật đạo bất khả đắc nên là bất khả đắc.

Vì bất sanh, bất diệt đến vô khởi, vô tác bất khả đắc nên là bất khả đắc.

Lại vì sơ địa đến thập địa bất khả đắc nên là bất khả đắc, vì rốt ráo không vậy.

Thế nào là sơ địa đến thập địa ? Chính là càn huệ địa, tánh địa, bát nhơn địa, kiến địa, bạc địa, ly dục địa, dĩ tác địa, Bích Chi Phật địa, Bồ Tát địa và Phật địa.

Trong nội không đến vô pháp hữu pháp không chẳng có thể được sơ địa đến thập địa.

Tại sao vậy ? Vì sơ địa chẳng phải được chẳng phải chẳng được, nhân đến thập địa chẳng phải được chẳng phải chẳng được, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Trong nội không đến vô pháp hữu pháp không, thành tựu chúng sanh bất khả đắc, tịnh Phật quốc độ bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Trong nội không đến vô pháp hữu pháp không, ngũ nhân bất khả đắc, vì rốt ráo thanh tịnh vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Vì thế nên đại Bồ Tát do nơi tất cả pháp bất khả đắc mà ngồi Đại thừa này từ tam giới phát xuất an trụ trong nhứt thiết trí".

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

QUYỂN THỨ BẢY

Hán dịch : Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch : Tỳ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM THẮNG XUẤT

THỨ HAI MƯƠI HAI

Ngài Huệ Mạng Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại thừa và người Đại thừa vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bạch đức Thế Tôn ! Đại thừa này đồng đẳng với hư không.

Như hư không dung thọ vô lượng vô biên a tăng kỳ chúng sanh. Cũng vậy, Đại thừa này dung thọ vô lượng vô biên a tăng kỳ chúng sanh.

Đại thừa này, chẳng thấy chỗ đến, chẳng thấy chỗ đi, chẳng thấy chỗ dừng ở.

Đại thừa này, chẳng thể được quá khứ, chẳng thể được vị lai, chẳng thể được hiện tại. Ba đời bình đẳng là Đại thừa này.

Do duyên có trên đây nên gọi là Đại thừa".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy. Đây Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát Đại thừa là sáu ba la mật : Đàn na ba la mật, Thi la ba la mật, Sằn đề ba la mật, Tỳ lê gia ba la mật, Thiên na ba la mật, Bát nhã ba la mật.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa là tất cả đà la ni môn, tất cả tam muội môn. Như là thủ lãnh nghiêm tam muội đến lý trước như hư không bất nhiễm tam muội.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa là nội không đến vô pháp hữu pháp không.

Lại có đại Bồ Tát Đại thừa là tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng.

Này Tu Bồ Đề ! Như lời ông nói, Đại thừa này vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu Dục giới là có chơn thiệt chẳng hư vọng, là đế lý chẳng diên đảo, thường hằng chẳng hư hoại chẳng phải pháp không có, thời Đại thừa nầy không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi Dục giới hư vọng, nhớ tưởng, phân biệt, hòa hiệp danh tự v.v... có tất cả tướng vô thường phá hoại là pháp không có. Thế nên Đại thừa nầy vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu Sắc giới và Vô sắc giới là có chơn thiệt chẳng hư vọng, là đế lý chẳng diên đảo, thường hằng chẳng hư hoại, chẳng phải pháp không có, thời Đại thừa nầy không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi Sắc giới và Vô sắc giới hư vọng, nhớ tưởng, phân biệt, hòa hiệp danh tự v.v... có tất cả tướng vô thường phá hoại là pháp không có. Thế nên Đại thừa nầy vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu sắc uẩn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ là có chơn thiệt chẳng hư vọng, là đế lý chẳng điên đảo, thường hằng chẳng hư hoại, chẳng phải pháp không có, thời Đại thừa nầy không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi sắc uẩn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ hư vọng, nhớ tưởng, phân biệt, hòa hiệp danh tự v.v... có tất cả tướng vô thường phá hoại là pháp không có, nên Đại thừa nầy vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu pháp tánh như thiệt tế, bất khả tư nghì tánh là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời Đại thừa nầy không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi pháp tánh đến bất tư nghì tánh không có pháp, chẳng phải pháp, nên Đại thừa nầy vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu Đản na ba la mật đến Bát nhã ba la mật là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời Đại thừa nầy không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi Đản na ba la mật đến Bát nhã ba la mật không có pháp chẳng phải pháp, nên Đại thừa nầy vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu nội không đến vô pháp hữu pháp không là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời Đại thừa nầy không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi nội không đến vô pháp hữu pháp không không có pháp, chẳng phải pháp, nên Đại thừa nầy vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời Đại thừa nầy không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi tứ niệm xứ đến bất cộng pháp không có pháp, chẳng phải pháp, nên Đại thừa này vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Này Tu Bồ Đề ! Nếu tánh nhơn pháp, bát nhơn pháp, Tu Đà Hoàn pháp, Tư Đà Hàm pháp, A Na Hàm pháp, A La Hán pháp, Bích Chi Phật pháp và Phật pháp là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời Đại thừa này không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi tánh nhơn pháp đến Phật pháp không có pháp, chẳng phải pháp, nên Đại thừa này vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Này Tu Bồ Đề ! Nếu bậc tánh địa, bậc bát nhơn, bậc Tu Đà Hoàn nhĩ đến Phật là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời Đại thừa này không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi tánh địa đến chư Phật không có pháp chẳng phải pháp, nên Đại thừa này vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời Đại thừa này không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la không có pháp chẳng phải pháp, nên Đại thừa này vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu đại Bồ Tát từ lúc mới phát tâm đến lúc ngồi đạo tràng, những tâm trong khoảng trung gian đó là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời Đại thừa này không thể vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Bởi những tâm trong khoảng trung gian từ lúc phát tâm đến lúc ngồi đạo tràng của đại Bồ Tát không có pháp chẳng phải pháp, nên Đại thừa này vượt

hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu như kim cang huệ của đại Bồ Tát là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời đại Bồ Tát này không thể biết được tất cả kiết sử và tập khí không có pháp, chẳng phải pháp để được nhưt thiết chủng trí.

Bởi như kim cang huệ không có pháp, chẳng phải pháp, nên đại Bồ Tát biết được tất cả kiết sử và tập khí không có pháp, chẳng phải pháp được nhưt thiết chủng trí. Thế nên Đại thừa này vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu ba mươi hai tướng của chư Phật là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời oai đức của chư Phật chẳng thể chiếu sáng vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên Nhơn, A tu la.

Bởi ba mươi hai tướng không có pháp, chẳng phải pháp, nên oai đức của chư Phật chiếu sáng vượt hơn tất cả thế gian và chư Thiên, Nhơn, A tu la.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu quang minh của chư Phật là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời chẳng thể chiếu khắp hằng sa quốc độ.

Bởi quang minh của chư Phật không có pháp, chẳng phải pháp, nên có thể chiếu khắp hằng sa quốc độ.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu sáu mươi thứ âm thanh trang nghiêm của chư Phật là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời chư Phật chẳng thể dùng sáu mươi thứ âm thanh trang nghiêm ấy thâu đến khắp vô lượng a tăng kỳ quốc độ mười phương.

Bởi sáu mươi thứ âm thanh trang nghiêm của chư Phật không có pháp, chẳng phải pháp, nên chư Phật có thể dùng âm thanh trang nghiêm ấy thâu đến khắp vô lượng a tăng kỳ quốc độ mười phương.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu pháp luân của chư Phật là pháp có mà chẳng phải là pháp không có, thời chư Phật không thể chuyển pháp luân mà tất cả Sa Môn, Bà

La Môn hoặc chư Thiên vương, Ma vương, Phạm vương và tất cả thế gian chúng sanh đều chẳng chuyển được.

Bởi pháp luân của chư Phật không có pháp, chẳng phải pháp, nên chư Phật có thể chuyển pháp luân mà tất cả Sa Môn, Bà La Môn hoặc Trời, Người và tất cả chúng khác trong thế gian đều chẳng chuyển được.

Nầy Tu Bồ Đề ! Chư Phật vì chúng sanh chuyển pháp luân. Nếu chúng sanh ấy là pháp thiệt có mà chẳng phải là pháp không có, thì không thể làm cho chúng sanh ấy ở nơi vô dư y Niết Bàn mà nhập Niết Bàn.

Bởi chư Phật vì chúng sanh chuyển pháp luân. Chúng sanh ấy không có pháp, chẳng phải pháp, nên có thể làm cho chúng sanh ấy ở trong vô dư y Niết Bàn đã diệt độ, nay diệt độ, sẽ diệt độ".

PHẨM ĐẲNG KHÔNG

THỨ HAI MƯƠI BA

"Nầy Tu Bồ Đề ! Ông nói Đại thừa đồng đẳng với hư không.

Đúng như vậy, Đại thừa đồng đẳng với hư không.

Nầy Tu Bồ Đề ! Như hư không không có Đông, Tây v.v... mười phương, Đại thừa cũng không có mười phương.

Như hư không chẳng phải dài, vắn, vuông, tròn, Đại thừa cũng chẳng phải dài, vắn, vuông, tròn.

Như hư không chẳng phải xanh, vàng, đỏ, trắng, đen, Đại thừa cũng chẳng phải xanh, vàng, đỏ, trắng, đen.

Thế nên nói rằng Đại thừa đồng đẳng với hư không.

Nầy Tu Bồ Đề ! Như hư không chẳng phải quá khứ, vị lai, hiện tại. Cũng

vậy, Đại thừa chẳng phải quá khứ, vị lai, hiện tại.

Như hư không chẳng tăng, chẳng giảm. Cũng vậy, Đại thừa chẳng tăng, chẳng giảm.

Như hư không chẳng cấu, chẳng tịnh. Cũng vậy, Đại thừa chẳng cấu, chẳng tịnh.

Như hư không chẳng sanh, chẳng diệt, không dùng, không đổi. Cũng vậy, Đại thừa chẳng sanh, chẳng diệt, không dùng, không đổi.

Như hư không chẳng phải thiện bất thiện, chẳng phải ký vô ký. Cũng vậy, Đại thừa chẳng phải thiện bất thiện, chẳng phải ký vô ký.

Như hư không chẳng thấy nghe, chẳng hay biết. Cũng vậy, Đại thừa không thấy nghe, hay biết.

Như hư không chẳng thể biết được, chẳng thể hay được, chẳng thể thấy được, chẳng thể dứt được, chẳng thể chứng được, chẳng thể tu được. Cũng vậy, Đại thừa chẳng thể biết được, hay được, thấy

được, dứt được, cũng chẳng thể chứng được, tu được.

Thế nên nói rằng Đại thừa đồng đẳng với hư không.

Này Tu Bồ Đề ! Hư không chẳng phải tướng nhiễm, tướng ly. Cũng vậy, Đại thừa chẳng phải tướng nhiễm, chẳng phải tướng ly.

Như hư không chẳng hệ thuộc Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới. Cũng vậy, Đại thừa chẳng hệ thuộc Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới.

Như hư không chẳng có sơ phát tâm nhẫn đến đệ thập tâm. Cũng vậy, Đại thừa không có sơ phát tâm nhẫn đến đệ thập tâm.

Như hư không chẳng có càn huệ địa, tánh nhơn địa, bát nhơn địa, kiến địa, bạc địa, ly dục địa, dĩ tác địa. Cũng vậy, Đại thừa không có càn huệ địa đến dĩ tác địa.

Như hư không chẳng có quả Tu Đà Hoàn, quả Tư Đà Hàm, quả A Na Hàm,

quả A La Hán. Cũng vậy, Đại thừa không có quả Tu Đà Hoàn đến quả A La Hán.

Như hư không chẳng có Thanh Văn địa, Bích Chi Phật địa. Cũng vậy, Đại thừa không có Thanh Văn địa đến Phật địa.

Thế nên nói rằng Đại thừa đồng đẳng với hư không.

Nầy Tu Bồ Đề ! Như hư không chẳng phải sắc vô sắc, chẳng phải khả kiến, bất khả kiến, chẳng phải hữu đối, vô đối, chẳng phải hiệp, chẳng phải tán. Cũng vậy, Đại thừa chẳng phải sắc nhãn đến chẳng phải tán.

Như hư không chẳng phải thường vô thường, chẳng phải lạc, khổ, chẳng phải ngã vô ngã. Cũng vậy, Đại thừa chẳng phải thường vô thường, lạc, khổ, ngã vô ngã.

Như hư không chẳng phải không bất không, chẳng phải tướng vô tướng, chẳng phải tác vô tác. Cũng vậy, Đại thừa chẳng phải không đến chẳng phải vô tác.

Như hư không chẳng phải tịch diệt chẳng tịch diệt, chẳng phải ly chẳng ly.

Cũng vậy, Đại thừa chẳng phải tịch diệt đến chẳng phải chẳng ly.

Như hư không chẳng phải tối sáng. Cũng vậy, Đại thừa chẳng phải tối sáng.

Như hư không chẳng phải khả đắc, bất khả đắc. Cũng vậy, Đại thừa chẳng phải khả đắc, chẳng phải bất khả đắc.

Như hư không chẳng phải khả thuyết, bất khả thuyết. Cũng vậy, Đại thừa chẳng phải khả thuyết, chẳng phải bất khả thuyết.

Thế nên nói rằng Đại thừa đồng đẳng với hư không.

Này Tu Bồ Đề ! Như lời ông nói, như hư không dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh, Đại thừa cũng dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh.

Đúng như vậy. Vì chúng sanh vô sở hữu, nên biết rằng hư không vô sở hữu. Vì hư không vô sở hữu, nên biết rằng Đại thừa cũng vô sở hữu. Do đây nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh.

Tại sao vậy ? Vì chúng sanh hư không và Đại thừa đều bất khả đắc vậy.

Lại nầy Tu Bồ Đề ! Vì Đại thừa vô sở hữu nên biết rằng vô số vô sở hữu. Vì vô số vô sở hữu nên biết rằng vô lượng vô sở hữu. Vì vô lượng vô sở hữu nên biết rằng vô biên vô sở hữu. Vì vô biên vô sở hữu nên biết rằng tất cả các pháp vô sở hữu. Do đây nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh.

Tại sao vậy ? Vì chúng sanh hư không, Đại thừa vô số vô lượng vô biên, tất cả các pháp đều bất khả đắc vậy.

Lại nầy Tu Bồ Đề ! Vì ngã nhẫn đến tri giả, kiến giả đều vô sở hữu, nên biết rằng pháp như, pháp tánh, thiết tế vô sở hữu.

Vì pháp như, pháp tánh, thiết tế vô sở hữu, nên biết nhẫn đến vô số vô lượng vô biên đều vô sở hữu.

Vì vô số vô lượng vô biên vô sở hữu nên biết tất cả pháp vô sở hữu.

Do nhơn duyên nầy nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng

sanh. Tại sao vậy ? Vì chúng sanh ngã nhãn đến tri giả, kiến giả cùng thiết tế đến vô biên và tất cả pháp đều bất khả đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Vì ngã đến tri giả, kiến giả đều vô sở hữu nên biết rằng bất tư nghì tánh vô sở hữu.

Vì bất tư nghì tánh vô sở hữu nên biết sắc, thọ, tưởng, hành, thức vô sở hữu.

Vì sắc, thọ, tưởng, hành, thức vô sở hữu nên biết hư không vô sở hữu.

Vì hư không vô sở hữu nên biết Đại thừa vô sở hữu.

Vì Đại thừa vô sở hữu nên biết vô số vô lượng vô biên đều vô sở hữu.

Vì vô biên vô sở hữu nên biết tất cả các pháp vô sở hữu.

Do như duyên này nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh. Vì ngã nhãn đến tri giả, kiến giả, tất cả các pháp đều bất khả đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Vì ngã vô sở hữu nhân đến tri giả, kiến giả vô sở hữu nên biết nhân, nhĩ, tĩ, thiết, thân, ý vô sở hữu.

Vì nhân, nhĩ, tĩ, thiết, thân, ý vô sở hữu nên biết hư không vô sở hữu.

Vì hư không vô sở hữu nên biết Đại thừa vô sở hữu.

Vì Đại thừa vô sở hữu nên biết vô số vô lượng vô biên và tất cả các pháp vô sở hữu.

Do như duyên này nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh. Vì ngã đến tất cả các pháp đều bất khả đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Vì ngã nhân đến tri giả, kiến giả đều vô sở hữu nên Đà na ba la mật đến Bát nhã ba la mật đều vô sở hữu.

Vì Bát nhã ba la mật vô sở hữu nên biết hư không vô sở hữu.

Vì hư không vô sở hữu nên biết Đại thừa vô sở hữu.

Vì Đại thừa vô sở hữu nên biết vô số vô lượng vô biên vô sở hữu.

Vì vô số vô lượng vô biên vô sở hữu nên biết tất cả các pháp vô sở hữu.

Do nhơn duyên nầy nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh. Tại sao vậy ? Vì ngã chúng sanh đến tất cả các pháp đều bất khả đắc vậy.

Lại nầy Tu Bồ Đề ! Vì ngã đến tri giả, kiến giả đều vô sở hữu nên biết nội không đến vô pháp hữu pháp không đều vô sở hữu.

Vì vô pháp hữu pháp không vô sở hữu nên biết hư không vô sở hữu.

Vì hư không vô sở hữu nên biết Đại thừa vô sở hữu.

Vì Đại thừa vô sở hữu nên biết vô số vô lượng vô biên vô sở hữu.

Vì vô biên vô sở hữu nên biết tất cả các pháp vô sở hữu.

Do nhơn duyên nầy nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh.

Tại sao vậy ? Vì ngã chúng sanh đến tất cả các pháp đều bất khả đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Vì ngã chúng sanh đến tri giả, kiến giả vô sở hữu nên biết tứ niệm xứ đến bất cộng pháp vô sở hữu.

Vì bất cộng pháp vô sở hữu nên biết hư không vô sở hữu.

Vì hư không vô sở hữu nên biết Đại thừa vô sở hữu.

Vì Đại thừa vô sở hữu nên biết vô số vô lượng vô biên vô sở hữu.

Vì vô biên vô sở hữu nên biết tất cả các pháp vô sở hữu.

Do như duyên này nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh. Tại sao vậy ? Vì ngã chúng sanh đến tất cả các pháp đều bất khả đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Vì ngã chúng sanh đến tri giả, kiến giả vô sở hữu nên biết tánh địa đến dĩ tác địa vô sở hữu.

Vì dĩ tác địa vô sở hữu nên biết hư không vô sở hữu.

Vì hư không vô sở hữu nên biết Đại thừa vô sở hữu.

Vì Đại thừa vô sở hữu nên biết vô số vô lượng vô biên vô sở hữu.

Vì vô biên vô sở hữu nên biết tất cả các pháp vô sở hữu.

Do nhơn duyên này nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh. Tại sao vậy ? Vì ngã chúng sanh đến tất cả các pháp đều bất khả đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Vì ngã đến tri giả, kiến giả vô sở hữu nên biết Tu Đà Hoàn đến A La Hán vô sở hữu.

Vì A La Hán vô sở hữu nên biết tất cả các pháp vô sở hữu.

Do nhơn duyên này nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh. Tại sao vậy ? Vì bất khả đắc vậy.

Lại này Tu Bồ Đề ! Vì ngã đến tri giả, kiến giả vô sở hữu nên biết Thanh Văn thừa vô sở hữu.

Vì Thanh Văn thừa vô sở hữu nên biết Bích Chi Phật thừa vô sở hữu.

Vì Bích Chi Phật thừa vô sở hữu nên biết Phật thừa vô sở hữu.

Vì Phật thừa vô sở hữu nên biết người Thanh Văn vô sở hữu.

Vì người Thanh Văn vô sở hữu nên biết Tu Đà Hoàn vô sở hữu hẳn đến Phật vô sở hữu.

Vì Phật vô sở hữu nên biết nhưt thiết chủng trí vô sở hữu.

Vì nhưt thiết chủng trí vô sở hữu nên biết hư không vô sở hữu.

Vì hư không vô sở hữu nên biết Đại thừa vô sở hữu.

Vì Đại thừa vô sở hữu nên vô số đến tất cả các pháp vô sở hữu.

Do nhưn duyên nầy nên Đại thừa dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh. Tại sao vậy ?

Vì bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Như trong tánh Niết Bàn dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh, Đại thừa nầy cũng dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh.

Do nhơn duyên nầy nên nói rằng Đại thừa đồng đẳng với hư không cũng dung thọ vô lượng vô biên vô số chúng sanh.

Nầy Tu Bồ Đề ! Như lời ông nói, Đại thừa nầy chẳng thấy chỗ đến, chẳng thấy chỗ đi, chẳng thấy chỗ ở.

Đúng như vậy. Đại thừa nầy chẳng thấy chỗ đến, chỗ đi, chỗ ở. Tại sao vậy ? Vì tất cả các pháp tướng chẳng lay động vậy nên các pháp chẳng có chỗ đến, chỗ đi, chỗ ở.

Tại sao vậy ? Nầy Tu Bồ Đề ! Sắc không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở. Thọ, tưởng, hành, thức cũng như vậy.

Sắc pháp, thọ pháp, tưởng pháp, hành pháp, thức pháp không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Sắc như, thọ như, tướng như, hành như, thức như không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Sắc tánh đến thức tánh không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Sắc tướng đến thức tướng không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Như ngũ uẩn, thập nhị nhập, thập bát giới, lục đại chủng cũng vậy. Nhãn, nhãn pháp, nhãn như, nhãn tánh, nhãn tướng, đến thức chủng, thức chủng pháp, thức chủng như, thức chủng tánh, thức chủng tướng không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Nầy Tu Bồ Đề ! Như, như pháp, như như, như tánh, như tướng, thiết tế, thiết tế pháp, thiết tế như, thiết tế tánh, thiết tế tướng, bất khả tư nghì, bất khả tư nghì pháp, bất khả tư nghì như, bất khả tư nghì tánh, bất khả tư nghì tướng, đều không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật, ba la mật, ba la mật pháp, ba la mật như, ba la mật tánh, ba la mật tướng, không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Tứ niệm xứ, tứ niệm xứ pháp, tứ niệm xứ như, tứ niệm xứ tánh, tứ niệm xứ tướng, không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở. Nhẫn đến mười tám pháp bát cộng cũng vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Bồ Tát, Bồ Tát pháp, Bồ Tát như, Bồ Tát tánh, Bồ Tát tướng không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Phật, Phật pháp, Phật như, Phật tánh, Phật tướng không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác, chánh giác pháp, chánh giác như, chánh giác tánh, chánh giác tướng không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Nầy Tu Bồ Đề ! Hữu vi, hữu vi pháp, hữu vi như, hữu vi tánh, hữu vi tướng không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Vô vi, vô vi pháp, vô vi như, vô vi tánh, vô vi tướng, không từ đâu đến, cũng chẳng đi đâu, cũng không chỗ ở.

Do nhơn duyên nầy nên Đại thừa đây chẳng thấy chỗ đến, chẳng thấy chỗ đi, chẳng thấy chỗ ở.

Nầy Tu Bồ Đề ! Như lời ông nói, Đại thừa đây tiền tế, hậu tế, trung tế đều bất khả đắc, Đại thừa đây gọi là ba đời bình đẳng nên gọi là Đại thừa.

Đúng như vậy. Nầy Tu Bồ Đề ! Đại thừa đây tiền tế bất khả đắc, hậu tế bất khả đắc, trung tế bất khả đắc, ba đời bình đẳng nên gọi là Đại thừa.

Tại sao vậy ? Vì đời quá khứ thời đời quá khứ rỗng không, đời vị lai thời đời vị lai rỗng không, đời hiện tại thời đời hiện tại rỗng không, ba đời bình đẳng thời ba đời bình đẳng rỗng không, Đại

thừa thời Đại thừa rỗng không, Bồ Tát thời Bồ Tát rỗng không. Tại sao vậy ? Tánh không này chẳng phải một, chẳng phải hai, chẳng phải khác, thế nên gọi là ba đời bình đẳng, là đại Bồ Tát Đại thừa.

Trong Đại thừa này, bình đẳng cùng chẳng bình đẳng đều bất khả đắc, nhiễm cùng chẳng nhiễm, sân cùng chẳng sân, si cùng chẳng si, mạn cùng chẳng mạn đều bất khả đắc, nhấn đến tất cả pháp thiện cùng pháp bất thiện đều bất khả đắc.

Trong Đại thừa này, thường cùng vô thường, lạc cùng khổ, thiệt cùng không thiệt, ngã cùng vô ngã đều bất khả đắc.

Trong Đại thừa này, Dục giới, Sắc giới, Vô sắc giới đều bất khả đắc. Vượt qua Dục giới, vượt qua Sắc giới, vượt qua Vô sắc giới đều bất khả đắc.

Tại sao vậy ? Vì Đại thừa này, tự pháp bất khả đắc vậy.

Này Tu Bồ Đề ! Quá khứ sắc, thọ, tưởng, hành thức, quá khứ sắc, thọ,

tuởng, hành, thức rỗng không. Vị lai sắc, thọ, tuởng, hành, thức, vị lai sắc, thọ, tuởng, hành, thức rỗng không. Hiện tại sắc, thọ, tuởng, hành, thức, hiện tại sắc, thọ, tuởng, hành, thức rỗng không.

Trong tánh không, quá khứ, vị lai, hiện tại sắc, thọ, tuởng, hành, thức đều bất khả đắc. Tại sao vậy ? Vì trong tánh không, không đó còn là bất khả đắc huống là trong tánh không mà có được những tam thế ngũ uẩn.

Nầy Tu Bồ Đề ! Quá khứ, vị lai, hiện tại lục ba la mật đều bất khả đắc. Trong ba đời bình đẳng, lục ba la mật cũng bất khả đắc. Tại sao vậy ? Vì trong bình đẳng, quá khứ, vị lai, hiện tại đều bất khả đắc. Trong bình đẳng, bình đẳng cũng còn là bất khả đắc, huống là trong bình đẳng mà có được quá khứ, hiện tại, vị lai.

Như lục ba la mật, tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng cũng vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Trong quá khứ, vị lai, hiện tại, người phạm phu bất khả đắc.

Trong ba đời bình đẳng, người phạm phu cũng bất khả đắc.

Tại sao vậy ? Vì chúng sanh đến tri giả, kiến giả đều bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Trong quá khứ, vị lai, hiện tại, Thanh Văn, Bích Chi Phật, Bồ Tát và Phật đều bất khả đắc. Trong ba đời bình đẳng, Thanh Văn, Bích Chi Phật, Bồ Tát và Phật cũng đều bất khả đắc.

Tại sao vậy ? Vì chúng sanh đến tri giả, kiến giả đều bất khả đắc vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát an trụ trong Bát nhã ba la mật học tướng ba đời bình đẳng sẽ được đầy đủ nhứt thiết chủng trí. Đây gọi là đại Bồ Tát Đại thừa, cũng chính là tướng ba đời bình đẳng.

Đại Bồ Tát an trụ trong đây thời hơn tất cả thế gian, hàng Trời, Người, A tu la, thành tựu nhứt thiết trí".

Bấy giờ Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Lành thay, lành thay ! Đại Bồ Tát Đại thừa nầy, quá khứ chư đại Bồ tát học trong đây đã được nhứt thiết

chủng trí. Vị lai chư đại Bồ Tát học trong đây sẽ được nhứt thiết chủng trí. Hiện tại chư đại Bồ Tát trong vô lượng vô số quốc độ mười phương cũng học trong đây mà được nhứt thiết chủng trí.

Bạch đức Thế Tôn ! Do đây nên Đại thừa này thiết là đại Bồ Tát Đại thừa vậy".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy. Quá khứ, vị lai, hiện tại chư Phật học trong Đại thừa này nên đã được, sẽ được và hiện được nhứt thiết chủng trí".

PHẨM HỘI TÔNG

THỨ HAI MƯƠI BỐN

Bấy giờ Ngài Phú Lâu Na Di Đa La Ni Tử thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đức Phật sai Ngài Tu Bồ Đề vì chur đại Bồ Tát giải thuyết Bát nhã ba la mật. Nay sao lại nói Đại thừa làm chi ?".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Con nói Đại thừa có rời Bát nhã ba la mật chăng ?".

Đức Phật nói : "Tu Bồ Đề nói Đại thừa không rời Bát nhã ba la mật. Tại sao vậy ? Vì tất cả pháp thiện, pháp trợ đạo, hoặc Thanh Văn pháp, hoặc Bích Chi Phật pháp, hoặc Bồ Tát pháp, hoặc Phật pháp đều nhiếp vào trong Bát nhã ba la mật".

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Những thiện pháp, trợ đạo pháp, Thanh Văn pháp, Bích Chi Phật pháp, Bồ

Tát pháp, Phật pháp nào đều nhiếp vào trong Bát nhã ba la mật ?".

Đức Phật nói : "Những lục ba la mật, tứ niệm xứ, tứ chánh cần, tứ như ý túc, ngũ căn, ngũ lực, thất giác phần, bát thánh đạo phần, ba giải thoát môn, thập lực, tứ vô sở úy, tứ vô ngại trí, đại từ đại bi, mười tám pháp bất cộng đây và những thiện pháp, trợ đạo pháp khác, hoặc Thanh Văn pháp, hoặc Bích Chi Phật pháp, hoặc Bồ Tát pháp, hoặc Phật pháp đều nhiếp vào trong Bát nhã ba la mật.

Nầy Tu Bồ Đề ! Hoặc đại Bồ Tát Đại thừa, hoặc sáu môn ba la mật, hoặc ngũ ấm đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ, hoặc sáu đại chủng, hoặc tứ niệm xứ đến bát thánh đạo phần, ba môn giải thoát và những thiện pháp, hoặc hữu lậu, vô lậu, hoặc hữu vi, vô vi, hoặc tứ đế, hoặc tam giới, hoặc thập bát không, hoặc các môn tam muội, các môn đà la ni đến mười tám pháp bất cộng, hoặc Phật, Phật

pháp, Phật tánh, Phật như, thiết tế, bất khả tư nghì tánh, Niết Bàn, tất cả những pháp này đều chẳng hiệp, chẳng tan, không sắc, không hình, không đôi, không ngại, không đẳng một tướng, chính là vô tướng.

Nầy Tu Bồ Đề ! Do nhơn duyên đây nên Đại thừa của ông nói tùy thuận với Bát nhã ba la mật. Tại sao vậy ? Vì Đại thừa chẳng khác Bát nhã ba la mật, Bát nhã ba la mật chẳng khác Đại thừa, Bát nhã ba la mật cùng Đại thừa không hai, không khác. Năm ba la mật kia cũng như vậy.

Nầy Tu Bồ Đề ! Tứ niệm xứ chẳng khác Đại thừa, Đại thừa chẳng khác tứ niệm xứ, tứ niệm xứ cùng Đại thừa không hai, không khác. Tứ chánh cần đến mười tám pháp bất cộng cũng như vậy.

Do nhơn duyên đây nên Tu Bồ Đề nói Đại thừa chính là nói Bát nhã ba la mật".

PHẨM THẬP VÔ

THỨ HAI MƯƠI LĂM

Ngài Tu Bồ Đề thưa : "Bạch Đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát tiên tế bất khả đắc, hậu tế bất khả đắc, trung tế bất khả đắc.

Vì sắc, thọ, tưởng, hành, thức vô biên nên đại Bồ Tát cũng vô biên.

Sắc, thọ, tưởng, hành, thức là đại Bồ Tát, đây cũng là bất khả đắc.

Nơi tất cả thứ, tất cả chỗ cầu tìm đại Bồ Tát đều bất khả đắc.

Bạch đức Thế Tôn ! Con sẽ dạy cho những đại Bồ Tát nào về Bát nhã ba la mật ?

Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát chỉ có danh tự. Như nói danh tự ngã, ngã rất ráo chẳng sanh. Như ngã, các pháp cũng không tự tánh như vậy.

Những sắc gì rốt ráo chẳng sanh ?
Những thọ, tưởng, hành, thức gì rốt ráo
chẳng sanh ?

Bạch đức Thế Tôn ! Rốt ráo chẳng
sanh thời chẳng gọi là sắc. Rốt ráo chẳng
sanh thời chẳng gọi là thọ, tưởng, hành,
thức.

Bạch đức Thế Tôn ! Nếu pháp rốt ráo
chẳng sanh sẽ dạy Bát nhã ba la mật
này chăng ? Rồi pháp rốt ráo chẳng sanh
cũng không có Bồ Tát thật hành Vô
thượng Chánh đẳng Chánh giác.

Nếu Bồ Tát nghe lời nói này mà tâm
chẳng trầm một, chẳng ăn năn, chẳng
kinh hãi, chẳng sợ sệt, phải biết rằng
đây là bậc đại Bồ Tát có thể thật hành
Bát nhã ba la mật".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi Ngài Tu Bồ Đề :
"Nhơn duyên gì mà nói rằng đại Bồ Tát
tiền tế bất khả đắc, hậu tế bất khả đắc,
trung tế bất khả đắc ?

Nhơn duyên gì mà nói rằng vì sắc vô
biên nên biết Bồ Tát cũng vô biên. Vì

thọ, tướng, hành, thức vô biên nên biết Bồ Tát cũng vô biên ?

Nhơn duyên gì mà nói rằng sắc là Bồ Tát đây cũng bất khả đắc; thọ, tướng, hành, thức là Bồ Tát đây cũng bất khả đắc ?

Nhơn duyên gì mà nói rằng nơi tất cả thứ tất cả chỗ, Bồ Tát đều bất khả đắc, thời sẽ dạy những Bồ Tát nào về Bát nhã ba la mật ?

Nhơn duyên gì mà nói rằng Bồ Tát chỉ có danh tự ?

Nhơn duyên gì mà nói rằng như nói danh tự ngã, ngã rốt ráo chẳng sanh. Như ngã, các pháp cũng không tự tánh như vậy. Những sắc gì rốt ráo chẳng sanh, những thọ, tướng, hành, thức gì rốt ráo chẳng sanh ?

Nhơn duyên gì mà nói rằng rốt ráo chẳng sanh chẳng gọi là sắc, rốt ráo chẳng sanh chẳng gọi là thọ, tướng, hành, thức ?

Nhơn duyên gì mà nói rằng nếu pháp rốt ráo chẳng sanh sẽ dạy Bát nhã ba la mật này chăng ?

Nhơn duyên gì mà nói rằng rời pháp rốt ráo chẳng sanh cũng không có Bồ Tát thật hành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác ?

Nhơn duyên gì mà nói rằng nếu Bồ Tát nghe lời nói này mà tâm chẳng trầm một, chẳng ăn năn, chẳng kinh hãi, chẳng sợ sệt thời gọi là bậc đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật ?".

Ngài Tu Bồ Đề trả lời Ngài Xá Lợi Phất : "Vì chúng sanh vô sở hữu, nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc, hậu tế bất khả đắc, trung tế bất khả đắc. Vì chúng sanh không, vì chúng sanh ly nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Vì sắc vô sở hữu, vì thọ, tưởng, hành, thức vô sở hữu nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc. Vì sắc, thọ, tưởng, hành, thức không, vì sắc, thọ, tưởng, hành, thức ly nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Vì ngũ ấm tánh vô sở hữu nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc. Vì lục ba la mật vô sở hữu nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Tại sao vậy ? Vì trong tánh không, tiên tế bất khả đắc, hậu tế bất khả đắc, trung tế bất khả đắc.

Tánh không chẳng khác Bồ Tát. Bồ Tát chẳng khác tiên tế.

Tánh không cùng Bồ Tát và tiên tế, ba pháp ấy không hai, không khác. Vì nhơn duyên nầy mà Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Vì sáu ba la mật rỗng không, vì sáu ba la mật rời lìa, vì sáu ba la mật tánh không có nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Tại sao vậy ? Vì trong tánh không, tiên tế bất khả đắc, hậu tế bất khả đắc, trung tế bất khả đắc.

Tánh không chẳng khác Bồ Tát. Bồ Tát chẳng khác tiên tế. Tánh không cùng Bồ Tát và tiên tế, ba pháp nầy không

hai không khác. Do đây nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Vì nội không đến vô pháp hữu pháp không là vô sở hữu, là rỗng không, là rời lìa, là tánh không có nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Vì tứ niệm xứ đến bất cộng pháp là vô sở hữu, là rỗng không, là rời lìa, là tánh không có nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Tại sao vậy ? Vì trong tánh không, tiên tế, hậu tế và trung tế đều bất khả đắc. Tánh không cùng Bồ Tát và tiên tế không hai, không khác. Do đây nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Vì tất cả tam muội môn, tất cả đà la ni môn là vô sở hữu, là rỗng không, là rời lìa, là tánh không có nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Vì pháp tánh, pháp như, thiết tế, bất khả tư nghì tánh là vô sở hữu, rỗng không, rời lìa. tánh không có nên Bồ Tát tiên tế bất khả đắc.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Vì Thanh Văn, Bích Chi Phất, Phất Đà là vô sở hữu, rỗng không, rời lìa tánh không có nên Bồ Tát tiền tế bất khả đắc.

Vì Vô thượng Bồ đề, nhưt thiết chủng trí là vô sở hữu, rỗng không, rời lìa tánh không có nên Bồ Tát tiền tế bất khả đắc.

Tại sao vậy ? Vì trong tánh không, tiền tế, hậu tế, trung tế đều bất khả đắc, Bồ Tát cũng bất khả đắc.

Không chẳng khác Bồ Tát, cũng chẳng khác tiền tế. Không cùng Bồ Tát và tiền tế, các pháp này không hai không khác. Do đây nên Bồ Tát tiền tế bất khả đắc.

Như tiền tế, hậu tế và trung tế cũng vậy.

Lại nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Sắc như hư không, thọ, tưởng, hành, thức như hư không.

Tại sao vậy ? Như hư không, biên bờ và trung gian đều bất khả đắc. Vì không có biên và trung nên chỉ gọi tên là hư không.

Cũng vậy, sắc, thọ, tưởng, hành, thức, biên bờ và trung gian đều bất khả đắc. Vì sắc rỗng không. Trong rỗng không cũng không có biên bờ, không có trung gian. Thọ, tưởng, hành, thức cũng vậy.

Do như duyên này nên vì sắc vô biên mà biết Bồ Tát cũng vô biên. Vì thọ, tưởng, hành, thức vô biên nên biết Bồ Tát cũng vô biên. Nhấn đến bất cộng pháp cũng luận thuyết như vậy.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Sắc sắc tướng rỗng không, nhấn đến thức thức tướng rỗng không.

Đàn na ba la mật Đàn na ba la mật tướng rỗng không, nhấn đến Bát nhã ba la mật Bát nhã ba la mật tướng rỗng không.

Nội không nội không tướng rỗng không, nhấn đến vô pháp hữu pháp không vô pháp hữu pháp không tướng rỗng không.

Tứ niệm xứ tứ niệm xứ tướng rỗng không, nhấn đến bất cộng pháp bất cộng pháp tướng rỗng không.

Pháp như pháp như tướng rỗng không, nhãn đến bất khả tư nghì tánh bất khả tư nghì tánh tướng rỗng không.

Tam muội môn tam muội môn tướng rỗng không, nhãn đến nhứt thiết chủng trí nhứt thiết chủng trí tướng rỗng không.

Thanh Văn thừa Thanh Văn thừa tướng rỗng không, nhãn đến Phật thừa Phật thừa tướng rỗng không.

Thanh Văn nhơn Thanh Văn nhơn tướng rỗng không, nhãn đến Phật tướng rỗng không.

Trong rỗng không đó, sắc bất khả đắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng bất khả đắc. Do đây nên sắc là Bồ Tát đây cũng bất khả đắc. Thọ, tưởng, hành, thức là Bồ Tát đây cũng bất khả đắc.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Trong sắc, sắc bất khả đắc. Trong thọ, sắc bất khả đắc. Trong thọ, thọ bất khả đắc. Trong sắc, thọ bất khả đắc. Trong tưởng, thọ bất khả đắc. Trong tưởng, tưởng bất khả đắc. Trong sắc thọ, tưởng bất khả đắc.

Trong hành, tướng bất khả đắc. Trong hành, hành bất khả đắc.

Trong sắc thọ tướng, hành bất khả đắc. Trong thức, hành bất khả đắc. Trong thức, thức bất khả đắc. Trong sắc thọ tướng hành, thức bất khả đắc.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Trong nhãn, nhãn bất khả đắc. Trong nhĩ, nhãn bất khả đắc. Trong nhĩ, nhĩ bất khả đắc. Trong nhãn, nhĩ bất khả đắc. Trong tĩ, nhĩ bất khả đắc. Trong tĩ, tĩ bất khả đắc. Trong nhãn nhĩ, tĩ bất khả đắc. Trong thiết, tĩ bất khả đắc. Trong thiết, thiết bất khả đắc. Trong nhãn nhĩ tĩ, thiết bất khả đắc. Trong thân, thiết bất khả đắc. Trong thân, thân bất khả đắc. Trong nhãn nhĩ tĩ thiết, thân bất khả đắc. Trong ý, thân bất khả đắc. Trong ý, ý bất khả đắc. Trong nhãn nhĩ tĩ thiết thân, ý bất khả đắc.

Như ngũ ấm và sáu căn, sáu trần, sáu thức và sáu xúc cùng sáu xúc, nhơn duyên, sanh thọ cũng vậy.

Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật, nội không đến vô pháp hữu pháp không, tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng, tất cả tam muội môn đến tất cả đà la ni môn, tánh pháp đến Bích Chi Phật pháp, sơ địa đến thập địa, nhứt thiết trí, đạo chủng trí và nhứt thiết chủng trí cũng như vậy.

Tu Đà Hoàn đến Phật cũng như vậy.

Này Ngài Xá Lợi Phất ! Trong Bồ Tát, Bồ Tát bất khả đắc. Trong Bát nhã ba la mật, Bồ Tát bất khả đắc. Trong Bát nhã ba la mật, Bát nhã ba la mật bất khả đắc. Trong Bồ Tát, Bát nhã ba la mật bất khả đắc. Trong Bát nhã ba la mật, giáo hóa vô sở hữu bất khả đắc. Trong giáo hóa, giáo hóa vô sở hữu bất khả đắc. Trong giáo hóa, Bồ Tát và Bát nhã ba la mật vô sở hữu bất khả đắc.

Tất cả pháp vô sở hữu bất khả đắc như vậy. Do nhơn duyên này nên trong tất cả thứ, tất cả chỗ, Bồ Tát bất khả

đắc. Thời sẽ dạy những Bồ Tát nào về Bát nhã ba la mật ?

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Sắc là giả danh. Thọ, tưởng, hành, thức là giả danh. Sắc gọi là chẳng phải sắc, nhãn đến thức gọi là chẳng phải thức.

Tại sao vậy ? Vì danh danh tướng rỗng không. Nếu rỗng không thời chẳng phải Bồ Tát. Do nhơn duyên này nên Bồ Tát chỉ có giả danh.

Này Ngài Xá Lợi Phất ! Đàn na ba la mật chỉ có danh tự. Trong danh tự chẳng phải có Đàn na ba la mật. Trong Đàn na ba la mật chẳng phải có danh tự. Do nhơn duyên này nên Bồ Tát chỉ có giả danh.

Như Đàn na ba la mật, năm ba la mật kia cũng vậy.

Như lục ba la mật, nội không đến vô pháp hữu pháp không, tứ niệm xứ đến bất cộng pháp, tam muội môn, đà la ni môn đến nhứt thiết chủng trí cũng vậy. Do đây nên Bồ Tát chỉ có giả danh.

Lại này Ngài xá Lợi Phất ! Ngã rốt ráo bất khả đắc thời thể nào có sanh. Nhẫn đến tri giả, kiến giả rốt ráo bất khả đắc thời thể nào có sanh.

Sắc đến thức rốt ráo bất khả đắc thời thể nào có sanh.

Nhẫn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ rốt ráo bất khả đắc thời thể nào có sanh.

Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật rốt ráo bất khả đắc thời thể nào có sanh.

Nội không đến vô pháp hữu pháp không rốt ráo bất khả đắc thời thể nào có sanh.

Tứ niệm xứ đến bất cộng pháp rốt ráo bất khả đắc thời thể nào có sanh.

Tam muội môn đến nhứt thiết chủng trí rốt ráo bất khả đắc thời thể nào có sanh.

Thanh Văn đến Phật rốt ráo bất khả đắc thời thể nào có sanh.

Do nhơn duyên này nên nói rằng như ngã, danh tự ngã cũng rốt ráo chẳng sanh.

Lại nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Vì các pháp hòa hiệp sanh nên không có tự tánh.

Những gì hòa hiệp sanh nên không tự tánh ?

Sắc hòa hiệp sanh nên không tự tánh.

Thọ, tưởng, hành, thức hòa hiệp sanh nên không tự tánh.

Nhân đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ hòa hiệp sanh nên không tự tánh.

Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật hòa hiệp sanh nên không tự tánh.

Tứ niệm xứ đến bất cộng pháp hòa hiệp sanh nên không tự tánh.

Lại nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Tất cả pháp vô thường cũng không mất".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Những pháp nào vô thường cũng không mất?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc vô thường cũng không mất. Thọ, tưởng, hành, thức vô thường cũng không mất .

Tại sao vậy ? Vì nếu pháp vô thường thời là tướng lay động, tướng rỗng không.

Do đây nên tất cả pháp hữu vi vô thường cũng không mất.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Hoặc pháp hữu lậu hoặc pháp vô lậu, hoặc pháp hữu ký hoặc pháp vô ký, là pháp vô thường cũng không mất.

Tại sao vậy ? Vì nếu pháp vô thường thời là tướng lay động, là tướng rỗng không. Do đây nên tất cả pháp có tạo tác vô thường cũng không mất.

Lại này Ngài Xá Lợi Phất ! Tất cả pháp chẳng phải thường, chẳng phải diệt".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Những pháp nào chẳng phải thường, chẳng phải diệt ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc chẳng phải thường chẳng phải diệt, thọ, tưởng, hành, thức chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy. Nhẫn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ chẳng phải thường, chẳng phải diệt. Tại sao vậy ? Vì tánh tự như vậy.

Do những nhơn duyên trên đây, nên các pháp hòa hiệp sanh không có tự tánh".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Do duyên có gì mà sắc đến thức rốt ráo chẳng sanh ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc đến thức chẳng phải pháp tạo tác. Vì tác giả bất khả đắc.

Nhãn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ chẳng phải pháp tạo tác, vì tác giả bất khả đắc.

Tất cả pháp đều chẳng phải khởi, chẳng phải tác, vì tác giả bất khả đắc.

Do đây nên sắc đến thức rốt ráo bất sanh".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Do nhơn duyên gì mà rốt ráo chẳng sanh chẳng gọi là sắc đến thức ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc tánh rỗng không. Rỗng không này không có sanh, không có diệt, không có trụ, không có dị. Thọ, tưởng, hành, thức cũng như vậy.

Nhãn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ cùng tất cả pháp hữu vi tánh rỗng

không. Rỗng không này không có sanh, diệt, trụ, dị.

Do đây nên rốt ráo chẳng sanh chẳng gọi là sắc. Rốt ráo chẳng sanh chẳng gọi là thọ, tưởng, hành, thức".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Pháp rốt ráo chẳng sanh, nên dạy Bát nhã ba la mật này chăng ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Rốt ráo chẳng sanh chính là Bát nhã ba la mật. Bát nhã ba la mật chính là rốt ráo chẳng sanh. Bát nhã ba la mật cùng rốt ráo chẳng sanh không hai không khác. Do đây nên nói rằng rốt ráo chẳng sanh, nên dạy Bát nhã ba la mật này chăng ?".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Do nhơn duyên gì mà rời lìa rốt ráo chẳng sanh thời không Bồ Tát thật hành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác ? ".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật, chẳng thấy rốt ráo chẳng sanh khác với Bát nhã ba la mật, cũng chẳng thấy rốt ráo chẳng

sanh khác với Bồ Tát. Rốt ráo chẳng sanh với Bồ Tát không hai, không khác.

Chẳng thấy rốt ráo chẳng sanh khác với sắc, vì rốt ráo chẳng sanh với sắc không hai, không khác.

Chẳng thấy rốt ráo chẳng sanh khác với thọ, tưởng, hành, thức, vì rốt ráo chẳng sanh với thọ, tưởng, hành, thức không hai, không khác. Nhấn đến như thiết chủng trí cũng như vậy.

Do đây nên là rốt ráo chẳng sanh không có Bồ Tát thật hành Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác”.

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : “Do như duyên gì mà Bồ Tát nghe thuyết trên đây tâm chẳng trầm một, chẳng ăn năn, chẳng kinh hãi, chẳng sợ sệt, thời gọi là Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật ?”.

Ngài Tu Bồ Đề nói : “Đại Bồ Tát chẳng thấy các pháp có giác tri tướng. Đại Bồ Tát thấy tất cả các pháp như mộng, như hưởng, như ảnh, như ảo, như diệm, như hóa. Do đây nên nghe thuyết trên đây,

Bồ Tát tâm chẳng trầm một, chẳng ăn năn, chẳng kinh hãi, chẳng sợ sệt".

Bấy giờ Ngài Tu Bồ Đề bạch Phật :
"Thế Tôn ! Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật quán sát các pháp như vậy. Lúc ấy đại Bồ Tát chẳng lãnh thọ sắc, chẳng hiển thị sắc, chẳng an trụ sắc, chẳng chấp trước sắc, cũng chẳng nói là sắc. Với thọ, tưởng, hành, thức cũng như vậy.

Với nhãn, nhĩ, tĩ, thiệt, thân, ý chẳng thọ, chẳng thị, chẳng trụ, chẳng trước, cũng chẳng nói là nhãn đến ý.

Với Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật, chẳng lãnh thọ, chẳng hiển thị, chẳng an trụ, chẳng chấp trước, cũng chẳng nói là Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật.

Với nội không đến vô pháp hữu pháp không, chẳng lãnh thọ, chẳng hiển thị, chẳng an trụ, chẳng chấp trước, cũng chẳng nói là nội không đến vô pháp hữu pháp không.

Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát đối với tứ niệm xứ đến bất cộng pháp nhãn đến nhưt thiết chủng trí, chẳng lãnh thọ, chẳng hiển thị, chẳng an trụ, chẳng chấp trước.

Bạch đức Thế Tôn ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng thấy sắc nhãn đến chẳng thấy nhưt thiết chủng trí.

Tại sao vậy ? Sắc chẳng sanh thời chẳng phải sắc. Thọ, tưởng, hành, thức chẳng sanh thời chẳng phải thọ, tưởng, hành, thức.

Nhãn chẳng sanh thời chẳng phải nhãn. Nhĩ, tĩ, thiệt, thân, ý chẳng sanh thời chẳng phải nhĩ, tĩ, thiệt, thân, ý.

Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật chẳng sanh thời chẳng phải Đàn na ba la mật đến chẳng phải Bát nhã ba la mật.

Nội không đến vô pháp hữu pháp không chẳng sanh thời chẳng phải nội không đến chẳng phải vô pháp hữu pháp không.

Tại sao vậy ? Sắc chẳng sanh thời chẳng hai, chẳng khác. Nhẫn đến vô pháp hữu pháp không chẳng sanh thời chẳng hai, chẳng khác.

Bạch đức Thế Tôn ! Tứ niệm xứ chẳng sanh thời chẳng phải tứ niệm xứ. Nhẫn đến bất cộng pháp chẳng sanh thời chẳng phải bất cộng pháp.

Pháp như, pháp tánh đến bất khả tư nghì tánh chẳng sanh thời chẳng phải pháp như đến chẳng phải bất khả tư nghì tánh. Nhẫn đến nhứt thiết chủng trí chẳng sanh thời chẳng phải nhứt thiết chủng trí.

Tại sao vậy ? Tứ niệm xứ đến nhứt thiết chủng trí chẳng sanh thời chẳng hai, chẳng khác. Bất sanh đây chẳng phải một, chẳng phải hai, ba, chẳng phải sai khác. Thế nên pháp ấy chẳng sanh thời chẳng phải pháp ấy.

Bạch đức Thế Tôn ! Sắc tướng chẳng diệt thời chẳng phải sắc.

Tại sao vậy ? Sắc và tướng chẳng diệt chẳng hai, chẳng khác. Vì pháp chẳng diệt này chẳng phải một, chẳng phải hai, ba, chẳng phải sai khác. Thế nên sắc tướng chẳng diệt thì chẳng phải sắc.

Như sắc, thọ, tưởng, hành, thức nhãn đến bất cộng pháp cũng vậy.

Do đây nên sắc vào trong pháp số vô nhị, thọ, tưởng, hành, thức vào trong pháp số vô nhị, nhãn đến nhứt thiết chủng trí vào trong pháp số vô nhị".

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

QUYỂN THỨ TÁM

Hán dịch : Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch : Tỳ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM VÔ SANH

THỨ HAI MƯƠI SÁU

Bấy giờ Ngài Xá Lợi Phất hỏi Ngài Tu Bồ Đề : "Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật quán các pháp.

Những gì là Bồ Tát ? Những gì là Bát nhã ba la mật ? Những gì là quán ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vì Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác phát đại tâm, người này gọi là Bồ Tát. Người này cũng biết tất cả pháp, tất cả tướng mà chẳng chấp trước, biết tướng của sắc nhãn đến biết tướng của bất cộng pháp cũng chẳng chấp trước".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Những gì là tất cả pháp tướng ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nếu dùng danh tự, nhơn duyên hòa hiệp v.v... để biết các pháp, đây là sắc, đây là thanh, hương, vị, xúc, pháp, là pháp hữu vi, là pháp vô vi. Dùng tướng danh tự ngữ ngôn để biết các pháp thời gọi là biết các pháp tướng.

Như lời Xá Lợi Phất hỏi, những gì là Bát nhã ba la mật ? Vì viễn ly nên gọi là Bát nhã ba la mật.

Những pháp gì viễn ly ? Viễn ly âm giới nhập. Viễn ly ba la mật. Viễn ly không. Do đây nên viễn ly gọi là Bát nhã ba la mật.

Lại viễn ly tứ niệm xứ đến viễn ly mười tám pháp bất cộng, viễn ly nhứt thiết trí. Do đây nên viễn ly gọi là Bát nhã ba la mật.

Những gì là quán ? Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát quán sắc chẳng phải thường, chẳng phải vô thường, chẳng

phải lạc, chẳng phải khô, chẳng phải ngã , chẳng phải vô ngã, chẳng phải không, chẳng phải bất không, chẳng phải tướng, chẳng phải vô tướng, chẳng phải tác, chẳng phải vô tác, chẳng phải tịch diệt, chẳng phải chẳng tịch diệt, chẳng phải ly, chẳng phải chẳng ly. Thọ, tưởng, hành, thức cũng như vậy. Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật, nội không đến vô pháp hữu pháp không, tứ niệm xứ đến bát cộng pháp, tất cả môn tam muội đến nhưt thiết chủng trí cũng như vậy. Đây gọi là đại Bồ Tát lúc thật hành Bát nhã ba la mật quán các pháp".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Do nhơn duyên gì mà sắc chẳng sanh là chẳng phải sắc; nhữn đến nhưt thiết chủng trí chẳng sanh là chẳng phải nhưt thiết chủng trí ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc sắc tướng rỗng không. Trong sắc không ấy không có sắc cũng không có sanh, nhữn đến nhưt thiết chủng trí cũng như vậy. Do

dây nên sắc chẳng sanh là chẳng phải sắc, nhần đến nhứt thiết chủng trí chẳng sanh là chẳng phải nhứt thiết chủng trí".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Do nhơn duyên gì mà nói rằng sắc chẳng hai là chẳng phải sắc, nhần đến nhứt thiết chủng trí chẳng hai là chẳng phải nhứt thiết chủng trí ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Có sắc là có chẳng hai, nhần đến có nhứt thiết chủng trí là có chẳng hai. Tất cả những pháp này đều chẳng hiệp, chẳng tan, không sắc, không hình, không đôi một tướng, tức là không có tướng. Do đây nên sắc chẳng hai là chẳng phải sắc, nhần đến nhứt thiết chủng trí chẳng hai là chẳng phải nhứt thiết chủng trí".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Do nhơn duyên gì mà nói rằng sắc này vào trong pháp số vô nhị, nhần đến nhứt thiết chủng trí vào trong pháp số vô nhị ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc chẳng khác vô sanh, vô sanh chẳng khác sắc. Sắc tức

là vô sanh, vô sanh tức là sắc. Do đây nên sắc vào trong pháp số vô nhị. Nhấn đến nhứt thiết chủng trí cũng như vậy".

Bấy giờ Ngài Tu Bồ Đề bạch Phật : "Thế Tôn ! Nếu đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật quán các pháp như vậy thời thấy sắc vô sanh, vì rốt ráo tịnh vậy. Thấy thọ, tưởng, hành, thức vô sanh vì rốt ráo tịnh vậy. Nhấn đến thấy Phật và Phật pháp vô sanh vì rốt ráo tịnh vậy".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Cứ theo nghĩa của Tu Bồ Đề nói mà tôi được nghe thời sắc là chẳng sanh, thọ, tưởng, hành, thức là chẳng sanh, nhấn đến Phật và Phật pháp là chẳng sanh.

Nếu như vậy thời lẽ ra nay chẳng nên được Tu Đà Hoàn Tu Đà hoàn quả, Tư Đà Hàm Tư Đà Hàm quả, A Na Hàm A Na Hàm quả, A La Hán A La Hán quả, Bích Chi Phật Bích Chi Phật đạo, chẳng nên được đại Bồ Tát nhứt thiết chủng trí, cũng không có lục đạo chúng sanh

sai khác, cũng chẳng nên được đại Bồ Tát năm thứ bồ đề.

Nầy Tu Bồ Đề ! Nếu tất cả pháp là tướng chẳng sanh, có chi Tu Đà Hoàn tu đạo để để dứt ba kiết sử ? Tu Đà Hàm tu đạo để để làm mỏng tham, sân, si ? A Na Hàm tu đạo để để dứt năm hạ phần kiết sử ? A La Hán tu đạo để để dứt năm thượng phần kiết sử ? Bích Chi Phật vì pháp Bích Chi Phật mà tu đạo để ? Có chi đại Bồ Tát vì thọ khổ thay chúng sanh mà làm những việc khó làm ? Có chi Phật chứng Vô thượng Bồ đề ? Có chi Phật chuyển pháp luân ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Tôi chẳng muốn cho pháp vô sanh có sở đắc. Tôi cũng chẳng muốn cho trong pháp vô sanh có được Tu Đà Hoàn và Tu Đà Hoàn quả, nhẫn đến có được Bích Chi Phật và Bích Chi Phật đạo. Tôi cũng chẳng muốn trong pháp vô sanh có Bồ Tát làm việc khó làm để thay khổ cho chúng sanh,

Bồ Tát cũng chẳng dùng tâm khó làm để hành đạo.

Tại sao vậy ? Vì nếu sanh tâm khó, tâm khổ thì chẳng thể lợi ích cho vô lượng vô số chúng sanh.

Nầy Xá Lợi Phất ! Nay đây Bồ Tát thương xót chúng sanh. Với chúng sanh, Bồ Tát tưởng như cha mẹ, anh em, con cháu, cũng tưởng như thân mình. Thế nên Bồ Tát có thể lợi ích vô lượng vô số chúng sanh, vì pháp dụng vô sở đắc vậy.

Bồ Tát nên sanh tâm như thế này : Như ngã bất khả đắc, nơi tất cả thứ, tất cả chỗ, nội pháp, ngoại pháp cũng vậy, đều bất khả đắc. Nếu sanh tâm như trên đây thì Bồ Tát không có tâm khó, tâm khổ. Tại sao vậy ? Vì Bồ Tát này nơi tất cả thứ, tất cả chỗ, tất cả pháp đều chẳng lãnh thọ.

Nầy Xá Lợi Phất ! Tôi cũng chẳng muốn cho trong vô sanh có Phật chứng Vô thượng Bồ đề, trong vô sanh có chuyển pháp luân, tôi cũng chẳng muốn dùng pháp vô sanh để đắc đạo".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Nay Tu Bồ Đề muốn khiến dùng pháp sanh đắc đạo hay là dùng pháp vô sanh đắc đạo ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Tôi chẳng muốn khiến dùng pháp sanh đắc đạo".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Vậy thời Tu Bồ Đề muốn khiến dùng pháp vô sanh đắc đạo ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Tôi cũng chẳng muốn khiến dùng pháp vô sanh đắc đạo".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Như lời Tu Bồ Đề nói thời là vô tri, vô đắc".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Có tri, có đắc không phải hai pháp. Nay theo danh tự thế gian nên có tri, có đắc. Theo danh tự thế gian nên có Tu Đà Hoàn đến có chư Phật.

Trong đệ nhứt nghĩa đế thời vô tri, vô đắc, cũng không Tu Đà Hoàn đến không chư Phật".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Nếu theo danh tự thế gian nên có tri, có đắc, thời sáu

loài sai khác cũng do danh tự thế gian mà có, chẳng phải là đệ nhứt nghĩa đế".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đúng như vậy. Theo danh tự thế gian nên có tri, có đắc. Sáu loài sai khác cũng do danh tự thế gian mà có, chẳng phải là đệ nhứt nghĩa đế.

Tại sao vậy ? Vì trong đệ nhứt nghĩa đế không có nghiệp, không có báo, không có sanh, không có diệt, không có tịnh, không có cấu".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Pháp chẳng sanh sanh chẳng ? Pháp sanh sanh chẳng ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Tôi chẳng muốn khiến pháp chẳng sanh sanh, cũng chẳng muốn khiến pháp sanh sanh".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Pháp chẳng sanh nào không muốn khiến sanh ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc là pháp chẳng sanh, tự tánh nó rỗng không chẳng muốn khiến sanh. Nhẫn đến Vô thượng Bồ đề là pháp chẳng sanh, tự tánh nó rỗng không chẳng muốn khiến sanh".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Sanh sanh hay chẳng sanh sanh ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Chẳng phải sanh sanh, cũng chẳng phải chẳng sanh sanh.

Tại sao vậy ? Vì sanh và chẳng sanh là hai pháp chẳng hiệp, chẳng tan, không sắc, không hình, không đối, một tướng, tức là không có tướng. Do đây nên chẳng phải sanh sanh cũng chẳng phải chẳng sanh sanh".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Tu Bồ Đề khéo thích nói pháp vô sanh và tướng vô sanh".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Tôi thích nói pháp vô sanh và tướng vô sanh.

Tại sao vậy ? Vì những pháp vô sanh, tướng vô sanh và những lời thích nói đều chẳng hiệp, chẳng tan, không sắc, không hình, không đối, một tướng, tức là không có tướng".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Tu Bồ Đề thích nói pháp chẳng sanh, cũng thích nói tướng chẳng sanh, những lời thích nói này cũng chẳng sanh".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đúng như vậy. Vì sắc chẳng sanh nhĩ đến nhứt thiết chủng trí chẳng sanh. Do đây nên tôi thích nói pháp chẳng sanh, cũng thích nói tướng chẳng sanh, lời thích nói này cũng chẳng sanh".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Trong những người thuyết pháp, Tu Bồ Đề đáng là người trên hết. Vì có hỏi điều chi, Tu Bồ Đề đều đáp được cả".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vì các pháp không có sở y vậy".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào là các pháp không có sở y ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc tánh thường không, chẳng y tựa trong, chẳng y tựa ngoài, chẳng y tựa trung gian. Nhĩ đến nhứt thiết chủng trí tánh thường không, chẳng y tựa trong, chẳng y tựa ngoài, chẳng y tựa trung gian. Do đây nên tất cả pháp không chỗ y tựa, vì tánh thường không vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Thế nên đại Bồ Tát lúc thật hành sáu môn ba la mật phải tịnh sắc, thọ, tưởng, hành, thức, nhần đến phải tịnh nhứt thiết chủng trí".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào đại Bồ Tát lúc thật hành sáu môn ba la mật tịnh Bồ Tát đạo ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Có thế gian Đàn na ba la mật. Có xuất thế gian Đàn na ba la mật. Năm ba la mật kia cũng đều có thế gian và có xuất thế gian".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào là thế gian Đàn na ba la mật ? Thế nào là xuất thế gian Đàn na ba la mật ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nếu đại Bồ Tát làm thí chủ có thể bố thí cho Sa Môn, Bà La Môn và người nghèo cùng đi xin : cần ăn cho ăn, cần uống cho uống, cần mặc cho mặc, cần chỗ ở cho chỗ ở, cần tiền bạc, châu báu, hoa hương cho tiền bạc, châu báu, hoa hương, cần thuốc men cho thuốc men, tất cả thứ cần dùng đều cấp cho.

Lúc bố thí, Bồ Tát nghĩ rằng tôi cho họ nhận, tôi chẳng bỏn xẻn tham lam, tôi là thí chủ, tôi có thể thí xả tất cả, tôi y theo lời Phật dạy mà thật hành Đàn na ba la mật.

Bố thí xong, Bồ Tát dùng pháp đã được, cùng chung với tất cả chúng sanh hồi hướng Vô thượng Bồ đề mà nghĩ rằng nhơn duyên bố thí này khiến chúng sanh được sự an lạc đời nay, về sau khiến họ được sự an lạc nhập Niết Bàn.

Này Xá Lợi Phất ! Bồ Tát này bố thí có ba điều chướng ngại : Một là ngã tướng, hai là tha tướng, ba là thí tướng. Vì bố thí mà có ba tướng này nên gọi là thế gian Đàn na ba la mật.

Tại sao gọi là thế gian ? Vì ở trong thế gian chẳng động dôi, chẳng siêu xuất vậy.

Này Xá Lợi Phất ! Thế nào gọi là xuất thế gian Đàn na ba la mật ? Chính là ba phần thanh tịnh vậy.

Những gì là ba ? Lúc bố thí, đại Bồ Tát chẳng thấy có mình, chẳng thấy có

người nhận, chẳng thấy có vật bố thí, cũng chẳng trông mong báo đáp. Đây gọi là đại Bồ Tát ba phần thanh tịnh Đàn na ba la mật.

Lại lúc bố thí, đại Bồ Tát bố thí cho tất cả chúng sanh mà không thấy có chúng sanh, đem sự bố thí này hồi hướng Vô thượng Bồ đề nên đến không thấy có pháp tướng vi tế.

Đây gọi là xuất thế gian Đàn na ba la mật.

Tại sao gọi là xuất thế gian ? Vì ở trong thế gian có thể động dờn, có thể siêu xuất vậy.

Năm môn ba la mật kia nếu có sở y thời gọi là thế gian, nếu không sở y thời gọi là xuất thế gian, ngoài ra như đã giải nói về Đàn na ba la mật.

Lúc thật hành sáu môn ba la mật, đại Bồ Tát tịnh Bồ Tát đạo như vậy".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Thế nào là đại Bồ Tát vì đạo Vô thượng Bồ đề ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Tứ niệm xứ là đại Bồ Tát vì đạo Vô thượng Bồ đề, nhẫn đến bát thánh đạo phần, giải thoát môn, nội không đến vô pháp hữu pháp không, tất cả tam muội môn và đà la ni môn, thập lực, tứ vô sở úy, tứ vô ngại trí, mười tám pháp bất cộng, đại từ đại bi, đây gọi là đại Bồ Tát vì đạo Vô thượng Bồ đề".

Ngài Xá Lợi Phất khen : "Lành thay, lành thay !

Này Tu Bồ Đề ! Gì là ba la mật lực

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Là Bát nhã ba la mật lực. Vì Bát nhã ba la mật hay sanh tất cả pháp lành của Thanh Văn, Bích Chi Phật, Bồ Tát và Phật.

Bát nhã ba la mật hay nập thọ tất cả pháp lành, hoặc pháp Thanh Văn, pháp Bích Chi Phật, hoặc pháp Bồ Tát và Phật pháp.

Này Xá Lợi Phất ! Quá khứ chư Phật thật hành Bát nhã ba la mật được Vô thượng Bồ đề. Vị lai chư Phật cũng thật hành Bát nhã ba la mật sẽ được Vô

thượng Bồ đề. Hiện tại nay, chư Phật trong các quốc độ mười phương cũng thật hành Bát nhã ba la mật được Vô thượng Bồ đề.

Nếu lúc nghe nói Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát chẳng nghi ngờ, chẳng cho là khó, thời nên biết đại Bồ Tát này thật hành Bồ Tát đạo.

Người thật hành Bồ Tát đạo vì cứu tất cả chúng sanh nên tâm chẳng rời bỏ tất cả chúng sanh, bởi vô sở đắc vậy.

Bồ Tát phải thường chẳng rời niệm này : chính là đại bi niệm".

Ngài Xá Lợi Phất lại hỏi : "Muốn khiến đại Bồ Tát thường chẳng rời niệm này : chính là đại bi niệm. Nếu đại Bồ Tát thường chẳng rời đại bi niệm, thời nay đây tất cả chúng sanh sẽ làm Bồ Tát. Vì tất cả chúng sanh cũng chẳng rời các niệm vậy".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Lành thay, lành thay ! Xá Lợi Phất muốn chất vấn tôi mà trở thành nghĩa của tôi.

Tại sao vậy ? Vì chúng sanh không có nên niệm cũng không. Vì chúng sanh tánh không có nên niệm tánh cũng không. Vì chúng sanh pháp không có nên niệm pháp cũng không. Vì chúng sanh ly nên niệm cũng ly. Vì chúng sanh rỗng không nên niệm cũng rỗng không. Vì chúng sanh bất khả tri nên niệm cũng bất khả tri.

Nầy Ngài Xá Lợi Phất ! Vì sắc không có nên niệm cũng không. Vì sắc tánh không có nên niệm tánh cũng không. Vì sắc pháp không có nên niệm pháp cũng không. Vì sắc ly nên niệm cũng ly. Vì sắc rỗng không nên niệm cũng rỗng không. Vì sắc bất khả tri nên niệm cũng bất khả tri. Nhẫn đến Vô thượng Bồ đề cũng như vậy.

Nầy Xá Lợi Phất ! Đại Bồ Tát thật hành Bồ Tát đạo, tôi muốn khiến chẳng rời niệm nầy : chính là đại bi niệm".

Bấy giờ đức Phật khen : "Lành thay, lành thay ! Đây chính là Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát. Ai muốn nói thời phải nói như vậy.

Tu Bồ Đề nói về Bát nhã ba la mật đều là tuân thừa ý của Phật. Đại Bồ Tát học Bát nhã ba la mật phải học như lời của Tu Bồ Đề nói".

Lúc Ngài Tu Bồ Đề nói phẩm Bát nhã ba la mật, cõi Đại Thiên chấn động sáu cách.

Bấy giờ đức Phật mỉm cười.

Ngài Tu Bồ Đề bạch hỏi duyên do.

Đức Phật nói : "Này Tu Bồ Đề ! Như ta nói Bát nhã ba la mật tại quốc độ này, mười phương trong vô lượng vô số quốc độ, chư Phật cũng nói Bát nhã ba la mật như vậy".

Lúc đức Phật nói phẩm Bát nhã ba la mật, có mười hai na do tha Nhơn, Thiên được vô sanh pháp nhẫn.

Lúc mười phương chư Phật nói Bát nhã ba la mật cũng có vô lượng vô số chúng sanh phát tâm Vô thượng Bồ đề".

PHẨM THIÊN VƯƠNG

THỨ HAI MƯƠI BẢY

Bảy giờ trong Đại Thiên thế giới, chư vị Tứ Thiên Vương Thiên cùng vô số trăm ngàn ức chư Thiên đồng đến pháp hội.

Chư vị Đạo Lợi Thiên Vương cùng vô số trăm ngàn ức chư Thiên, chư vị Dạ Ma Thiên Vương cùng vô số trăm ngàn ức chư Thiên, chư vị Đâu Suất Thiên Vương cùng vô số trăm ngàn ức chư Thiên, chư vị Hóa Lạc Thiên Vương cùng vô số trăm ngàn ức chư Thiên, chư vị Tự Tại Thiên Vương cùng vô số trăm ngàn ức chư Thiên, chư vị Phạm Thiên Vương nhần đến Đại Tự Tại Thiên Vương cùng vô số trăm ngàn ức chư Thiên đồng đến pháp hội.

Thân quang minh do nghiệp báo sanh của chư vị Tứ Vương Thiên nhần đến chư vị Đại Tự Tại Thiên so với thường quang của đức Phật không bằng một phần

muôn ức, ở bên Phật khác nào cột cháy năm sánh với đồng vàng diêm phù đàn.

Thích Đề Hoàn Nhơn, vị Thiên Vương cõi trời Đao Lợi bạch Ngài Tu Bồ Đề : "Chư vị Thiên Vương đây cùng hòa hiệp đều muốn nghe Đại Đức Tu Bồ Đề nói Bát nhã ba la mật.

Bạch Ngài Tu Bồ Đề ! Đại Bồ Tát nên an trụ trong Bát nhã ba la mật thế nào ? Những gì là Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát ? Thế nào đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Này Kiều Thi Ca ! Tôi sẽ thừa thuận ý của đức Phật và nương thần lực của đức Phật mà nói Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát, như chỗ chư đại Bồ Tát phải an trụ trong Bát nhã ba la mật.

Nay chư Thiên Tử nào chưa phát tâm Vô thượng Bồ đề thời nên phát tâm. Người nào nhập chánh vị Thanh Văn thời chẳng thể phát tâm Vô thượng Bồ đề. Tại sao vậy ? Vì chướng cách với sanh tử vậy.

Người này nếu phát bồ đề tâm, tôi cũng tùy hỉ. Vì bậc thượng nhơn phải nên lại cầu thượng pháp. Tôi trọn không dứt tuyệt công đức của họ.

Này Kiều Thi Ca ! Gì là Bát nhã ba la mật ?

Đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí để tư niệm sắc là vô thường, là khổ, là không, là vô ngã. Tư niệm sắc như bệnh, như mụn nhọt vỡ bể, như mũi tên ghim vào thân, làm cho đau đớn, suy hoại, lo sợ chẳng an, vì vô sở đắc vậy.

Tư niệm thọ, tưởng, hành, thức đến địa thủy, hỏa, phong không thức, sáu đại chủng cũng như vậy, vì đều vô sở đắc cả.

Bồ Tát lại quán sắc đến thức chủng là tịch diệt, là ly, là bất sanh, là bất diệt, là bất cấu, là bất tịnh, vì vô sở đắc vậy.

Lại này Kiều Thi Ca ! Đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí quán vô minh duyên ra các hành nhẫn đến lão tử nhơn duyên tụ tập những sự khổ lớn, vì cũng vô sở đắc vậy.

Đại Bồ Tát quán vì vô minh diệt nên các hành diệt, nhân đến vì sanh diệt nên lão tử diệt. Vì lão tử diệt nên nhóm khổ lớn ưu bi khổ não cũng diệt, vì vô sở đắc vậy.

Lại này Kiều Thi Ca ! Đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí tu tứ niệm xứ, vì vô sở đắc vậy. Nhân đến tu mười tám pháp bất cộng, vì vô sở đắc vậy.

Lại này Kiều Thi Ca ! Đại Bồ Tát đúng với tâm nhứt thiết trí thật hành Đàn na ba la mật đến Thiền na ba la mật, vì vô sở đắc vậy.

Lại này Kiều Thi Ca ! Lúc thật hành Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát quán như vậy : Chỉ có các pháp và các pháp làm nhơn duyên cho nhau mà có nhuận ích, tăng trưởng, phân biệt, so tính, trong đây không có ngã và ngã sở.

Tâm hồi hướng của Bồ Tát chẳng ở trong tâm Vô thượng Bồ đề, tâm bồ đề chẳng ở trong hồi hướng.

Ở trong tâm Vô thượng Bồ đề, tâm hồi hướng bất khả đắc.

Ở trong tâm hồi hướng, tâm Vô thượng Bồ đề bất khả đắc.

Đại Bồ Tát dẫu quán tất cả pháp, nhưng cũng không có pháp khả đắc.

Đây gọi là Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát".

Thích Đề Hoàn Nhơn hỏi Ngài Tu Bồ Đề : "Thế nào là tâm hồi hướng của Bồ Tát chẳng ở trong tâm Vô thượng Bồ đề, nhần đến ở trong tâm hồi hướng, tâm Vô thượng Bồ đề bất khả đắc".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nầy Kiều Thi Ca ! Tâm hồi hướng và tâm Vô thượng Bồ đề chẳng phải tâm, là chẳng phải tâm tướng.

Trong chẳng phải tâm tướng chẳng hồi hướng được, chẳng phải tâm tướng này thường chẳng phải tâm tướng. Bất khả tư nghì tướng thường bất khả tư nghì tướng. Đây gọi là Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát".

Đức Phật khen : "Lành thay, lành thay ! Tu Bồ Đề vì chư đại Bồ Tát mà nói Bát nhã ba la mật, an ổn tâm của đại Bồ Tát".

Ngài Tu Bồ Đề bạch Phật : "Thế Tôn ! Con phải báo ân.

Thuở quá khứ, chư Phật và các đệ tử vì hàng đại Bồ Tát nói sáu ba la mật dạy bảo lợi ích vui mừng. Lúc ấy đức Thế Tôn cũng ở nơi đó học được Vô thượng Bồ đề.

Hôm nay con cũng phải vì hàng Bồ Tát nói sáu ba la mật, dạy bảo lợi ích vui mừng cho họ được Vô thượng Bồ đề."

Ngài Tu Bồ Đề nói với Thích Đề Hoàn Nhon : "Nầy Kiều Thi Ca ! Nay Ngài nên nghe chỗ nên an trụ cùng chỗ chẳng nên an trụ trong Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát.

Nầy Kiều Thi Ca ! Sắc sắc rỗng không, đến thức thức rỗng không, Bồ Tát Bồ Tát rỗng không.

Sắc không và Bồ Tát không này chẳng hai, chẳng khác, đến thức không và Bồ Tát không chẳng hai, chẳng khác.

Này Kiều Thi Ca ! Trong Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát nên an trụ như vậy.

Lại nhãn nhãn rỗng không, đến ý ý rỗng không, Bồ Tát Bồ Tát rỗng không.

Nhãn không nhãn đến Bồ Tát không chẳng hai, chẳng khác.

Lục trần, sắc đến pháp, lục đại, địa đại đến thức đại thức đại rỗng không, Bồ Tát Bồ Tát rỗng không.

Thức đại không và Bồ Tát không chẳng hai, chẳng khác.

Vô minh vô minh rỗng không đến lão tử lão tử rỗng không. Vô minh diệt vô minh diệt rỗng không đến lão tử diệt lão tử diệt rỗng không, Bồ Tát Bồ Tát rỗng không.

Vô minh không đến lão tử diệt không và Bồ Tát không chẳng hai, chẳng khác.

Nầy Kiều Thi Ca ! Trong Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát phải an trụ như vậy.

Lại Đàn na ba la mật đến nhứt thiết chủng trí nhứt thiết chủng trí rỗng không, Bồ Tát Bồ Tát rỗng không.

Nhứt thiết chủng trí không và Bồ Tát không chẳng hai, chẳng khác.

Nầy Kiều Thi Ca ! Trong Bát nhã ba la mật của đại Bồ Tát phải an trụ như vậy.

Thế nào trong Bát nhã ba la mật chỗ chẳng nên an trụ ?

Nầy Kiều Thi Ca ! Đại Bồ Tát chẳng nên an trụ trong sắc, thọ, tưởng, hành, thức, vì có sở đắc vậy. Chẳng nên an trụ trong nhãn đến ý. Chẳng nên an trụ trong sắc đến pháp. Chẳng nên an trụ trong nhãn thức đến ý thức. Chẳng nên an trụ trong nhãn xúc, nhơn duyên, sanh thọ đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ, vì có sở đắc vậy.

Chẳng nên an trụ trong Đàn na ba la mật đến nhứt thiết chủng trí, vì có sở đắc vậy.

Lại này Kiều Thi Ca ! Đại Bồ Tát đối với sắc là thường, sắc là vô thường, sắc là lạc, là khổ, sắc là tịnh, sắc là bất tịnh, sắc là ngã, sắc là vô ngã, sắc là không, sắc là bất không, sắc là tịch diệt, sắc là chẳng tịch diệt, sắc là ly, sắc là chẳng ly, đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy. Như với sắc, với thọ, tưởng, hành, thức cũng vậy.

Lại này Kiều Thi Ca ! Đại Bồ Tát đối với vô vi tướng và phước điền của quả Tu Đà Hoàn nhẫn đến của Phật đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Đại Bồ Tát ở trong sơ địa đến trong thập địa đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Ở trong sơ phát tâm : Tôi phải đầy đủ sáu môn ba la mật, sẽ nhập Bồ Tát vị, sẽ ở bậc bất thối chuyển, có đủ năm thần thông, đại Bồ Tát đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Có đủ năm thần thông rồi tôi sẽ đến vô lượng vô số cõi Phật để lễ kính cúng

đường, nghe chư Phật thuyết pháp, nghe xong nói lại cho người khác. Tất cả như vậy, đại Bồ Tát đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Như quốc độ nghiêm tịnh của chư Phật, tôi cũng sẽ nghiêm tịnh quốc độ như vậy, sẽ thành tựu chúng sanh khiến họ nhập Phật đạo, sẽ đến chỗ của vô lượng vô số chư Phật để tán thán kính trọng cúng dường, sẽ làm cho vô lượng vô số chúng sanh phát tâm Vô thượng Bồ đề. Tất cả như vậy, đại Bồ Tát đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Tôi sẽ sanh ngũ nhãn, sẽ sanh tất cả tam muội, tất cả đà la ni, sẽ được thập lực, tứ vô úy, tứ vô ngại trí, mười tám pháp bất cộng, sẽ đầy đủ đại từ đại bi, ba mươi hai tướng, tám mươi tùy hình. Tất cả như vậy, đại Bồ Tát đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Đây là bát nhơn, là tín hành nhơn, là pháp hành nhơn, Tu Đà Hoàn tốt bảy đời, Tu Đà Hoàn mạng chung sạch phiền

não, Tu Đà Hoàn trung gian nhập Niết Bàn, người này hướng Tư Đà Hàm quả chúng, Tư Đà Hàm nhứt lai nhập Niết bàn, người này hướng A Na Hàm quả chúng, A Na Hàm nơi kia nhập Niết Bàn, người này hướng A La Hán quả chúng, A La Hán đời nay nhập vô dư Niết Bàn, người này là Bích Chi Phật, trụ Bồ Tát địa, vượt hơn Thanh Văn, Bích Chi Phật, được đạo chủng trí, nhứt thiết chủng trí, đắc Vô thượng Bồ đề, sẽ chuyển pháp luân, làm Phật sự độ vô lượng chúng sanh nhập Niết Bàn. Tất cả như vậy, đại Bồ Tát đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Được tứ như ý túc, trụ trong tam muội này sẽ trụ thọ số kiếp như số cát sông Hằng, sẽ được ba mươi hai tướng, mỗi mỗi tướng có trăm phước trang nghiêm, thế giới của ta như hằng sa thế giới mười phương, Đại Thiên thế giới của ta thuần kim cang, cây bồ đề của ta sẽ phát ra mùi thơm làm cho chúng sanh dứt sạch thân bịnh và tâm bịnh, chúng sanh

nghe mùi thơm này sẽ sạch tham, sân, si, cũng không có tâm Thanh Văn, Bích Chi Phật, tất cả sẽ được Vô thượng Bồ đề. Tất cả như vậy, đại Bồ Tát đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Sẽ khiến trong thế giới của tôi không có danh tự sắc, thọ, tưởng, hành, thức, không có danh tự Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật, không có danh tự tứ niệm xứ đến bát cộng pháp, cũng không danh tự Tu Đà Hoàn đến Phật. Tất cả như vậy, đại Bồ Tát đều chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Tại sao vậy ? Vì chư Phật lúc đắc Vô thượng Bồ đề, tất cả pháp đều vô sở đắc vậy.

Này Kiều Thi Ca ! Thế nên ở trong Bát nhã ba la mật, Bồ Tát chẳng nên an trụ, vì có sở đắc vậy.

Ngài Xá Lợi Phất nghĩ rằng nay đây Bồ Tát phải an trụ trong Bát nhã ba la mật thế nào ?".

Biết tâm niệm của Ngài Xá Lợi Phất, Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nầy Xá Lợi Phất ! Cứ theo ý Ngài thời chư Phật an trụ chỗ nào ?".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Chư Phật không có chỗ trụ.

Chư Phật chẳng an trụ trong sắc, chẳng an trụ trong thọ, tưởng, hành, thức, chẳng an trụ trong tánh hữu vi, trong tánh vô vi, chẳng an trụ trong tứ niệm xứ đến bất cộng pháp, chẳng an trụ trong nhứt thiết chủng trí.

Trong Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát phải an trụ như chư Phật an trụ. Nơi tất cả pháp chẳng phải an trụ chẳng phải chẳng an trụ.

Trong Bát nhã ba la mật, đại Bồ Tát phải học như vậy, phải an trụ nơi pháp chẳng trụ".

Bấy giờ trong pháp hội có chư Thiên Tử nghĩ rằng lời nói câu chữ của hàng Dạ xoa còn có thể rõ biết được, Đại Đức Tu Bồ Đề luận nói, giải thích Bát nhã

ba la mật, chúng tôi trọn chẳng biết chi cả.

Ngài Tu Bồ Đề biết tâm niệm của chư Thiên Tử nên hỏi rằng : "Các Ngài chẳng hiểu, chẳng biết ư ?".

Chư Thiên Tử nói : "Bạch Đại Đức ! Chúng tôi chẳng hiểu, chẳng biết".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đúng ra thời các Ngài phải nên chẳng biết, còn tôi thời không có luận nói, nhứt đến tôi chẳng nói một chữ, cũng không có người nghe.

Tại sao vậy ? Vì những chữ chẳng phải Bát nhã ba la mật. Trong Bát nhã ba la mật không có thính giả.

Vô thượng Bồ đề của chư Phật không có chữ, không có lời.

Nầy các Ngài ! Như đức Phật biến hóa làm hóa nhơn. Hóa nhơn nầy lại biến hóa bốn bộ chúng Tỳ Kheo, Tỳ Kheo Ni, Ưu Bà Tắc và Ưu Bà Di. Ở giữa bốn bộ chúng nầy, hóa nhơn thuyết pháp.

Ý các Ngài nghĩ thế nào, trong đó có thuyết giả, có thính giả, có tri giả chăng ?".

Chư Thiên Tử nói : "Bạch Đại Đức ! Không có".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nầy các Ngài ! Tất cả pháp đều như biến hóa, trong đó không có thuyết giả, không có thính giả, cũng không có tri giả.

Nầy các Ngài ! Ví như có người chiêm bao thấy Phật thuyết pháp. Ý các Ngài nghĩ thế nào, trong đó có thuyết giả, thính giả và tri giả chăng ?".

Chư Thiên Tử nói : "Bạch Đại Đức ! Không có".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nầy các Ngài ! Tất cả các pháp đều như chiêm bao, không có người nói, không có người nghe, không có người biết.

Nầy các Ngài ! Ví như có hai người, mỗi người ở một bên bờ khe sâu lên tiếng ca ngợi Phật, Pháp và Tăng phát ra hai vang.

Ý các Ngài nghĩ thế nào, hai vang ấy có hiểu lẫn nhau chăng ?".

Chư Thiên Tử nói : "Bạch Đại Đức ! Không".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Này các Ngài ! Tất cả pháp cũng như vang, không thuyết giả, không thính giả, không tri giả.

Này các Ngài ! Như nhà ảo thuật giỏi, ở giữa ngã tư đường hóa làm Phật và bốn bộ chúng rồi thuyết pháp. Ý các Ngài nghĩ thế nào, trong đó có người nói, người nghe, người biết không ?".

Chư Thiên Tử nói : "Bạch Đại Đức ! Không có".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Này các Ngài ! Tất cả pháp như ảo huyền, trong đó không có thuyết giả, thính giả, cũng không có tri giả".

Bấy giờ chư Thiên Tử nghĩ rằng Đại Đức Tu Bồ Đề giải nói muốn cho dễ hiểu mà trở lại càng thâm, càng diệu.

Ngài Tu Bồ Đề biết tâm niệm của chư Thiên Tử nên nói rằng : "Nầy các Ngài ! Sắc chẳng phải thâm, chẳng phải diệu, thọ, tưởng, hành, thức chẳng phải thâm, chẳng phải diệu. Sắc tánh đến thức tánh chẳng phải thâm, chẳng phải diệu. Nhãn tánh đến ý tánh, sắc tánh đến pháp tánh, nhãn giới tánh đến ý thức giới tánh, nhãn xúc đến ý xúc, nhãn xúc, nhơn duyên, sanh thọ đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ đều chẳng phải thâm, chẳng phải diệu.

Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật, nội không đến vô pháp hữu pháp không, tứ niệm xứ đến bát cộng pháp, tất cả tam muội đến tất cả đà la ni, nhứt thiết chủng trí và nhứt thiết chủng trí tánh đều chẳng phải thâm, chẳng phải diệu".

Chư Thiên Tử nghĩ rằng trong thuyết pháp ấy chẳng nói sắc đến chẳng nói nhứt thiết chủng trí, chẳng nói Tu Đà Hoàn quả đến A La Hán quả, chẳng nói

Bích Chi Phật đạo, chẳng nói Vô thượng Bồ đề đạo, trong pháp ấy chẳng nói danh tự ngữ ngôn .

Ngài Tu Bồ Đề biết tâm niệm của chư Thiên Tử nên nói rằng : "Nầy các Ngài ! Đúng như vậy, trong pháp ấy, Vô thượng Bồ đề của chư Phật không có tướng nói được, trong ấy không có thuyết giả, không có thính giả, không có tri giả.

Nầy các Ngài ! Do đây nên thiện nam tử, thiện nữ nhơn, người muốn an trụ Tu Đà Hoàn quả, muốn y chứng Tu Đà Hoàn quả, người nầy chẳng rời là trí nhẫn trên đây. Người muốn an trụ, muốn chứng Tư Đà Hàm quả, A Na Hàm quả, A La Hán quả, Bích Chi Phật đạo và Phật đạo, người nầy chẳng rời là trí nhẫn trên đây.

Nầy các Ngài ! Đại Bồ Tát từ sơ phát tâm, ở trong Bát nhã ba la mật, phải an trụ như vậy. Vì không có nói, không có nghe vậy".

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

QUYỂN THỨ CHÍN

Hán dịch : Pháp Sư Cư Ma La Thập

Việt dịch : Tỳ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM ẢO NHƠN THỈNH PHÁP

THỨ HAI MƯƠI TÁM

Bấy giờ chư Thiên Tử nghĩ rằng nên dùng những người nào để nghe Đại Đức Tu Bồ Đề thuyết pháp ?

Biết tâm niệm của chư Thiên Tử, Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nầy các Ngài ! Như người ảo hóa nghe pháp, tôi phải dùng người như vậy. Vì người như vậy không có nghe, không có biết, không có chứng".

Chư Thiên Tử hỏi : "Bạch Đại Đức ! Chúng sanh như ảo, người nghe pháp cũng như ảo chăng ? Chúng sanh như hóa, người nghe pháp cũng như hóa chăng ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đúng như vậy. Nầy các Ngài ! Chúng sanh như ảo, người nghe pháp cũng như ảo. Chúng sanh như hóa, người nghe pháp cũng như hóa.

Nầy các Ngài ! Ngã như ảo, như mộng, chúng sanh đến tri giả, kiến giả cũng như ảo, như mộng.

Sắc đến thức, nhãn đến ý, sắc đến pháp, nhãn thức đến ý thức, nhãn xúc đến ý xúc, nhãn xúc, nhơn duyên, sanh thọ đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ cũng như ảo, như mộng.

Nội không đến vô pháp hữu pháp không, Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật, tứ niệm xứ đến bất cộng pháp cũng đều như ảo, như mộng.

Tu Đà Hoàn quả đến Phật đạo cũng như ảo, như mộng".

Chư Thiên Tử hỏi : "Đại Đức nói Phật đạo như ảo, như mộng. Niết Bàn, Đại Đức cũng nói như ảo, như mộng chẳng ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Tôi nói Phật đạo như ảo, như mộng. Tôi nói Niết Bàn cũng như ảo, như mộng. Nếu còn có pháp nào hơn Niết Bàn tôi nói cũng như ảo, như mộng. Tại sao vậy ? Vì ảo mộng và Niết Bàn không hai, không khác".

Bấy giờ các Ngài Xá Lợi Phất, Đại Mục Kiền Liên, Ma Ha Câu Si La, Ma Ha Ca Chiên Diên, Phú Lô Na Di Đa La Ni Tử, Ma Ha Ca Diếp và vô số Bồ Tát hỏi Ngài Tu Bồ Đề : "Bát nhã ba la mật như vậy rất là sâu xa, khó thấy, khó hiểu, khó biết, tịch diệt vi diệu. Ai sẽ là người lãnh thọ được ?".

Ngài A Nan nói với chư đại đệ tử và chư Bồ Tát : "Chư đại Bồ Tát bất thối chuyển có thể lãnh thọ Bát nhã ba la mật rất sâu, khó thấy, khó hiểu, khó biết, tịch diệt vi diệu này.

Những người thành tựu chánh kiến, những bậc lậu tận A La Hán, sở nguyện đã mãn cũng có thể tin thọ.

Lại những thiện nam tử, thiện nữ nhơn đã thấy nhiều Phật, ở chỗ chư Phật đã nhiều cúng dường trồng căn lành, thường gần thiện tri thức, có căn tánh lành lợi, những người này có thể lãnh thọ, chẳng nói là phải hay chẳng phải".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Chẳng dùng không để phân biệt sắc, chẳng dùng sắc để phân biệt không, chẳng dùng vô tướng, vô tác để phân biệt sắc, chẳng dùng sắc để phân biệt vô tướng, vô tác, chẳng dùng vô sanh, vô diệt, tịch diệt và ly để phân biệt sắc, chẳng dùng sắc để phân biệt vô sanh, vô diệt, tịch diệt và ly. Như sắc, thọ, tưởng, hành, thức cũng vậy, nhãn đến ý xúc, nhơn duyên, sanh thọ cũng vậy, Đàn na ba la mật đến nhứt thiết chủng trí cũng vậy. Chẳng dùng không đến ly để phân biệt nhứt thiết chủng trí, chẳng dùng nhứt thiết chủng trí để phân biệt không".

Ngài Tu Bồ Đề lại nói với chư Thiên Tử : "Bát nhã ba la mật rất sâu này ai có thể lãnh thọ ư ?

Nầy các Ngài ! Trong Bát nhã ba la mật nầy không có pháp chỉ bày được, không có pháp nói luận được.

Nếu đã không có pháp chỉ được, không có pháp nói được, thời người lãnh thọ cũng là bất khả đắc".

Ngài Xá Lợi Phất nói với Ngài Tu Bồ Đề : "Trong Bát nhã ba la mật nói rộng giáo pháp Tam thừa và giáo pháp nhiếp thủ Bồ Tát, từ bậc sơ phát ý đến bậc thập địa, từ Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật, từ tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng.

Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật như vậy, thường hóa sanh chẳng mất thân thông, đầy đủ thiện căn đi đến các cõi Phật, muốn có phẩm vật để cúng dường thời liền được như nguyện. Ở chỗ chư Phật nghe lãnh giáo pháp mãi đến nhứt thiết trí không đoạn tuyệt, chưa từng rời chánh định, sẽ được biện tài mau chóng, biện tài lanh lẹ, biện tài bất tận, biện tài bất đoạn, biện tài đúng cơ,

biện tài đúng nghĩa, biện tài hơn tất cả thế gian".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đúng như vậy. Như lời Xá Lợi Phất nói, Bát nhã ba la mật nói rộng giáo pháp Tam thừa và giáo pháp hộ trì Bồ Tát, nhằm đến đại Bồ Tát được tối thượng biện tài của tất cả thế gian, vì bất khả đắc vậy.

Ngã nhằm đến tri giả, kiến giả bất khả đắc. Sắc, thọ, tưởng, hành, thức, Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật bất khả đắc. Nội không đến vô pháp hữu pháp không bất khả đắc. Tứ niệm xứ đến nhứt thiết chủng trí bất khả đắc".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Nhơn duyên gì mà trong Bát nhã ba la mật nói rộng về giáo pháp Tam thừa vì bất khả đắc ?

Nhơn duyên gì mà trong Bát nhã ba la mật hộ trì Bồ Tát vì bất khả đắc ?

Nhơn duyên gì đại Bồ Tát được biện tài mau lẹ đến tối thượng biện tài trong tất cả thế gian vì bất khả đắc ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vì nội không nên Bát nhã ba la mật nói rộng giáo pháp Tam thừa bất khả đắc. Vì ngoại không đến vô pháp hữu pháp không nên nói rộng giáo pháp Tam thừa bất khả đắc vậy.

Vì nội không nên hộ trì Bồ Tát đến được tối thượng biện tài trong tất cả thế gian bất khả đắc. Vì ngoại không đến vô pháp hữu pháp không nên Bát nhã ba la mật hộ trì Bồ Tát đến được tối thượng biện tài trong tất cả thế gian bất khả đắc vậy".

PHẨM TÁN HOA

THỨ HAI MƯƠI CHÍN

Bấy giờ Thiên Đế Thích Đề Hoàn Nhơn và chư Thiên Vương trong Đại Thiên thế giới nghĩ rằng Đại Đức Tu Bồ Đề vì chúng ta mà ban pháp vũ. Chúng ta nên hóa hiện hoa đẹp để rải trên đức Phật, chư đại Bồ Tát, chư Tỳ Kheo Tăng, Đại Đức Tu Bồ Đề và Bát nhã ba la mật.

Liên đó chư Thiên Vương hóa hiện hoa đẹp rải trên đức Phật, chư đại Bồ Tát, chư Tỳ Kheo Tăng cùng Đại Đức Tu Bồ Đề và cũng cúng dường Bát nhã ba la mật. Khắp Đại Thiên thế giới lúc bấy giờ đầy những hoa trong không gian. Những hoa này hóa thành những hoa dài đoan nghiêm vi diệu.

Ngài Tu Bồ Đề nghĩ rằng những hoa trên hư không do chư Thiên Tử rải, từ nào chưa từng thấy. Đây là hóa hoa,

chẳng phải hoa từ cây sanh ra. Đây là hoa từ tâm thọ sanh, chẳng phải từ cây sanh.

Biết tâm niệm của Ngài Tu Bồ Đề, Thiên Đế Thích Đề Hoàn Nhơn nói : "Bạch Đại Đức ! Hoa này chẳng phải sanh, hoa cũng chẳng từ tâm thọ sanh".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Này Kiều Thi Ca ! Ngài nói hoa này chẳng phải sanh, hoa cũng chẳng phải từ tâm thọ sanh. Hoa này nếu chẳng phải là sanh pháp thời chẳng gọi là hoa".

Thiên Đế Thích Đề Hoàn Nhơn nói : "Bạch Đại Đức ! Chỉ có hoa này là chẳng sanh, hay là sắc và thọ, tưởng, hành, thức cũng chẳng sanh ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Này Kiều Thi Ca ! Chẳng phải chỉ có hoa này là chẳng sanh, mà sắc cũng chẳng sanh. Nếu đã chẳng sanh thời chẳng gọi là sắc. Thọ, tưởng, hành, thức cũng chẳng sanh. Nếu chẳng sanh thời chẳng gọi là thọ, tưởng, hành, thức.

Như ngũ âm, lục nhập, lục thức, lục xúc và lục xúc, nhơn duyên, sanh thọ cũng vậy.

Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật chẳng sanh, nếu chẳng sanh thời chẳng gọi là Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật. Nội không đến vô pháp hữu pháp không cũng như vậy. Tứ niệm xứ đến bát cộng pháp chẳng sanh, nhứt thiết chủng trí cũng chẳng sanh. Nếu chẳng sanh thời chẳng gọi là tứ niệm xứ đến nhứt thiết chủng trí".

Thiên Đế nghĩ rằng Đại Đức Tu Bồ Đề có trí huệ rất sâu, chẳng hoại giả danh mà nói các pháp tướng.

Đức Phật biết tâm niệm của Thiên Đế nên nói rằng : "Đúng như vậy. Này Kiều Thi Ca ! Tu Bồ Đề có trí huệ rất sâu, chẳng hoại giả danh mà nói các pháp tướng."

Thiên Đế thưa : "Bạch Thế Tôn ! Đại Đức Tu Bồ Đề chẳng hoại giả danh mà nói các pháp tướng như thế nào ?".

Đức Phật nói : "Sắc chỉ là giả danh, Tu Bồ Đề chẳng hoại giả danh mà nói các pháp tướng. Thọ, tưởng, hành, thức cũng chỉ là giả danh, Tu Bồ Đề cũng chẳng hoại giả danh mà nói các pháp tướng.

Tại sao vậy ? Vì các pháp tướng không có hoại và chẳng hoại, chỗ nói của Tu Bồ Đề cũng không có hoại và chẳng hoại vậy.

Như ngũ âm, lục nhập đến lục xúc, nhơn duyên, sanh thọ, Đàn na ba la mật đến vô pháp hữu pháp không, tứ niệm xứ đến bát cộng pháp, Tu Đà Hoàn quả đến Phật đạo, nhứt thiết trí đến nhứt thiết chủng trí, Tu Đà Hoàn đến Phật, tất cả chỉ là giả danh, Tu Bồ Đề cũng chẳng hoại giả danh mà nói các pháp tướng.

Tại sao vậy ? Vì các pháp tướng không có hoại và chẳng hoại, chỗ nói của Tu Bồ Đề cũng không có hoại và chẳng hoại vậy.

Nầy Kiều Thi Ca ! Đúng như vậy, Tu Bồ Đề chẳng hoại giả danh mà nói các pháp tướng".

Ngài Tu Bồ Đề nói với Thiên Đế :
"Đúng như vậy. Nầy Kiều Thi Ca ! Như
lời đức Phật nói, các pháp chỉ là giả
danh.

Đại Bồ Tát phải biết các pháp chỉ là
giả danh như vậy. Phải học Bát nhã ba
la mật như vậy.

Đại Bồ Tát học như vậy là chẳng học
sắc, chẳng học thọ, tướng, hành, thức.

Tại sao vậy ? Vì chẳng thấy có sắc để
học, cũng chẳng thấy có thọ, tướng, hành,
thức để học.

Đại Bồ Tát học như vậy là chẳng học
Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật.

Tại sao vậy ? Vì chẳng thấy có Đàn na
ba la mật đến Bát nhã ba la mật để học.

Đại Bồ Tát học như vậy là chẳng học
nội không đến vô pháp hữu pháp không,
là chẳng học tứ niệm xứ đến mười tám
pháp bất cộng.

Tại sao vậy ? Vì chẳng thấy có nội
không đến pháp bất cộng để học.

Đại Bồ Tát học như vậy là chẳng học Tu Đà Hoàn quả đến nhứt thiết chủng trí.

Tại sao vậy ? Vì chẳng thấy có quả Tu Đà Hoàn đến nhứt thiết chủng trí để học".

Thiên Đế hỏi : "Bạch Đại Đức ! Do nhơn duyên gì mà chẳng thấy sắc đến chẳng thấy thấy nhứt thiết chủng trí ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc sắc không nhãn đến nhứt thiết chủng trí nhứt thiết chủng trí không.

Nầy Kiều Thi Ca ! Sắc không chẳng học sắc không nhãn đến nhứt thiết chủng trí không chẳng học nhứt thiết chủng trí không.

Nầy Kiều Thi Ca ! Nếu chẳng học không như vậy thời gọi là học không, vì chẳng hai vậy.

Đại Bồ Tát nầy học sắc không nhãn đến học nhứt thiết chủng trí không, vì chẳng hai vậy.

Nếu học sắc không vì chẳng hai, nhãn đến học nhứt thiết chủng trí không vì

chẳng hai, đại Bồ Tát này có thể học Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật vì chẳng hai vậy. Có thể học tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng vì chẳng hai vậy. Có thể học quả Tu Đà Hoàn đến nhứt thiết chủng trí vì chẳng hai vậy.

Đại Bồ Tát này có thể học vô lượng vô biên a tăng kỳ pháp.

Nếu có thể học vô lượng vô biên vô số pháp, thời đại Bồ Tát này chẳng vì sắc tăng mà học, chẳng vì sắc giảm mà học. Nhẫn đến chẳng vì nhứt thiết chủng trí tăng mà học, cũng chẳng vì nhứt thiết chủng trí giảm mà học.

Nếu chẳng vì sắc tăng giảm mà học, nhẫn đến nếu chẳng vì nhứt thiết chủng trí tăng giảm mà học, thời đại Bồ Tát này chẳng vì sắc thọ mà học, cũng chẳng vì sắc diệt mà học. Nhẫn đến chẳng vì nhứt thiết chủng trí thọ và diệt mà học".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi Ngài Tu Bồ Đề : "Học như vậy, đại Bồ Tát này chẳng vì thọ sắc mà học, chẳng vì diệt sắc mà

học. Nhẫn đến nhứt thiết chủng trí cũng chẳng vì thọ và diệt mà học ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đại Bồ Tát nếu học như vậy thời chẳng vì thọ sắc mà học, chẳng vì diệt sắc mà học, nhẫn đến nhứt thiết chủng trí cũng chẳng vì thọ và diệt mà học".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Do nhơn duyên gì mà đại Bồ Tát chẳng vì thọ sắc mà học, chẳng vì diệt sắc mà học, nhẫn đến nhứt thiết chủng trí cũng chẳng vì thọ và diệt mà học ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Sắc này chẳng thọ được cũng không có ai thọ sắc, nhẫn đến nhứt thiết chủng trí chẳng thọ được cũng không ai thọ, vì nội ngoại rỗng không vậy.

Vì chẳng thọ tất cả pháp nên đại Bồ Tát có thể đến nhứt thiết chủng trí".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Đại Bồ Tát học Bát nhã ba la mật như vậy có thể đến nhứt thiết chủng trí chăng ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đại Bồ Tát học Bát nhã ba la mật như vậy có thể đến

nhứt thiết chủng trí, vì chẳng thọ tất cả pháp vậy".

Ngài Xá Lợi Phất hỏi : "Nếu đại Bồ Tát đối với tất cả pháp chẳng thọ, chẳng diệt mà học, thời làm sao đến được nhứt thiết chủng trí ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật, chẳng thấy sắc sanh, chẳng thấy sắc diệt, chẳng thấy sắc thọ, chẳng thấy sắc chẳng thọ, chẳng thấy sắc cấu, chẳng thấy sắc tịnh, chẳng thấy sắc tăng, chẳng thấy sắc giảm. Tại sao vậy ? Vì sắc sắc tánh rỗng không vậy.

Nhẫn đến nhứt thiết chủng trí cũng chẳng thấy sanh, chẳng thấy diệt, chẳng thấy thọ, chẳng thấy chẳng thọ, chẳng thấy cấu, chẳng thấy tịnh, chẳng thấy tăng, chẳng thấy giảm. Tại sao vậy ? Vì nhứt thiết chủng trí nhứt thiết chủng trí tánh rỗng không vậy.

Đại Bồ Tát vì tất cả pháp chẳng sanh, chẳng diệt, chẳng thọ, chẳng xả, chẳng cấu, chẳng tịnh, chẳng hiệp,

chẳng tan, chẳng tăng, chẳng giảm, nên học Bát nhã ba la mật có thể đến nhưt thiết chủng trí. Vì không chỗ học, không chỗ đến vậy".

Bấy giờ Thiên Đế Thích Đề Hoàn Nhơn hỏi Ngài Xá Lợi Phất : "Đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật nên cầu tại chỗ nào ?".

Ngài Xá Lợi Phất nói : "Đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật nên cầu ở trong phẩm Tu Bồ Đề".

Thiên Đế hỏi Ngài Tu Bồ Đề : "Có phải thần lực của Đại Đức khiến Xá Lợi Phất nói đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật nên cầu ở trong phẩm Tu Bồ Đề chăng ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Chẳng phải thần lực của tôi".

Thiên Đế hỏi : "Thần lực của ai vậy ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đó là thần lực của đức Phật".

Thiên Đế nói : "Tất cả pháp đều không thọ xứ. Tại sao vậy ? Nói là thần lực của đức Phật, rồi tướng không thọ xứ

thời Như Lai bất khả đắc, rời pháp như thời Như Lai cũng bất khả đắc".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đúng như vậy. Này Kiều Thi Ca ! Rời tướng không thọ xứ thời Như Lai bất khả đắc, rời pháp như thời Như Lai cũng bất khả đắc. Trong tướng không thọ xứ, Như Lai bất khả đắc. Trong pháp như, Như Lai bất khả đắc.

Trong sắc như, Như Lai như bất khả đắc. Trong Như Lai như, sắc như bất khả đắc.

Trong sắc pháp tướng, Như Lai pháp tướng bất khả đắc. Trong Như Lai pháp tướng, sắc pháp tướng bất khả đắc. Nhẫn đến nhứt thiết chủng trí cũng như vậy.

Này Kiều Thi Ca ! Như Lai trong sắc như chẳng hiệp, chẳng tan, Như Lai trong thọ, tướng, hành, thức như chẳng hiệp, chẳng tan.

Như Lai rời sắc như chẳng hiệp, chẳng tan, Như Lai rời thọ, tướng, hành, thức như chẳng hiệp, chẳng tan.

Nhấn đến nhứt thiết chủng trí cũng như vậy.

Như Lai trong sắc pháp tướng chẳng hiệp, chẳng tan, Như Lai trong thọ, tướng, hành, thức pháp tướng chẳng hiệp, chẳng tan.

Như Lai rời sắc pháp tướng chẳng hiệp, chẳng tan, Như Lai rời thọ, tướng, hành, thức pháp tướng chẳng hiệp, chẳng tan.

Nhấn đến nhứt thiết chủng trí cũng như vậy.

Nầy Kiều Thi Ca ! Trong tất cả pháp chẳng hiệp, chẳng tan là thần lực của Như Lai, vì dùng pháp vô sở thọ vậy.

Như lời Kiều Thi Ca nói, đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật nên cầu ở chỗ nào ?

Nầy Kiều Thi Ca ! Chẳng nên ở trong sắc hay rời ngoài sắc mà cầu Bát nhã ba la mật. Chẳng nên ở trong thọ, tướng, hành, thức hay rời ngoài thọ, tướng, hành, thức mà cầu Bát nhã ba la mật.

Tại sao vậy ? Bát nhã ba la mật này và sắc, thọ, tưởng, hành, thức, tất cả pháp đây đều chẳng hiệp, chẳng tan, không sắc, không hình, không đối, một tướng duy nhứt tức là vô tướng.

Nhẫn đến chẳng nên ở trong nhứt thiết chủng trí mà cầu Bát nhã ba la mật, cũng chẳng nên rời ngoài nhứt thiết chủng trí mà cầu Bát nhã ba la mật.

Tại sao vậy ? Bát nhã ba la mật đây và nhứt thiết chủng trí, tất cả pháp này đều chẳng hiệp, chẳng tan, không sắc, không hình, không đối, một tướng duy nhứt tức là vô tướng.

Tại sao vậy ? Bát nhã ba la mật chẳng phải sắc, thọ, tưởng, hành, thức, cũng chẳng phải rời ngoài sắc, thọ, tưởng, hành, thức. Nhẫn đến chẳng phải nhứt thiết chủng trí, cũng chẳng phải rời ngoài nhứt thiết chủng trí.

Bát nhã ba la mật chẳng phải sắc như, cũng chẳng phải rời ngoài sắc như. Nhẫn đến chẳng phải nhứt thiết chủng trí như,

cũng chẳng phải rời ngoài nhứt thiết chủng trí như.

Bát nhã ba la mật chẳng phải sắc pháp, cũng chẳng phải rời ngoài sắc pháp. Nhẫn đến chẳng phải nhứt thiết chủng trí pháp, cũng chẳng phải rời ngoài nhứt thiết chủng trí pháp.

Tại sao vậy ? Nầy Kiều Thi Ca ! Tất cả pháp này đều vô sở hữu bất khả đắc.

Vì vô sở hữu bất khả đắc, nên Bát nhã ba la mật chẳng phải sắc cũng chẳng phải rời sắc, nhẫn đến chẳng phải nhứt thiết chủng trí cũng chẳng phải rời nhứt thiết chủng trí. Chẳng phải sắc như cũng chẳng phải rời sắc như, nhẫn đến chẳng phải nhứt thiết chủng trí như cũng chẳng phải rời nhứt thiết chủng trí như. Chẳng phải sắc pháp cũng chẳng phải rời sắc pháp, nhẫn đến chẳng phải nhứt thiết chủng trí pháp cũng chẳng phải rời nhứt thiết chủng trí pháp".

Thiên Đế nói : "Ma ha ba la mật này là đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật.

Vô lượng ba la mật, vô biên ba la mật là đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật.

Chư Tu Đà Hoàn và quả Tu Đà Hoàn nhẫn đến chư A La Hán và quả A La Hán, chư Bích Chi Phật và đạo Bích Chi Phật, chư đại Bồ Tát đều từ trong Bát nhã ba la mật này mà học thành.

Có thể thành tựu chúng sanh, thanh tịnh phật độ, chúng Vô thượng Bồ đề đều từ trong Bát nhã ba la mật này mà học thành".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Đúng như vậy. Đây Kiều Thi Ca ! Ma ha ba la mật này là đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật. Vô lượng ba la mật, vô biên ba la mật là đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật.

Cũng từ trong Bát nhã ba la mật này mà học thành quả Tu Đà Hoàn đến thành Vô thượng Bồ đề.

Này Kiều Thi Ca ! Vì sắc rộng lớn nên Bát nhã ba la mật cũng rộng lớn.

Tại sao vậy ?

Sắc tiền tế, hậu tế và trung tế đều bất khả đắc.

Thọ, tướng, hành, thức rộng lớn nên Bát nhã ba la mật cũng rộng lớn, vì thọ, tướng, hành, thức, tiền tế, hậu tế và trung tế đều bất khả đắc.

Nhẫn đến nhưt thiết chủng trí cũng như vậy.

Do nhưn duyên này nên Ma ha ba la mật này là đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật.

Này Kiều Thi Ca ! Vì sắc vô lượng nên Bát nhã ba la mật vô lượng, vì sắc lượng bất khả đắc vậy.

Như hư không lượng bất khả đắc, cũng vậy sắc lượng bất khả đắc.

Hư không vô lượng nên sắc vô lượng. Vì sắc vô lượng nên Bát nhã ba la mật vô lượng.

Nhẫn đến vì nhưt thiết chủng trí vô lượng nên Bát nhã ba la mật vô lượng.

Tại sao vậy ? Vì nhưt thiết chủng trí lượng bất khả đắc.

Như hư không lượng bất khả đắc, cũng vậy nhưt thiết chủng trí lượng bất khả đắc.

Hư không vô lượng nên nhưt thiết chủng trí cũng vô lượng.

Nhưt thiết chủng trí vô lượng nên Bát nhã ba la mật cũng vô lượng.

Do nhơn duyên này nên đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật vô lượng,

Này Kiều Thi Ca ! Sắc vô biên nên đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật vô biên.

Tại sao vậy ? Sắc, tiền tế, hậu tế, trung tế đều bất khả đắc.

Nhẫn đến nhưt thiết chủng trí vô biên nên Bát nhã ba la mật vô biên. Vì nhưt thiết chủng trí, tiền tế, hậu tế, trung tế đều bất khả đắc vậy.

Do nhơn duyên này nên Bát 'nhã ba la mật vô biên.

Lại này Kiều Thi Ca ! Vì duyên nơi vô biên nên Bát nhã ba la mật vô biên".

Thiên Đế hỏi : "Thế nào duyên nơi vô biên nên Bát nhã ba la mật vô biên ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vì duyên tất cả pháp vô biên nên Bát nhã ba la mật vô biên".

Thiên Đế hỏi : "Thế nào duyên tất cả pháp vô biên nên Bát nhã ba la mật vô biên ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vì duyên vô biên pháp tánh nên Bát nhã ba la mật vô biên .

Lại này Kiều Thi Ca ! Vì duyên vô biên pháp như nên Bát nhã ba la mật vô biên".

Thiên Đế hỏi : "Thế nào duyên vô biên pháp như nên Bát nhã ba la mật vô biên ?

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Vì pháp như vô biên nên duyên cũng vô biên. Vì duyên vô biên nên pháp như cũng vô biên".

Do nhưn duyên này nên đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật cũng vô biên .

Lại này Kiều Thi Ca ! Vì chúng sanh vô biên nên Bát nhã ba la mật vô biên".

Thiên Đế hỏi : "Thế nào chúng sanh vô biên nên Bát nhã ba la mật vô biên ?".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Này Kiều Thi Ca ! Theo ý Ngài thời những pháp gì gọi là chúng sanh ?".

Thiên Đế nói : "Không có pháp gì gọi là chúng sanh. Vì giả danh nên gọi là chúng sanh.

Danh tự ấy vốn không có pháp cũng không có chỗ đến. Chỉ gượng đặt tên thôi".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Ý Ngài nghĩ thế nào. Trong Bát nhã ba la mật này nói chúng sanh có thiệt chăng ?".

Thiên Đế nói : "Không có thiệt".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Nếu trong Bát nhã ba la mật chẳng nói thiệt có, thời chúng sanh vô biên cũng bất khả đắc.

Này Kiều Thi Ca ! Ý Ngài nghĩ thế nào ? Chư Phật trong hàng sa kiếp nói chúng sanh và danh tự chúng sanh. Vả

có pháp chúng sanh có sanh, có diệt chẳng ?".

Thiên Đế nói : "Không có. Vì bốn lai chúng sanh thường thanh tịnh vậy".

Ngài Tu Bồ Đề nói : "Này Kiều Thi Ca ! Do nhơn duyên này, vì chúng sanh vô biên nên biết Bát nhã ba la mật cũng vô biên".

PHẨM TAM THÁN

THỨ BA MƯƠI

Bấy giờ chư Thiên Vương và chư Thiên, chư Phạm Vương và chư Phạm Thiên, chư Thần Tiên và chư Thiên Nữ đồng thời ba phen ca ngợi rằng : Hay thay ! Hay thay ! Pháp của Đại Đức Tu Bồ Đề tuyên thuyết đều do ân lực nhơn duyên của đức Phật xuất thế ban bố giáo pháp này.

Nếu có đại Bồ Tát nào thật hành Bát nhã ba la mật này mà chẳng xa rời, thời chúng tôi xem vị đó như đức Phật.

Tại sao vậy ? Vì trong Bát nhã ba la mật này dầu không có pháp nào được có, từ sắc đến nhứt thiết chủng trí, nhưng có giáo pháp Tam thừa, tức là Thanh Văn thừa, Bích Chi Phật thừa và Phật thừa".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy. Nầy chư Thiên Tử ! Như lời của các Ngài nói : Trong Bát nhã ba la mật nầy dầu không có pháp nào được có, từ sắc đến nhứt thiết chủng trí, nhưng có giáo pháp Tam thừa : Thanh Văn thừa, Bích Chi Phật thừa và Phật thừa.

Nầy chư Thiên Tử ! Nếu có đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật nầy mà chẳng xa rời thời nên xem như đức Phật, vì vô sở đắc vậy.

Tại sao vậy ?

Trong Bát nhã ba la mật nói rộng về giáo pháp Tam thừa : Thanh Văn thừa, Bích Chi Phật thừa và Phật thừa. Trong Đàn na ba la mật, Phật bất khả đắc. Rời Đàn na ba la mật, Phật cũng bất khả đắc.

Nhấn đến trong nhứt thiết chủng trí, Phật bất khả đắc. Rời nhứt thiết chủng trí, Phật cũng bất khả đắc.

Nầy chư Thiên Tử ! Đại Bồ Tát nếu có thể học tất cả pháp nầy, từ Đàn na

ba la mật đến nhứt thiết chủng trí, vì có sự trên đây nên xem vị ấy như đức Phật.

Nầy chư Thiên Tử ! Thuở xưa, thời kỳ Phật Nhiên Đăng, nơi đầu ngã tư đường trong thành Hoa Nghiêm, ta được thấy Phật và nghe pháp, liền chẳng rời công hạnh Đàn na ba la mật nhẩn đến chẳng rời công hạnh Bát nhã ba la mật; chẳng rời nội không đến vô pháp hữu pháp không; chẳng rời tứ niệm xứ đến bát thánh đạo phần; chẳng rời tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định; chẳng rời tất cả tam muội môn, tất cả đà la ni môn; chẳng rời tứ vô sở úy, thập lực, tứ vô ngại trí, thập bát bất cộng pháp; chẳng rời đại từ đại bi và vô lượng Phật pháp khác, vì vô sở đắc vậy.

Bấy giờ đức Phật Nhiên Đăng thọ ký cho ta, qua khỏi một a tăng kỳ kiếp vị lai, sẽ thành Phật hiệu là Thích Ca Mâu Ni Như Lai, Ứng Cúng, Chánh Đẳng Chánh Giác, Minh Hạnh Túc, Thiệ̣n Thệ̣,

**Thế Gian Giải, Vô thượng Sĩ, Điều Ngự
Trượng Phu, Thiên Nhơn Sư, Phật, Thế
Tôn".**

**Chư Thiên Tử thưa : "Bạch đức Thế
Tôn ! Rất là hi hữu, Bát nhã ba la mật
này có thể làm cho chư đại Bồ Tát được
nhứt thiết trí, vì nơi sắc đến nhứt thiết
chủng trí chẳng thủ, chẳng xả vậy".**

**Bấy giờ đức Phật nhìn khắp hội
chúng : chư Tỳ Kheo, Tỳ Kheo Ni, Ưu
Bà Tắc, Ưu Bà Di, chư đại Bồ Tát, chư
Thiên Vương, chư Phạm Vương và chư
Thiên Tử, Thiên Nữ.**

**Nhìn khắp hội chúng xong, đức Phật
nói với Thiên Đế Thích Đề Hoàn Nhơn :
"Này Kiều Thi Ca ! Hoặc đại Bồ Tát,
hoặc hàng tứ chúng, hoặc chư Thiên
Tử, Thiên Nữ, nếu ai nghe, thọ trì, đọc
 tụng, thân cận, giảng thuyết, chánh ức
niệm Bát nhã ba la mật này, chẳng rời
tâm nhứt thiết trí, thời các loài ma
chẳng phá hoại được.**

Tại sao vậy ? Vì thiện nam, thiện nữ này biết rõ chắc chắc không nhần đến nhứt thiết chủng trí không. Không chẳng thể phá hoại không, vô tướng chẳng thể phá hoại vô tướng, vô tác chẳng thể phá hoại vô tác.

Tại sao vậy ? Vì các pháp này tự tánh, tự tướng bất khả đắc nên không có sự gì phá hoại được thời đâu có ai chịu lấy nào hại !

Lại này Kiều Thi Ca ! Thiện nam và thiện nữ này, hàng Nhơn, Phi Nhơn không thể hại được.

Tại sao vậy ? Vì thiện nam và thiện nữ này, ở trong tất cả chúng sanh khéo tu tâm từ bi hỉ xả, vì vô sở đắc vậy.

Lại này Kiều Thi Ca ! Thiện nam và thiện nữ này trọn không bị hoạnh tử.

Tại sao vậy ? Vì thiện nam và thiện nữ này thật hành Đàn na ba la mật, với tất cả chúng sanh đều dùng tâm bình đẳng mà cung cấp vậy.

Lại nầy Kiều Thi Ca ! Trong Đại Thiên thế giới, chư Thiên Vương, chư Phạm Vương và chư Thiên Tử, chư Thiên Nữ, có ai phát tâm Vô thượng Bồ đề mà chưa nghe Bát nhã ba la mật nầy và chưa thọ trì, thân cận, thời vị Trời ấy nay đây phải nghe thọ trì, thân cận, đọc tụng, chánh ức niệm, chẳng rời tâm nhưt thiết trí.

Lại nầy Kiều Thi Ca ! Các thiện nam và thiện nữ nghe Bát nhã ba la mật nầy rồi thọ trì, thân cận, đọc tụng, chánh ức niệm, chẳng rời tâm nhưt thiết trí, thời hoặc ở nhà vắng, hoặc ở núi rừng, hoặc ở chỗ đông người trợn không có sự kinh sợ.

Tại sao vậy ? Vì các thiện nam và thiện nữ nầy biết rõ nội không, biết rõ ngoại không, nhẫn đến biết rõ vô pháp hữu pháp không, vì vô sở đắc vậy".

Chư Thiên Tử thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Các thiện nam và thiện nữ có thể thọ trì Bát nhã ba la mật và thân cận,

đọc tụng, chánh ức niệm, chẳng rời tâm nhứt thiết trí, thời chư Thiên chúng tôi phải thường thủ hộ người đó.

Tại sao vậy ? Bạch đức Thế Tôn ! Vì do đại Bồ Tát nhơn duyên nên dứt được ba ác đạo, dứt được sự nghèo cùng của Trời, Người, dứt được những tai hoạn, tật bệnh, đói khát.

Vì do đại Bồ Tát nhơn duyên nên có mười nghiệp đạo lành xuất hiện thế gian, và cũng xuất hiện tứ thiên đến nhứt thiết chủng trí.

Vì do đại Bồ Tát nhơn duyên nên thế gian bèn có những nhà đại tộc, những dòng tôn quý và Chuyển Luân Thánh Vương cùng chư Thiên từ Tứ Vương Thiên đến Sắc Cứu Cánh Thiên.

Vì do đại Bồ Tát nhơn duyên nên có quả xuất thế Tu Đà Hoàn đến Bích Chi Phật đạo.

Vì do đại Bồ Tát nhơn duyên nên có thành tựu chúng sanh, tịnh Phật quốc độ mà có chư Phật xuất hiện thế gian, mà

có chuyển pháp luân, mà biết có Phật bửu, Pháp bửu và Tỳ Kheo Tăng bửu.

Bạch đức Thế Tôn ! Do nhơn duyên trên đây nên tất cả thế gian, chư Thiên và mọi người cùng A tu la phải thủ hộ đại Bồ Tát này".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy ! Này chư Thiên Tử ! Do đại Bồ Tát nhơn duyên mà dứt ba ác đạo nhần đến có Tam Bửu xuất hiện thế gian. Vì thế nên chư Thiên và mọi người cùng A tu la phải thường thủ hộ, cúng dường cung kính, tôn trọng tán thán đại Bồ Tát này.

Này chư Thiên Tử ! Cúng dường kính trọng đại Bồ Tát này thời là cúng dường đức Phật.

Này chư Thiên Tử ! Ví như trong cõi Đại Thiên, hàng Thanh Văn và Bích Chi Phật đông nhiều như rừng rậm, lúa mè, tre lau, có thiện nam, thiện nữ cúng dường kính trọng khắp tất cả cũng không bằng phước đức cúng dường

kính trọng bậc đại Bồ Tát sơ phát tâm chẳng rời sáu ba la mật.

Tại sao vậy ? Vì chẳng do nơi Thanh Văn và Bích Chi Phật nhơn duyên nên có đại Bồ Tát và chư Phật xuất thế. Mà do đại Bồ Tát nhơn duyên nên có Thanh Văn và Bích Chi Phật cùng chư Phật xuất hiện thế gian.

Vì thế nên, này Kiều Thi Ca ! Tất cả thế gian, chư Thiên và mọi người cùng A tu la phải thường thủ hộ, cúng dường cung kính, tôn trọng tán thán đại Bồ Tát này".

PHẨM DIỆT TRÁNH

THỨ BA MƯƠI MỐT

Thiên Đế Thích Đề Hoàn Nhơn thưa :
"Bạch đức Thế Tôn ! Rất lạ lòng hi hữu, đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật ! Nếu ai được nghe, thọ trì, thân cận, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm được công đức trong hiện đời như vậy, cũng thành tựu chúng sanh, trang nghiêm thanh tịnh cõi Phật, từ một Phật quốc đến một Phật quốc cúng dường chư Phật, muốn có đồ cúng dường liền tùy ý liền được, theo chư Phật nghe pháp đến được Vô thượng Bồ đề trọn không giữa chừng quên sót. Đại Bồ Tát này cũng được gia thành tựu, mẫu thành tựu, sanh thành tựu, quyến thuộc thành tựu, tướng thành tựu, quang minh thành tựu, nhân thành tựu, nhĩ thành tựu, tam muội thành tựu, đà la ni thành tựu.

Đại Bồ Tát này dùng phương tiện lực biến thân như Phật, đến các quốc độ không Phật để tán dương lực ba la mật, tứ niệm xứ đến thập bát bất cộng pháp, dùng sức phương tiện mà thuyết pháp, dùng pháp Tam thừa để độ thoát chúng sanh, chính là Thanh Văn thừa, Bích Chi Phật thừa và Phật thừa.

Bạch đức Thế Tôn ! Rất hi hữu ! Thọ trì Bát nhã ba la mật là đã tổng nhiếp năm ba la mật đến mười tám pháp bất cộng, cũng là tổng nhiếp quả Tu Đà Hoàn đến Phật đạo và nhứt thiết chủng trí".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy. Nay Kiều Thi Ca ! Thọ trì Bát nhã ba la mật là đã tổng nhiếp năm ba la mật đến nhứt thiết chủng trí.

Lại này Kiều Thi Ca ! Thiện nam thiện nữ thọ trì, thân cận, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm Bát nhã ba la mật này hiện đời được công đức, nên nhứt tâm nghe kỹ".

Thiên Đế thừa : "Bạch đức Thế Tôn ! Chúng tôi kính xin thọ giáo".

Đức Phật nói : "Nầy Kiều Thi Ca ! Nếu có các ngoại đạo phạm chí, hoặc ma vương ma dân, hoặc kẻ tăng thượng mạn muốn chống trái, phá hoại tâm Bát nhã ba la mật của Bồ Tát, những kẻ ấy vừa sanh lòng ác thời liền diệt mất, trọn chẳng được theo ý muốn.

Tại sao vậy ? Vì đại Bồ Tát thường thật hành sáu ba la mật.

Do các chúng sanh mãi mãi tham tránh nên đại Bồ Tát xả tất cả những nội vật, ngoại vật để an lập chúng sanh trong Đàn na ba la mật.

Do các chúng sanh mãi mãi phá giới nên đại Bồ Tát xả tất cả nội pháp, ngoại pháp để an lập chúng sanh nơi Giới ba la mật.

Do các chúng sanh mãi mãi đấu tránh nên đại Bồ Tát xả tất cả nội pháp, ngoại pháp để an lập chúng sanh nơi Nhẫn nhục ba la mật.

Do các chúng sanh mãi mãi giải đãi nên đại Bồ Tát xả tất cả nội pháp, ngoại pháp để an lập chúng sanh nơi Tinh tấn ba la mật.

Do các chúng sanh mãi mãi loạn tâm nên đại Bồ Tát xả tất cả nội pháp, ngoại pháp để an lập chúng sanh nơi Thiền na ba la mật.

Do các chúng sanh mãi mãi ngu si nên đại Bồ Tát xả tất cả nội pháp, ngoại pháp để an lập chúng sanh nơi Bát nhã ba la mật.

Do chúng sanh mãi mãi vì ái kiết mà luân chuyển sanh tử, nên đại Bồ Tát này dùng sức phương tiện dứt ái kiết của chúng sanh, để an lập chúng sanh nơi tứ thiền, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, tứ niệm xứ đến Phật đạo.

Trên đây là đại Bồ Tát thật hành Bát nhã ba la mật được công đức trong đời hiện tại.

Công đức đời sau được Vô thượng Bồ Đề, chuyển pháp luân, đầy đủ hạnh nguyện, nhập vô dư Niết Bàn.

Lại này Kiều Thi Ca ! Nếu thiện nam tử, thiện nữ nhơn nghe, thọ trì, thân cận, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm Bát nhã ba la mật này, thời chỗ của người này ở, các hàng ngoại đạo, ma vương, ma dân, kẻ tăng thượng mạn muốn khinh hủy, vắn nạn, phá hoại Bát nhã ba la mật trọn chẳng thành được. Ác tâm của người này lần giảm diệt mà công đức lần thêm lớn. Nhờ nghe Bát nhã ba la mật này nên lần lần do đạo Tam thừa đặng hết những sự khổ.

Này Kiều Thi Ca ! Ví như có vị thuốc tên ma kỳ. Có rắn dúi đi kiếm ăn thấy môi muốn mổ ăn, con môi chạy đến chỗ vị thuốc ma kỳ. Do sức của hơi thuốc nên rắn không dám tiến lại mà phải trở lui. Vì sức thuốc có thể thắng sức độc vậy.

Này Kiều Thi Ca ! Thiện nam, thiện nữ này nghe, thọ trì, thân cận, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm Bát nhã ba la mật này, nếu có những sự đấu tránh muốn đến phá hoại, do oai lực của Bát

nhã ba la mật, ác sự liền mau tiêu diệt, người này liền sanh thiện tâm, thêm nhiều công đức.

Tại sao vậy ? Vì Bát nhã ba la mật này có thể diệt những sự dẫu tránh.

Những gì là sự dẫu tránh ? Chính là tham, sân, si, vô minh dẫn đến những cái, kiết, sử, triền, nhóm khổ lớn, ngã kiến, nhơn kiến, chúng sanh kiến, đoạn kiến, thường kiến, cấu kiến, tịnh kiến, hữu kiến, vô kiến, xan tham, phạm giới, sân khuể, giải đãi, loạn ý, vô trí, thường tướng, lạc tướng, tịnh tướng, ngã tướng, chấp sắc, chấp thọ, tướng, hành, thức, chấp Đàn na ba la mật dẫn đến chấp nhứt thiết chủng trí, chấp Niết Bàn, những sự dẫu tránh này đều có thể tiêu diệt không cho tăng trưởng.

Lại này Kiều Thi Ca ! Trong Đại Thiên thế giới, chư Thiên Vương đến Sắc Cứu Cánh Thiên thường thủ hộ thiện nam, thiện nữ nào có thể nghe, thọ trì Bát nhã ba la mật, cúng dường người đọc

tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm Bát nhã ba la mật.

Hiện tại chư Phật mười phương cũng đồng ủng hộ thiện nam, thiện nữ này.

Các thiện nam, thiện nữ này dứt pháp ác, thêm lớn pháp lành, như là Đàn na ba la mật cùng tăng đến nhưt thiết chủng trí, càng tăng vì vô sở đắc vậy. Các thiện nam, thiện nữ này có lời nói ra đều được người tín thọ, hàng thân hữu bền chặt. Thiện nam, thiện nữ này không nói lời vô ích, chẳng bị sân khuể che đậy, chẳng bị kiêu mạn, xan tham, tật đố che đậy. Người này tự mình chẳng sát sanh, dạy người chẳng sát sanh, tán thán pháp chẳng sát sanh, cũng hoan hỷ tán thán người chẳng sát sanh. Người này tự mình xa lìa trộm cắp, dạy người chẳng trộm cắp, tán thán pháp chẳng trộm cắp, cũng hoan hỷ tán thán người chẳng trộm cắp. Người này tự mình chẳng tà dâm, dạy người chẳng tà dâm, tán thán pháp chẳng tà dâm, cũng hoan hỷ tán thán người

chẳng tà dâm. Người này tự mình chẳng vọng ngữ, dạy người chẳng vọng ngữ, tán thán pháp chẳng vọng ngữ, cũng hoan hỷ tán thán người chẳng vọng ngữ. Nơi chẳng lường thiệt, chẳng ác khẩu và chẳng vô ích ngữ cũng như vậy.

Người này tự mình chẳng tham, dạy người chẳng tham, tán thán pháp chẳng tham, cũng hoan hỷ tán thán người chẳng tham. Nơi chẳng sân nảo và chẳng tà kiến cũng như vậy.

Người này tự thật hành Đàn na ba la mật, dạy người thật hành Đàn na ba la mật, tán thán pháp Đàn na ba la mật, cũng hoan hỷ tán thán người thật hành Đàn na ba la mật. Nhẫn đến tự được nhứt thiết chủng trí, dạy người được nhứt thiết chủng trí, tán thán pháp nhứt thiết chủng trí, cũng hoan hỷ tán thán người được nhứt thiết chủng trí.

Đại Bồ Tát này lúc thật hành sáu ba la mật, có bố thí bao nhiêu đều

cùng chúng sanh hồi hướng Vô thượng Bồ đề, vì vô sở đắc vậy.

Lúc thật hành lục ba la mật như vậy, thiện nam, thiện nữ này nghĩ rằng nếu không bố thí, tôi sẽ sanh nhà bần cùng, chẳng có thể thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, cũng chẳng có thể được nhưt thiết chủng trí.

Nếu không giữ giới, tôi sẽ sanh trong ba ác đạo, còn chẳng được nhơn thân hướng là có thể thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, được Vô thượng Bồ đề.

Nếu không tu nhẫn nhục, thân tôi sẽ hủy hoại các căn, sắc lực sẽ không đầy đủ, chẳng thể được sắc thân toàn vẹn của Bồ Tát mà chúng sanh ngó thấy ắt thêm lớn căn lành mãi đến Vô thượng Bồ đề, cũng không thể thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, được nhưt thiết chủng trí.

Nếu giải đãi, tôi chẳng thể được Bồ Tát đạo thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, được nhưt thiết chủng trí.

Nếu loạn tâm, tôi sẽ chẳng sanh được các thiên định, cũng chẳng thể thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, được nhưt thiết chủng trí.

Nếu tôi vô trí, không được phương tiện trí thời không thể vượt hơn bậc Thanh Văn, Bích Chi Phật để thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, được nhưt thiết chủng trí.

Đại Bồ Tát này lại nghĩ rằng tôi chẳng nên vì tùy xan tham mà chẳng đầy đủ Đàn na ba la mật, chẳng nên vì tùy phạm giới mà chẳng đầy đủ Thi la ba la mật, chẳng nên vì tùy sân khuể mà chẳng đầy đủ Nhẫn nhục ba la mật, chẳng nên vì tùy giải đãi mà chẳng đầy đủ Tinh tấn ba la mật, chẳng nên vì tùy loạn ý mà chẳng đầy đủ Thiền na ba la mật, chẳng nên vì tùy si tâm mà chẳng đầy đủ Bát nhã ba la mật.

Nếu chẳng đầy đủ sáu ba la mật, thời tôi trọn chẳng thể thành tựu nhưt thiết chủng trí.

Thiện nam, thiện nữ nầy thọ trì, thân cận, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm Bát nhã ba la mật như vậy cũng chẳng rời tâm nhứt thiết trí, được những công đức đời nầy và đời sau".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Hi hữu thay, đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật, vì hồi hướng tâm nhứt thiết trí, cũng vì chẳng cao tâm".

Đức Phật nói : "Nầy Kiều Thi Ca ! Thế nào là đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật vì hồi hướng tâm nhứt thiết trí, cũng vì chẳng cao tâm ?".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát nếu thật hành thế gian Đàn na ba la mật bố thí cho chư Phật, Bích Chi Phật, Thanh Văn và người nghèo cùng khốn khổ, vì không phương tiện lực nên sanh cao tâm.

Nếu thật hành thế gian Thi la ba la mật, nghĩ rằng tôi thật hành trì giới, tôi có thể đầy đủ Giới ba la mật, vì không phương tiện nên sanh cao tâm.

Nhẫn đến thật hành thế gian Bát nhã ba la mật, nghĩ rằng tôi thật hành Bát nhã ba la mật, tôi tu Bát nhã ba la mật, vì không phương tiện nên sanh cao tâm.

Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát lúc tu thế gian tứ niệm xứ, tự nghĩ rằng tôi tu tứ niệm xứ, tôi đầy đủ tứ niệm xứ, vì không phương tiện nên sanh cao tâm.

Nhẫn đến mười tám pháp bất cộng đến nhưt thiết chủng trí, nghĩ rằng tôi tu pháp bất cộng, tôi sẽ thành tựu chúng sanh, tôi sẽ thanh tịnh Phật độ, tôi sẽ được nhưt thiết chủng trí. Vì còn có ngô ngã không phương tiện nên sanh cao tâm.

Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát thật hành thế gian thiện pháp như vậy, vì thấy có ngô ngã nên sanh cao tâm.

Bạch đức Thế Tôn ! Nếu đại Bồ Tát thật hành xuất thế gian Đàn na ba la mật chẳng thấy có người thí, chẳng thấy có kẻ nhận, chẳng thấy có vật bố thí. Thật hành xuất thế gian Đàn na ba la

mật như vậy vì hồi hướng nhưt thiết chủng trí cũng chẳng sanh cao tâm.

Thật hành Thi la ba la mật, Thi la ba la mật bất khả đắc.

Thật hành Nhẫn nhục ba la mật, Nhẫn nhục ba la mật bất khả đắc.

Thật hành Tinh tấn ba la mật, Tinh tấn ba la mật bất khả đắc.

Thật hành Thiên na ba la mật, Thiên na ba la mật bất khả đắc.

Thật hành Bát nhã ba la mật, Bát nhã ba la mật bất khả đắc.

Tu tứ niệm xứ, tứ niệm xứ bất khả đắc.

Nhẫn đến tu nhưt thiết chủng trí, nhưt thiết chủng trí bất khả đắc.

Bạch đức Thế Tôn ! Đại Bồ Tát Bát nhã ba la mật như vậy, vì hồi hướng nhưt thiết chủng trí, vì chẳng sanh cao tâm".

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

QUYỂN THỨ MƯỜI

Hán dịch : Pháp Sư Cưu Ma La Thập

Việt dịch : Tỳ Kheo Thích Trí Tịnh

PHẨM BỬU PHÁP ĐẠI MINH

THỨ BA MƯƠI HAI

Đức Phật nói với Thiên Đế : "Này Kiều Thi Ca ! Nếu có thiện nam, thiện nữ nghe Bát nhã ba la mật này rồi thọ trì, thân cận, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm, chẳng rời tâm nhứt thiết trí, lúc lâm trận, do tụng Bát nhã ba la mật nên vào trong quân trận trọn chẳng mất mạng, đao tên không hại. Tại sao vậy ? Thiện nam, thiện nữ này mãi mãi thật hành sáu ba la mật, tự trừ đao tên dâm dục của mình, cũng trừ đao tên dâm dục của người khác, tự trừ đao tên sân khuể của mình, cũng trừ đao tên sân khuể của

người khác, tự trừ dao tên ngu si của mình, cũng trừ dao tên ngu si của người khác, tự trừ dao tên tà kiến, cũng trừ dao tên tà kiến của người, tự trừ dao tên triền cấu, cũng trừ dao tên triền cấu của người, tự trừ dao tên kiết sử, cũng trừ dao tên kiết sử của người.

Nầy Kiều Thi Ca ! Do nhơn duyên nầy nên thiện nam, thiện nữ nầy chẳng bị dao tên làm hại.

Lại nầy Kiều Thi Ca ! Thiện nam, thiện nữ nghe Bát nhã ba la mật nầy thọ trì, thân cận, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm, chẳng rời tâm nhứt thiết trí, tất cả những độc, những ác như thuốc độc, cổ độc, hầm lửa, nước sâu, dao chém đều không làm hại được.

Tại sao vậy ? Vì Bát nhã ba la mật nầy là đại minh chú, là vô thượng chú.

Nếu thiện nam, thiện nữ học đại minh chú nầy thời chẳng tự nào hại lấy thân mình, cũng chẳng nào hại người khác, cũng chẳng nào hại cả mình và người.

Tại sao vậy ? Vì thiện nam, thiện nữ này chẳng thấy có ngã, chẳng thấy có chúng sanh, nhãn đến tri giả, kiến giả đều bất khả đắc. Chẳng thấy có sắc, nhãn đến chẳng thấy có nhứt thiết chủng trí.

Vì chẳng thấy có, nên chẳng tự não hại thân mình, chẳng não hại người khác, cũng chẳng não hại cả mình lẫn người.

Vì học đại minh chú này nên được Vô thượng Bồ đề, quán tâm của tất cả chúng sanh mà tùy ý thuyết pháp.

Tại sao vậy ? Vì quá khứ chư Phật học đại minh chú này đã được Vô thượng Bồ đề, vị lai chư Phật học đại minh chú này sẽ được vô thượng Bồ đề, hiện tại chư Phật học đại minh chú này được Vô thượng Bồ đề.

Lại này Kiều Thi Ca ! Nếu có người chỉ biên chép quyển kinh Bát nhã ba la mật này mà thờ nơi nhà, chớ không thọ trì, không đọc tụng, chẳng giảng thuyết, chẳng chánh ức niệm, tất cả hàng Nhơn, Phi Nhơn không thể phá hại chỗ đó được.

Tại sao vậy ? Vì Bát nhã ba la mật này được tất cả chư Thiên Vương, chư Phạm Vương cùng chư Thiên trong Đại Thiên thế giới và trong vô số vô lượng thế giới mười phương đồng thủ hộ.

Chỗ thờ Bát nhã ba la mật này, chư Thiên đều đến cúng dường, kính trọng, tán thán, lễ lạy rồi đi.

Chỉ có biên chép Bát nhã ba la mật để thờ tại nhà, mà thiện nam, thiện nữ ấy còn được công đức hiện đời như vậy.

Ví như hoặc có người hoặc có súc vật đến dưới cây bồ đề, thời hàng Nhơn, Phi Nhơn mang ác ý đến không làm hại được.

Tại sao vậy ? Vì chỗ cây bồ đề này là nơi mà quá khứ chư Phật được Vô thượng Bồ đề, vị lai chư Phật và hiện tại chư Phật cũng ở nơi đó được Vô thượng Bồ đề. Khi được thành Phật rồi, đều bố thí sự không kinh sợ cho tất cả chúng sanh, làm cho vô lượng vô số chúng sanh được phước lạc trong Người trên Trời, cũng làm cho vô lượng vô số chúng sanh được

quả Tu Đà Hoàn đến quả Vô thượng Bồ Đề.

Do oai lực của Bát nhã ba la mật, nên chỗ ấy được sự cung kính, lễ bái, cúng dường".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Nếu có thiện nam, thiện nữ biên chép cúng dường Bát nhã ba la mật, hoặc có thiện nam, thiện nữ sau khi đức Phật nhập diệt xây tháp cúng dường Xá lợi, hai người này ai được phước nhiều ?".

Đức Phật nói : "Này Kiều Thi Ca ! Ta hỏi lại Ngài, tùy ý Ngài đáp.

Do học đạo gì mà Phật được Vô thượng Bồ đề cùng thân tướng hảo này ?".

Thiên Đế thưa : "Bạch Thế Tôn ! Do học trong Bát nhã ba la mật mà đức Phật được Vô thượng Bồ đề cùng thân tướng hảo đoan nghiêm".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy ! Này Kiều Thi Ca ! Đức Phật từ trong Bát nhã ba la mật mà học được nhứt thiết chủng trí.

Nầy Kiều Thi Ca ! Chẳng phải do thân tướng hảo mà gọi là Phật. Chính là do được nhứt thiết chủng trí nên gọi là Phật.

Nầy Kiều Thi Ca ! Nhứt thiết chủng trí của Phật sanh từ trong Bát nhã ba la mật.

Nầy Kiều Thi Ca ! Thân của Phật đây là chỗ sở y của nhứt thiết chủng trí. Nhon nơi thân nầy mà Phật được nhứt thiết chủng trí. Nên nghĩ rằng thân của đức Phật đây là chỗ sở y của nhứt thiết chủng trí. Vì thế nên sau khi Phật nhập Niết Bàn, Xá lợi sẽ được cúng dường.

Lại nầy Kiều Thi Ca ! Nếu thiện nam, thiện nữ nghe Bát nhã ba la mật nầy rồi biên chép, thọ trì, thân cận, đọc tụng, chánh ức niệm, cung kính, cúng dường, tôn trọng, tán thán, thời tức là cúng dường nhứt thiết chủng trí.

Do có nầy nên thiện nam, thiện nữ nên biên chép Bát nhã ba la mật nầy, rồi hoặc thọ trì, thân cận, đọc tụng, chánh ức niệm, kính trọng, cúng dường, tán thán.

Sau khi đức Phật nhập Niết Bàn, nếu có thiện nam, thiện nữ xây tháp cúng dường Xá lợi, kính lễ, tán thán.

Lại có thiện nam, thiện nữ biên chép, thọ trì Bát nhã ba la mật này và kính trọng, cúng dường, tán thán, thời được phước rất nhiều.

Tại sao vậy ? Vì trong Bát nhã ba la mật này xuất sanh nội không đến vô pháp hữu pháp không, xuất sanh tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng, xuất sanh tất cả tam muội, tất cả thiên định, tất cả đà la ni. Thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ đều xuất sanh từ trong Bát nhã ba la mật này. Bồ Tát, thành tựu tất cả công hạnh cũng từ trong Bát nhã ba la mật này. Tất cả phước quả của loài Người cùng cõi Trời đến Sắc Cứu Cánh Thiên đều từ Bát nhã ba la mật này sanh. Những Thánh quả từ Tu Đà Hoàn đến chư Phật và nhưt thiết chủng trí của chư Phật đều từ trong Bát nhã ba la mật này xuất sanh".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Người Diêm Phù Đề chẳng cúng dường, kính trọng, tán thán Bát nhã ba la mật, phải chăng vì họ chẳng biết cúng dường thời được nhiều lợi ích ?".

Đức Phật nói : "Nầy Kiều Thi Ca ! Trong Diêm Phù Đề, đối với Phật, Pháp và Tăng có bao nhiêu người có lòng tin bất hoại ? Có bao nhiêu người không nghi ? Có bao nhiêu người quyết liễu ?".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đối với Phật, Pháp và Tăng, trong Diêm Phù Đề ít người có lòng tin bất hoại, cũng ít người không nghi và quyết liễu".

Đức Phật nói : "Nầy Kiều Thi Ca ! Trong Diêm Phù Đề, có bao nhiêu người được ba mươi bảy phẩm trợ đạo, ba môn giải thoát, tám bội xả, chín thứ đệ định, bốn trí vô ngại, sáu thần thông ?

Trong Diêm Phù Đề có bao nhiêu người dứt ba kiết sử, được đạo Tu Đà Hoàn ? Bao nhiêu người dứt ba kiết sử cũng mỏng tham, sân, si, được đạo Tư Đà

Hàm ? Bao nhiêu người dứt năm hạ phần kiết, được đạo A Na Hàm ? Bao nhiêu người dứt năm thượng phần kiết, được đạo A La Hán ? Bao nhiêu người cầu đạo Bích Chi Phật ? Bao nhiêu người phát tâm Vô thượng Bồ đề ?".

Thiên Đế thưa : "Trong Diêm Phù Đề, ít người được ba mươi bảy phẩm trợ đạo, nhân đến ít người phát tâm Vô thượng Bồ đề".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy. Này Kiều Thi Ca ! Trong Diêm Phù Đề ít người đối với Phật, Pháp, Tăng có lòng tin bất hoại, không nghi và quyết liễu. Cũng ít người được ba mươi bảy phẩm trợ đạo, nhân đến ít người phát tâm Vô thượng Bồ đề.

Trong những người phát tâm này lại ít người thật hành Bồ Tát hạnh.

Tại sao vậy ? Vì những chúng sanh trong Diêm Phù Đề, đời trước của họ chẳng thấy Phật, chẳng nghe Pháp, chẳng cúng dường Tỳ Kheo Tăng, chẳng bố thí, chẳng trì giới, chẳng nhẫn nhục, chẳng

ting tấn, chẳng thiên định, chẳng trí huệ, chẳng nghe nội không đến vô pháp hữu pháp không, chẳng nghe, chẳng tu tứ niệm xứ đến bất cộng pháp, chẳng nghe, chẳng tu những môn tam muội, những môn đà la ni, cũng chẳng tu nhứt thiết trí và nhứt thiết chủng trí.

Do có trên đây nên ít chúng sanh tin bất hoại nơi Tam Bảo, nhận đến ít người phát tâm Vô thượng Bồ đề.

Trong những người phát tâm lại ít người thật hành Bồ Tát đạo.

Trong những người thật hành Bồ Tát đạo lại ít người được Vô thượng Bồ đề.

Nầy Kiều Thi Ca ! Ta dùng Phật nhãn thấy trong những thế giới phương Đông có vô lượng vô số chúng sanh phát tâm Vô thượng Bồ đề, thật hành Bồ Tát đạo, nhưng vì xa lìa sức phương tiện Bát nhã ba la mật nên có rất ít người được an trụ bậc bất thối chuyển, còn phần nhiều thời sa vào hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật. Trong chín phương kia cũng như vậy.

Vì thế nên thiện nam, thiện nữ phát tâm cầu Vô thượng Bồ đề phải nghe Bát nhã ba la mật và phải thọ trì, thân cận, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm. Xong rồi lại phải biên chép, cung kính, tôn trọng, tán thán và cúng dường Bát nhã ba la mật.

Những thiện pháp khác vào trong Bát nhã ba la mật cũng phải nghe, thọ trì nhẫn đến cúng dường. Những gì là thiện pháp khác ? Chính là Đàn na ba la mật đến Thiền na ba la mật, nội không đến vô pháp hữu pháp không, những tam muội môn, đà la ni môn, tứ niệm xứ đến bất cộng pháp, đại từ đại bi.

Vô lượng thiện pháp như vậy đều vào trong Bát nhã ba la mật cũng phải nghe, thọ trì nhẫn đến chánh ức niệm và tán thán, cúng dường.

Thiện nam, thiện nữ phải nghĩ rằng lúc làm Bồ Tát, đức Phật học và thật hành Bát nhã ba la mật cùng vô lượng thiện pháp như vậy. Chúng tôi cũng phải tùy học như vậy.

Tại sao vậy ? Vì Bát nhã ba la mật cùng vô lượng thiện pháp là chỗ tôn quý của tôi, là pháp ấn của chư Phật, cũng là pháp ấn của Thanh Văn, Bích Chi Phật.

Chư Phật do học Bát nhã ba la mật nhẫn đến nhứt thiết chủng trí mà được đến bỉ ngạn.

Chư Bích Chi Phật và Thanh Văn cũng do học Bát nhã ba la mật nhẫn đến nhứt thiết trí mà được đến bỉ ngạn.

Này Kiều Thi Ca ! Thế nên thiện nam, thiện nữ, lúc Phật còn tại thế hoặc sau khi Phật nhập Niết Bàn, phải y chỉ Bát nhã ba la mật, Thiền na ba la mật, Tinh tấn ba la mật, Nhẫn nhục ba la mật, Thi la ba la mật, Đàn na ba la mật, nhẫn đến phải y chỉ nhứt thiết chủng trí.

Tại sao vậy ? Vì Bát nhã ba la mật nhẫn đến nhứt thiết chủng trí là chỗ mà chư Thanh Văn, Bích Chi Phật, Bồ Tát, chư Phật và tất cả thế gian, Trời, Người, A tu la đều đáng y chỉ nơi đó.

Sau khi Phật nhập Niết Bàn, nếu thiện nam, thiện nữ, vì cúng dường Phật mà xây tháp bảy báu cao một do tuần, dùng hoa hương, anh lạc, phan cái, kỹ nhạc cõi Trời để cúng dường, cung kính, tôn trọng, tán thán.

Nầy Kiều Thi Ca ! Do nhơn duyên nầy, thiện nam, thiện nữ ấy được phước nhiều chẳng ?".

Thiên Đế nói : "Bách đức Thế Tôn ! Rất nhiều, rất nhiều !".

Đức Phật nói : "Nhưng vẫn không bằng phước của thiện nam, thiện nữ nghe Bát nhã ba la mật nầy và biên chép, thọ trì, thân cận, đọc tụng, chánh ức niệm, chẳng rời tâm tát bà nhã, cùng cung kính, tôn trọng, tán thán, cúng dường.

Nầy Kiều Thi Ca ! Chẳng luận một tháp bảy báu. Sau khi Phật nhập Niết Bàn, vì cúng dường Phật nên thiện nam, thiện nữ xây tháp bảy báu khắp Diêm Phù Đề cũng đều cao một do tuần, dùng hoa hương, anh lạc, phan cái, kỹ nhạc

cõi Trời để cúng dường, cung kính, tôn trọng, tán thán. Thiện nam, thiện nữ ấy được phước nhiều chăng ?".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Phước của thiện nam, thiện nữ ấy rất nhiều".

Đức Phật nói : "Nhưng vẫn chẳng bằng phước của thiện nam, thiện nữ nghe Bát nhã ba la mật nhẫn đến cúng dường, kính trọng, tán thán.

Nầy Kiều Thi Ca ! Chẳng luận xây tháp khắp một Diêm Phù Đề. Sau khi Phật nhập Niết Bàn, thiện nam, thiện nữ vì cúng dường Phật nên xây tháp bảy báu đều cao một do tuần khắp bốn châu thiên hạ.

Thiện nam, thiện nữ nầy được phước nhiều chăng ?".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Rất nhiều".

Đức Phật nói : "Nhưng vẫn chẳng bằng phước của thiện nam, thiện nữ biên chép đến cúng dường Bát nhã ba la mật.

Nầy Kiều Thi Ca ! Lại chẳng luận xây tháp bảy báu khắp bốn châu thiên hạ.

Sau khi Phật nhập Niết Bàn, thiện nam, thiện nữ vì cúng dường Phật nên xây tháp bảy báu đều cao một do tuần khắp Tiểu Thiên thế giới. Thiện nam, thiện nữ nầy được phước nhiều chăng ?".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Rất nhiều".

Đức Phật nói : "Nhưng vẫn chẳng bằng phước của thiện nam, thiện nữ biên chép đến cúng dường Bát nhã ba la mật.

Nầy Kiều Thi Ca ! Lại chẳng luận xây tháp bảy báu khắp Tiểu Thiên thế giới.

Sau khi Phật nhập Niết Bàn, thiện nam, thiện nữ vì cúng dường Phật nên xây tháp bảy báu đều cao một do tuần khắp Trung Thiên thế giới. Thiện nam, thiện nữ nầy được phước nhiều chăng ?".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Rất nhiều".

Đức Phật nói : "Nhưng vẫn chẳng bằng phước của thiện nam, thiện nữ cúng dường Bát nhã ba la mật.

Nầy Kiều Thi Ca ! Lại chẳng luận xây tháp bảy báu đầy Trung Thiên thế giới.

Sau khi Phật nhập Niết Bàn, thiện nam, thiện nữ vì cúng dường Phật nên xây tháp bảy báu đều cao một do tuần khắp Đại Thiên thế giới, rồi cúng dường trọn đời. Thiện nam, thiện nữ nầy được phước nhiều chăng ?".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Rất nhiều, rất nhiều".

Đức Phật nói : "Nhưng vẫn chẳng bằng phước của thiện nam, thiện nữ biên chép Bát nhã ba la mật nầy, rồi thọ trì, cung kính, tôn trọng, tán thán, cúng dường.

Nầy Kiều Thi Ca ! Lại chẳng luận xây tháp bảy báu đầy Đại Thiên thế giới.

Sau khi Phật nhập Niết Bàn, vì cúng dường Phật nên mỗi mỗi chúng sanh trong Đại Thiên thế giới đều xây tháp bảy báu và đều cúng dường trọn đời, vẫn

chẳng bằng phước của thiện nam, thiện nữ biên chép, thọ trì Bát nhã ba la mật nhẫn đến chánh ức niệm, chẳng rời tâm nhứt thiết trí, và cũng cung kính, tôn trọng, tán thán, cúng dường".

Thích Đề Hoàn Nhơn thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đúng như vậy. Nếu có ai cúng dường, tôn trọng, tán thán Bát nhã ba la mật này, thời là cúng dường chư Phật quá khứ, vị lai, hiện tại.

Bạch đức Thế Tôn ! Sau khi đức Phật nhập Niết Bàn, nếu mỗi mỗi chúng sanh trong hằng sa quốc độ mười phương, vì cúng dường đức Phật nên xây tháp bảy báu cao một do tuần, rồi cúng dường bửu tháp hoặc một kiếp hoặc dưới một kiếp.

Bạch đức Thế Tôn ! Những người cúng dường như vậy, có được phước nhiều chăng ?".

Đức Phật nói : "Rất nhiều".

Thiên Đế thưa : "Nếu có thiện nam, thiện nữ biên chép Bát nhã ba la mật

này nhằm đến chánh ức niệm, cung kính, tôn trọng, tán thán và cúng dường, thời được phước lại nhiều lớn hơn. Tại sao vậy ? Vì tất cả pháp lành đều nhập vào trong Bát nhã ba la mật. Như là những pháp lành thập thiện đạo, tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, ba mươi bảy phẩm trợ đạo, ba môn giải thoát, tứ đế, sáu thần thông, tám bội xả, chín thứ đệ định, sáu ba la mật, mười tám không, những tam muội môn, những đà la ni môn, mười trí lực, bốn vô sở úy, bốn vô ngại trí, đại từ đại bi, mười tám pháp bất cộng, nhứt thiết trí, đạo chủng trí, nhứt thiết chủng trí.

Bạch đức Thế Tôn ! Đây gọi là pháp ấn của tất cả chư Phật. Trong pháp này, tất cả Thanh Văn, Bích Chi Phật và tam thế chư Phật do học pháp này mà được đến bỉ ngạn".

PHẨM THUẬT THÀNH

THỨ BA MƯƠI BA

Bấy giờ đức Phật bảo Thiên Đế Thích Đề Hoàn Nhơn : "Đúng như vậy. Này Kiều Thi Ca ! Các thiện nam, thiện nữ ấy biên chép Bát nhã ba la mật này, và học tập, thọ trì, đọc tụng, thân cận, giảng thuyết, chánh ức niệm, lại thêm dùng hoa hương, chuỗi ngọc, phan cái, kỹ nhạc cúng dường, sẽ được vô số vô lượng bất khả tư nghì, bất khả xưng lượng vô biên phước đức.

Tại sao vậy ?

Vì nhứt thiết trí và nhứt thiết chủng trí của chư Phật đều từ trong Bát nhã ba la mật mà sanh.

Vì Thiển na ba la mật đến Đàn na ba la mật của chư Bồ Tát đều từ trong Bát nhã ba la mật mà sanh.

Vì nội không đến vô pháp hữu pháp không đều từ trong Bát nhã ba la mật mà sanh.

Vì tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng và ngũ nhãn của Phật đều từ trong Bát nhã ba la mật mà sanh.

Vì thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, đạo chủng trí, nhứt thiết chủng trí, tất cả Phật pháp, Thanh Văn thừa, Bích Chi Phật thừa và Phật thừa đều từ trong Bát nhã ba la mật mà sanh.

Nầy Kiều Thi Ca ! Thế nên phước đức biên chép đến cúng dường Bát nhã ba la mật nầy hơn phước đức cúng dường bửu tháp trước kia, trăm ngàn muôn phần chẳng bằng một phần, nhần đến toán số thí dụ đều chẳng bằng được.

Tại sao vậy ?

Vì nếu Bát nhã ba la mật tồn tại thế gian, thời Phật bảo, Pháp bảo và Tỳ Kheo Tăng bảo trọn chẳng đoạn tuyệt.

Vì nếu Bát nhã ba la mật tồn tại thế gian, thời thập thiện đạo, tứ thiên, tứ vô

lượng tâm, tứ vô sắc định, lục ba la mật, tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng, nhứt thiết trí, nhứt thiết chủng trí đều hiện ra nơi đời.

Vì nếu Bát nhã ba la mật tồn tại thế gian, thời có những đại tộc, trưởng giả, cư sĩ, trời Tứ Thiên Vương đến trời Sắc Cứu Cánh, quả Tu Đà Hoàn đến quả A La Hán, đạo Bích Chi Phật, đạo Bồ Tát, đạo Phật vô thượng, chuyển pháp luân, thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ".

PHẨM KHUYẾN TRÌ

THỨ BA MƯƠI BỐN

Bấy giờ cả Đại Thiên thế giới có bao nhiêu hàng Tứ Vương Thiên đến Sắc Cứu Cánh Thiên bảo Thiên Đế Thích Đề Hoàn Nhơn và chư Thiên rằng : "Các Ngài phải thọ, phải trì, phải thân cận, phải đọc tụng, phải giảng thuyết, phải chánh ức niệm Bát nhã ba la mật này.

Tại sao vậy ?

Vì thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật này, thời tất cả pháp lành tu tập sẽ được đầy đủ. Hàng Thiên chúng thêm đông, hàng A tu la giảm bớt.

Vì thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật này, thời Phật chủng chẳng dứt, Pháp chủng chẳng dứt, Tăng chủng chẳng dứt.

Vì Phật chủng, Pháp chủng và Tăng chủng chẳng dứt, nên có lục ba la mật, tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng xuất hiện nơi đời, nên có quả Tu Đà Hoàn đến quả Phật xuất hiện nơi đời".

Đức Phật bảo Thiên Đế : "Này Kiều Thi Ca ! Ngài nên thọ trì, đọc tụng, chánh ức niệm Bát nhã ba la mật này.

Tại sao vậy ?

Nếu A tu la sanh tâm muốn chiến đấu với chư Thiên cõi Đao Lợi, Ngài nên tụng niệm Bát nhã ba la mật, tâm ác của A tu la liền tiêu diệt, chẳng còn muốn đấu chiến.

Nếu có Thiên Tử hay Thiên Nữ hiện năm tướng chết và sẽ sa vào loài chẳng vừa ý, Ngài nên ở trước mặt họ mà đọc tụng Bát nhã ba la mật. Nhờ nghe Bát nhã ba la mật, các Thiên Tử, Thiên Nữ ấy tăng trưởng công đức nên được sanh trở lại bốn xứ. Vì nghe Bát nhã ba la mật thời được lợi ích lớn.

Nầy Kiều Thi Ca ! Nếu có thiện nam, thiện nữ hay là Thiên Tử, Thiên Nữ nghe Bát nhã ba la mật nầy, vì được công đức nên lần lần sẽ được Vô thượng Chánh giác.

Tại sao vậy ?

Vì quá khứ chư Phật và hàng đệ tử đều học Bát nhã ba la mật nầy mà được Vô thượng Bồ đề, nhập vô dư y Niết Bàn.

Vị lai và hiện tại chư Phật cùng hàng đệ tử cũng đều học Bát nhã ba la mật nầy mà được Vô thượng Bồ đề, nhập vô dư y Niết Bàn.

Nầy Kiều Thi Ca ! Bát nhã ba la mật nầy nhiếp tất cả pháp lành như là pháp Thanh Văn, pháp Bích Chi Phật, pháp Bồ Tát và Phật pháp".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Bát nhã ba la mật là đại minh chú, là vô thượng minh chú, là vô đẳng đẳng minh chú.

Tại sao vậy ?

Vì Bát nhã ba la mật này hay trừ tất cả pháp bất thiện, hay cho tất cả pháp thiện".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy. Đây Kiều Thi Ca ! Bát nhã ba la mật là đại minh chú, là vô thượng minh chú, là vô đẳng đẳng minh chú.

Tại sao vậy ?

Vì quá khứ, vị lai, hiện tại chư Phật đều nhơn minh chú này mà được Vô thượng Bồ đề.

Nhơn minh chú này nên thế gian có mười nghiệp đạo lành, có tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định, có Đàn na ba la mật đến pháp bất cộng, có pháp tánh, pháp như, pháp tướng, pháp trụ, pháp vị, thiết tế, có ngũ nhãn, quả Tu Đà Hoàn đến nhưt thiết trí và nhưt thiết chủng trí.

Này Kiều Thi Ca ! Do nơi đại Bồ Tát nên thế gian xuất hiện thập thiện, tứ thiên nhẫn đến nhưt thiết chủng trí, Tu Đà Hoàn nhẫn đến Phật.

Ví như trăng tròn chiếu sáng, các tinh tú cũng có thể chiếu sáng.

Tất cả thiện pháp đến nhưt thiết chủng trí tại thế gian, nếu thời kỳ không có Phật xuất thế, thời đều phát sanh từ chư Bồ Tát.

Phương tiện lực của đại Bồ Tát này đều sanh từ Bát nhã ba la mật.

Đại Bồ Tát dùng phương tiện lực này để thật hành Đàn na ba la mật đến Thiền na ba la mật, để thật hành nội không đến vô pháp hữu pháp không, để thật hành tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng, chẳng chứng bực Thanh Văn, Bích Chi Phật, cũng có thể thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, có thể thành tựu thọ mạng, thành tựu quốc độ, thành tựu quyền thuộc Bồ Tát, được nhưt thiết chủng trí. Tất cả như thế đều từ Bát nhã ba la mật phát sanh. Lại này Kiều Thi Ca ! Nếu thiện nam, thiện nữ nghe Bát nhã ba la mật, thọ trì, thân cận nhẫn đến chánh ức

niệm thời sẽ được thành tựu công đức đời này, đời sau".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thiện nam, thiện nữ thọ trì nhẫn đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật được công đức đời hiện tại như thế nào ?".

Đức Phật nói : "Này Kiều Thi Ca ! Nếu thiện nam, thiện nữ thọ trì Bát nhã ba la mật nhẫn đến chánh ức niệm thời trọn chẳng bị trúng độc mà chết, đao thương chẳng hại được, nước lửa cũng chẳng chìm đốt được, nhẫn đến bốn trăm lẻ bốn thứ binh chẳng xâm được, trừ nghiệp báo đời trước của người ấy.

Nếu có quan sự phát khởi, thiện nam, thiện nữ này đến trước mặt quan không ai khiến trách được. Tại sao vậy ? Vì oai lực của Bát nhã ba la mật vậy.

Nếu thiện nam, thiện nữ đọc tụng Bát nhã ba la mật đến trước mặt vua chúa, đại thần, thời vua chúa, đại thần đều hoan hỷ đón tiếp, chuyện trò niềm nở. Tại sao vậy ? Vì thiện nam, thiện nữ này

thường có tâm từ bi hỉ xả đối với chúng sanh vậy.

Nầy Kiều Thi Ca ! Đó là thiện nam, thiện nữ thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật được công đức trong đời hiện tại.

Những gì là công đức ở đời vị lai ?

Thiện nam, thiện nữ thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật thời trọn chẳng rời thập thiện đạo, tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ không định, lục ba la mật, tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng: Người nầy trọn chẳng sa vào ba ác đạo. Thân mạng hoàn cụ. Trọn chẳng sanh vào nhà nghèo hèn hạ tiện. Thường được ba mươi hai tướng. Thường được hóa sanh trong nước hiện có Phật. Trọn chẳng rời lìa Bồ Tát thần thông. Nếu muốn từ một Phật quốc đến một Phật quốc để cúng dường chư Phật và nghe Phật pháp thời được như ý. Những nước đã được đến, người nầy đều có thể thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ, lần lần được Vô thượng Bồ đề.

Nầy Kiều Thi Ca ! Đó là công đức ở đời sau.

Vì thế nên thiện nam, thiện nữ phải thọ trì, thân cận, đọc tụng, chánh ức niệm Bát nhã ba la mật nầy, dùng hoa hương, phan cái, kỹ nhạc cúng dường, thường chẳng rời tâm nhứt thiết trí. Thiện nam, thiện nữ nầy được thành tựu công đức đời nầy, đời sau nhĩn đến Vô thượng Chánh đẳng Chánh giác".

PHẨM KHIỂN TRỪ MA NGOẠI

THỨ BA MƯƠI LĂM

Bấy giờ chư ngoại đạo phạm chí muốn đến tìm chỗ sở đoản của đức Phật.

Thiên Đế nghĩ rằng như ngoại đạo phạm chí này muốn đến tìm chỗ sở đoản của đức Phật, tôi nên tụng niệm Bát nhã ba la mật của đức Phật vừa giáo thọ, tất chư ngoại đạo phạm chí này trọn không thể làm trở ngại công việc giảng thuyết Bát nhã ba la mật.

Nghĩ xong, Thiên Đế liền tụng Bát nhã ba la mật.

Lúc đó chư ngoại đạo phạm chí ở xa nhiều quanh đức Phật rồi đi trở về.

Ngài Xá Lợi Phất tâm niệm có chi mà chư ngoại đạo phạm chí ở xa nhiều quanh đức Phật rồi đi trở về ?

Đức Phật bảo ngài Xá Lợi Phất : "Vì Thích Đề Hoàn Nhơn tụng niệm Bát nhã ba la mật, nên chư ngoại đạo phạm chí ở xa nhiều quanh đức Phật rồi đi trở về.

Này Xá Lợi Phất ! Ta chẳng thấy chư ngoại đạo phạm chí ấy có chút thiện tâm, họ mang ác ý đến muốn tìm chỗ sở đoản của đức Phật.

Này Xá Lợi Phất ! Lúc thuyết Bát nhã ba la mật, ta chẳng thấy tất cả thế gian hoặc chư Thiên, chư Ma, chư Phạm, hoặc trong chúng Sa Môn, trong chúng Bà La Môn, có ai mang ác ý mà có thể đến phá hoại được.

Tại sao vậy ? Vì trong Đại Thiên quốc độ này, chư Tứ Thiên Vương đến Đại Tự Tại Thiên, chư Thanh Văn, chư Bích Chi Phật, chư Bồ Tát và chư Phật đồng thủ hộ Bát nhã ba la mật này.

Tại sao vậy ? Vì chư Thiên đến chư Phật đều xuất sanh từ trong Bát nhã ba la mật.

Lại này Xá Lợi Phất ! Trong hằng sa quốc độ mười phương, chư Thiên đến chư Phật cũng đồng thủ hộ Bát nhã ba la mật. Tại sao vậy ? Vì chư Thiên đến chư Phật mười phương cũng đều xuất sanh từ trong Bát nhã ba la mật.

Bấy giờ có ác ma nghĩ rằng nay đây Phật cùng tứ chúng hội họp với chư Thiên cõi Dục, cõi Sắc, trong đó tất có bậc đại Bồ Tát được thọ ký sẽ thành Vô thượng Bồ đề. Ta phải đến đó để phá hoại đạo tâm của họ.

Nghĩ xong, ác ma liền hóa hiện bốn bộ binh kéo đến chỗ đức Phật.

Thiên Đế biết là không phải binh chủng của vua Tần Bà La hay vua Ba Tư Nặc, cũng không phải của dòng Thích Ca và dòng Lê Xa. Đây tất là binh của ác ma hóa hiện. Ác ma này mãi tìm dịp hại chúng sanh, ta phải tụng niệm Bát nhã ba la mật.

Thiên Đế liền tụng niệm Bát nhã ba la mật.

Ác ma nghe tiếng tụng niệm, lần lần tan rã trở về.

Chư Thiên cỡi Tứ Vương đến cỡi Sắc Cứu Cánh ở cõi này và hằng sa cõi ở mười phương đồng hóa hiện những thiên hoa từ trên không rải trên đức Phật và đồng xưng rằng cầu nguyện Bát nhã ba la mật ở lâu nơi Diêm Phù Đề.

Tại sao vậy ? Vì người Diêm Phù Đề thọ trì Bát nhã ba la mật thời Bát nhã ba la mật được trụ nơi thế gian. Tùy thời gian Bát nhã ba la mật an trụ, thời ở Diêm Phù Đề Phật bảo, Pháp bảo và Tăng bảo cũng an trụ chẳng diệt. Cũng phân biệt biết rõ đạo đại Bồ Tát.

Và lại chỗ nào có thiện nam, thiện nữ biên chép quyển Bát nhã ba la mật, thời chỗ đó tất chói sáng, rời xa sự tối tăm".

Đức Phật bảo Thiên Đế và tất cả chư Thiên : "Đúng như vậy. Này Kiều Thi Ca và chư Thiên Tử ! Người Diêm Phù Đề thọ trì Bát nhã ba la mật, theo thời gian mà sự thọ trì này còn tồn tại, thời cũng

là thời gian mà Tam Bảo tồn tại. Nhấn đến chỗ nào có thiện nam, thiện nữ biên chép quyển kinh Bát nhã ba la mật, thời chỗ ấy tất chói sáng, rời xa sự tối tăm".

Chư Thiên Tử hóa hiện thiên hoa rải trên đức Phật mà thưa rằng : "Bạch đức Thế Tôn ! Nếu có thiện nam, thiện nữ thọ trì Bát nhã ba la mật nhấn đến chánh ức niệm thời ma chúa, ma dân không làm hại được.

Bạch đức Thế Tôn ! Chúng tôi cũng phải ủng hộ những người này, vì chúng tôi xem những người này như đức Phật hoặc kế đức Phật".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thiện nam, thiện nữ thọ trì Bát nhã ba la mật nhấn đến chánh ức niệm, phải biết những người này đời trước đã làm công đức nhiều ở chỗ đức Phật, đã thân cận cúng dường chư Phật, được bậc thiện tri thức hộ niệm.

Bạch đức Thế Tôn ! Nhứt thiết trí của chư Phật phải tìm cầu trong Bát nhã ba

la mật. Bát nhã ba la mật cũng phải tìm cầu trong nhứt thiết trí.

Tại sao vậy ? Vì Bát nhã ba la mật chẳng khác nhứt thiết trí. Nhứt thiết trí chẳng khác Bát nhã ba la mật. Bát nhã ba la mật cùng nhứt thiết trí chẳng phải hai, chẳng phải khác.

Do đây nên hàng chư Thiên chúng tôi xem những người này như đức Phật hoặc kẻ đức Phật".

Đức Phật nói : "Đúng như vậy ! Này Kiều Thi Ca ! Nhứt thiết trí của chư Phật tức là Bát nhã ba la mật. Bát nhã ba la mật tức là nhứt thiết trí.

Tại sao vậy ? Này Kiều Thi Ca ! Nhứt thiết trí của chư Phật đều xuất sanh từ trong Bát nhã ba la mật. Bát nhã ba la mật chẳng khác nhứt thiết trí. Nhứt thiết trí chẳng khác Bát nhã ba la mật. Bát nhã ba la mật cùng nhứt thiết trí chẳng phải hai, chẳng phải khác".

PHẨM TÔN ĐẠO

THỨ BA MƯƠI SÁU

Ngài A Nan thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Có sao chẳng ca ngợi Đàn na ba la mật đến mười tám pháp bất cộng, mà chỉ ca ngợi Bát nhã ba la mật ?".

Đức Phật nói : "Đối với năm môn ba la mật đến mười tám pháp bất cộng thời Bát nhã ba la mật là tôn đạo của tất cả.

Này A Nan ! Bồ thí mà chẳng hồi hướng nhưt thiết trí thời có được gọi là Đàn na ba la mật chẳng ? Trì giới, nhẫn nhục, tinh tấn, thiền định và trí huệ mà chẳng hồi hướng nhưt thiết trí thời có được gọi là Thi la ba la mật đến Bát nhã ba la mật chẳng ?".

Ngài A Nan thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Không".

Đức Phật nói : "Do đó mà biết rằng Bát nhã ba la mật là tôn đạo đối với năm ba la mật đến mười tám pháp bất cộng, nên phải ca ngợi".

Ngài A Nan thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào là bố thí đến trí huệ hồi hướng nhưt thiết trí được thành Đàn na ba la mật đến Bát nhã ba la mật ?".

Đức Phật nói : "Dùng bố thí không có hai pháp mà hồi hướng nhưt thiết trí, thời gọi là Đàn na ba la mật, vì bất sanh, bất khả đắc nên bố thí, hồi hướng nhưt thiết trí thời gọi là Đàn na ba la mật.

Nhẫn đến dùng trí huệ không có hai pháp hồi hướng nhưt thiết trí thời gọi là Bát nhã ba la mật, vì bất sanh bất khả đắc nên trí huệ hồi hướng nhưt thiết trí thời gọi là Bát nhã ba la mật".

Ngài A Nan thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Thế nào dùng pháp không hai mà bố thí nhẫn đến dùng pháp không hai mà trí huệ hồi hướng nhưt thiết trí, thời gọi là

Đàn na ba la mật đến gọi là Bát nhã ba la mật ?".

Đức Phật nói : "Nầy A Nan ! Vì sắc không hai pháp, vì thọ, tưởng, hành, thức không hai pháp, nhãn đến vì Vô thượng Bồ đề không hai pháp vậy.

Tại sao vậy ?

Vì sắc sắc tướng rỗng không. Đàn na ba la mật và sắc không hai, không khác, nhãn đến Vô thượng Bồ đề và Đàn na ba la mật không hai, không khác. Năm ba la mật kia cũng như vậy.

Vì thế nên, nầy A Nan ! Chỉ ca ngợi Bát nhã ba la mật là tôn đạo của năm ba la mật đến nhưt thiết chủng trí.

Nầy A Nan ! Ví như mặt đất, đem hạt giống rải lên trên, đủ nhơn duyên hòa hiệp bèn mọc lên. Các hạt giống ấy nương nơi đất mà mọc lên.

Cũng vậy, năm ba la mật nương Bát nhã ba la mật mà sanh. Tứ niệm xứ đến nhưt thiết chủng trí đều nương Bát nhã ba la mật mà sanh. Thế nên Bát nhã ba

la mật là tôn đạo của năm ba la mật đến mười tám pháp bất cộng".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Đức Phật nói chưa hết công đức của người thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật.

Tại sao vậy ? Vì người thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật thời thọ lấy đạo Vô thượng của tam thế chư Phật. Vì muốn được nhứt thiết trí phải tìm cầu trong Bát nhã ba la mật. Muốn được Bát nhã ba la mật phải tìm cầu trong nhứt thiết trí.

Bạch đức Thế Tôn ! Do thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật mà thế gian xuất hiện thập thiện đạo, tứ thiên, tứ vô lượng tâm, tứ vô sắc định nhĩ đến mười tám pháp bất cộng.

Do thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật mà thế gian bèn có những danh nhơn vọng tộc, trời Tứ Vương đến trời Sắc Cứu Cánh.

Do thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật mà thế gian bèn có Tu Đà Hoàn, Tư Đà Hàm, A Na Hàm, A La Hán, Bích Chi Phật, đại Bồ Tát.

Do thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật mà có chư Phật, Thế Tôn xuất hiện thế gian".

Đức Phật nói : "Nầy Kiều Thi Ca ! Người thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật, ta chẳng nói họ chỉ được gần ấy công đức.

Nầy Kiều Thi Ca ! Thiện nam, thiện nữ thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật chẳng rời tâm nhưt thiết trí thời thành tựu vô lượng giới phẩm, thành tựu vô lượng định phẩm, huệ phẩm, giải thoát phẩm, giải thoát tri kiến phẩm. Phải biết người nầy như Phật.

Tất cả giới phẩm, định phẩm, huệ phẩm, giải thoát phẩm, giải thoát tri kiến phẩm của hàng Thanh Văn, Bích Chi Phật đối với người nầy không bằng

một phần trăm ngàn muôn ức, nhần đến toán số thí dụ đều không bằng.

Nầy Kiều Thi Ca ! Nếu có thiện nam, thiện nữ biên chép, thọ trì quyển kinh Bát nhã ba la mật rồi cúng dường, cung kính, tôn trọng cũng được công đức trong đời này và đời sau".

Thiên Đế thưa : "Bạch đức Thế Tôn ! Tôi phải thường thủ hộ những thiện nam, thiện nữ thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật chẳng rời tâm nhứt thiết trí, cúng dường, cung kính, tôn trọng Bát nhã ba la mật".

Đức Phật nói : "Nầy Kiều Thi Ca ! Lúc thiện nam, thiện nữ muốn đọc tụng, giảng thuyết Bát nhã ba la mật, thời vô lượng trăm ngàn chư Thiên đều đến nghe pháp.

Thiện nam, thiện nữ giảng thuyết pháp Bát nhã ba la mật, thời chư Thiên giúp thêm đorm lực cho những người ấy.

Các pháp sư ấy nếu mỗi một, nhờ chư Thiên giúp thêm đorm lực nên lại có thể giảng thuyết nữa.

Thiện nam, thiện nữ thọ trì đến chánh ức niệm, cúng dường Bát nhã ba la mật cũng được công đức hiện đời này.

Lại này Kiều Thi Ca ! Thiện nam, thiện nữ ấy ở giữa bốn bộ chúng, lúc giảng thuyết Bát nhã ba la mật, lòng không khiếp nhược. Lúc bị luận nạn cũng không sợ sệt. Tại sao vậy ? Vì thiện nam và thiện nữ ấy được sự hộ trì của Bát nhã ba la mật.

Trong Bát nhã ba la mật cũng phân biệt tất cả pháp, hoặc thế gian hay xuất thế gian, hoặc hữu lậu hay vô lậu, hoặc thiện hay bất thiện, hoặc hữu vi hay vô vi, hoặc pháp Thanh Văn, pháp Bích Chi Phật, pháp Bồ Tát hay Phật pháp.

Vì thiện nam, thiện nữ ấy an trụ trong nội không đến vô pháp hữu pháp không, nên chẳng thấy có ai chương nạn được Bát nhã ba la mật, cũng chẳng thấy người bị luận nạn, cũng chẳng thấy Bát nhã ba la mật.

Thiện nam, thiện nữ ấy được Bát nhã ba la mật ủng hộ, nên không ai nạn hoại được.

Lúc thọ trì đến chánh ức niệm Bát nhã ba la mật, thiện nam, thiện nữ ấy chẳng mất, chẳng kinh, chẳng sợ.

Tại sao vậy ? Vì thiện nam, thiện nữ ấy chẳng thấy có pháp mất, chẳng thấy có pháp kinh sợ.

Nầy Kiều Thi Ca ! Thiện nam, thiện nữ thọ trì đến chánh ức niệm, cúng dường Bát nhã ba la mật, lại được công đức đời hiện tại nầy.

Lại nầy Kiều Thi Ca ! Thiện nam, thiện nữ thọ trì đến chánh ức niệm, biên chép, cúng dường quyển kinh Bát nhã ba la mật, người nầy được cha mẹ yêu thương, thân tộc, bè bạn kính mến, được Sa Môn, Bà La Môn kính nể, được chư Phật, chư đại Bồ Tát, chư Bích Chi Phật, chư A La Hán đến chư Tu Đà Hoàn ái kính, tất cả thế gian, chư Thiên, Ma, Phạm, A tu la cũng ái kính người nầy.

Người này thật hành Đàn na ba la mật, Đàn na ba la mật không lúc nào đoạn tuyệt. Thi la ba la mật đến Bát nhã ba la mật cũng như vậy, không lúc nào đoạn tuyệt.

Người này tu nội không chẳng dứt, đến tu vô pháp hữu pháp không chẳng dứt, tu tứ niệm xứ đến bát cộng pháp chẳng dứt, tu các môn tam muội chẳng dứt, tu các môn đà la ni chẳng dứt, tu những Bồ Tát thần thông chẳng dứt, thành tựu chúng sanh, thanh tịnh Phật độ chẳng dứt, nhẫn đến tu nhứt thiết chủng trí chẳng dứt. Người này cũng có thể hàng phục kẻ luận nạn hủy báng.

Này Kiều Thi Ca ! Thiện nam, thiện nữ thọ trì đến cùng dường Bát nhã ba la mật cũng được công đức đời này, đời sau như vậy.

Lại này Kiều Thi Ca ! Tại chỗ ở của thiện nam, thiện nữ biên chép quyển kinh, chư Thiên cõi trời Tứ Vương, Đạo

Lợi nhân đến cõi trời Sắc Cứu Cánh, toàn thể chư Thiên trong cõi Đại Thiên này và trong thế giới mười phương, những vị đã phát tâm Vô thượng Bồ đề, đều đến chỗ ấy để ra mắt quyền Bát nhã ba la mật và thọ trì, đọc tụng, giảng thuyết, cúng dường, lễ lạy rồi trở về.

Ngoài ra những hàng Thiên, Long, Bát bộ trong cõi này và trong những thế giới mười phương cũng đều đến chỗ ấy để ra mắt quyền Bát nhã ba la mật và thọ trì, đọc tụng, giảng thuyết, cúng dường, lễ lạy rồi trở về.

Thiện nam, thiện nữ này nghĩ rằng chư Thiên cùng Bát bộ thần trong cõi này và trong những thế giới mười phương đều đến ra mắt quyền Bát nhã ba la mật và thọ trì, đọc tụng, giảng thuyết, cúng dường, lễ bái, như thế thời tôi đã ban bố pháp thí rồi.

Này Kiều Thi Ca ! Chư Thiên trong cõi Đại Thiên cùng chư Thiên trong những thế giới mười phương, từ trời Tứ Vương

đến trời Sắc Cứu Cánh, những vị đã phát tâm Vô thượng Bồ đề, đều ủng hộ các thiện nam, thiện nữ này, làm cho những kẻ ác, những việc ác không xâm hại được. Ngoại trừ đời trước của người ấy có trọng tội.

Này Kiều Thi Ca ! Các thiện nam, thiện nữ này cũng được công đức đời hiện tại, Những Thiên Tử đã phát tâm Vô thượng Bồ đề đều đến chỗ ở của người này.

Tại sao vậy ? Vì những Thiên Tử đã phát tâm Vô thượng Bồ đề đều muốn cứu hộ tất cả chúng sanh, chẳng bỏ tất cả chúng sanh, muốn an lạc tất cả chúng sanh vậy”.

Thiên Đế thưa : “Bạch đức Thế Tôn ! Các thiện nam, thiện nữ này làm sao biết được chư Thiên trong thế giới đây cùng chư Thiên trong những thế giới ở mười phương đều ra mắt Bát nhã ba la mật để thọ trì, đọc tụng, giảng nói, cúng dường, lễ lạy ?”.

Đức Phật nói : “Này Kiều Thi Ca ! Nếu các thiện nam, thiện nữ thấy quang minh thanh tịnh lớn, thời biết chắc là lúc có

chư Thiên đến ra mắt Bát nhã ba la mật để thọ trì, đọc tụng, giảng thuyết, cúng dường, lễ lạy.

Lạy nếu các thiện nam, thiện nữ nghe mùi hương lạ vi diệu, cũng biết chắc là lúc có chư Thiên đến ra mắt Bát nhã ba la mật để thọ trì, đọc tụng, giảng thuyết, cúng dường, lễ lạy.

Lại này Kiều Thi Ca ! Vì các thiện nam, thiện nữ công hạnh tịnh khiết, nên chư Thiên đến ra mắt Bát nhã ba la mật để thọ trì, đọc tụng, giảng thuyết, cúng dường, hoan hỉ lễ lạy.

Trong chỗ đó nếu có hàng tiểu quỉ liên tục thời đi ra, vì họ chẳng kham nổi oai đức lớn của chư Thiên.

Do hàng Đại Đức chư Thiên đến, nên thiện nam, thiện nữ này phát đại tâm. Vì thế nên chỗ nào có Bát nhã ba la mật, thời bốn phía phải sạch sẽ. Phải thắp đèn, đốt hương thơm, rải những hoa đẹp, dầu thơm rưới đất, nghiêm sức với những bảo cái, tràng phan.

Lúc thuyết pháp, các thiện nam, thiện nữ này trọn không mỏi mệt, tự cảm thấy thân thể thư thối, tâm thần an vui. Đúng pháp nằm nghỉ, an ổn không ác mộng. Trong giấc mơ thấy Phật ba mươi hai tướng tốt, tám mươi tùy hình hảo. Chúng Tỷ Kheo cung kính vây quanh. Đức Phật vì chur Tăng mà thuyết pháp.

Các thiện nam, thiện nữ này nghe và lãnh thọ pháp giáo. Những là lục ba la mật, tứ niệm xứ đến mười tám pháp bất cộng. Cũng phân biệt nghĩa của lục Ba la mật đến nghĩa của pháp bất cộng.

Trong giấc mơ, các thiện nam thiện nữ này cũng thấy cây bồ đề trang nghiêm rất đẹp. Thấy chur Bồ Tát đến cội cây bồ đề thành Đẳng Chánh giác, chuyển pháp luân. Cũng thấy trăm ngàn muôn Bồ Tát đồng kết tập chánh pháp, luận nghị rằng : Phải cầu nhứt thiết trí như vậy, phải thành tựu chúng sanh như vậy, phải tịnh Phật quốc độ như vậy. Cũng thấy mười phương vô số trăm ngàn

muôn ức chư Phật. Cũng nghe danh hiệu của chư Phật ấy ở phương nào, nước nào, hiệu là gì, có bao nhiêu Bồ Tát, bao nhiêu Thanh Văn vây quanh cung kính, đức Phật ấy vì đại chúng mà thuyết pháp. Lại thấy mười phương vô số trăm ngàn muôn ức chư Phật nhập Niết Bàn. Lại thấy vô số trăm ngàn muôn ức tháp thất bảo của chư Phật. Lại thấy cúng dường bảo tháp với những hương hoa nhần đến phan lọng, cung kính, tôn trọng, tán thán.

Nầy Kiều Thi Ca ! Các thiện nam, thiện nữ nầy chiêm bao thấy những cảnh lành như vậy, nên lúc ngủ yên, lúc thức cũng yên. Chư Thiên giúp thêm khí lực, nên người nầy tự cảm thấy thân thể nhẹ nhàng, chẳng quá ham những đồ uống ăn, y phục, đồ nằm, thuốc men. Đối với tứ sự cúng dường, lòng người nầy phớt nhẹ. Như Tỳ Kheo tọa thiền, sau khi xuất thiền định, tâm hiệp với thiền định, chẳng ham uống ăn, tâm họ phớt nhẹ.

Tại sao vậy ? Vì chư Thiên tự nhiên dùng tinh chất của món ăn để thêm khí lực cho người này.

Mười phương chư Phật và hàng Thiên, Long, Quỷ thần, A tu la, Càn thất bà, Ca lâu la, Khẩn na la, Ma hầu la già cũng giúp thêm khí lực cho người này.

Nầy Kiều Thi Ca ! Vì thế nên các thiện nam, thiện nữ muốn được công đức đời hiện tại như vậy, thời phải thọ trì, thân cận, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm Bát nhã ba la mật, cũng chẳng rời tâm nhứt thiết trí.

Nếu không thể thọ trì đến chánh ức niệm, các thiện nam, thiện nữ phải biên chép quyển kinh rồi cung kính, tôn trọng, tán thán, cúng dường hoa hương, anh lạc, tràng phan, bảo cái.

Nầy Kiều Thi Ca ! Nếu các thiện nam thiện nữ nghe Bát nhã ba la mật này, rồi thọ trì, đọc tụng, giảng thuyết, chánh ức niệm, biên chép quyển kinh, cung kính, tôn trọng, tán thán, cúng dường hoa

huong, anh lạc, phan cái, thời công đức rất nhiều, hơn công đức tứ sự cúng dường mười phương chư Phật và hàng đệ tử, cùng xây tháp bảy báu sau khi chư Phật và đệ tử nhập Niết Bàn".

HẾT TẬP I

BỔ KHUYẾT CHƠN NGÔN

Nam mô tam mãn da một đà năm, a bát ra đế, yết
da chiết, chiết nại di. Ân kê di kê di, dất tháp cát tháp
năm, mặt ngòa sơn đĩnh, bát ra đế, ô dất ma dất ma,
dất tháp cát tháp năm, mặt ngòa hồng phẩn tá ha

(7 lần)

Nam mô Hoa Tạng Giáo Chủ Tỳ Lô Giá Na Phật

(3 lần)

BỔ KHUYẾT TÂM KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT ĐA TÂM KINH

Quán Tự Tại Bồ Tát hành thâm Bát nhã ba la mật
da thời, chiếu kiến ngũ uẩn giai không độ nhứt thiết
khổ ách.

Xá Lợi Tử ! Sắc bất dị không, không bất dị sắc; sắc
tức thị không, không tức thị sắc, thọ, tưởng, hành, thức
diệt phục như thị. Xá Lợi Tử, thị chư pháp không tướng :
bất sanh, bất diệt, bất cấu, bất tịnh, bất tăng, bất giảm.
Thị cố không trung vô sắc, vô thọ, tưởng, hành, thức;
vô nhân, nhĩ, tỹ, thiết, thân, ý; vô sắc, thính, hương,
vị, xúc, pháp; vô nhân giới nãi chí vô ý thức giới, vô
vô minh diệt vô vô minh tận, nãi chí vô lão tử diệt vô
lão tử tận; vô khổ, tập, diệt, đạo; vô trí diệt vô đắc. Dĩ
vô sở đắc cố, Bồ đề tát đỏa y Bát nhã ba la mật da cố,
tâm vô quái ngại, vô quái ngại cố, vô hữu khủng bố,
viễn ly điên đảo mộng tưởng cứu cánh Niết Bàn.

Tam thế chư Phật y Bát nhã ba la mật da cố, đắc
a nậu da la tam miệu tam bồ đề.

Cố tri Bát nhã ba la mật da, thị đại thần chú, thị đại minh chú, thị vô thượng chú, thị vô đẳng đẳng chú, năng trừ nhứt thiết khổ chơn thiết bất hư.

Cố thuyết Bát nhã ba la mật da chú. Tức thuyết chú viết :

"Yết đế yết đế, ba la yết đế, ba la tăng yết đế, bồ đề tát bà ha".

VĂNG SANH QUYẾT ĐỊNH CHƠN NGÔN

Nam mô A di da bà dạ, da tha già da dạ, da diệt dạ tha. A di rị đô bà tỳ, a di rị da, tất đam bà tỳ, a di rị da, tỳ ca lan đế, a di rị da, tỳ ca lan da, già di nị già già na, chỉ da ca lệ ta bà ha.

Khê thủ Tây phương An Lạc quốc

Tiếp dẫn chúng sanh đại đạo sư

Ngã kim phát nguyện nguyện vãng sanh

Duy nguyện từ bi ai nhiếp thọ.

Ngã kim phổ vị tứ ân tam hữu, cập pháp giới chúng sanh cầu ư chư Phật, Nhứt thừa Vô thượng Bồ đề đạo cố, chuyên tâm trì niệm A Di Đà Phật, vạn đức hồng danh kỳ sanh Tịnh độ. Duy nguyện Từ Phụ A Di Đà Phật, ai lân nhiếp thọ từ bi gia hộ.

A Di Đà Phật thân kim sắc

Tướng hảo quang minh vô đẳng luân,

Bạch hào uyển chuyển ngũ Tu Di,

Cám mục trùng thanh tứ đại hải,

Quang trung hóa Phật vô số ức,

Hóa Bồ Tát chúng diệc vô biên,

**Tứ thập bát nguyện độ chúng sanh
Cửu phẩm hàm linh đẳng bỉ ngạn.**

**Nam mô Tây phương Cực Lạc thế giới đại từ đại bi
tiếp dẫn đạo sư A Di Đà Phật.**

Nam mô A Di Đà Phật. (Niệm 10, 20, 30 câu tùy ý)

Nam mô Quán Thế Âm Bồ Tát (10 tiếng)

Nam mô Đại Thế Chí Bồ Tát (10 tiếng)

Nam mô Địa Tạng Vương Bồ Tát (10 tiếng)

Nam mô Thanh Tịnh Đại Hải Chúng Bồ Tát (10 tiếng)

HỒI HƯỚNG

**Đệ tử chúng đẳng, hiện thị sanh tử phàm phu, tội
chướng thâm trọng, luân hồi lục đạo, khổ bất khả ngôn;
kim ngộ tri thức, đắc văn A Di Đà danh hiệu, bốn
nguyện công đức, nhứt tâm xưng niệm, cầu nguyện
vãng sanh, nguyện Phật từ bi bất xả, ai lân nhiếp thọ,
đệ tử chúng đẳng, bất thức Phật thân, tướng hảo quang
minh, nguyện Phật thị hiện, linh ngã đắc kiến, cập kiến
Quán Âm Thế Chí, chư Bồ Tát chúng, bỉ thế giới trung,
thanh tịnh trang nghiêm, quang minh diệu tướng đẳng,
linh ngã liễu liễu đắc kiến A Di Đà Phật.**

Ngã kim trì niệm A Di Đà

Tức phát bồ đề quảng đại nguyện

Nguyện ngã định huệ tốc viên minh

Nguyện ngã công đức giai thành tựu

Nguyện ngã thắng phước biến trang nghiêm

Nguyện cộng chúng sanh thành Phật đạo.

Vãng tích sở tạo chư ác nghiệp
 Giai do vô thí tham sân si
 Tùng thân ngữ ý chi sở sanh
 Nhứt thiết ngã kim giai sám hối.
 Nguyên ngã lâm dục mạng chung thời
 Tận trừ nhứt thiết chư chương ngại
 Diện kiến ngã Phật A Di Đà
 Tức đắc vãng sanh Cực Lạc sát
 Ngã ký vãng sanh Cực Lạc đi
 Hiện tiền thành tựu thử đại nguyện
 Nhứt thiết viên mãn tận vô dư
 Lợi lạc nhứt thiết chúng sanh giới
 Ngã Phật chúng hội hàm thanh tịnh
 Ngã thời ư thắng liên hoa sanh
 Thân đồ Như Lai Vô Lượng Quang
 Hiện tiền thọ ngã bồ đề ký.
 Mong ngã Như Lai thọ ký đi
 Hóa thân vô số bá câu chi
 Trí lực quảng đại biến thập phương
 Phổ lợi nhứt thế chúng sanh giới.
 Chúng sanh vô biên thế nguyện độ
 Phiền não vô tận thế nguyện đoạn
 Pháp môn vô lượng thế nguyện học
 Phật đạo vô thượng thế nguyện thành.
 Nguyên sanh Tây phương Tịnh độ trung
 Cứu phẩm liên hoa vi phụ mẫu

Hoa khai kiến Phật ngộ vô sanh
 Bất thời Bồ Tát vi bạn lữ.
 Nguyên dĩ thử công đức
 Trang nghiêm Phật Tịnh độ
 Thượng báo tứ trọng ân
 Hạ tế tam đồ khổ
 Nhược hữu kiến văn giả
 Tức phát Bồ đề tâm
 Tận thử nhứt báo thân
 Đồng sanh Cực Lạc quốc,
 Tận thử nhứt báo thân
 Đồng sanh An Dưỡng quốc.

NGUYỄN

A Di Đà Phật, thường lai hộ trì, linh ngã thiện căn, hiện tiền tăng tấn, bất thất tịnh nhơn, lâm mạng chung thời, thân tâm chánh niệm, thị thính phân minh, diện phụng Di Đà, dư chư Thánh chúng, thủ chấp hoa đài, tiếp dẫn ư ngã.

Nhứt sát na khoảnh, sanh tại Phật tiền, cụ Bồ Tát đạo, quảng độ chúng sanh, đồng thành chủng trí.

Chí tâm danh lễ : Nam Mô A Di Đà Phật Thế Tôn.

Nguyên ngã Tội chướng tất tiêu diệt (1 lay)

Nguyên ngã Thiện căn nhứt tăng trưởng (1 lay)

Nguyên ngã Thân tâm hàm thanh tịnh (1 lay)

Nguyên ngã Nhứt tâm tạo thành tự (1 lay)

Nguyên ngã Tam muội đắc hiện tiền (1 lay)

Nguyện ngã Tịnh nhơn tốc viên mãn	<i>(1 lạy)</i>
Nguyện ngã Liên dài dự tiêu danh	<i>(1 lạy)</i>
Nguyện ngã Kiến Phật ma danh ký	<i>(1 lạy)</i>
Nguyện ngã Dự tri mạng chung thời	<i>(1 lạy)</i>
Nguyện ngã Vãng sanh Cực Lạc quốc	<i>(1 lạy)</i>
Nguyện ngã Viên mãn Bồ Tát đạo	<i>(1 lạy)</i>
Nguyện ngã Quảng độ chư chúng sanh	<i>(1 lạy)</i>

**Chí tâm qui mạng danh lễ : Nam mô Tây phương
Cực Lạc thế giới giáo chủ, thọ quang thể tướng vô
lượng vô biên, tứ thế hoằng thâm, tứ thập bát nguyện
độ tận hàm linh, đại từ đại bi tiếp dẫn đạo sư A Di
Đà Như Lai biến pháp giới Tam Bảo.** *(1 lạy)*

**Tự quy y Phật, dương nguyện chúng sanh, thể giải
đại đạo, phát vô thượng tâm.** *(1 lạy)*

**Tự quy y Pháp, dương nguyện chúng sanh, thâm
nhập kinh tạng, trí huệ như hải.** *(1 lạy)*

**Tự quy y Tăng, dương nguyện chúng sanh, thông lý
đại chúng, nhứt thiết vô ngại.** *(1 lạy)*

KINH

MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT

MỤC LỤC - TẬP I

GỒM 10 QUYỂN. - TỪ QUYỂN THỨ NHỨT
ĐẾN QUYỂN THỨ MƯỜI

Quyển thứ nhất

1.- Phẩm Tự	19
2.- Phẩm Phụng Bát	47
3.- Phẩm Tu Tập Đúng	52

Quyển thứ hai

4.- Phẩm Vãng Sanh	75
5.- Phẩm Tán Thán Ba La Mật	109
6.- Phẩm Tướng Lối	113
7.- Phẩm Tam Giả	116

Quyển thứ ba

8.- Phẩm Khuyến Học	130
9.- Phẩm Tập Tán	140
10.- Phẩm Hành Tướng	158

Quyển thứ tư

11.- Phẩm Áo Học	174
12.- Phẩm Cú Nghĩa	187
13.- Phẩm Kim Cang	197
14.- Phẩm Đoạn Chư Kiến	203

15.- Phẩm Phú Lâu Na	209
16.- Phẩm Thừa Đại Thừa	226
Quyển thứ năm	
17.- Phẩm Trang Nghiêm	229
18.- Phẩm Vấn Thừa	244
Quyển thứ sáu	
19.- Phẩm Quảng Thừa	279
20.- Phẩm Phát Thù	303
21.- Phẩm Xuất Đáo	326
Quyển thứ bảy	
22.- Phẩm Thắng Xuất	336
23.- Phẩm Đẳng Không	346
24.- Phẩm Hội Tông	366
25.- Phẩm Thập Vô	369
Quyển thứ tám	
26.- Phẩm Vô Sanh	391
27.- Phẩm Thiên Vương	409
Quyển thứ chín	
28.- Phẩm Áo Nhon Thính Pháp	427
29.- Phẩm Tán Hoa	434
30.- Phẩm Tam Thán	454
31.- Phẩm Diệt Tránh	463

Quyển thứ mười

32.- <i>Phẩm Bửu Tháp Đại Minh</i>	476
33.- <i>Phẩm Thuật Thành</i>	494
34.- <i>Phẩm Khuyến Trì</i>	497
35.- <i>Phẩm Khiển Trì Ma Ngoại</i>	504
36.- <i>Phẩm Tôn Đạo</i>	511

TRỌN TẬP I

KINH MA HA BÁT NHÃ BA LA MẬT
TẬP I
TÁI BẢN LẦN THỨ HAI
Dịch giả : HT . THÍCH TRÍ TỊNH

NHÀ XUẤT BẢN TÔN GIÁO
Nhà số 4 - lô 11 - Trần Duy Hưng - Hà Nội
ĐT : (04). 5566701 - Fax : (04). 5566702

Chịu trách nhiệm xuất bản
Nguyễn Thanh Xuân

Biên tập : Nguyễn Tường Long
Trình bày : Lê Trường Thịnh

Số lượng in: 1.000 cuốn; Khổ 15,5 x 23 cm
In tại: Xí nghiệp in Nguyễn Minh Hoàng, số 100
Lê Đại Hành, P.7, Q.11, TP HCM. ĐT: 8555812
Số xuất bản: 117-2006/CXB/82-10/TG
In xong và nộp lưu chiểu quý II năm 2006.

NAM MÔ HỘ PHÁP TẠNG BỒ TÁT

